

Cyngor Bwrdeisdref Sirol

Blaenau Gwent

County Borough Council

Mae adeilad y Swyddfa Gyffredinol ar safle'r hen waith dur, Glynebwy, yn adeilad rhestredig gradd II* a adeiladwyd ym 1915-1916 ar gyfer Cwmni Haearn a Dur Glynebwy. Wedi'i ddylunio gan benseiri blaenllaw Caerdydd, Veall & Sant, yn yr arddull Iseldireg/Baróc rhydd, mae'r manyleb uchel yn adlewyrchu'r ffyniant mawr a gysylltir â'r gwaith dur yn y cyfnod Edwardaidd.

Mae'r adeilad wedi cael ei adnewyddu'n sylweddol i ddod yn atyniad i ymwelwyr sy'n arddangos y Cymoedd. Mae adeiladu estyniad pwrpasol i gartrefu Swyddfa Gofnodion Gwent, a symudodd i'r safle ym mis Hydref 2011, wedi'i gynnwys yn y datblygiad.

Agorwyd y Swyddfeydd Cyffredinol yn swyddogol gan Ei Mawrhydi y Frenhines Elizabeth II a'i Uchelder Brenhinol Dug Caeredin yn ystod Taith Jiwbilî Diemwnt Cymru yn 2012.

Llun y Clawr: "Grisiau'r Swyddfa Gyffredinol"

Cynnwys

Cynnwys

Cynnwys	Rhif y Dudalen
Talfyriadau a Thermau a Ddefnyddir	a - ii
Adroddiad Naratif	1
Datganiad o Gyfrifoldebau	14
Adroddiad yr Archwilydd	15
<i>Y Datganiad o Gyfrifon</i>	
<i>Y Datganiadau Ariannol Craidd</i>	
Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	18 ood
Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn	20
Taflen Gydbwysedd	22
Datganiad Llif Arian Parod	23
<i>Y Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol Craidd</i>	
1. Polisiâu Cyfrifyddu	24
2. Effaith newidiadau mewn Polisiâu Cyfrifyddu, Amcangyfrifon Cyfrifyddu a Gwallau	32
3. Cywiro Gwallau Cyfnod Blaenorol	32
4. Safonau Cyfrifyddu a Gyhoeddwyd ond heb eu Mabwysiadu Eto	39
5. Rhagdybiaethau a Wnaed am y Dyfodol a Phrif Ffynonellau Eraill o Ansicrwydd Amcangyfrif	39
6. Dyfarniadau Beirniadol wrth Gymhwyso Polisiâu Cyfrifyddu	41
7. Digwyddiadau Ar ôl y Cyfnod Adrodd	41
<i>Nodiadau i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr</i>	
8. Dadansoddiad o Wariant a Chyllid	41
9. Trethiant ac Incwm Grantiau Amhenodol	47

Cynnwys (Parhad)

Rhif y Dudalen

10. Gwariant Gweithredu Arall	48
11. Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi	48
12. Incwm a Gwariant yr Asiantaeth	49
13. Cynlluniau Partneriaeth o dan Adran 33 o Ddeddf y GIG (Cymru) 2006	50
14. Lwfansau Aelodau	51
15. Tâl Swyddogion	51
16. Buddion Terfynu a Phecynnau Ymadael - Costau i'r Awdurdod	54
17. Buddion Terfynu a Phecynnau Ymadael - Achosion	55
18. Ffioedd Archwilio Allanol	55
19. Trethi Annomestig Cenedlaethol	56
20. Treth y Cyngor	56
21. Rhagdybiaethau a Gofynion	57
22. Grantiau a Chyfraniadau	58
23. Partïon Cysylltiedig	59
<i>Nodiadau i'r Datganiad Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn</i>	
24. Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall	64
25. Addasiadau Rhwng y Sail Gyfrifyddu a'r Sail Ariannu o dan Ddarpariaethau Statudol	65
<i>Nodiadau i'r Fantolen</i>	
26. Eiddo, Peiriannau ac Offer	68
27. Asedau Treftadaeth	75
28. Lesddaliadau	77
29. Buddsoddiadau Anghyfredol	78

Cynnwys (Parhad)

Rhif y Dudalen

30. Dyledwyr Anghyfredol	79
31. Cydgrynhoi Ysgolion mewn Cyfrifon Endid Sengl	80
32. Buddsoddiadau Cyfredol	81
33. Rhestrau Eiddo	82
34. Dyledwyr Cyfredol	82
35. Credydwyr Cyfredol	85
36. Darpariaethau, Rhwymedigaethau Amodol ac Asedau Amodol	86
37. Rhwymedigaethau Hirdymor Eraill	89
38. Offerynnau Ariannol	89
39. Natur a Graddfa'r Risgiau sy'n Codi o Offerynnau Ariannol	91
40. Buddion Ôl-Gyflogaeth – Cynlluniau Cyfraniadau Diffiniedig (Athrawon)	94
41. Buddion Ôl-Gyflogaeth – Cynlluniau Buddion Diffiniedig (Taliadau Dewisol LGPS a TPS)	95
42. Cronfeydd Wrth Gefn	103
<i>Nodiadau ar y Llif Arian</i>	
43. Cysoni'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau â Llif Arian Net o Weithgareddau Gweithredu	111
44. Dadansoddiad o Symiau Prif Ddosbarthiadau o Dderbyniadau Arian Parod Gros a Thaliadau Arian Parod Gros	111
45. Arian Parod ac Arian Cyfwerth	112
<i>Nodiadau Eraill</i>	
46. Gweithrediadau ar y Cyd - Cytundeb Menter ar y Cyd Lime Avenue	115
47. Trefniadau ar y Cyd - Bargaen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd	118
48. Trefniadau ar y Cyd - Eraill	121
49. Ymddiriedolaethau Elusenol	122
<i>Cyfrifon Gryp</i>	<i>124</i>

Talfyriadau a Thermau a Ddefnyddir

Byrfoddau a Thermau a Ddefnyddir

Cyngor Bwrdeistref Sirol

Blaenau Gwent

County Borough Council

Talfyriadau a Thermau a Ddefnyddir yn y Datganiad o Gyfrifon

AEF	Cyllid Allanol Agregaid	GJRC	Pwyllgor Cofnodion ar y Cyd Gwent
POB	Aneurin Leisure Trust	GMIRS	Datganiad Symudiadau Grŵp mewn Cronfeydd Wrth Gefn
AW	Archwilio Cymru	GMP	Pensiwn Isafswm Gwarantedig
BS	Taflen Gydbwysedd	GTU	Uned Drafnidiaeth Gwent
BHAP CT	Ymddiriedolaeth Elusennol Ty a Pharc Bedwelty	GWICES	Gwasanaeth Offer Cymunedol Integredig Gwent Gyfan
GOFAL	Enillion Cyfartalog Gyrfa wedi'u Hailbrisio	CThEM	Cyllid a Thollau Ei/Ei Mawrhydi
CBC	Cyngor Bwrdeistref Sirol	HMT	Trysorlys Ei/Ei Mawrhydi
CC	Cyngor Dinas neu Sir	GĒM	Cyfrif Refeniw Tai
CCP	Rhaglen Newid Cydweithredol	IAS	Safon Gyfrifyddu Ryngwladol
CCRCD	Bargen Ddinesig Rhanbarth Dinas Caerdydd	TGCh	Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu
CDS	Cyfnewid Diffyg Credyd	IFRS	Safon Adrodd Ariannol Ryngwladol
CIES	Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	IPSAS	Safon Gyfrifyddu Sector Cyhoeddus Rhyngwladol
CIPFA	Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth	ISB	Cyllideb Ysgolion Unigol
CPFA	Cyfrifydd Cyllid Cyhoeddus Siartredig	Carchar	Cytundeb Menter ar y Cyd
	Mynegai Prisiau Defnyddwyr	LASAAC	Pwyllgor Ymgynghorol Cyfrifon Awdurdod Lleol (Yr Alban)
DRC	Cost Amnewid Dibrisiedig	LGPS	Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol
EAS	Gwasanaeth Cyflawniad Addysg (ar gyfer De-ddwyrain Cymru)	LLP	Partneriaeth Atebolrwydd Cyfyngedig
AEE	Ardal Economaidd Ewropeaidd	LMS	Rheolaeth Leol Ysgolion
EFA	Dadansoddiad Gwariant a Chyllid	LOBO	Opsiwn y Benthyciwr Opsiwn y Benthyciwr
EFTA	Cymdeithas Masnach Rydd Ewrop	MIRS	Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn
UE	Undeb Ewropeaidd	MMI	Yswiriant Cydfuddiannol Trefol
EUV	Gwerth Defnydd Presennol	MRICS	Aelod o Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig
FRS	Safon Adrodd Ariannol	MRP	Darpariaeth Refeniw Isafswm
FSS	Datganiad Strategaeth Ariannu	MTFS	Strategaeth Ariannol Tymor Canolig
FTSE	Cyfnewidfa Stoc Financial Times	GIG	Gwasanaeth Iechyd Cenedlaethol
GBS	Taflen Gydbwysedd Grŵp	NNDR	Trethi Annomestig Cenedlaethol
GCIES	Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr y Grŵp		Gwerth Presennol Net
GGCJC	Pwyllgor Cyd-Amlosgi Gwent Fwyaf		Cyfoeth Naturiol Cymru

Talfyriadau a Thermau a Ddefnyddir yn y Datganiad o Gyfrifon

PPE	Eiddo, Peiriannau ac Offer
PWLB	Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus
REFCUS	Gwariant Refeniw a Ariennir o Gyfalaf o dan Statud
RICS	Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig
-----	Mynegai Prisiau Manwerthu
RSG	Grant Cymorth Refeniw
SCR	Cyfradd Cyfraniad Safonol
SeRCoP	Cod Ymarfer Adrodd Gwasanaeth
SEWSPG	Grŵp Cynllunio De-ddwyrain Cymru
SPA	Oedran Pensiwn y Wladwriaeth
SRS	Gwasanaethau Adnoddau a Rennir
SSP	Tâl Salwch Statudol
STCA	Absenoldebau Tymor Byr (Cronnol) â Digollediad
STRGL	Datganiad o Gyfanswm yr Enillion a'r Colledion Cydnabyddedig
SVWS Cyf.	Gwasanaethau Gwastraff Dyffryn Silent Cyf
TPS	Cynllun Pensiwn Athrawon (<i>hefyd</i> : uTPS)
GAAP y DU	Egwyddorion (a/neu Arferion) Cyfrifyddu a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y Deyrnas Unedig
DUGN	Nodiadau Canllaw'r Deyrnas Unedig (RICS)
UKVS	Safonau Prisio'r Deyrnas Unedig (RICS)
aTPS	Cynllun Pensiwn Athrawon Heb ei Ariannu (<i>hefyd</i> : TPS)
TAW	Treth Ar Werth
NHW	Swyddfa Archwilio Cymru
WG	Llywodraeth Cymru
LAPIO	Rhaglen Gweithredu Gwastraff ac Adnoddau
WTO	Sefydliad Masnach y Byd

Mae'r dudalen hon yn wag yn fwriadol

Adroddiad Naratif

Adroddiad Naratif

Blaenau Gwent
County Borough Council

Adroddiad Naratif

1. Cyflwyniad

Diben yr Adroddiad Naratif hwn yw cynnig canllaw i'r cyd-destun economaidd y mae'r Awdurdod yn gweithredu ynddo, rhoi trosolwg o'r materion pwysicaf sy'n effeithio ar y Cyfrifon, amlinellu'r newidiadau yn y polisiau cyfrifyddu a gymhwyswyd wrth baratoi'r Cyfrifon ac egluro sefyllfa ariannol gyffredinol yr Awdurdod.

Mae'r datganiadau ariannol yn cwmpasu'r cyfnod 1 Ebrill 2022 i 31 Mawrth 2023 ac fe'u paratowyd yn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2022/2023 (y Cod), a gyhoeddwyd gan y Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddiaeth (CIPFA).

Mae symiau yn y Cyfrifon hyn wedi'u talgrynnu a'u cyflwyno i'r mil o Buntoedd agosaf (£000), ac eithrio lle mae angen datgelu i'r Bunt agosaf i gynorthwyo cyflwyniad a dealltwriaeth.

2. Cefndir - Effaith yr Hinsawdd Economaidd Bresennol ar yr Awdurdod a'r Gwasanaethau y mae'n eu Darparu

Roedd setliad Refeniw cyffredinol Llywodraeth Cymru (LIC) ar gyfer 2022/2023 yn gadarnhaol gyda chynnydd o 8.4% (£10.4m) mewn Cyllid Allanol Agregedig, ar ôl caniatáu ar gyfer trosglwyddo grantiau penodol i'r setliad. Caniatiaodd y setliad cadarnhaol hwn i'r Cyngor osod cyllideb gytbwys wrth fynd i'r afael â phwysau cost ac eitemau twf o £4m, codi cyllidebau ysgolion £3.9m (8.4%) a chynyddu'r gronfa gyffredinol £0.2m i gefnogi cynllunio ariannol tymor canolig a gwydnwch ariannol. Wrth gydnabod effaith argyfwng costau byw ar drigolion, cytunodd y Cyngor na fyddai cynnydd i'r Dreth Gyngor ar gyfer 2022/2023.

Er bod y Setliad Refeniw ar gyfer 2023/2024 unwaith eto'n gadarnhaol gyda chynnydd o 6.5% yn y Cyllid Allanol Agregedig (£8.5m), roedd effaith chwyddiant prisiau cyffredinol ynghyd â phrisiau ynni sy'n codi'n sydyn a chostau cyflog uwch yn sylweddol ac arweiniodd at fwlch cyllidebol o £6.7m. Cymeradwyodd y Cyngor £3m o doriadau cyllidebol ac effeithlonrwydd. Cymeradwywyd cynnydd o 4% i gyllidebau ysgolion a chydbwyswyd y gyllideb gan gynnydd o 3.45% yn y Dreth Gyngor a chymhwyso £4.26m o gronfeydd wrth gefn penodol.

Parhaodd y sefyllfa economaidd yn bryder mawr wrth i argyfwng costau byw barhau i mewn i 2023. Er bod chwyddiant yn gostwng yn araf, parhaodd yn uchel; roedd setliadau cyflog yn uwch na'r disgwyl; a chynyddodd costau cyfleustodau yn sylweddol. Mae'r ffactorau hyn yn parhau i roi pwysau ar gyllidebau dros y tymor byr i ganolig. Mae'r Cyngor yn wynebu her ariannol sylweddol dros y 5 mlynedd nesaf, gyda'r Strategaeth Ariannol Tymor Canolig yn nodi bwlch ariannu o £34m (ym mis Chwefror 2024) yn seiliedig ar Setliadau dangosol Llywodraeth Cymru.

I gydnabod cost cefnogi ffoaduriaid Wcráin ac effaith argyfwng costau byw ar gymunedau, darparodd Llywodraeth Cymru gyllid yn 2022/2023 drwy nifer o gynlluniau grant gan gynnwys parhad taliadau uniongyrchol prydau ysgol am ddim yn ystod gwyliau ysgol, cymorth tanwydd gaeaf, taliadau costau byw a rhaglen adsefydlu Wcráin.

Dyma'r cyllid a dderbyniwyd yn ystod 2022/2023:

Cyllid Llywodraeth Cymru	2022/2023 £000
Prydau Ysgol Am Ddim	664
Costau Gweinyddu	242
Cyfanswm	906

Mae rhagor o fanylion am y cynlluniau hyn i'w gweld yn y datgeliad Grantiau (nodyn 22, tudalennau 58-59).

Bu'r Cyngor hefyd yn gweithredu fel asiant i Lywodraeth Cymru wrth brosesu £11.8m o daliadau cymorth a rhyddhadau ar draws y cynlluniau canlynol:

Taliadau a Weinyddir ar Ran Llywodraeth Cymru	2022/2023 £000
Taliadau Hunanyngysu	1,051
Taliadau Gwellfa SSP	91
Taliadau Gweithwyr Gofal	2,903
Cynllun Cost Byw	4,440
Rhyddhad Treth Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch	530
Grantiau Adsefydlu Wcráin	108
Gofalwyr Di-dâl	712
Taliadau Tanwydd Gaeaf	1,973
Cyfanswm	11,808

Mae rhagor o fanylion am y trefniadau hyn i'w gweld yn natgeliad Incwm a Gwariant yr Asiantaeth (nodyn 12, tudalen 49).

3. Cefndir - Digwyddiadau Arwyddocaol

Cyn cwblhau'r Cyfrifon, digwyddodd y digwyddiadau arwyddocaol canlynol a gafodd effaith ar y datganiadau ariannol eu hunain neu'r amgylchedd y mae'r Awdurdod yn gweithredu ynddo:

3.1 Datganiad Llywodraethu Blynnyddol

Yn y Datganiad Llywodraethu Blynnyddol, mae'r Rheolwr Archwilio a Risg wedi dod i'r casgliad bod system rheolaeth fewnol Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent yn ystod y flwyddyn ariannol 2022/2023 wedi gweithredu i lefel sy'n rhoi sicrwydd rhesymol ar ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd cyffredinol fframwaith llywodraethu, rheoli risg a rheolaeth y sefydliad.

3.2 Gwasanaethau Gwastraff Dyffryn Silent Cyf.

Ym mis Rhagfyr 2017, gwnaeth y Cyngor y penderfyniad i ddod â'r gwasanaethau a ddarparwyd gan Silent Valley Waste Services Limited yn ôl yn fewnol. Yn dilyn diwydrwydd dyladwy helaeth, dechreuodd y broses drosglwyddo gyda dyddiad targed o 31 Ionawr 2023. Oherwydd oedi wrth gael y trwyddedau amgylcheddol a gweithredol gofynnol, ni ellid trosglwyddo gweithwyr a gweithgareddau'r Cwmni i'r Cyngor tan 1 Mai 2023. Ar y dyddiad hwnnw, rhoddodd y Cwmni'r gorau i fasnachu a chymerodd y Cyngor gyfrifoldeb am holl asedau a rhwymedigaethau'r Cwmni.

Mae cyfrifon endid sengl y Cyngor yn adlewyrchu unrhyw falansau a thrafodion gyda Silent Valley Waste Services Ltd. hyd at 31 Mawrth 2023. Mae'r Cyfrifon Grŵp wedi'u paratoi gan ddefnyddio'r Cyfrifon a baratowyd gan Silent Valley Waste Services Ltd. hyd at 30 Mehefin 2023.

3.3 Benthyciad Seilwaith Rheilffordd Dyffryn Ebwy

Ym mis Mawrth 2021 cytunodd y Cyngor i dderbyn benthyciad di-log gwerth £70 miliwn gan Lywodraeth Cymru i fwrw ymlaen â gwaith seilwaith ar brosiect Rheilffordd Dyffryn Ebwy. Roedd derbyn y benthyciad yn amodol ar ddatblygu a derbyn cytundeb pedair rhan rhwng Cyngor Blaenau Gwent, Llywodraeth Cymru, Trafnidiaeth Cymru a Thrafnidiaeth Cymru (Rheilffyrdd). Llofnodwyd y cytundeb hwn gan bob parti erbyn mis Medi 2021, gyda'r benthyciad i'w ad-dalu dros gyfnod o 50 mlynedd ar ôl diwedd y gwaith seilwaith a drefnwyd yn 2024/2025. Er mwyn cwrrd ag ad-daliadau'r benthyciad, bydd y Cyngor yn derbyn swm gwarantedig yn flynyddol, a gynhyrchir o'r cynnydd rhagamcanol mewn incwm sy'n deillio o amllder trenau cynyddol.

3.4 Cytundeb Menter ar y Cyd Lime Avenue

Yn 2019, llofnododd y Cyngor Gytundeb Menter ar y Cyd (JVA) gyda Llywodraeth Cymru ar gyfer datblygu unedau busnes yn Lime Avenue, Glynabwy. Darparwyd cyllid ar gyfer y datblygiad hwn gan Lywodraeth Cymru, WEFO a'r Cyngor, gyda mwyafrif y manteision ariannol a ddeiliodd o'r datblygiad yn disgyn i Lywodraeth Cymru yn unol â chyfran y cyllid a ddarparwyd.

Yn dilyn cwblhau'r datblygiad ac adolygiad o delerau'r contract gwreiddiol (a chytundebau atodol), penderfynwyd y dylid trin y JVA hwn fel Gweithrediad Ar y Cyd, gyda chyfrifon y Cyngor yn cynnwys dim ond ei gyfran o drafodion a balansau. Gellir gweld crynodeb o'r trafodion hyn yn y datgeliad Gweithrediadau Ar y Cyd - Cytundeb Menter Ar y Cyd Lime Avenue (nodyn 46, tudalen 115).

Mae gan y Cyngor yr opsiwn o brynu Cyfran Cyfalaf Llywodraeth Cymru ar unrhyw adeg. Fodd bynnag, mae'r JVA yn gosod rhwymedigaeth ar y Cyngor i brynu Cyfran LIC 20 mlynedd ar ôl llofnodi'r cytundeb gwreiddiol (h.y. ym mis Medi 2039), i'r graddau nad yw'r Cyngor wedi gwaredu'r holl asedau neu unrhyw rai ohonynt erbyn yr adeg honno. Mae telerau'r JVA yn nodi gwerth y Gyfran Cyfalaf ar unrhyw adeg dros y cyfnod o 20 mlynedd, sef naill ai gwerth llawn y grant a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru neu Werth Marchnad unedau heb eu gwerthu. Felly, mae rhwymedigaeth wedi'i chynnwys ym Mantolen y Cyngor mewn perthynas â'r gofyniad i brynu Cyfran Cyfalaf Llywodraeth Cymru. Ar 31 Mawrth 2023 mae hyn wedi'i gynnwys am £4.492m, sef gwerth y grant a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru ar y dyddiad hwnnw (31 Mawrth 2022: £2.768m).

3.5 Digwyddiadau Ar ôl y Dyddiad Adrodd

Ar 1 Mai 2023, daeth yr Awdurdod â'r gwasanaethau a ddarparwyd gan Silent Valley Waste Services Limited yn ôl yn fewnol (fel y manylir yn adran 3.2). Nid yw trosglwyddo Silent Valley Waste Services i'r cwmni rhiant yn berthnasol o ran gwerth ac felly mae hyn wedi'i drin fel digwyddiad nad yw'n addasu ar ôl y dyddiad adrodd.

4. Crynodeb o'r Allbwn

4.1 Refeniw

At ei gilydd, mae cyfrifon rheoli 2022/2023 wedi nodi tanwariant o £0.188m yn erbyn cyllideb ddiwygiedig o £169.187m, ar ôl trosglwyddiad net o gronfeydd wrth gefn penodol o £1.040m. Mae'r tanwariant yn bennaf oherwydd nad yw nifer o gyllidebau trawsbynciol yn cael eu defnyddio yn ystod y flwyddyn ariannol a thanwariant yn erbyn Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor.

Nodwyd nifer o bwysau cyllidebol yn ystod y flwyddyn ac mae'r rhain wedi cael eu rheoli o fewn y gyllideb gyffredinol, gyda phwysau cost parhaus wedi'u cynnwys yn y gyllideb ar gyfer 2023/2024.

Mae rhagor o fanylion i'w gweld yn yr adroddiad Alldro Dros Dro i'r Cabinet ym mis Gorffennaf 2023.

4.2 Prifddinas

Cynyddodd gwariant cyfalaf yn 2022/2023, gyda gwariant alldro £29.5m yn uwch na'r flwyddyn ariannol flaenorol. Roedd y gwariant alldro o £47.590m yn cwmpasu ystod o brosiectau, gan gynnwys Unedau Busnes a Diwydiannol, Rhwydwaith y Prifffyrdd, Ysgolion a Phrosiect Seilwaith y Rheilffyrdd.

Mae'r sefyllfa alldro yn dangos tanwariant o £0.33m yn erbyn y gyllideb yn ystod y flwyddyn, yn bennaf oherwydd tanwariant ar Ddiogelwch Tomenni Glo, Seilwaith Safleoedd Bysiau a'r Cynnig Gofal Plant (Cynllun Grantiau Bach).

Mae cyllid cyfalaf cyffredinol Llywodraeth Cymru yn cynyddu tua £600,000 yn 2023/2024 ac yn aros ar lefel debyg yn 2024/2025.

4.3 Cronfeydd Wrth Gefn

Gostyngodd cyfanswm balansau'r Gronfa Gyffredinol a'r Gronfa Wrth Gefn a Glustnodwyd £24.6m yn ystod 2022/2023, o ganlyniad i gymhwyso £26.851m o grant cyfalaf nas cymhwysodd o'r blaen, i ariannu gwariant ar brosiect Seilwaith y Rheilffyrdd.

5. Allbwn Gwariant Refeniw a Chyllid

5.1 Allyriadau 2022/2023

Mae'r tabl canlynol yn cysoni'r gwariant gwasanaeth net a adroddwyd ar sail statudol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (*tudalen 18*) â'r alldro net fel y'i hadroddwyd i'r rheolwyr yn ystod y flwyddyn. Mae'r Dadansoddiad Gwariant a Chyllid (*tudalen 42*) ynghyd â'r nodiadau cysylltiedig yn rhoi manylion am yr addasiadau a wnaed wrth gysoni rhwng y cyfrifon statudol a rheoli. Mae'r tabl hefyd yn nodi gwariant gwasanaeth net yr Awdurdod (fel y'i hadroddwyd i'r rheolwyr) o'i gymharu â'r gyllideb ar gyfer y flwyddyn.

Gwariant Gwasanaeth o'i gymharu â'r Gyllideb	2022/2023					
	CIES Net	Cod Cyfrifyddu	Cyllid a	Allbwn Net	Cyllideb Ddiwygiedig	Amrywiant: Niweidiol / (Ffatriol)
	Gwariant	Addasiadau	Sail Gyfrifo Addasiadau	- Rheolaeth Cyfrifon		
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Portffolio/Pwyllgor:						
Gwasanaethau Corfforaethol	27,522	(8,914)	(2,399)	16,209	17,918	(1,709)
Addysg *	7,672	55,204	5,387	68,263	68,305	(42)
Amgylchedd	25,930	10,496	(6,066)	30,360	29,632	728
Adfywio a Datblygu Economaidd	4,010	546	(2,928)	1,628	1,815	(187)
Gwasanaethau Cymdeithasol	52,665	2,208	(4,691)	50,182	49,941	241
Trwyddedu	141	14	(27)	128	135	(7)
Cynllunio	1,008	327	(146)	1,189	1,441	(252)
Is-gyfanswm:	118,948	59,881	(10,870)	167,959	169,187	(1,228)
Addysg - Gwariant Ysgol **	52,489	(56,054)	(1,255)	(4,820)	0	(4,820)
Bargen Dinas Prifddinas-Ranbarth Caerdydd ***	(13)	13	0	0	0	0
Cyfanswm:	171,424	3,840	(12,125)	163,139	169,187	(6,048)

*: Mae addysg yn cyfeirio at swyddogaethau addysg canolog a thrafodion nad ydynt yn ymwneud ag ysgolion.

**: Addysg - Mae Gwariant Ysgolion yn cyfeirio at drafodion ariannol sy'n gysylltiedig yn benodol â sefydliadau ysgolion.

***: Mae Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd yn cyfeirio at gyfraniadau'r Awdurdod at gostau refeniw a chyfalaf, fel y'u dosrannwyd yn unol â thelerau'r trefniant ar y cyd.

5.2 Effaith Chwyddiant ar Wariant Refeniw

Roedd chwyddiant prisiau defnyddwyr ym mis Mawrth 2023 yn 10.1%, ar ôl cynyddu yn ystod y flwyddyn o 7% ym mis Ebrill 2022 a chyrraedd ei uchafbwynt ar ei gyfradd uchaf ers 1981 sef 11.1% ym mis Hydref 2022. Ysgogwyd y cynnydd yn bennaf gan gostau ynni uwch, prisiau tanwydd a chwyddiant nwyddau byd-eang. Gostyngodd chwyddiant yn raddol yn ystod 2023/2024, gan ddychwelyd i'r targed o 2% a osodwyd gan Fanc Lloegr.

Mae effaith pwysau chwyddiant ar yr Awdurdod yn amrywio yn ôl meysydd gwariant penodol. Mae llawer o wariant yr Awdurdod yn ymwneud â chostau gweithwyr gyda chynnydd o 1% mewn costau gweithwyr yn cyfateb i tua £1.2m. Fodd bynnag, gwelodd prinder staff, yn enwedig yn y Sector Gofal Cymdeithasol, ynghyd â chynnydd yng nghostau byw, gynydd cyflogau yn llawer uwch nag a ddisgwyliwyd yn flaenorol, gan ychwanegu at y pwysau ar gyllidebau llywodraeth leol.

Fel rhan o ymateb parhaus Banc Lloegr i chwyddiant cynyddol, cynyddodd y Pwyllgor Polisi Ariannol Gyfradd y Banc yn ystod y flwyddyn o 0.75% i 4.25% ym mis Mawrth 2023. Cododd hi ymhellach i 5.25% erbyn mis Awst 2023.

Mae'r Pwyllgor Polisi Ariannol yn parhau i adolygu cyfraddau yn unol â'u hasesiad o'r rhagolygon economaidd a gall gymhwyso cynnydd neu ostyngiad pellach mewn cyfraddau llog er mwyn rheoli chwyddiant.

At ei gilydd, bydd cynnydd mewn prisiau y mae'r Awdurdod yn caffael nwyddau a gwasanaethau amdanynt (yn fwy na'r incwm cysylltiedig o ffioedd a thaliadau neu grantiau llywodraeth gyffredinol) yn cael effaith andwyol ar ystod eang o wasanaethau.

5.3 Ffynonellau Ariannu

Mae mwyafrif gwariant yr Awdurdod yn cael ei ariannu gan Lywodraeth Cymru, drwy Grant Cymorth Refeniw, Grantiau Penodol a Heb eu Neilltuo a Threthi Annomestig (63% yn 2022/2023).

Ar gyfer 2022/2023, cynyddodd Cyllid Allanol Agreg (wedi'i addasu ar gyfer trosglwyddiadau) 8.4% o'i gymharu â 2021/2022, sy'n is na chynnydd cyfartalog Awdurdod Unedol Cymru o 9.4% (*ffynhonnell: Adroddiad Cyllid Llywodraeth Leol (Rhif 1) 2022-23 (Setliad Terfynol - Cynghorau) - Tabl 1a.*).

Ar gyfer 2023/2024, cynyddodd Cyllid Allanol Agreg (wedi'i addasu ar gyfer trosglwyddiadau) 6.5% o'i gymharu â 2022/2023, sy'n is na chynnydd cyfartalog Awdurdod Unedol Cymru o 7.9% (*ffynhonnell: Adroddiad Cyllid Llywodraeth Leol (Rhif 1) 2023-24 (Setliad Terfynol - Cynghorau) - Tabl 1a.*).

Ar gyfer 2024/2025, cynyddodd Cyllid Allanol Agreg (wedi'i addasu ar gyfer trosglwyddiadau) 2.8% o'i gymharu â 2023/2024, sy'n is na chynnydd cyfartalog Awdurdod Unedol Cymru o 3.3% (*ffynhonnell: Adroddiad Cyllid Llywodraeth Leol (Rhif 1) 2024-25 (Setliad Terfynol - Cynghorau) - Tabl 1a.*).

Mae cynnydd o 1% yn lefelau Cyllid Allanol Agreg (AEF) yn cynrychioli cyllid ychwanegol o tua £1.4m, sy'n cyfateb i 0.45% o gyfanswm cyllid yr Awdurdod. Mewn termau real, mae'r cynnydd hwn yn cael ei leihau gan effaith chwyddiant.

Mae lefel yr incwm buddsoddi sydd ar gael i'r Awdurdod wedi cynyddu o ganlyniad i gyfraddau llog uwch, ond mae hyn wedi'i wrthbwyso i ryw raddau gan y cynnydd mewn treuliau llog ar fenthyca.

I grynhoi, mae'r cyfuniad o gyfraddau llog uchel, cyllid grant rheoledig a'r ansicrwydd a achosir gan brisiau cynyddol yn creu amgylchedd lle mae pwysau parhaus i gynnal rheolaeth ar gostau.

6. Allbwn Gwariant Cyfalaf a Chyllid

Gwariant Cyfalaf

Yn ystod y flwyddyn, cyfanswm y gwariant cyfalaf oedd £47.590m, cynnydd o £29.5m o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol, yn bennaf oherwydd cynnydd mewn gwariant o £3.3m ar brosiectau Ysgolion Band B a £25.3m ar Reilffordd Dyffryn Ebwy.

Mae'r prif eitemau gwariant, wedi'u categorïddio yn ôl math o gynllun, wedi'u nodi yn y tabl (isod).

Gwariant Cyfalaf yn ôl Cynllun	2022/2023		2021/2022 (Ail-ddatganwyd)†	
	£000	£000	£000	£000
Rhaglen Seilwaith Rheilffyrdd	28,967		3,709	
Ysgolion a Sefydliadau Addysg	5,955		2,612	
Cynlluniau Adfywio	2,245		2,922	
Cynlluniau Rhwydwaith Ffyrdd a Chynlluniau Cynnal a Chadw	1,806		2,590	
JVA Rhodfa Lime	1,724		2,768†	
Cynlluniau Dechrau'n Deg	1,524		485	
Gwasanaethau Cymdeithasol Oedolion	1,131		529	
Gwasanaethau Cymdeithasol Plant	1,004		0	
Tai Cyffredinol	849		541	
Eiddo Corfforaethol	843		95	
Rheoli Gwastraff	630		924	
Lesddaliadau Cyllid	329		501†	
Unedau Diwydiannol	246		63†	
Cynlluniau Hamdden	152		32	
Bargen y Ddinas	98		116†	
Adfywio Canol Tref	68		158	
Arall	19		45	
Cyfanswm:		47,590		18,090

Mae rhagor o fanylion am wariant cyfalaf wedi'u cynnwys yn nodiadau'r Datganiad Craidd 26.2 - 26.3 (tudalennau 68-71) a 26.5 (tudalen 73).

†: Mae Gwariant Cyfalaf yn 2021/2022 wedi'i ddiwygio o ganlyniad i'r driniaeth gyfrifyddu ddiwygiedig o Gytundeb Menter ar y Cyd (JVA) Lime Avenue. Ychwanegwyd categorïau ychwanegol i gynnwys cyfran y Cyngor o wariant cyfalaf a gafwyd gan Fargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd, a gwariant a gafwyd ar Brydlesi Ariannol.

Cyllido Gwariant Cyfalaf

Ariannwyd cyfanswm gwariant cyfalaf o £47.590m gan fenthyciadau gan awdurdodau lleol (£5.956m), grantiau (£41.043m), derbyniadau cyfalaf (£0.123m) a chyfraniadau referniw (£0.468m).

7. Arian Wrth Gefn, Darpariaethau a Chronfeydd Wrth Gefn

7.1 Argyfyngau

Datgelir nifer o rwymedigaethau amodol mewn perthynas â materion lle mae digwyddiad wedi digwydd sy'n rhoi rhwymedigaeth bosibl i'r Awdurdod na fydd ei bodolaeth ond yn cael ei chadarnhau gan ddigwyddiad neu fel arall digwyddiadau ansicr yn y dyfodol nad ydynt yn gyfan gwbl o fewn rheolaeth yr Awdurdod, lle nad yw'n debygol y bydd angen all-lif o adnoddau neu lle na ellir mesur swm y rhwymedigaeth yn ddibynadwy. Ar gyfer 2022/2023, mae datgeliadau'n cwrmpasu:

- Hawliadau ac atebolrwydd rhedeg allan Yswiriant Cydpuddiannol Trefol o dan y Cynllun Trefniant;
- Gwarantau ac indemniadau i Tai Calon yn deillio o drosglwyddo stoc tai;
- Hawliadau iawndal Rhan 1 sy'n deillio o brosiectau gwaith cyhoeddus;
- Gwarantau i Gronfa Bensiwn Gwent Fwyaf (Torfaen) rhag ofn na chaiff rhwymedigaethau pensiwn eu setlo gan Ymddiriedolaeth Hamdden Aneurin;
- Trefniant Gweithred Blaenoriaeth mewn perthynas â datblygu tir ym Mrynawr; a
- Rhwymedigaethau posibl a all godi yn dilyn penderfyniadau'r llysoedd mewn perthynas â gweithredoedd penodol yr Awdurdod yn y gorffennol.

Nid oes unrhyw asedau wrth gefn wedi'u nodi.

Nid yw'n bosibl rhoi gwerth ar y rhwymedigaethau amodol hyn, a allai neu na allai grisialu ar ryw adeg yn y dyfodol. Os bydd y materion hyn a'r symiau dan sylw yn dod yn fwy sicr, bydd y driniaeth gyfrifyddu briodol yn cael ei chymhwyso a chodir taliadau perthnasol ar y cyfrifyddu. datganiadau.

Mae rhagor o fanylion am rwymedigaethau amodol i'w gweld yn nodyn 36.3 (tudalennau 88-89).

7.2 Darpariaethau

Mae lefel y darpariaethau a gedwir gan yr Awdurdod yn amrywio bob blwyddyn mewn perthynas â lefel y rhwymedigaethau a nodwyd. Cyfanswm y darpariaethau a gedwir gan yr Awdurdod ar ddechrau'r flwyddyn oedd £2.987m, gan gynyddu £0.183m i £3.170m yn ystod 2022/2023. Roedd hyn yn bennaf oherwydd rhwymedigaethau cynyddol a nodwyd mewn perthynas â dadfeliadau prydles i a gostyngiadau yn y symiau a gedwir ar gyfer yswiriant.

Mae'r holl ddarpariaethau wedi'u hasesu i adlewyrchu taliadau a wnaed yn eu herbyn yn ystod y flwyddyn ariannol ac maent wedi'u cynyddu neu eu lleihau yn unol â'r rhwymedigaethau disgwylidig sy'n weddill.

Dangosir manylion symudiadau darpariaethau unigol yn nodyn 36.2 i'r Datganiadau Craidd (gweler tudalennau 87-88).

7.3 Cronfeydd Wrth Gefn

Yn eu Llythyr Archwilio Blyneddol 2017/2018 at Gyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent, nododd Swyddfa Archwilio Cymru fod lefel y Cronfeydd Wrth Gefn Cyffredinol a Chlustededig fel canran o wariant refeniw gros yn 4.63%, yr isaf o unrhyw Awdurdod Cymru ac yn sylweddol is na chyfartaledd Cymru ar gyfer 2017/2018 sef 11.44%. Derbyniodd yr Awdurdod yr angen i gynnal lefel briodol o gronfeydd wrth gefn a chytunodd ar gyfraniad blyneddol wedi'i gynllunio i'r Gronfa Gyffredinol fel rhan o'i Strategaeth Ariannol Tymor Canolog.

Hyd at ddiwedd 2021/2022 roedd y mesurau hyn wedi arwain at welliant yn lefel y cronfeydd wrth gefn cyffredinol a chlustededig a gedwir gan y Cyngor, gan gynyddu i 30.2% fel canran o wariant refeniw net. Dyma oedd y nawfed isaf yng Nghymru o'i gymharu ag Awdurdodau eraill Cymru.

Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy Agregau - 2019/2020 i 2022/2023	2019/2020 2020/2021		2021/2022 (Ail-ddatganwyd)†	2022/2023
	£000	£000	£000	£000
Cronfa'r Cyngor	(6,399)	(7,553)	(13,104)	(12,910)
Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd	(8,275)	(20,781)	(32,185)	(33,877)
Cronfeydd Cyfalaf Defnyddiadwy	(7,349)	(39,493)	(40,027)	(13,903)
Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy	(22,023)	(67,827)	(85,316)	(60,690)

Rhwng 2019/2020 a 2022/2023 mae Cronfa Wrth Gefn Gyffredinol y Cyngor wedi cynyddu 101.8%, o £6.399m i £12.910m. Mae'r cynnydd hwn wedi bod oherwydd:

- rheoli'r warchodfa yn unol â pholisi'r Awdurdod o gynnal Cyffredinol Cronfeydd wrth gefn ar lefel darged o leiaf 4% o Wariant Alldro Refeniw;
- y cytundeb i ailgyflenwi'r gronfa wrth gefn drwy gyfraniadau blyneddol; a
- tanwariant yn y gyllideb o ganlyniad i grantiau ychwanegol gan Lywodraeth Cymru.

Cynyddodd Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy Cyfanswm o £63.3m rhwng 2019/2020 a 2021/2022, ond gostyngodd o £24.626m yn 2022/2023.

†: Cynyddodd balans Cronfa'r Cyngor yn 2021/2022 o ganlyniad i addasiad i daliadau dibrisiant, y bwriedir gwneud addasiad cywirol ar ei gyfer yn 2023/2024.

Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy Agreg - symudiad o flwyddyn i flwyddyn	2021/2022 (Ail-ddatganwyd)†	2022/2023 (Cynydd) / Gostyngiad		
	£000	£000	£000	%
Cronfa'r Cyngor	(13,104)	(12,910)	194	-1.48
Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd	(32,185)	(33,877)	(1,692)	5.26
Cronfeydd Cyfalaf Defnyddiadwy	(40,027)	(13,903)	26,124	-65.27
Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy	(85,316)	(60,690)	24,626	(28.86)

Fel y nodir yn y tabl uchod, mae elfen sylweddol o gyfanswm y cronfeydd wrth gefn defnyddiadwy yn ymwneud â Chronfeydd Wrth Gefn Cyfalaf Defnyddiadwy. Mae mwyafrif y balans hwn yn ymwneud â'r driniaeth gyfrifyddu ofynnol ar gyfer y benthyciad a dderbyniwyd ar gyfer Prosiect Rheilffordd Dyffryn Ebwy, gyda'r balans o £26.851m yn cael ei gymhwyso yn 2022/2023. Am fanylion pellach gweler tudalen 7.

Mae'r cynnydd o £1.498m yng Nghronfa'r Cyngor a'r Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd yn ganlyniad i nifer o ffactorau, gan gynnwys:

- derbyn grantiau penodol ychwanegol; a
- mae'r gwasanaeth yn tanwario yn erbyn y gyllideb a gweithredu cynigion 'Pontio'r Bwlch'.

Mae elfennau sylweddol o'r symiau hyn a glustnodwyd yn ymwneud â chyllid grant a gedwir mewn perthynas â phrosiectau neu wasanaethau penodol a bydd y rhain yn cael eu defnyddio i gyflawni'r canlyniadau gwasanaeth perthnasol. Yn ogystal, mae'r Awdurdod wedi neilltuo symiau sylweddol i gynorthwyo gyda'r ymateb parhaus i Covid-19 a thrawsnewid a darparu gwasanaethau ar ôl y pandemig. Yn y blynyddoedd i ddod, mae'n debygol y bydd cyfyngiadau ar wariant cyhoeddus er mwyn lliniaru'r lefelau eithriadol o fenthycha a achosir gan y Llywodraeth Ganolog wrth ddelio â Covid-19. Felly, byddai'n ddoeth cadw lefelau priodol o gronfeydd wrth gefn a chlustnodwyd a chyffredinol i gynorthwyo gyda sefyllfa ariannu a allai fod yn debyg i'r un a brofwyd o dan fesurau cyni'r degawd diwethaf.

Mae sefydlu, cadw a defnyddio cronfeydd wrth gefn wedi'u clustnodi yn destun adolygiad yn ystod y flwyddyn yn unol â Phrotocol Rheoli Cronfeydd Wrth Gefn yr Awdurdod sy'n seiliedig ar asesiad risg.

Effaith Diffyg Pensiwn ar Gronfeydd Wrth Gefn

Mae'r Awdurdod yn dal cyfanswm o £60.690m o gronfeydd wrth gefn defnyddiadwy ar 31 Mawrth 2023 (£85.316m ar 31 Mawrth 2022). Byddai effaith cymhwyso'r diffyg net yn y gronfa pensiwn o £74.858m i gronfeydd wrth gefn defnyddiadwy'r Awdurdod yn ddiffyg o £14.168m (2021/2022: roedd y diffyg pensiwn o £293.580m yn fwy na'r cronfeydd wrth gefn defnyddiadwy o £208.264m).

Fodd bynnag, mae'r diffyg hwn yn dibynnu ar nifer o ffactorau megis perfformiad buddsoddi a buddion ymddol sy'n daladwy. Mae'r tan-ariannu hirdymor ar gyfer y Cynllun Llywodraeth Leol yn cael ei drin dros nifer o flynyddoedd trwy gynydd graddol i gyfraniadau cyflogwyr. O ganlyniad, ni fyddai'r cyfanswm rhwymedigaeth yn codi mewn un flwyddyn ariannol. Mae sefyllfa ariannol gyffredinol y Gronfa Pensiwn yn cael ei hadolygu'n rheolaidd gan Actwariaid ar ran yr Awdurdod gweinyddu (Cyngor Bwrdeistref Torfaen).

Mae rhagor o fanylion am falansau a thrafodion Pensiwn i'w gweld yn nodiadau 40-41 (tudalennau 94-103).

Mae symudiadau ar gronfeydd wrth gefn defnyddiadwy wedi'u manylu yn nodyn 42 i'r Datganiadau Craidd (*tudalennau 103-107*).
Cyfanswm y cronfeydd wrth gefn defnyddiadwy ar ddechrau'r flwyddyn oedd £85.316m, gan ostwng £24.626m i £60.690m ar 31 Mawrth 2023.

Y cyfraniadau net mwyaf arwyddocaol i/o gronfeydd wrth gefn defnyddiadwy oedd:

Crynodeb o Symudiadau Cronfeydd Wrth Gefn	2022/2023		2021/2022 (<i>Ail-ddatganwyd</i>)†	
	£000	£000	£000	£000
Balans ar 1 Ebrill		(85,316)		(67,827)
Cyfraniadau net sylweddol (i)/o gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd:				
Cynllunio Ariannol/Gwydnwch	(1,500)		Chwyddiant Cyfalaf a Phwysau Costau Gwasanaeth	(1,000)
Cyfradd Llog yn y Dyfodol	(853)		Ymateb ac Adferiad COVID19	473
Chwyddiant a Phwysau Costau Gwasanaeth	450		Cynllunio Ariannol/Gwydnwch	(1,054)
Rhwymedigaethau Yswiriant	(318)		Cyfradd Llog yn y Dyfodol	(400)
Buddsoddi i Arbed	(395)		Chwyddiant a Phwysau Costau Gwasanaeth	(1,361)
LMS	1,504		Buddsoddi i Arbed	(1,000)
Llog Benthyciad Rheilffordd	(866)		LMS	(2,533)
Grantiau a Chyfraniadau Refeniw Heb eu Cymhwyso	(497)		Model Gweithredu Newydd	(492)
Cronfeydd Wrth Gefn sy'n Gysylltiedig â Gwasanaethau Portfolio	621		Grantiau a Chyfraniadau Refeniw Heb eu Cymhwyso	(1)
Adolygiadau Busnes Strategol	168		Cronfeydd Wrth Gefn sy'n Gysylltiedig â Gwasanaethau Portfolio	(2,417)
Cefnogi Capasiti Ychwanegol	292		Cefnogi Capasiti Ychwanegol	(369)
		(1,394)		(10,154)
Cyfraniadau net sylweddol (i)/o gronfeydd wrth gefn defnyddiadwy eraill:			Cyfraniadau net sylweddol (i)/o gronfeydd wrth gefn defnyddiadwy eraill:	
Derbyniadau Cyfalaf Defnyddiadwy	(404)		Derbyniadau Cyfalaf Defnyddiadwy	(549)
Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso	26,528		Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso	15 *
Cyfraniadau net eraill (i)/o gronfeydd wrth gefn defnyddiadwy	(104)		Cyfraniadau net eraill (i)/o gronfeydd wrth gefn defnyddiadwy	(6,801)†
		26,020		(7,335)
Balans ar 31 Mawrth		(60,690)		(85,316)
Grant Cyfalaf Heb ei Gymhwyso yn Ymwneud â Phrosiect Rheilffordd		0		(26,851)
Balans y Cronfeydd Wrth Gefn Heb gynnwys CGU sy'n Ymwneud â Benthyciad Prosiect Rheilffordd		(60,690)		(58,465)

*: Mae benthyciad Prosiect Rheilffordd Dyffryn Ebwy i'w ad-dalu dros gyfnod o 50 mlynedd ar ôl ei gwblhau (disgwyllir o 2024/2025) ac felly mae wedi'i ddisgowntio i'w werth cyfredol (teg) yn y cyfrifon statudol. Mae'n ofynnol i'r Awdurdod gyfrif am y gwahaniaeth rhwng y gwerth cyfredol a swm gwirioneddol y benthyciad fel grant cyfalaf heb ei gymhwyso. Yn 2022/2023, gwariwyd £28.967m ar y Prosiect Rheilffordd, ac ariannwyd £26.851m ohono trwy gymhwyso Grant Cyfalaf Heb ei Gymhwyso. Ar 31 Mawrth 2023, nid oes dim o'r balans o £5.3m o Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso yn ymwneud â Benthyciad Prosiect y Rheilffordd.

†: Cynyddodd balans Cronfa'r Cyngor yn 2021/2022 o ganlyniad i addasiad i daliadau dibrisiant, y mae addasiad cywirol i'w wneud ar ei gyfer yn 2023/2024.

8. Gweithgareddau Rheoli Trysorlys

Ym mis Mawrth 2022, cymeradwyodd yr Awdurdod y Datganiad Strategaeth Trysorlys, y Strategaeth Buddsoddi Flynyddol a'r Datganiad Polisi MRP ar gyfer blwyddyn ariannol 2022/2023. Ym mis Tachwedd 2021, cymeradwyodd yr Awdurdod ddiwygiad i'r Polisi MRP. Prif amcanion y polisiâu hyn oedd yn gyntaf sicrhau diogelwch cyfalaf ac yn ail sicrhau'r hylifedd mwyaf posibl mewn buddsoddiadau. Wrth wneud hynny, ceisiodd y polisiâu leihau costau refeniw dyled wrth gynnal lefel ddoeth o adbrynu dyled.

Mae'r holl weithgareddau benthyca a buddsoddi wedi'u cynnal o fewn y fframwaith a nodir yn Strategaeth y Trysorlys. Yn benodol, mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu strategaeth risg isel er mwyn rhoi blaenoriaeth i ddiogelwch ei fuddsoddiadau.

Gweithgareddau Benthyca

Cyfanswm y ddyled benthyciadau allanol ar 31 Mawrth 2023 oedd £190.025m (31 Mawrth 2022: £200.606m). Yn dilyn y cynnydd parhaus yng nghyfradd sylfaenol Banc Lloegr, mae benthyca tymor hir newydd wedi'i gadw i'r lleiafswm er mwyn osgoi ymrwymo'r Cyngor i daliadau llog uwch yn y blynyddoedd i ddod. Bydd cyfleoedd pellach i godi benthyciadau tymor hir yn cael eu harchwilio pan fydd cyfraddau llog yn gostwng o'u lefelau uchel presennol.

Ym mis Mawrth 2021, derbyniodd yr Awdurdod fenthyciad di-log o £70 miliwn gan Lywodraeth Cymru mewn perthynas â Phrosiect Seilwaith Rheilffordd Dyffryn Ebwy. Mae'r benthyciad hwn wedi'i ddosbarthu fel benthyciad hirdymor (cyfredol) i'w ad-dalu dros gyfnod o 50 mlynedd yn dechrau ar gwblhau'r prosiect (disgwyilir iddo fod o 2024/2025). Cafodd y benthyciad ei ddisgowntio i'w werth teg yn 2020/2021 a chynhwyswyd y swm a oedd yn fwy na'r gwerth teg fel grant cyfalaf heb ei gymhwyso fel sy'n ofynnol gan y Cod Ymarfer Cyfrifyddu.

Roedd trafodion yn ymwneud â dyled benthyciadau allanol yn ystod y flwyddyn fel a ganlyn:

	2022/2023			2021/2022		
	Dros Dro	Arall	Cyfanswm	Dros Dro	Arall	Cyfanswm
	Benthyciadau	Benthyciadau		Benthyciadau	Benthyciadau	
Benthyca	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Balans ar 1 Ebrill	(62,367)	(138,239)	(200,606)	(65,317)	(142,565)	(207,882)
Benthyciadau a Godwyd	(56,000)	(14,578)	(70,578)	(73,050)	(825)	(73,875)
Benthyciadau a Ad-dalwyd	70,000	11,318	81,318	76,000	5,918	81,918
Buddiant Effeithiol Addasiad	0	(48)	(48)	0	(46)	(46)
Addasiad Benthyciad Meddal	0	(111)	(111)	0	(721)	(721)
Balans ar 31 Mawrth	(48,367)	(141,658)	(190,025)	(62,367)	(138,239)	(200,606)

Gweithgareddau Buddsoddi

Yn ystod y flwyddyn, roedd trafodion yn ymwneud â buddsoddiadau fel a ganlyn:

Buddsoddiadau	2022/2023	2021/2022
	£000	£000
Balans ar 1 Ebrill	100,000	83,000
Buddsoddiadau a Wnaed	460,565	895,200
Buddsoddiadau a Ad-dalwyd	(494,500)	(878,200)
Balans ar 31 Mawrth	66,065	100,000

Gellir dadansoddi balans y buddsoddiadau a gedwir ar ddiwedd y flwyddyn fel a ganlyn:

Dadansoddiad o Fuddsoddiadau	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022
	£000	£000
Adneuo'n Arian Parod Cyfrif Galwad	10,000	2,000
Adneuo'n Arian Parod Tymor Sefydlog	44,000	77,000
Buddsoddiadau Tymor Byr	12,065	21,000
Cyfanswm	66,065	100,000

Darpariaeth Refeniw Isafswm

Mae Rheoliadau Cyllid Cyfalaf 2003 yn ei gwneud yn ofynnol i symiau gael eu neilltuo o refeniw ar gyfer ad-dalu benthyciadau allanol. Gelwir hyn yn Ddarpariaeth Isafswm Refeniw (MRP) ac yn 2022/2023 mae swm o £1.744m (2021/2022: £1.057m) wedi'i neilltuo gan yr Awdurdod yn seiliedig ar ganllawiau statudol, fel y datgelir yn nodyn 1.17 (tudalen 30).

Ym mis Tachwedd 2021, cymeradwyodd yr Awdurdod ddiwygiad i'r Polisi MRP, sy'n lleihau'r tâl MRP disgwyliedig o 2022/2023 ymlaen. O dan y polisi blaenorol, rhagwelwyd y byddai'r tâl MRP ar gyfer 2022/2023 yn £4.47m.

Mae llog ar ddyled benthyciad allanol o £3.751m wedi'i godi ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn 2022/2023 (2021/2022: £3.550m).

9. Asedau a Rhwymedigaethau Pensiwn

Gwerth asedau a rhwymedigaethau pensiwn a ddatgelir yn y datganiadau cyfrifyddu yw:

Asedau a Rhwymedigaethau Pensiwn	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022
	£000	£000
Asedau	456,819	465,432
Rhwymedigaethau	(531,677)	(759,012)
Rhwymedigaethau Net	(74,858)	(293,580)

Mae'r holl Asedau Pensiwn a ddelir yn ymwneud â Chynllun Llywodraeth Leol Gwent Fwyaf. Mae cyfanswm y rhwymedigaethau ar 31 Mawrth 2023 yn cynnwys £25.715m yn ymwneud â Chronfa Pensiwn yr Athrawon (31 Mawrth 2022: £32.585m), gyda'r gweddill yn ymwneud â rhwymedigaethau a ddelir gyda Chynllun Llywodraeth Leol.

10. Symudiad yng Ngwerthfawrogi Asedau Anghyfredol

Yn ystod 2022/2023, dangosodd cost net neu brisiad asedau anghyfredol (Eiddo, Peiriannau ac Offer) a gofnodwyd ar Fantolen yr Awdurdod gynnydd o £63.9m, o £291.9m i £355.8m.

Roedd y symudiad hwn yn bennaf yn ganlyniad i wariant o £37.3m ar Asedau sy'n Cael eu Hadeiladu (gan gynnwys £29m ar Brosiect Rheilffordd Dyffryn Ebwy), £4.2m pellach o ychwanegiadau neu welliannau i asedau presennol ac ailbrisiadau o £26.4m, fel y crynhoir isod:

Symudiad mewn Asedau Eiddo, Peiriannau ac Offer	2022/2023	2021/2022 (Ail-ddatganwyd)†
	£000	£000
Balans ar 31 Mawrth	291,911	282,438
Addasiadau i Falansau a Ddygwyd Ymlaen	0	(4,942)
Balans Addasedig ar 1 Ebrill	291,911	277,496
Gwariant ar Asedau sy'n Cael eu Hadeiladu	37,331	6,125
Ychwanegiadau/Gwelliannau	4,221	4,374
Gwarediadau	(220)	(1,696)
Ailbrisiadau	26,410	5,118
Dirwasgiad a Ysgrifennwyd yn Ôl ar Ailbriso	6,463	8,931
Direfyddiad a Nam yn ystod y flwyddyn	(10,335)	(8,437)
Balans ar 31 Mawrth 2022	355,781	291,911

†: Mae balansau a thrafodion yn 2021/2022 wedi'u hail-ddatgan i gael gwared ar y rhan honno o Gytundeb Menter ar y Cyd Lime Avenue sy'n ymwneud â Chyfran Llywodraeth Cymru yn y Gweithrediad ar y Cyd a hefyd i gynnwys (a dileu) cyllid i'r fenter ar y cyd ar gyfer datblygu'r unedau busnes, a ddosbarthwyd fel gwariant REFCUS. Trafodion sy'n ymwneud â'r gost/ Mae gwerthuso a dibrisiant asedau ar draws pob categori wedi'u hailddosbarthu i gywiro anghysondebau a nodwyd wrth baratoi Cyfrifon 2022/2023.

Mae Nodyn 26 (tudalennau 68-72) yn rhoi rhagor o fanylion am yr ychwanegiadau, y gwarediadau, y dyraniadau, y dibrisiant a'r ailbrisiadau sy'n ffurfio'r cynnydd net cyffredinol mewn gwerth yn ystod y flwyddyn.

11. Newidiadau Sylweddol mewn Polisiâu Cyfrifyddu

11.1 Cod Ymarfer CIPFA ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2022/2023

Mae Cod Ymarfer Cyfrifyddu 2022/2023 yn cynnwys y safonau cyfrifyddu newydd neu ddiwygiedig canlynol, ac nid oes yr un ohonynt wedi effeithio ar baratoi Cyfrifon yr Awdurdod:

• *Gwelliannau Blynnyddol i Safonau IFRS 2018-2020:*

IFRS 1 Mabwysiadu Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol am y Tro Cyntaf - diwygiadau i is-gwmni fel mabwysiadwr tro cyntaf.

Offerynnau Ariannol IFRS 9 - gwelliant i ffioedd yn y prawf 10% ar gyfer dad-gydnabod rhwymedigaethau ariannol.

IFRS 16 Lesddaliadau - gwelliant i gymhellion lesddaliadau.

• *IAS 16 Eiddo, Peiriannau ac Offer* - Diwygiadau i'r driniaeth o symiau a dderbynnir o werthu eitemau a gynhyrchwyd wrth baratoi ased ar gyfer ei ddefnydd bwriadedig.

12. Prif Ddatganiadau Ariannol

Mae'r Cod yn dehongli gofynion IAS1 *Cyflwyno Datganiadau Ariannol* ar gyfer cyd-destun llywodraeth leol ac yn ei gwneud yn ofynnol i'r prif ddatganiadau ariannol canlynol gael eu cynnwys:

12.1 Y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (CIES) (*Tudalennau 18-19*)

Mae'r Cyfrif Incwm a Gwariant a'r Datganiad o Gyfanswm yr Enillion a'r Colledion Cydnabyddedig (STRGL) sy'n ofynnol gan GAAP y DU wedi'u cyfuno i mewn i un datganiad sy'n cofnodi cost gyfrifyddu lawn darparu gwasanaethau yn ystod y flwyddyn ariannol.

12.2 Y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn (MiRS) (*Tudalennau 20-21*)

Yn gyfwerth â Datganiad Newidiadau mewn Ecwiti IAS1, mae hwn yn cofnodi'r symudiad yn ystod y flwyddyn ar y gwahanol gronfeydd wrth gefn a gedwir gan yr Awdurdod, wedi'u dadansoddi i gronfeydd wrth gefn defnyddiadwy (y rhai y gellir eu defnyddio i ariannu gwariant neu leihau trethiant lleol) a chronfeydd wrth gefn na ellir eu defnyddio (y rhai sydd fel arfer yn deillio o wahaniaethau amseru rhwng nodi rhwymedigaethau a chyllido neu setlo'r rhwymedigaethau hynny, a allai fod dros gyfnod hir).

Er bod cynnydd mewn cronfeydd wrth gefn defnyddiadwy yn cynrychioli symiau ychwanegol y gellir eu defnyddio yn y tymor byr i ddarparu cyllid ar gyfer gwasanaethau, mae cynnydd mewn cronfeydd wrth gefn na ellir eu defnyddio yn cynrychioli baich cynyddol ar drethdalwyr y dyfodol.

Mae'r MiRS yn cynnwys addasiadau sy'n dileu cofnodion cyfrifyddu a wnaed yn unol ag arfer cyfrifyddu priodol er mwyn i'r Trethdalwr Cyngor gael ei godi dim ond am y symiau sy'n ofynnol gan statud a rheoliadau.

12.3 Y Fantolen (*Tudalen 22*)

Yn deillio o ofyniad IAS1 ar gyfer Datganiad o Sefyllfa Ariannol, mae'r Fantolen yn nodi asedau a rhwymedigaethau'r Awdurdod, a'r cronfeydd wrth gefn a'r balansau defnyddiadwy ac andefnyddiadwy sy'n sail i'r asedau net hynny. Cyflwynir llawer o'r manylion yn y nodiadau i'r Fantolen, yn hytrach nag yn y Datganiad ei hun.

12.4 Y Datganiad Llif Arian (*Tudalen 23*)

Mae'r Datganiad Llif Arian Parod yn crynhoi'r arian parod a'r cyfwerthoedd arian parod sy'n deillio o drafodion gyda thrydydd partion at ddibenion refeiwi a chyfalaf yn ystod y cyfnod adrodd. Mae'r datganiad yn dangos sut mae'r Awdurdod yn cynhyrchu ac yn defnyddio arian parod a chyfwerthoedd arian parod drwy ddosbarthu mewnlifiadau ac (all-lifiadau) arian parod fel gweithgareddau gweithredu, buddsoddi ac ariannu.

13. Dadansoddiad Gwariant a Chyllid

Amcan y Dadansoddiad Gwariant a Chyllid yw dangos i dalwyr treth y cyngor sut y defnyddiwyd y cyllid sydd ar gael i'r Awdurdod (h.y. grantiau'r llywodraeth, treth y cyngor a threthi busnes) ar gyfer y flwyddyn wrth ddarparu gwasanaethau o'i gymharu â'r adnoddau hynny a ddefnyddiwyd neu a enillwyd gan yr Awdurdod yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Mae'r Dadansoddiad Gwariant a Chyllid hefyd yn dangos sut mae'r gwariant hwn yn cael ei ddyrannu at ddibenion gwneud penderfyniadau rhwng cyfarwyddiaethau'r Cyngor. Cyflwynir incwm a gwariant a gyfrifir o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol yn fwy llawn yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Mae'r tabl canlynol yn crynhoi'r trafodion a gofnodwyd yn yr EFA ar gyfer 2022/2023 - mae mwy o fanylion wedi'u cynnwys yn yr EFA llawn ar dudalen 42.

Dadansoddiad Gwariant a Chyllid - Crynodeb	2022/2023					2021/2022 (Ail-ddatganwyd)†				
	Rheolaeth Cyfrif Net	Cod Cyfrifyddu	Gwariant Net Yn daladwy i'r Cyngor	Cyllid a Cyfrifeg Syllaen	CIES	Rheolaeth Cyfrif Net	Cod Cyfrifyddu	Gwariant Net Yn daladwy i'r Cyngor	Cyllid a Cyfrifeg Syllaen	CIES
	Gwariant	Addasiadau	Cronfa	Addasiadau	Gwariant Net	Gwariant	Addasiadau	Cronfa	Addasiadau	Gwariant Net
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
(Gorwedd)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	163,139	(164,631)	(1,492)	4,639	3,147	145,601	(162,578)	(16,977)	16,604	(373)
Treuliau Treth			(7)					22		
Trosglwyddiadau i(o) gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd			1,693					11,404		
(Cynnydd)/Gostyngiad yn ystod y flwyddyn			194					(5,551)		
Balans agoriadol Cronfa'r cyngor ar 1 Ebrill			(13,104)					(7,553)		
Balans Cloi Cronfa'r Cyngor ar 31 Mawrth			(12,910)					(13,104)		

†: Mae'r Dadansoddiad Gwariant a Chyllid wedi'i ddiwygio yn 2021/2022 i adlewyrchu addasiadau sy'n ymwneud â Chytundeb Menter ar y Cyd (JVA) Lime Avenue. Gellir gweld manylion yr addasiadau hyn yn Nodyn 3 i'r Datganiadau Ariannol Craidd, tudalennau 32-37.

14. Cyfrifon Grŷp

Ym mis Mai 2012, diwygiodd yr Awdurdod strwythur ac aelodaeth Bwrdd Cyfarwyddwyr Silent Valley Waste Services Limited, is-gwmni sy'n eiddo llwyr iddo, er mwyn rheoli gweithgareddau'r cwmni. O ganlyniad i newid yn y trefniadau llywodraethu hyn, mae'n ofynnol i'r Awdurdod baratoi Datganiadau Cyfrifyddu Grŷp, gan gydgrynhoi Cyfrifon y rhiant-gwmni (Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent) a'r is-gwmni (Silent Valley Waste Services Ltd.).

Nid yw buddiant yr Awdurdod yng Ngwasanaeth Cyflawni Addysg De-ddwyrain Cymru wedi'i gydgrynhoi yn y Cyfrifon Grŷp. Er bod gan yr Awdurdod fuddiant o 20% yn y cwmni, a fyddai fel arfer yn sbarduno'r gofynion ar gyfer cynnwys fel cwmni cysylltiedig o fewn cyfrifon grŷp, mae nifer o ffactorau sy'n gwrth-ddynodi bod gan yr Awdurdod ddylanwad sylweddol dros y Gwasanaeth Cyflawni Addysg, gan gynnwys lefel y rheolaeth a arferir gan Lywodraeth Cymru, ac felly mae'r rhagdybiaeth ar gyfer cynnwys wedi'i gwrthbrofi.

Cofrestrwyd Ymddiriedolaeth Elusenol Tŷ a Pharc Bedwellty (BHAP CT) yn ffurfiol ym 1981, gyda'r Cyngor fel yr unig ymddiriedolwr. Mae Dogfennaeth Sêl yr Ymddiriedolaeth yn nodi bod asedau'r Ymddiriedolaeth wedi'u breinio gyda'r Ymddiriedolwr (h.y. y Cyngor) ac o ganlyniad cytunwyd y dylid cynnwys y balansau perthnasol sy'n ymwneud â'r ymddiriedolaeth elusenol yng Nghyfrifon y Grŷp. Mae hyn wedi'i weithredu o 1 Ebrill 2021 ymlaen.

Mae Cyfrifon Grŷp wedi'u paratoi yn unol â'r Polisiâu Cyfrifyddu a nodir ar dudalennau 24-32 a 128-129 ac maent wedi'u cynnwys yn y Datganiad o Gyfrifon ar dudalennau 124-143.

15. Datblygiadau yn y Dyfodol

15.1 Proses Gosod Cyllideb

Mae'r Cyngor yn cydnabod yr heriau y mae'n eu hwynebu yn y tymor byr, canolig a hir ac mae wedi datblygu rhaglen o Adolygiadau Busnes Strategol i ymdrin â bylchau posibl rhwng cyllid a gwariant disgwyliedig sy'n anelu at feithrin gwydnwch ariannol. Yn seiliedig ar themâu strategol, mae'r rhaglen 'Pontio'r Bwlch' yn anelu at nodi cyfleoedd arbed, osgoi costau posibl a ffrydiau referniw newydd. Wedi'i gynllunio i gefnogi cyllideb gytbwys, mae hefyd yn canolbwyntio ar greu'r amodau ar gyfer cyngor sydd â meddylfryd masnachol.

15.2 Bargaen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd (CCRCDD)

Cafodd Bargaen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd rhwng Llywodraeth y DU, Llywodraeth Cymru a'r 10 Cyngor cyfansoddol yn Ne-ddwyrain Cymru, gan gynnwys Blaenau Gwent, ei chadarnhau'n ffurfiol ar 1 Mawrth 2017. Mae'r Fargen Ddinesig yn cynnig y cyfle i gyflwyno pecyn buddsoddi o £1.2 biliwn i economi'r Ddinas-Ranbarth rhwng nawr a 2036. Er bod llawer o hyn eisoes wedi'i glustnodi ar gyfer rhai gweithgareddau, yn enwedig buddsoddiad ym Metro De-ddwyrain Cymru, mae arian ar gael fel rhan o'r £1.2 biliwn i sicrhau manteision economaidd ehangach. Mae gan y Fargen Ddinesig nifer fach o dargedau allweddol. Yn arbennig, mae'r rhain yn cynnwys creu 25,000 o swyddi newydd erbyn 2036, gan ddenu £4 biliwn o fuddsoddiad gan y sector preifat a sicrhau twf economaidd.

Cytunodd pob un o'r deg Cyngor ar Gynllun Busnes y Cytundeb Gweithio ar y Cyd yn 2018, sy'n rhoi manylion am y themâu neu'r ffrydiau gwaith allweddol ar gyfer gweithgaredd buddsoddi yn y dyfodol. Mae Cronfa Fuddsoddi CCRCDD yn cynnwys dau elfen wahanol:-

• Cynllun METRO gwerth £734 miliwn. Bydd hyn yn cynnwys £503 miliwn o gyllid gan Lywodraeth Cymru a ddarparwyd dros saith mlynedd cyntaf y Gronfa Fuddsoddi, o 2016/2017 i 2022/2023; £106 miliwn o Gronfa Datblygu Ewrop, (sydd wedi'i hymrwymo a'i gwarantu gan Lywodraethau'r DU a Chymru); a £125 miliwn gan Lywodraeth y DU. Bydd yr elfen hon yn gyfrifoldeb uniongyrchol Llywodraeth Cymru.

• Y Gronfa Fuddsoddi o £495m – sy'n cynnwys ymrwymiad y deg Awdurdod Lleol i fenthycu £120 miliwn dros gyfnod 20 mlynedd y Gronfa, ynghyd â £375m gan Lywodraeth y DU, ar gyfer buddsoddi mewn seilwaith, tai, sgiliau a hyfforddiant, arloesedd, twf busnes a chynigion trafnidiaeth "Metro a mwy". Cyfrifoldeb Cabinet Rhanbarthol CCRCDD fydd yr elfen hon. Yn seiliedig ar y gyfran gytunedig o gyfanswm y boblogaeth ar gyfer ardal y Fargen Ddinesig, cyfran Blaenau Gwent o'r cyfraniadau ariannol yw 4.6%.

Ers ei sefydlu, mae'r Fargen Ddinesig wedi esblygu o un rhaglen ariannu i nifer o swyddogaethau ac atebolrwyddau ariannu Rhanbarth Dinas ehangach, a fyddai'n cael eu rheoli orau trwy Gyd-bwyllgor Corfforaethol. Sefydlodd Rheoliadau Cyd-bwyllgor Corfforaethol De-ddwyrain Cymru 2021 Gyd-bwyllgor Corfforaethol (CJC) ar gyfer Rhanbarth Dinas Caerdydd, a ddaeth i rym ar 1 Ebrill 2021. Rhagwelwyd y byddai'r CJC yn cymryd ym ganiataol y byddai'n cyflawni rhaglen y Fargen Ddinesig yn llawn yn ystod 2021/2022 ac er mwyn darparu parhad busnes yn ystod y cyfnod pontio, mabwysiadwyd dull 'deuol'. Yn ystod y cyfnod cychwynnol hwn, gweithredodd y CJC ar 'isafswm llwyr', cyn gosod ei gyllideb statudol gyntaf ar 31 Ionawr 2022. Fodd bynnag, gohiriodd nifer o faterion technegol/cyfreithiol y broses o gyflawni'n llawn gan y CJC tan fis Mawrth 2024.

15.3 Effaith Ymadawiad y Deyrnas Unedig o'r Undeb Ewropeaidd

Ar 31 Ionawr 2020, gadawodd y Deyrnas Unedig yr Undeb Ewropeaidd yn ffurfiol a dechrau cyfnod pontio a ddaeth i ben ar 31 Rhagfyr 2020. Yn ystod ac ar ôl y cyfnod pontio, ni fu unrhyw newidiadau sylweddol i'r amgylchedd cyfreithiol ac ariannol y mae'r Awdurdod yn gweithredu ynddo ac felly ni fu unrhyw effaith uniongyrchol berthnasol ar y trafodion a'r balansau a adroddwyd ar gyfer blwyddyn ariannol 2022/2023. Mae yna ystod o feysydd o hyd lle mae gan ymadael â'r UE y potensial i gael effaith sylweddol ar yr Awdurdod yn y blynnyddoedd i ddod, gan gynnwys:

Disodli Ffrydiau Ariannu Strwythurol Ewropeaidd a Ffrydiau Ariannu Trawswladol Ewropeaidd Eraill;

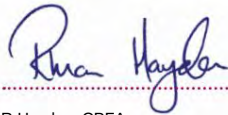
Mae Blaenau Gwent wedi parhau i dderbyn cyllid gan amrywiol gynlluniau cyllido strwythurol yr UE a chynlluniau cyllido Ewropeaidd trawsgenedlaethol eraill. I ryw raddau, bydd y ffrydiau cyllido hyn yn cael eu disodli gan Gronfa Adnewyddu Cymunedol y DU a Chronfa Ffyniant a Rennir y DU, ond mae ansicrwydd o hyd ynghylch lefel a hyd y cyllid hwn. Bydd angen i'r Awdurdod ystyried y materion hyn wrth benderfynu ar ei gyllidebau Referniw a Chyfalaf yn y dyfodol.

Cronfa Ffyniant a Rennir (UKSPF) yw cyllid Llywodraeth y DU i gymryd lle cyllid Ewropeaidd (Cronfa Buddsoddi Strwythurol Ewropeaidd ESIF) yn dilyn ymadawiad y DU o'r Undeb Ewropeaidd yn 2020. Mae'n rhan allweddol o agenda Lefelu i Ffyni'r DU, gan ffurfio rhan o gyllid ategol, gan gynnwys Cronfa Lefelu i Ffyni a Chronfa Perchnogaeth Gymunedol. Prif nod y gronfa yw meithrin balchder mewn lle a chynyddu cyfleoedd bywyd ledled y DU. Yn sail i'r nod hwn mae tair blaenoriaeth fuddsoddi: cymunedau a lle; cefnogi busnesau lleol; a phobl a sgiliau. Bydd Cyngor Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf yn gweithredu fel Awdurdod Lleol arweinïol ar gyfer Prifddinas-Ranbarth Caerdydd. Mae £28 miliwn wedi'i ddyrannu i Flaenau Gwent, a ddyrennir dros dair blynedd yn dechrau ar 1 Ebrill 2022.

16. Casgliad

Mae cynhyrchu'r Datganiad Cyfrifon blynyddol sy'n cydymffurfio ag IFRS yn parhau i fod yn her sylweddol. Mae Cyfrifon y Cyngor ar gyfer 2021/2022 wedi'u cymhwyso oherwydd y camddatganiad posibl o daliadau dibrisiant a gwerth llyfr net asedau, o ganlyniad i absenoldeb adolygiad systematig a rheolaidd o oes ddefnyddiol amcangyfrifedig asedau. Arweiniodd nodi'r mater hwn a'i ddatrysiaid dilynol at oedi sylweddol wrth gwblhau cyfrifon 2021/2022 ac wedi hynny'r rhai ar gyfer 2022/2023.

Wrth gyflwyno'r Datganiad Cyfrifon hwn, rwy'n ddiolchgar i'r Tim Adnoddau am eu cynllunio, eu proffesiynoldeb, a'u hymroddiad diflino er mwyn cynhyrchu cyhoeddiad o ansawdd uchel. Yn ogystal, mae cydweithio ar draws adrannau yn parhau i fod yn hanfodol wrth gynhyrchu'r ddogfen hon ac mae angen cydnabod a diolch am y gefnogaeth a'r cymorth gan gydweithwyr mewn adrannau eraill.

R Hayden, CPFA

Cyfarwyddwr Corfforaethol Gwasanaethau Corfforaethol

Datganiad o Gyfrifoldebau

Datganiad O Gyfrifoldebau

Cyngor Bwrdeistref Sirol

Blaenau Gwent

County Borough Council

Mae'r dudalen hon yn wag yn fwriadol

Datganiad o Gyfrifoldebau

Cyfrifoldebau'r Awdurdod

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod:

- Gwneud trefniadau ar gyfer gweinyddu ei faterion ariannol yn briodol a sicrhau bod un o'i swyddogion yn gyfrifol am weinyddu'r materion hynny. Yn yr Awdurdod hwn, y swyddog hwnnw yw Cyfarwyddwr Corfforaethol Adnoddau Corfforaethol.
- Rheoli ei faterion i sicrhau defnydd economaidd, effeithlon ac effeithiol o adnoddau a diogelu ei asedau.
- Cymeradwyo'r Datganiad Cyfrifon.

Cyfrifoldebau Cyfarwyddwr Corfforaethol Adnoddau Corfforaethol

Mae Cyfarwyddwr Corfforaethol Adnoddau Corfforaethol yn gyfrifol am baratoi Datganiad Cyfrifon yr Awdurdod yn unol ag arferion priodol fel y nodir yng Nghod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig (y Cod). Wrth baratoi'r Datganiad Cyfrifon hwn, mae Cyfarwyddwr Corfforaethol Adnoddau Corfforaethol wedi:

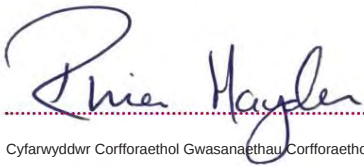
- Dewis polisïau cyfrifyddu addas ac yna eu cymhwyso'n gyson;
- Gwneud dyfarniadau ac amcangyfrifon a oedd yn rhesymol ac yn ddoeth; a
- Wedi cydymffurfio â Chod yr Awdurdod Lleol.

Mae Cyfarwyddwr Corfforaethol Adnoddau Corfforaethol hefyd wedi:

- Cadw cofnodion cyfrifyddu priodol a oedd yn gyfredol;
- Wedi cymryd camau rhesymol i atal a chanfod twyll ac anghysondebau eraill.

Ardystio Cyfrifon

Yn fy marn i, mae'r Datganiad Cyfrifon yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent a Grŵp Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent ar 31 Mawrth 2023, ac o'u gwariant a'u hincwm ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny.

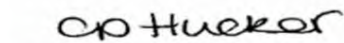

Cyfarwyddwr Corfforaethol Gwasanaethau Corfforaethol

20 Tachwedd 2024

Dyddiad

Rwy'n cadarnhau bod y Cyfrifon hyn wedi'u cymeradwyo yng Nghyfarfod y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar 20 Tachwedd 2024. Llofnodwyd ar ran Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent:

Cadeirydd y Cyfarfod

20 Tachwedd 2024

Dyddiad

Mae'r dudalen hon yn wag yn fwriadol

Adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru i Aelodau Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent

Barn ar ddatganiadau ariannol

Rwyf wedi archwilio datganiadau ariannol:

- Blaenau Gwent County Borough Council and
- Blaenau Gwent County Borough Council Group

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2023 o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau ariannol Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent yn cynnwys y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn, y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, y Dafen Fantolen, y Datganiad Llif Arian Parod, a'r nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys y polisïau cyfrifyddu perthnasol.

Mae datganiadau ariannol Grŵp Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent yn cynnwys Datganiad Symudiadau'r Grŵp mewn Cronfeydd Wrth Gefn, Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr y Grŵp, Taflen Fantol y Grŵp, Datganiad Llif Arian y Grŵp a'r nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys y polisïau cyfrifyddu perthnasol.

Y fframwaith adrodd ariannol a gymhwyswyd wrth eu paratoi yw'r gyfraith berthnasol a safonau cyfrifyddu rhyngwladol a fabwysiadwyd gan y DU fel y'u dehonglwyd ac y'u haddaswyd gan y Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2022-2023.

Yn fy marn i, ym mhob agwedd berthnasol, mae'r datganiadau ariannol:

- rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent a Blaenau Grŵp Cyngor Bwrdeistref Sirol Gwent ar 31 Mawrth 2023 ac o'i incwm a'i wariant am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; a
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â gofynion deddfwriaethol a safonau cyfrifyddu rhyngwladol a fabwysiadwyd gan y DU fel y'u dehonglwyd ac y'u haddaswyd gan y Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2022-2023.

Sail y Farn

Cynhaliais fy archwiliad yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU (ISAs (DU)) a Nodyn Ymarfer 10 'Archwiliad o Ddatganiadau Ariannol Endidau Sector Cyhoeddus yn y Deyrnas Unedig'. Disgrifir fy nghyfrifoldebau o dan y safonau hynny ymhellach yng nghyfrifoldebau'r archwilydd ar gyfer archwilio'r adran datganiadau ariannol yn fy adroddiad.

Mae fy staff a minnau'n annibynnol ar Gyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent a Grŵp Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU gan gynnwys Safon Foesegol y Cyngor Adrodd Ariannol, ac rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credaf fod y dystiolaeth archwilio a gefais yn ddigonol ac yn briodol i ddarparu sail ar gyfer fy marn.

Casgliadau sy'n ymwneud â busnes gweithredol

Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, rwyf wedi dod i'r casgliad bod defnyddio sail cyfrifyddu busnes gweithredol wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.

Yn seiliedig ar y gwaith rwyf wedi'i wneud, nid wyf wedi nodi unrhyw ansicrwydd perthnasol yn ymwneud â digwyddiadau neu amodau a allai, yn unigol neu ar y cyd, daflu amheuaeth sylweddol ar allu Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent a Grŵp Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent i barhau i fabwysiadu sail cyfrifyddu busnes gweithredol am gyfnod o leiaf ddeuddeg mis o'r adeg y caiff y datganiadau ariannol eu hawdurdodi i'w cyhoeddi.

Disgrifir fy nghyfrifoldebau a chyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol mewn perthynas â busnes gweithredol yn yr adrannau perthnasol o'r adroddiad hwn.

Gwybodaeth Arall

Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys y wybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn yr adroddiad blynyddol heblaw am y datganiadau ariannol a'm hadroddiad archwilydd arnynt. Y Swyddog Ariannol Cyfrifol sy'n gyfrifol am y wybodaeth arall sydd wedi'i chynnwys yn yr adroddiad blynyddol. Nid yw fy marn ar y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall ac, ac eithrio i'r graddau y nodir yn wahanol yn fy adroddiad, nid wyf yn mynegi unrhyw fath o gasgliad sicrwydd arnynt.

Fy nghyfrifoldeb i yw darllen y wybodaeth arall ac, wrth wneud hynny, ystyried a yw'r wybodaeth arall yn anghyson yn sylweddol â'r datganiadau ariannol neu'r wybodaeth a gafwyd yn ystod yr archwiliad, neu a yw'n ymddangos ei bod wedi'i chamddatgan yn sylweddol. Os byddaf yn nodi anghysondebau sylweddol o'r fath neu gamddatganiadau sylweddol ymddangosiadol, mae'n ofynnol i mi benderfynu a yw hyn yn arwain at gamddatganiad sylweddol yn y datganiadau ariannol eu hunain. Os byddaf, yn seiliedig ar y gwaith rwyf wedi'i wneud, yn dod i'r casgliad bod camddatganiad sylweddol o'r wybodaeth arall hon, mae'n ofynnol i mi adrodd ar y ffaith honno.

Nid oes gennyf ddim i'w adrodd yn hyn o beth.

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i, yn seiliedig ar y gwaith a wnaed yn ystod fy archwiliad:

- mae'r wybodaeth sydd wedi'i chynnwys yn yr Adroddiad Naratif ar gyfer y flwyddyn ariannol y mae'r datganiadau ariannol wedi'u paratoi ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac yn unol â'r Cod Ymarfer ar Cyfrifeg Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2022-2023; a
- mae'r wybodaeth a roddir yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer y flwyddyn ariannol y mae'r datganiadau ariannol wedi'u paratoi ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac yn unol â'r canllawiau.

Materion yr wyf yn adrodd arnynt trwy eithriad

Yng ngoleuni'r wybodaeth a'r ddealltwriaeth a gafwyd o Gyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent a Grŵp Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent a'i amgylchedd yn ystod yr archwiliad, nid wyf wedi nodi camddatganiadau perthnasol yn yr Adroddiad Naratif na'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Nid oes gennyf ddim i'w adrodd mewn perthynas â'r materion canlynol, yr wyf yn eu hadrodd i chi, os, yn fy marn i:

- Nid wyf wedi derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau sydd eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad;
- nid oes cofnodion cyfrifyddu digonol wedi'u cadw, neu nid oes ffurflenni cyfrifyddu digonol ar gyfer fy archwiliad wedi'u derbyn o ganghennau nad ymwelwyd â nhw gan fy nhim; neu
- nid yw'r datganiadau ariannol yn cytuno â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu.

Cyfrifoldebau'r Swyddog Ariannol Cyfrifol am y datganiadau ariannol

Fel yr eglurir yn fanylach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad o Gyfrifon a nodir ar dudalen 14, mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn gyfrifol am:

- paratoi'r datganiad cyfrifon, gan gynnwys datganiadau ariannol Grŵp Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent, sy'n rhoi darlun gwir a theg ac yn cydymffurfio ag arferion priodol;
- cynnal cofnodion cyfrifyddu priodol;
- rheolaethau mewnol fel y mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn penderfynu sy'n angenrheidiol i alluogi paratoi datganiadau cyfrifon sy'n rhydd o gamddatganiadau perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu wall;
- asesu gallu Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent a Grŵp Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent i barhau fel busnes gweithredol, gan ddatgelu, yn ôl y galw, faterion sy'n ymwneud â busnes gweithredol a defnyddio sail busnes gweithredol cyfrifyddu oni bai bod y swyddog ariannol cyfrifol yn rhagweld na fydd y gwasanaethau a ddarperir gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent a Grŵp Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent yn parhau i gael eu darparu yn y dyfodol.

Cyfrifoldebau'r archwilydd ar gyfer archwilio'r datganiadau ariannol

Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio'r datganiadau ariannol yn unol â Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004

Fy amcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch a yw'r datganiadau ariannol cyfan yn rhydd o gamddatganiadau perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu wall, a chyhoeddi adroddiad archwilydd sy'n cynnwys fy marn i. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd ond nid yw'n warrant y bydd archwiliad a gynhelir yn unol ag ISAs (DU) bob amser yn canfod camddatganiad perthnasol pan fydd yn bodoli. Gall camddatganiadau ddeillio o dwyll neu wall ac fe'u hystyir yn berthnasol os, yn unigol neu gyda'i gilydd, y gellid yn rhesymol ddisgwyl iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Mae anghysondebau, gan gynnwys twyll, yn enghreifftiau o beidio â chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau. Rwy'n dylunio gweithdrefnau yn unol â'm cyfrifoldebau, a amlinellwyd uchod, i ganfod camddatganiadau perthnasol mewn perthynas ag anghysondebau, gan gynnwys twyll.

Roedd fy ngweithdrefnau'n cynnwys y canlynol:

- Ymholi rheolwyr, Rheolwr Archwilio a Risg Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, gan gynnwys cael ac adolygu dogfennaeth ategol sy'n ymwneud â Polisïau a gweithdrefnau Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent a Grŵp Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent sy'n ymwneud â:
 - nodi, gwerthuso a chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau ac a oeddent yn ymwybodol o unrhyw achosion o ddiffyg cydymffurfio;
 - canfod ac ymateb i risgiau twyll ac a oes ganddynt wybodaeth am unrhyw dwyll gwirioneddol, twyll a amheuir neu dwyll honedig; a
 - y rheolaethau mewnol a sefydlwyd i liniaru risgiau sy'n gysylltiedig â thwyll neu ddiffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau.

- Ystyried fel tîm archwilio sut a ble y gallai twyll ddigwydd yn y datganiadau ariannol ac unrhyw ddangosyddion posibl o dwyll;

- Obtaining an understanding of Blaenau Gwent County Borough Council and Blaenau Gwent County Fframwaith awdurdod Grŵp Cyngor Bwrdeistref yn ogystal â fframweithiau cyfreithiol a rheoleiddiol eraill sy'n Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent a Grŵp Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent yn gweithredu, gan ganolbwyntio ar y cyfreithiau a'r rheoliadau hynny a gafodd effaith uniongyrchol ar y datganiadau ariannol neu a gafodd effaith sylfaenol ar weithrediadau Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent a Blaenau Gwent Grŵp Cyngor Bwrdeistref Sirol; a
- Cael dealltwriaeth o berthnasoedd parti'ion cysylltiedig.

Yn ogystal â'r uchod, roedd fy ngweithdrefnau i ymateb i risgiau a nodwyd yn cynnwys y canlynol:

- Adolygu datgeliadau'r datganiadau ariannol a phrofi dogfennaeth ategol i asesu cydymffurfiaeth â'r deddfau a'r rheoliadau perthnasol a drafodwyd uchod;
- Ymholi'r rheolwyr a'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ynghylch ymglyfreitha a hawliadau gwirioneddol a phosibl;
- Darllen cofnodion cyfarfodydd y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu; a
- Wrth fynd i'r afael â'r risg o dwyll drwy reolaeth yn diystyru rheolaethau, profi priodoldeb cofnodion cyfnodolion ac addasiadau eraill; asesu a yw'r dyfarniadau a wneir wrth wneud amcangyfrifon cyfrifyddu yn dynodi rhagfarn bosibl; a gwerthuso rhesymeg fusnes unrhyw drafodion arwyddocaol sy'n anarferol neu y tu allan i gwrw arferol busnes.

Hefyd, cyfathrebais gyfreithiau a rheoliadau perthnasol a nodwyd a risgiau twyll posibl i holl aelodau'r tîm archwilio ac arhosais yn effro i unrhyw arwyddion o dwyll neu ddiffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau drwy gydol yr archwiliad.

Mae'r graddau y mae fy ngweithdrefnau'n gallu canfod anghysondebau, gan gynnwys twyll, yn cael ei effeithio gan yr anhawster cynhenid o ganfod anghysondebau, effeithiolrwydd rheolaethau Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent a Grŵp Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent, a natur, amseriad a graddfa'r gweithdrefnau archwilio a gyflawnir.

Mae disgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd dros archwilio'r datganiadau ariannol i'w gael ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o adroddiad fy archwilydd.

Cyfrifoldebau eraill yr archwilydd

Rwy'n cyfathrebu â'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu ynghylch, ymhlith materion eraill, cwrpas ac amseriad arfaethedig yr archwiliad a chanfyddiadau archwilio arwyddocaol, gan gynnwys unrhyw ddiffygion arwyddocaol mewn rheolaeth fewnol a nodaf yn ystod fy archwiliad

Tystysgrif cwblhau archwiliad

Rwy'n ardystio fy mod wedi cwblhau'r archwiliad o gyfrifon Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent a Grŵp Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Adrian Crompton

Archwilydd Cyffredinol Cymru

1 Chwarter y Brifddinas

Stryd Tyndall

Caerdydd

CF10 4BZ

25 Tachwedd 2024

Dyddiad

Datganiad Cyfrifon 2022/2023

Datganiad O'r Cyfrifon 2022/2023

...mae'r Datganiad Cyfrifon yn cynnwys y datganiadau ariannol a'r nodiadau i'r cyfrifon, gan gynnwys crynodeb o bolisiâu cyfrifyddu arwyddocaol...

Mae'r dudalen hon yn wag yn fwriadol

Y Datganiadau Ariannol Craidd

Y Datganiadau Ariannol Craidd

Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr

Mae'r datganiad hwn yn dangos cost cyfrifyddu darparu gwasanaethau yn ystod y flwyddyn yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol, yn hytrach na'r swm i'w ariannu o drethi. Mae'r Awdurdod yn codi trethi i gwmpasu gwariant yn unol â rheoliadau; mae hyn yn wahanol i'r gost gyfrifyddu. Dangosir y sefyllfa drethiant yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	2022/2023			2021/2022 (Ail-ddatganwyd)†			Nodyn:	Tudalen:
	Gros	Gros	Net	Gros	Gros	Net		
	Gwariant	Incwm	Gwariant	Gwariant	Incwm	Gwariant		
	£000	£000	£000	£000	£000	£000		
Gweithrediadau Parhaus								
Gwasanaethau Corfforaethol	50,797	(23,275)	27,522	50,308	(24,984)	25,324	18 oed	55
Addysg	17,631	(9,959)	7,672	25,322	(9,557)	15,765		
Addysg - Ysgolion	58,443	(5,954)	52,489	47,619	(7,166)	40,453	31	80
Amgylchedd	35,715	(9,785)	25,930	34,783	(11,364)	23,419		
Bargen Dinas Prifddinas-Ranbarth Caerdydd	1,074	(1,087)	(13)	318	(396)	(78)	47	118
Adfywio a Datblygu Economaidd	10,744	(6,734)	4,010	9,529†	(4,360)	5,169		
Gwasanaethau Cymdeithasol	79,936	(27,271)	52,665	74,989	(30,655)	44,334	13	50
Trwyddedu	255	(114)	141	226	(111)	115		
Cynllunio	1,465	(457)	1,008	1,491	(729)	762		
Cyfanswm y Diffyg ar Wasanaethau Parhaus	256,060	(84,636)	171,424	244,585	(89,322)	155,263	8	42

	2022/2023			2021/2022 (Ail-ddatganwyd)†			Nodyn:	Tudalen:
	Gros	Gros	Net	Gros	Gros	Net		
	Gwariant	Incwm	Gwariant	Gwariant	Incwm	Gwariant		
	£000	£000	£000	£000	£000	£000		
Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (Parhad)								
Cyfanswm y Diffyg ar Wasanaethau Parhaus	256,060	(84,636)	171,424	244,585	(89,322)	155,263		
Gwariant Gweithredu Arall	10,932	(457)	10,475	11,770	(1,102)	10,668	10, 20, 21	48, 56, 57
Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi	25,538	(14,418)	11,120	20,578	(9,056)	11,522	11	48
Trethiant ac Incwm Grantiau Amhenodol	0	(189,872)	(189,872)	0	(177,826)†	(177,826)	9, 19, 20, 22	47, 56, 58
(Gorwedd)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	292,530	(289,383)	3,147	276,933	(277,306)	(373)	8	42
Treuliau Treth			(7)			22	47.1	118
(Gorwedd)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau //ai Treuliau Treth			3,140			(351)	MiRS	20-21
(Gorwedd)/Diffyg yn Codi o Ailbrisio Asedau Anghyfredol			(20,003)			(7,408)		
Ailfesur y rhwymedigaeth pensiwn budd-daliadau diffiniedig net			(237,700)			(76,461)	41	97
Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall			(257,703)			(83,869)	MiRS, 24	20-21, 64
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr			(254,563)			(84,220)	MiRS	20-21

Nodyn: Yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, datgelir symiau sy'n ymwneud â gwariant fel rhai positif a datgelir symiau sy'n ymwneud ag incwm fel rhai negatif (h.y. wedi'u hamgáu mewn cromfachau).
O ganlyniad, mae cyfanswm y ffigurau a ddatgelir mewn cromfachau yn ormodion, sy'n cynrychioli incwm net i'r Awdurdod, tra bod y rhai nad ydynt mewn cromfachau yn ddiffygion, lle mae gwariant yn fwy na'r incwm.

†: Mae Gwariant Adfywio a Datblygu Economaidd wedi'i ddiwygio i gynnwys y nam-gwariant cyfalaf nad yw'n gwella sy'n ymwneud â throsglwyddo cyllid i'r JVA Lime Avenue ar gyfer datblygu unedau busnes.
Mae Incwm Trethiant a Grantiau Amhenodol wedi'i leihau i adlewyrchu lefel y Grant Cyfalaf sy'n ddyledus i'r Cyngor o ganlyniad i drosglwyddo datblygiad Lime Avenue/Regain 2 i'r Gweithrediad Ar y Cyd Lime Avenue.
Gellir gweld manylion yr addasiadau hyn a'u heffaith ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn Nodyn 3 i'r Datganiadau Ariannol Craidd, tudalennau 32-38.

Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn

Mae'r datganiad hwn yn dangos y symudiad yn ystod y flwyddyn ar y gwahanol gronfeydd wrth gefn a gedwir gan yr Awdurdod, wedi'u dadansoddi'n 'gronfeydd wrth gefn defnyddiadwy' (h.y. y rhai y gellir eu defnyddio i ariannu gwariant neu leihau trethiant lleol) a chronfeydd nad ydynt yn ddefnyddiadwy.

cronfeydd wrth gefn.

Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn	Cronfa'r Cyngor	Cronfeydd Wrth Gefn	Cronfeydd Cyfalaf		Cylfanswm	Anhygyrch	Cylfanswm	Nodyn	Tudalen
			Prifddinas	Prifddinas					
			Derbynebaw	Grantiau	Defnyddiadwy		Awdurdod		
2021/2022 (Ail-ddatganwyd)†	Cronfa'r Cyngor	Cronfeydd Wrth Gefn	Wrth Gefn	Heb ei gymhwyso	Cronfeydd Wrth Gefn	Cronfeydd Wrth Gefn	Cronfeydd Wrth Gefn	CIES	19
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000		
Balans ar 31 Mawrth 2021	(7,553)	(20,781)	(7,649)	(31,844)	(67,827)	235,307	167,480	25	65-67
Ailddatganiad o'r Balans a Ddygwyd Ymlaen	0	0	0	0	0	4,941 †	4,941		
Balans Diwygiedig ar 1 Ebrill 2021	(7,553)	(20,781)	(7,649)	(31,844)	(67,827)	240,248	172,421		
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(351)	0	0	0	(351)	(83,869)	(84,220)	42	103-107
Addasiadau rhwng sail gyfrifyddu a sail ariannu o dan ddarpariaethau statudol	(16,604) †	0	(549)	15	(17,138)	17,138 †	0		
Net (Cynnydd)/Gostyngiad cyn trosglwyddiadau i Gronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd	(16,955)	0	(549)	15	(17,489)	(66,731)	(84,220)		
Trosglwyddiadau o Gronfa'r Cyngor (i) Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd	11,404	(11,404)	0	0	0	0	0	BS	22
(Cynnydd)/Gostyngiad yn 2021/2022	(5,551)	(11,404)	(549)	15	(17,489)	(66,731)	(84,220)		
Balans ar 31 Mawrth 2022	(13,104)	(32,185)	(8,198)	(31,829)	(85,316)	173,517	88,201		

Mae'r llinell (Gorwedd) neu Ddiffyg ar Ddarparu Gwasanaethau yn dangos cost economaidd wirioneddol darparu gwasanaethau'r Awdurdod, y dangosir mwy o fanylion amdanynt yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae'r gost hon yn wahanol i'r swm statudol y mae'n ofynnol ei godi ar Gronfa'r Cyngor at ddibenion gosod y Dreth Gyngor. Mae'r llinell Net (Cynnydd)/Gostyngiad cyn Trosglwyddiadau i Gronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd yn dangos Balans statudol Cronfa'r Cyngor cyn unrhyw drosglwyddiadau dewisol i neu o gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd a wneir gan yr Awdurdod. Datgelwyd Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd ar wahân yn y MiRS i roi gwybodaeth i ddefnyddwyr ynghylch defnyddio'r balansau hyn o'i gymharu â defnyddio Cronfa'r Cyngor.

†: Ailddatganwyd balansau a thrafodion ar gyfer 2021/2022 i gael gwared ar symiau sy'n gysylltiedig â'r Calch Cytundeb Menter ar y Cyd Avenue. Gellir gweld manylion yr addasiadau hyn a'u heffaith ar y Datganiad Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn yn Nodyn 3 i'r Datganiadau Ariannol Craidd, tudalennau 32-38.

Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn	Cronfa'r Cyngor	Cronfa'r Cyngor	Cronfeydd Cyfalaf		Cylfanswm Defnyddiawy	Anhygyrch	Cylfanswm Awdurdod	Nodyn	Tudalen
			Prifddinas	Prifddinas					
			Derbynebaw	Grantiau					
2022/2023	Cronfa'r Cyngor	Cronfeydd Wrth Gefn	Wrth Gefn	Heb ei gymhwyso	Cronfeydd Wrth Gefn	Cronfeydd Wrth Gefn	Cronfeydd Wrth Gefn		
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000		
Balans ar 31 Mawrth 2022	(13,104)	(32,185)	(8,198)	(31,829)	(85,316)	173,517	88,201		
Addasiadau i falansau a ddygwyd ymlaen	0	0	0	0	0	(2) *	(2)		
Balans Diwygiedig ar 1 Ebrill 2022	(13,104)	(32,185)	(8,198)	(31,829)	(85,316)	173,515	88,199		
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	3,140	0	0	0	3,140	(257,703)	(254,563)	CIES	19
Addasiadau rhwng sail gyfrifyddu a sail ariannu o dan ddarpariaethau statudol	(4,638)	0	(404)	26,528	21,486	(21,486)	0	25	65-67
Net (Cynnydd)/Gostyngiad cyn trosglwyddiadau i Gronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd	(1,498)	0	(404)	26,528	24,626	(279,189)	(254,563)		
Trosglwyddiadau o Gronfa'r Cyngor (i) Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd	1,692	(1,692)	0	0	0	0	0	42	103-107
(Cynnydd)/Gostyngiad yn 2022/2023	194	(1,692)	(404)	26,528	24,626	(279,189)	(254,563)		
Balans ar 31 Mawrth 2023	(12,910)	(33,877)	(8,602)	(5,301)	(60,690)	(105,674)	(166,364)	BS	22

*: Addaswyd balansau a ddygwyd ymlaen ar 1 Ebrill 2022 i gywiro gwallau talgrynnu a gododd yn blynyddoedd blaenorol.

Taflen Gydbwysedd

Mae'r Fantolen yn dangos gwerth yr asedau a'r rhwymedigaethau a gydnabyddir gan yr Awdurdod ar ddyddiad y Fantolen. Mae asedau net yr Awdurdod (asedau llai rhwymedigaethau) yn cael eu cyfateb gan gronfeydd wrth gefn a gedwir, a adroddir mewn dau gategori:

- Cronfeydd wrth gefn defnyddiadwy yw'r cronfeydd wrth gefn hynny y gall yr Awdurdod eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, yn amodol ar unrhyw gyfyngiadau statudol ar eu defnydd (*er enghraifft y Gronfa Derbyniadau Cyfalaf na chaniateir ei defnyddio ond i ariannu gwariant cyfalaf neu ad-dalu dyled*) a'r angen i gynnal lefel ddoeth o gronfeydd wrth gefn.
- Cronfeydd wrth gefn na ellir eu defnyddio yw'r rhai nad yw'r Awdurdod yn gallu eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau. Mae'r categori hwn yn cynnwys cronfeydd wrth gefn sy'n dal enillion a cholllfeydd heb eu gwireddu (*er enghraifft y Gronfa Ailbrisio*), lle na fyddai symiau ar gael ond i ddarparu gwasanaethau pe bai'r asedau'n cael eu gwerthu; a chronfeydd wrth gefn sy'n dal gwahaniaethau amseru a ddangosir yn llinell y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn '*Addasiadau rhwng sail gyfrifyddu a sail ariannu o dan ddarpariaethau statudol*' (e.e. y Cyfrif Addasu Cyfalaf, y Gronfa Bensiynau a'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig).

t: Mae balansau yng Nghyfrifon 2021/2022 wedi'u hail-ddatgan mewn perthynas â:

- Dileu Cyfran Gyfalaf Llywodraeth Cymru o'r Gyd-fenter Lime Avenue Cytundeb; a
- Cywiro cofnodion arian parod a chroniadau sy'n ymwneud â Chyfrifon yr Asiantaeth.

Gellir gweld manylion yr addasiadau hyn a'u heffaith ar y Fantolen yn Nodyn 3 i'r Datganiadau Ariannol Craidd, tudalennau 32-38.

Taflen Gydbwysedd	31 Mawrth 2023		31 Mawrth 2022 (<i>Ail-ddatganwyd</i>)†		Nodyn:	Tudalen:
	£000	£000	£000	£000		
Eiddo, Peiriannau ac Offer	355,781		291,911†		26, 28, 31	68-75, 77, 80
Eiddo Buddsoddi	2,938		1,337		47	118
Asedau Treftadaeth	726		726		27	75-76
Buddsoddiadau Anghyfredol	658		342		29	78
Dyledwyr Anghyfredol	3,989		4,072		30	79
Is-gyfanswm: Asedau Hirdymor		364,092		298,388		
Asedau a Ddelir i'w Gwerthu	0		60		26	71-72
Buddsoddiadau Cyfredol	12,065		21,000		32	81
Rhestrau Eiddo	1,004		2,425		33	82
Dyledwyr Cyfredol	42,276		34,402†		34	82-84
Ased Treth Gohiriedig	83		62		47.3	120
Arian Parod ac Arian Cyfwerth	51,381		89,623†		45	112
Is-gyfanswm: Asedau Cyfredol		106,809		147,572		
Benthycia Cyfredol	(57,527)		(73,683)		38-39	89-93
Credydwyr Cyfredol	(20,362)		(24,072)†		35	85
Derbyniadau Grantiau Cyfredol Ymlaen Llaw	(8,274)		(6,333)		22	58
Asedau Cyfredol a Roddwyd	(615)		(2,112)		33	82
Darpariaethau Cyfredol	(1,106)		(1,291)		36	86-88
Is-gyfanswm: Rhwymedigaethau Cyfredol		(87,884)		(107,491)		
Benthycia Anghyfredol	(132,498)		(126,923)		38-39	89-93
Darpariaethau Anghyfredol	(2,064)		(1,696)		36	86-88
Rhwymedigaethau Hirdymor Eraill	(82,091)		(298,051)†		37, 41	89, 95-103
Is-gyfanswm: Rhwymedigaethau Hirdymor		(216,653)		(426,670)		
Cyfanswm Asedau Net/(Rhwymedigaethau)		166,364		(88,201)		
Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy	(60,690)		(85,316)		42.1	103-107
Cronfeydd Wrth Gefn Na ellir eu Defnyddio	(105,674)		173,517†		42.2	108-110
Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn		(166,364)		88,201		

Datganiad Llif Arian Parod

Mae'r Datganiad Llif Arian Parod yn crynhoi trafodion arian parod ac arian cyfatebol yr Awdurdod yn ystod y cyfnod adrodd. Mae'r datganiad yn dangos sut mae'r Awdurdod yn cynhyrchu ac yn defnyddio arian parod ac arian cyfatebol drwy ddosbarthu mewnllifiadau ac (all-lifiadau) arian parod fel gweithgareddau gweithredu, buddsoddi ac ariannu.

Datganiad Llif Arian Parod	2022/2023		2021/2022 (Ail-ddatganwyd)†		Nodyn:	Tudalen:
	£000	£000	£000	£000		
Gwarged/(diffyg) net ar ddarparu gwasanaethau llai treuliau treth	(3,140)		351	†	CIES	19
Addasiadau i'r ddarpariaeth o wasanaethau ar gyfer symudiadau nad ydynt yn arian parod	18,156		31,078	†	43.1	111
Addasiadau ar gyfer eitemau sydd wedi'u cynnwys yn y ddarpariaeth o wasanaethau sy'n weithgareddau buddsoddi a chyllido	(15,801)		(10,933)	†	43.2	111
Mewnllifiadau Arian Parod Net/(Alllifiadau) o Weithgareddau Gweithredu		(785)		20,496		
Gweithgareddau buddsoddi		(26,560)		(15,356)	44.1	111
Gweithgareddau ariannu		(10,897)		(8,147)	44.2	112
Cynnydd neu (gostyngiad) net mewn arian parod ac arian cyfatebol		(38,242)		(3,007)		
Arian parod ac arian cyfatebol ar ddechrau'r cyfnod adrodd		89,623		92,630	†	BS, 45 22, 112
Arian parod ac arian cyfatebol ar ddiwedd y cyfnod adrodd		51,381		89,623	†	BS, 45 22, 112

- Mae swm y llif arian net sy'n deillio o weithgareddau gweithredol yn ddangosydd allweddol o'r graddau y mae gweithrediadau'r Awdurdod yn cael eu hariannu drwy drethi ac incwm grantiau neu gan dderbynwyr gwasanaethau a ddarperir.
- Mae gweithgareddau buddsoddi yn cynrychioli llif arian sy'n ymwneud â chaffael, gwaredu a chyllido drwy grant cyfalaf adnoddau y bwriedir iddynt gyfrannu at ddarpariaeth gwasanaethau'r Awdurdod yn y dyfodol, h.y. asedau anghyfredol.
- Mae llif arian sy'n deillio o weithgareddau ariannu yn cynrychioli'r graddau y mae benthyca a thaliadau tebyg wedi cynyddu/gostwng yn ystod y flwyddyn ac maent yn ddefnyddiol wrth ragweld hawliadau ar lif arian yn y dyfodol gan ddarparwyr cyfalaf i'r Awdurdod.

†: Mae ailddatganiad y Cyfrifon yn sgil dileu Cyfran Gyfalaf Llywodraeth Cymru o Gytundeb Menter ar y Cyd Lime Avenue a chywiro cofnodion sy'n ymwneud â Chyfrifon yr Asiantaeth wedi arwain at newidiadau i falans yr arian parod a gofnodwyd ar ddechrau a diwedd blwyddyn ariannol 2021/2022, ac i categorïau penodol o drafodion arian parod/heb fod yn arian parod yn ystod y flwyddyn. Gellir gweld manylion yr addasiadau hyn a'u heffaith ar y Datganiad Llif Arian Parod yn Nodyn 3 i'r Datganiadau Ariannol Craidd, tudalennau 32-38.

Mae'r dudalen hon yn wag yn fwriadol

Y Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol Craidd

Nodiadau I'r Datganiadau Ariannol Craidd

Cyngor Bwrdeistref Sirol

Blaenau Gwent

County Borough Council

Nodiadau i'r Cyfrifon

1. Polisiau Cyfrifyddu

1.1 Egwyddorion Cyffredinol

Mae'r Datganiad Cyfrifon yn crynhoi trafodion yr Awdurdod ar gyfer blwyddyn ariannol 2022/2023 a'i sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn ar 31 Mawrth 2023. Mae'n ofynnol i'r Awdurdod baratoi Datganiad Cyfrifon blynyddol yn unol ag arferion cyfrifyddu priodol gan Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014.

Mae'r arferion hyn yn bennaf yn cynnwys y Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2022/2023 a'r Cod Ymarfer ar Adrodd ar Wasanaethau 2022/2023, a gefnogir gan y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS). Lle nad oes IFRS na Safon Gyfrifyddu Ryngwladol (IAS) berthnasol, cyfeirir at Safonau Cyfrifyddu Sector Cyhoeddus Rhyngwladol (IPSAS); os nad oes IPSAS perthnasol, cymhwysir Safonau Adrodd Ariannol domestig (FRS).

Y confensiwn cyfrifyddu a fabwysiadwyd yn y Datganiad Cyfrifon yw cost hanesyddol yn bennaf, wedi'i addasu trwy ailbrizio rhai categorïau o asedau anghyfredol ac offerynnau ariannol.

1.2 Arian Parod ac Arian Cyfwerth

Cynrychiolir arian parod gan arian parod mewn llaw a blaendaliadau gyda sefydliadau ariannol sy'n ad-daladwy heb gosb ar rybudd o ddim mwy na 24 awr. Mae cyfwerthoedd arian parod yn fuddsoddiadau a gedwir mewn cyfrifon galw, gydag Awdurdodau Lleol eraill a banciau, ac sy'n hawdd eu trosi'n symiau hysbys o arian parod gyda risg ddibwys o newid mewn gwerth, neu sydd i aeddfedu o fewn 90 diwrnod i ddyddiad y Fantolen.

Yn y Datganiad Llif Arian Parod, dangosir arian parod ac arian cyfatebol yn net o orddrafftiau banc sy'n ad-daladwy ar alw ac sy'n ffurfio rhan annatod o reolaeth arian parod yr Awdurdod.

1.3 Buddion Cyflogeion

1.3.1 Buddion Ôl-Gyflogaeth

Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol

Cyfrifir y Cynllun Llywodraeth Leol fel cynllun buddion diffiniedig:

- Mae rhwymedigaethau Cronfa Bensiwn Gwent Fwyaf (Torfaen) sy'n briodol i'r Awdurdod wedi'u cynnwys yn y Fantolen ar sail actiwaraid gan ddefnyddio'r dull uned rhagamcanedig – h.y. asesiad o'r taliadau yn y dyfodol a wneir mewn perthynas â buddion ymdeol a enillwyd hyd yma gan weithwyr, yn seiliedig ar dybiaethau ynglych cyfraddau marwolaethau, cyfraddau trosiant gweithwyr, ac ati, a rhagamcanion o enillion ar gyfer gweithwyr presennol.
- Mae asedau Cronfa Bensiwn Gwent Fwyaf (Torfaen) sy'n briodol i'r Awdurdod wedi'u cynnwys yn y Fantolen ar eu gwerth teg.

- Caiff rhwymedigaethau eu disgowntio i'w gwerth ar brisiau cyfredol, gyda'r rhagdybiaethau cyfrifyddu diodyn a ddefnyddir gan Hymans Robertson fel a ganlyn:

Categori Hyd	31 Mawrth 2023			31 Mawrth 2022		
	Disgownt			Disgownt		
	Cyfradd	-----	-----	Cyfradd	-----	-----
	%	%	%	%	%	%
Byr (Llai na 17 oed)	4.75	3.30	3.00	2.70	3.85	3.30
Canolig (rhwng 17 a 23 oed)	4.75	3.20	2.95	2.70	3.65	3.20
Hir (dros 23 mlynedd)	4.75	3.15	2.95	2.75	3.55	3.15

Mae cyfraddau disgownt wedi'u deillio ar gyfer pob profil hyd y gall taliadau fod yn ddyledus arno, yn seiliedig ar gromlin cynnyrch bondiau corfforaethol 'Hymans Robertson', a luniwyd ar sail cydrannau mynegai bondiau corfforaethol iBoxx â sgôr AA.

Ailfesuriadau o'r rhwymedigaeth budd-daliadau diffiniedig net

Enillion a chollfeydd actiwaraid – newidiadau yng ngwerth presennol y rhwymedigaeth ddiffiniedig sy'n deillio o newidiadau mewn rhagdybiaethau actiwaraid neu effeithiau gwahaniaethau rhwng rhagdybiaethau actiwaraid a digwyddiadau gwirioneddol - wedi'u debydu neu eu credu y Ailfesur y llinell rhwymedigaeth budd-daliadau diffiniedig net yn y CIES.

Enillion ar asedau'r cynllun, ac eithrio symiau sydd wedi'u cynnwys yn y Llog Net ar y rhwymedigaeth budd-daliadau diffiniedig net - swm unrhyw log, difidendau ac incwm arall sy'n deillio o asedau'r cynllun, ynghyd ag enillion neu golledion wedi'u gwireddu a heb eu gwireddu, llai unrhyw gostau rheoli asedau'r cynllun a threth sy'n daladwy gan y cynllun. Pennir llog ar asedau'r cynllun trwy luosi gwerth teg asedau'r cynllun â'r gyfradd a ddefnyddir i ddisgowntio rhwymedigaethau - wedi'i gredydu i'r llinell Ailfesur o'r rhwymedigaeth budd-daliadau diffiniedig net yn y CIES.

O ran buddion ymdeol, mae darpariaethau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i falans Cronfa'r Cyngor gael ei godi â'r swm sy'n daladwy gan yr Awdurdod i'r gronfa bensiwn neu'n uniongyrchol i bensiynwyr yn ystod y flwyddyn, nid y swm a gyfrifir yn ôl y safonau cyfrifyddu perthnasol. Yn y Datganiad Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn, mae hyn yn golygu bod dyraniadau i ac o'r Gronfa Bensiynau i gael gwared ar y debydau a'r credydau tybiannol ar gyfer buddion ymdeol a'u disodli â debydau ar gyfer yr arian parod a delir i'r gronfa bensiwn a phensiynwyr ac unrhyw symiau o'r fath sy'n daladwy ond heb eu talu ar ddiwedd y flwyddyn. Felly mae'r balans negyddol sy'n codi ar y Gronfa Bensiynau yn mesur yr effaith fuddiol i Gronfa'r Cyngor o orfod cyfrif am fuddion ymdeol ar sail llif arian parod yn hytrach nag wrth i weithwyr ennill buddion.

1.3.2 Buddion Dewisol

Mae gan yr Awdurdod hefyd bwerau cyfyngedig i wneud dyfarniadau dewisol o fuddion ymddeol os bydd ymddeoliadau cynnar. Mae unrhyw rhwymedigaethau a amcangyfrifir i godi o ganlyniad i ddyfarniad i unrhyw aelod o staff (gan gynnwys athrawon) yn cael eu cronni ym mlwyddyn y penderfyniad i wneud y dyfarniad a'u cyfrif gan ddefnyddio'r un polisïau ag a gymhwysir i'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol.

1.4 Rhwymedigaethau Amodol

Mae rhwymedigaeth amodol yn codi pan fydd digwyddiad wedi digwydd sy'n rhoi rhwymedigaeth bosibl i'r Awdurdod y bydd ei bodolaeth ond yn cael ei chadarnhau gan ddigwyddiad neu fel arall digwyddiadau ansicr yn y dyfodol nad ydynt yn gyfan gwbl o fewn rheolaeth yr Awdurdod. Mae rhwymedigaethau amodol hefyd yn codi mewn amgylchiadau lle byddai darpariaeth yn cael ei gwneud fel arall ond naill ai nad yw'n debygol y bydd angen all-lif o adnoddau neu na ellir mesur swm y rhwymedigaeth yn ddibynadwy.

1.5 Darpariaethau

Gwneir darpariaethau lle mae digwyddiad wedi digwydd sy'n rhoi rhwymedigaeth gyfreithiol neu adeiladol i'r Awdurdod sy'n debygol o fod angen setliad trwy drosglwyddo buddion economaidd neu botensial gwasanaeth, a gellir gwneud amcangyfrif dibynadwy o swm y rhwymedigaeth.

Codir tâl ar ddarpariaethau fel treuliau i'r llinell wasanaeth briodol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn y flwyddyn y daw'r Awdurdod yn ymwybodol o'r rhwymedigaeth, a chânt eu mesur ar yr amcangyfrif gorau ar ddyddiad y Fantolen o'r gwariant sy'n ofynnol i setlo'r rhwymedigaeth, gan ystyried risgiau ac ansicrwydd perthnasol.

Pan wneir taliadau yn y pen draw, cânt eu codi ar y ddarpariaeth a gariwyd yn y Fantolen. Adolygir setliadau amcangyfrifedig ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol – lle mae'n llai na thebyg y bydd angen trosglwyddo buddion economaidd bellach (neu lle gwneir setliad is nag a ragwelwyd), caiff y ddarpariaeth ei gwrthdroi a'i chredydu'n ôl i'r gwasanaeth perthnasol.

Lle disgwylir i rywfaent neu'r cyfan o'r taliad sy'n ofynnol i setlo darpariaeth gael ei adennill gan barti arall (e.e. o hawliad yswiriant), dim ond os yw bron yn sicr y bydd ad-daliad yn cael ei dderbyn os bydd yr Awdurdod yn setlo'r rhwymedigaeth y caiff hyn ei gydnabod fel incwm ar gyfer y gwasanaeth perthnasol.

1.6 Offerynnau Ariannol

Gwerthuso Asedau a Rhwymedigaethau a Gludir ar Gost Amorteiddiedig

Mae rhwymedigaethau ariannol ac asedau ariannol a gynrychiolir gan fenthyciadau a derbyniadau yn cael eu cario yn y Fantolen ar gost wedi'i hamorteiddio. Gellir asesu eu gwerth teg drwy gyfrifo'r gwerth presennol net (NPV) o'r llifau arian a fydd yn digwydd dros weddill tymhorau'r offerynnau, gan ddefnyddio'r rhagdybiaethau canlynol:

- Mae'r gyfradd ddisgownt a ddefnyddir yn y cyfrifiad Gwerth Presennol Net yn hafal i'r gyfradd gyfredol mewn perthynas â'r un offeryn gan fenthyciwr cymharol. Dyma'r gyfradd sy'n berthnasol yn y farchnad ar ddyddiad y gwerthusiad (31 Mawrth 2022) ar gyfer offeryn gyda'r un hyd, h.y. yn hafal i'r cyfnod sy'n weddill o'r dyddiad gwerthuso hyd at aeddfedrwydd. Ar gyfer benthycia gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus (PWLb), defnyddiwyd y gyfradd fenthycia PWLB newydd.

- Cyfrifir llog gan ddefnyddio'r confensiwn marchnad mwyaf cyffredin (nifer gwirioneddol y dyddiau/365).
- Ar gyfer blaendaliadau tymor penodol, tybir y derbynnir llog ar aeddfedrwydd.

Nid yw datgeliadau gwerth teg wedi'u cyfrifo ar gyfer asedau ariannol tymor byr gan gynnwys derbyniadau (dyledwyr), na rhwymedigaethau ariannol tymor byr gan gynnwys taladwyon (credydwyr), gan fod y symiau cario yn cynrychioli brasmancan rhesymol o werth teg.

Premiymau/ Gostyngiadau

1. Lle gellid priodoli premiymau/disgowntiau a gododd cyn Ebrill 2006 i'r ddyled newydd, yna cawsant eu hamorteiddio gan ddefnyddio sail llog effeithiol a'u cynnwys fel rhan o swm cario'r benthyciad newydd ar 31 Mawrth 2007. Codir y llog ychwanegol sy'n deillio o'r dull llog effeithiol ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

2. Lle na ellid priodoli premiymau/disgowntiau a gododd cyn 1 Ebrill 2006 i ddyled benthyciad adnabyddadwy ar Fantolen gloi 2006/2007, yna cawsant eu dad-gydnabod trwy ddileu'r balans ar 31 Mawrth 2007 i falans Cronfa'r Cyngor/HRA ac yna ei wrthdroi allan trwy'r Cyfrif Addasu Offerynnau Ariannol. Codir y gost o ysgrifennu'r premiwm/disgownt i lawr ar gyfer blynyddoedd i ddod. (wedi'i gredydu) i'r Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

3. Lle mae premiymau/disgowntiau wedi codi ar ôl 1 Ebrill 2006, yna mae'r driniaeth gyfrifyddu yn dibynnu a ellir ei dosbarthu fel addasiad neu ddiddymiad. Er mwyn cael ei ddosbarthu fel addasiad, yna rhaid i'r ad-daliad a'r disodli fod ar yr un diwrnod a rhaid iddo fodloni'r prawf 10%. Os na ellir bodloni'r prawf addasu yna caiff ei drin fel diddymiad. Nid yw pob premiwm/disgownt ar ôl Ebrill 2006 yn bodloni'r prawf addasu ac felly maent wedi'u cyfrif fel diddymiadau, gyda'r driniaeth gyfrifyddu yr un fath ag ar gyfer (2) uchod.

Diddordeb

Cyfrifir y gwariant llog a'r incwm a ddatgelir yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel a ganlyn:

- Dyled PWLB – ar sail enwol, ac eithrio benthyciadau lle mae premiymau/disgowntiau wedi'u cynnwys fel rhan o'r swm cario, lle cyfrifir llog gan ddefnyddio sail llog effeithiol.
- Dyled LOBO – ar sail cost wedi'i amorteiddio gan ddefnyddio sail llog effeithiol.
- Benthyciadau marchnad - ar sail enwol.
- Benthyciadau a Buddsoddiadau Dros Dro – ar sail enwol.

1.7

Asedau Anhygyrch

Caiff gwariant ar asedau anariannol nad oes ganddynt sylwedd ffisegol ond sy'n cael eu rheoli gan yr Awdurdod o ganlyniad i ddigwyddiadau yn y gorffennol (e.e. trwyddedau meddalwedd) ei gyfalafu pan ddisgwylir y bydd buddion economaidd neu botensial gwasanaeth yn y dyfodol yn llifo o'r ased anniriaethol i'r Awdurdod.

Ni chaiff gwariant ar ddatblygu gwefannau ei gyfalafu os yw'r wefan wedi'i bwriadu'n unig neu'n bennaf i hyrwyddo neu hysbysebu nwyddau neu wasanaethau'r Awdurdod.

Mesurir asedau anniriaethol i ddechrau ar gost. Dim ond lle gellir pennu gwerth teg yr asedau a ddelir gan yr Awdurdod trwy gyfeirio at farchnad weithredol y caiff symiau eu hailbriso. Yn ymarferol, nid yw unrhyw ased anniriaethol a ddelir gan yr Awdurdod yn bodloni'r maen prawf hwn, ac felly cânt eu cario ar gost wedi'i hamorteiddio. Caiff swm dibrisiadwy ased anniriaethol ei amorteiddio dros ei oes ddefnyddiol i'r llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Caiff ased ei brofi am nam pryd bynnag y bo arwydd y gallai'r ased fod wedi'i namio – caiff unrhyw golledion a gydnabyddir eu postio i'r llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Caiff unrhyw elw neu golled sy'n codi wrth waredu neu adael ased anniriaethol ei bostio i'r llinell Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Lle mae gwariant ar asedau anniriaethol yn gymwys fel gwariant cyfalaf at ddibenion statudol, ni chaniateir i amorteiddio, colledion nam ac enillion a chollfeydd gwaredu gael effaith ar Falans Cronfa'r Cyngor. Felly mae'r enillion a'r colledion yn cael eu gwrthdroi allan o Falans Cronfa'r Cyngor yn y Datganiad Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn ac yn cael eu postio i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf ac (ar gyfer unrhyw elw gwerthu sy'n fwy na £10,000) y Gronfa Derbyniadau Cyfalaf.

1.8 Rhestrau Eiddo

Mae rhestrau eiddo wedi'u cynnwys yn y Fantolen ar yr isaf o gost a gwerth gwiredadwy net. Mae cost rhestrau eiddo wedi'i neilltuo gan ddefnyddio'r gost hysbys ddiwethaf.

1.9 Lesddaliadau

Diffinnir lesddaliadau a ddelir gan yr Awdurdod fel lesddaliadau cyllid neu lesddaliadau gweithredol yn unol â gofynion y Cod ac IAS17.

Mae Les Ariannol yn les sy'n trosglwyddo'r holl risgiau a gwobrau sy'n gysylltiedig â pherchnogaeth i'r lesddeiliad. Nid yw'r Cod yn darparu canllawiau pendant ynghylch ystyr 'y cyfan' ac felly mae'r Awdurdod wedi arfer barn wrth benderfynu statws pob les yn ôl y cyd-destun.

Mae'r driniaeth gyfrifyddu ganlynol yn berthnasol i bob math o brydles:

Les Ariannol

Pan fo'r Awdurdod yn brydlesai, caiff yr ased ei gydnabod ym Mantolen yr Awdurdod, ynghyd â rhwymedigaethau cyfatebol mewn perthynas â rhenti. Yna cyfrifir am yr ased yn unol â'r broses gyfrifyddu cyfalaf:

- Codir dibrisiant ar y cyfrif referniw gwasanaeth dros oes ddefnyddiol yr ased (neu gyfnod prydles y brydles os yw'n fyrrach);
- Mae prif elfen rhent y brydles yn ysgrifennu i lawr y rhwymedigaeth;
- Codir yr elfen llog o rent y brydles ar y cyfrif referniw;
- Codir MRP sy'n hafal i brif elfen rhent y brydles gyllidol ar y referniw cyfrif; a
- Gwneir cofnodion addasu i sicrhau mai dim ond rhenti prydles blynyddol sy'n cael eu codi ar y cyfrifon referniw.

Lle mae'r Awdurdod yn brydleswr, nid yw'r ased ar Fantolen yr Awdurdod, gan fod bron pob un o'r risgiau a'r gwobrau sy'n gysylltiedig â pherchnogaeth wedi'u trosglwyddo i'r trydydd parti. Dyma'r broses gyfrifyddu:

- Sefydli'r dyledwr prydles hirdymor ar gyfer y prif swm sy'n weddill (y buddsoddiad net yn y brydles)
- Lle bo'r swm sy'n ddyledus mewn perthynas â'r ased prydles i'w setlo trwy dalu rhenti mewn blynyddoedd ariannol yn y dyfodol, mae'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig yn cael ei gredydu â chyfanswm gwerth yr ased prydles sy'n ddyledus.
- Mae incwm prydles a dderbynnir gan drydydd parti wedi'i rannu'n brif swm a llog. Caiff yr elfen brif swm ei thrin fel derbyniad cyfalaf a bydd yn lleihau'r dyledwr prydles tymor hir.
- Mae'r elfen llog yn cael ei chredydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel incwm cyllido a buddsoddi.
- Ar gyfer lesddaliadau a wnaed cyn 31 Mawrth 2010, mae'r rheoliadau cyfrifyddu cyfalaf yn caniatáu cofnodion cyfrifyddu lliniarol sy'n galluogi'r elfen brif i barhau i gael ei thrin fel incwm referniw.

Les Weithredol

Pan fo'r Awdurdod yn lesddeiliad, codir taliadau prydles weithredol ar referniw wrth iddynt ddod yn daladwy. Ni chreir unrhyw ased ym Mantolen yr Awdurdod.

Pan fo'r Awdurdod yn brydleswr, caiff yr ased ei gydnabod ym Mantolen yr Awdurdod, codir dibrisiant ar gyfrif referniw'r gwasanaeth dros oes ddefnyddiol yr ased a chaiff incwm prydles a dderbynnir gan y trydydd parti ei gredydu i'r cyfrif referniw.

Consesiynau a Threfniadau Gwasanaeth sy'n Cynnwys Lesddaliadau

Nid oes gan yr Awdurdod unrhyw drefniadau o'r fath ar hyn o bryd.

Mesur Gwerth Teg

Mae'r Awdurdod yn mesur rhai o'i asedau anariannol megis Asedau Gormodol ac Asedau a Ddelir i'w Gwerthu ar werth teg ar bob dyddiad adrodd yn unol â gofynion mesur *Mesur Gwerth Teg IFRS13*.

Diffinnir asedau dros ben fel asedau Eiddo, Peiriannau ac Offer (PPE) nad ydynt yn darparu potensial gwasanaeth i'r Awdurdod ac felly nid ydynt yn cael eu mesur am eu potensial gwasanaeth ond am y manteision economaidd sydd ynghlwm wrth yr asedau. Cânt eu hailbriso ar werth teg ar yr adeg y cânt eu datgan yn ormod ac yna yn unol â'r rhaglen dreigl 5 mlynedd arferol o ailbriso.

Asedau a Ddelir i'w Gwerthu yw asedau lle mae'n debygol y bydd gwerth cario ased yn cael ei adennill yn bennaf trwy drafodiad gwerthu yn hytrach na thrwy barhau i'w ddefnyddio. Fe'u delir ar yr isaf o'r gwerth cario (cyn ailddosbarthu) neu'r Gwerth Teg.

Gwerth teg yw'r pris a fyddai'n cael ei dderbyn i werthu ased mewn trafodiad trefnus rhwng cyfranogwyr y farchnad ar y dyddiad mesur. Mae'r mesuriad gwerth teg yn tybio bod y trafodiad i werthu'r ased yn digwydd naill ai:

- a) yn y brif farchnad ar gyfer yr ased; neu
- b) yn absenoldeb prif farchnad, yn y farchnad fwyaf manteisiol ar gyfer yr ased.

Mae'r Awdurdod yn mesur gwerth teg ased gan ddefnyddio'r rhagdybiaethau y byddai cyfranogwyr y farchnad yn eu defnyddio wrth brisio'r ased, gan dybio bod cyfranogwyr y farchnad yn gweithredu er eu lles economaidd gorau.

Wrth fesur gwerth teg ased anariannol, mae'r Awdurdod yn ystyried gallu cyfranogwr yn y farchnad i gynhyrchu buddion economaidd drwy ddefnyddio'r ased yn ei ddefnydd uchaf a gorau neu drwy ei werthu i gyfranogwr arall yn y farchnad a fyddai'n defnyddio'r ased yn ei ddefnydd uchaf a gorau.

Wrth ystyried defnyddiau amgen uwch a gorau ar gyfer yr ased sy'n cael ei brisio, rhoddwyd ystyriaeth i werth yr ased nad yw o reidrwydd yn cael ei adlewyrchu yn y ffurfweddiad neu'r defnydd presennol o'r ased. Wrth ystyried dewisiadau amgen, ystyriwyd hyfwydd ffisegol, cyfreithiol ac ariannol y dewis arall hwnnw.

Mae'r Awdurdod yn defnyddio technegau gwerthuso sy'n briodol yn yr amgylchiadau ac y mae digon o ddata ar gael ar eu cyfer, gan wneud y defnydd mwyaf posibl o fewnbynnau arsylladwy perthnasol a lleihau'r defnydd o fewnbynnau anarsylladwy.

Mae mewnbynnau i'r technegau gwerthuso mewn perthynas ag asedau anariannol y mae gwerth teg yn cael ei fesur neu ei ddatgelu yn natganiadau ariannol yr Awdurdod wedi'u categorioeddio o fewn yr hierarchaeth gwerth teg, fel a ganlyn:

- Lefel 1 – prisiau a ddyfynnwyd (heb eu haddasu) mewn marchnadoedd gweithredol ar gyfer asedau neu rwymedigaethau union yr un fath y gall yr awdurdod gael mynediad atynt ar y dyddiad mesur;
- Lefel 2 – mewnbynnau heblaw prisiau a ddyfynnwyd sydd wedi'u cynnwys o fewn Lefel 1 sy'n arsylladwy ar gyfer yr ased neu'r rhwymedigaeth, naill ai'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol; a
- Lefel 3 – mewnbynnau anarsylwadwy ar gyfer yr ased neu'r rhwymedigaeth.

Mae pob gwerthusiad ar gyfer asedau dros ben ac asedau a gedwir i'w werthu yn dod o dan y categori lefel 3, oherwydd natur y dechneg werthuso. Mae'r dechneg werthuso yn gwneud y defnydd mwyaf posibl o fewnbynnau arsylladwy perthnasol ac yn lleihau'r defnydd o fewnbynnau anarsylladwy.

Datgelir gwybodaeth am y technegau gwerthuso a'r mewnbynnau a ddefnyddir wrth bennu gwerth teg asedau dros ben yr Awdurdod yn nodyn 26.4 i'r Fantolen (*tudalennau 71-72*).

1.11

Asedau a Ddelir i'w Gwerthu

Pan ddaw'n debygol y bydd swm cario ased yn cael ei adennill yn bennaf trwy drafodiad gwerthu yn hytrach na thrwy ei ddefnydd parhaus, caiff ei ailddosbarthu fel Ased a Ddelir i'w Werthu.

Caiff yr ased ei ailbrisio yn syth cyn ei ailddosbarthu ac yna ei gario ar yr isaf o'r swm hwn a gwerth teg llai costau gwerthu. Pan fo gostyngiad dilynol i werth teg llai costau gwerthu, caiff y golled ei phostio i'r llinell Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Dim ond hyd at swm unrhyw golledion blaenorol a gydnabyddir yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau y cydnabyddir enillion mewn gwerth teg. Ni chodir dibrisiant ar Asedau a Ddelir i'w Gwerthu.

Os nad yw asedau bellach yn bodloni'r meini prawf i gael eu dosbarthu fel Asedau a Ddelir i'w Gwerthu, cânt eu hailddosbarthu'n ôl i asedau dros ben o dan PPE a'u gwerthuso ar werth teg yn unol â gofynion mesur gwerth teg IFRS13 (*gweler Polisi Cyfrifyddu 1.10*).

Ni chaiff asedau sydd i'w gadael neu eu sgrapio eu hailddosbarthu fel Asedau a Ddelir i'w Gwerthu, ond cânt eu trin fel asedau dros ben o fewn Eiddo, Peiriannau ac Offer.

Rhaid bodloni'r meini prawf canlynol er mwyn dosbarthu ased fel un a gedwir i'w werthu:

- Rhaid i'r ased fod ar gael i'w werthu ar unwaith;
- Rhaid i'r gwerthiant fod yn debygol iawn a rhaid bod rhaglen weithredol i ddod o hyd i brynwr;
- Rhaid marchnata'r ased i'w werthu am bris sy'n rhesymol mewn perthynas â'i werth teg; a
- Dylid disgwyl i'r gwerthiant gael ei gwblhau o fewn blwyddyn i ddyddiad y dosbarthiad.

Mae'r holl Asedau a Ddelir i'w Gwerthu wedi'u cynnwys yn y Fantolen fel Asedau Cyfredol.

1.12

Asedau Anghyfredol Gormodol o dan PPE

Caiff asedau sydd wedi'u datgan yn ormodol nad ydynt yn bodloni'r meini prawf uchod eu hailddosbarthu fel asedau gormodol o dan PPE a'u prasio ar werth teg ar y pwynt y cânt eu datgan yn ormodol. Dyma fydd ei ddefnydd uchaf a gorau yn unol â gofynion mesur gwerth teg IFRS13 (*gweler Polisi Cyfrifyddu 1.10*).

1.13

Treuliau Gorbenion a Gwasanaethau Cymorth

Codir costau gorbenion a gwasanaethau cymorth ar y rhai sy'n elwa o'r cyflenwad neu'r gwasanaeth yn unol ag egwyddorion costio Cod Ymarfer Adrodd Gwasanaeth CIPFA 2022/2023 (SeRCoP). Defnyddir yr egwyddor costio amsugno cyfan – rhennir cost lawn gorbenion a gwasanaethau cymorth rhwng defnyddwyr yn gymesur â'r buddion a dderbynnir, ac eithrio:

- Craidd Corfforaethol a Democrataidd – costau sy'n ymwneud â statws yr Awdurdod fel sefydliad democrataidd, amlswyddogaethol.
- Costau Heb eu Dosbarthu – cost buddion dewisol a ddyfernir i weithwyr sy'n ymddeol yn gynnar a chollfeydd nam sy'n daladwy ar Asedau a Ddelir i'w Gwerthu.

Diffinnir y ddau gategori cost hyn yn SeRCoP a chyfrifir amdanynt o fewn y Portffolio Gwasanaethau Corfforaethol yn y Dadansoddiad Gwariant a Chyllid (EFA), fel rhan o Wariant Net ar Wasanaethau Parhaus.

Caiff cyfanswm costau gwirioneddol adrannau canolog eu hail-godi fel taliadau cymorth canolog i wasanaethau ar sail amser staff amcangyfrifedig. Caiff taliadau llety swyddfa eu cronni a'u dyrannu ar sail arwynebedd llawr. Gwneir ail-godiadau TG ar sail defnydd caledwedd a meddalwedd.

Mae Cyfrifon Rheoli'r Awdurdod, sydd wedi'u cynnwys yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, yn adlewyrchu'r dyraniad priodol o gostau uwchben a chymorth i wasanaethau. Lle gwneir aildaliadau rhwng segmentau cyfrifyddu (h.y. Portffolios), mae'r rhain wedi'u tynnu trwy addasiad yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ac nid ydynt wedi'u cynnwys yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

1.14

Eiddo, Peiriannau ac Offer

Mae asedau sydd â sylwedd ffisegol ac a gedwir i'w defnyddio wrth gynhyrchu neu gyflenwi nwyddau neu wasanaethau, i'w rhentu i eraill, neu at ddibenion gweinyddol ac y disgwylir iddynt gael eu defnyddio yn ystod mwy nag un flwyddyn ariannol yn cael eu dosbarthu fel Eiddo, Peiriannau ac Offer.

1.14.1

Cydnabyddiaeth

Caiff gwariant ar gaffael, creu neu wella Eiddo, Peiriannau ac Offer ei gyfalafu ar sail croniadau, ar yr amod ei bod yn debygol y bydd y manteision economaidd yn y dyfodol neu'r potensial gwasanaeth sy'n gysylltiedig â'r eitem yn llifo i'r Awdurdod a bod modd mesur cost yr eitem yn ddibynadwy. Codir gwariant sy'n cynnal ond nad yw'n ychwanegu at botensial ased i gyflawni manteision economaidd neu botensial gwasanaeth yn y dyfodol (h.y. atgyweiriadau a chynnal a chadw) fel treuliau pan gaiff eu hysgwyyddo.

Dim ond gwariant dros £50,000 sydd wedi'i gyfalafu, gyda symiau islaw'r trothwy hwn yn cael eu codi'n uniongyrchol ar reffeniw. Yr eithriadau i hyn yw asedau priffyrdd ac iechyd a diogelwch sy'n disgyn o dan y lefel de-minimis hon yn unigol ond sy'n cael eu cyfalafu oherwydd eu bod yn cael eu trin fel un eitem o wariant yn y flwyddyn a gwariant sydd â chymeradwyaeth grant cyfalaf.

Mesuriad

Mesurir asedau ar gost i ddechrau, gan gynnwys:

- Y pris prynu;
- Unrhyw gostau y gellir eu priodoli i ddod â'r ased i'r lleoliad a'r cyflwr sy'n angenrheidiol iddo fod yn gallu gweithredu yn y modd a fwriadwyd gan y rheolwyr; a
- Yr amcangyfrif cychwynnol o gostau datgymalu a chael gwared ar yr eitem ac adfer y safle ar ba un y mae wedi'i leoli.

Nid yw'r Awdurdod yn cyfalafu costau benthyca a achosir tra bod asedau'n cael eu hadeiladu.

Ystyrir bod cost asedau a gafwyd heblaw drwy brynu yn werth teg, oni bai nad oes gan y caffaeliad sylwedd masnachol (h.y. ni fydd yn arwain at amrywiad yn llif arian yr Awdurdod). Yn yr achos olaf, lle mae ased yn cael ei gaffael drwy gyfnewidfa, cost y caffaeliad yw swm cario'r ased a ildwyd gan yr Awdurdod.

Yna caiff asedau eu cario yn y Fantolen gan ddefnyddio'r seiliau mesur canlynol:

- Asedau seilwaith – cost hanesyddol wedi'i ddibrisio. Nid yw pob ased ffordd ac seilwaith wedi'i gynnwys yn y Fantolen gan fod gwerth yr ased yn adlewyrchu gwariant hanesyddol a gafwyd ar asedau o'r fath o bwynt mewn amser. Nid yw unrhyw ffyrdd a ddarperir gan ddatblygwyr preifat a fabwysiadir gan yr Awdurdod yn cael eu cydnabod yn unigol ar y Fantolen ac fe'u cofnodir yn effeithiol ar werth sero. O 2021/2022, dim ond Gwerth Llyfr Net Asedau Seilwaith sydd wedi'i adrodd yn y Cyfrifon, fel y caniateir gan addasiad dros dro CIPFA i'r Cod Ymarfer Cyfrifyddu. Yn unol â darpariaeth 24L o Reoliadau Awdurdodau Lleol (Cyllid Cyfalaf a Chyfrifyddu) (Cymru) (Diwygio) 2022), lle mae gwaith wedi'i wneud ar Asedau Seilwaith presennol, mae swm cario unrhyw gydran sydd wedi'i disodli wedi'i bennu fel dim.
- Asedau cymunedol ac asedau sy'n cael eu hadeiladu – cost hanesyddol wedi'i ddibrisio;
- Pob ased PPE gweithredol arall – gwerth teg, a bennir fel y swm a fyddai'n cael ei dalu am yr ased yn ei ddefnydd presennol (gwerth defnydd presennol – EUV). Lle nad oes tystiolaeth o werth teg yn seiliedig ar y farchnad oherwydd natur arbenigol ased, defnyddir cost amnewid dibrisiedig (DRC) fel amcangyfrif o werth teg. Lle mae gan asedau nad ydynt yn eiddo oes ddefnyddiol fyr neu werthoedd isel (neu'r ddau), defnyddir sail cost hanesyddol dibrisiedig fel dirprwy ar gyfer gwerth teg; a
- Asedau Gormodol o dan PPE – gwerth teg yn unol â'r diffiniadau a'r gofynion mesur yn IFRS13.

Caiff asedau sydd wedi'u cynnwys yn y Fantolen ar werth teg eu hailbriso'n ddigon rheolaidd i sicrhau nad yw eu swm cario yn wahanol iawn i'w gwerth teg ar ddiwedd y flwyddyn; o leiaf, caiff yr holl asedau eu hailbriso bob pum mlynedd. Caiff cynnydd mewn prisiau eu cyfateb gan gredydau i'r Gronfa Ailbriso i gydnabod enillion heb eu gwireddu. Yn eithriadol, gellir credydu enillion i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr lle maent yn codi o wrthdroi colled a godwyd yn flaenorol ar wasanaeth.

Lle nodir gostyngiadau mewn gwerth, y driniaeth gyfrifyddu yw:

- Mae swm cario'r ased yn cael ei ysgrifennu i lawr yn erbyn balans enillion ailbriso'r ased yn y Gronfa Ailbriso (hyd at swm yr enillion cronedig), lle mae balans yn bodoli;
- Mae swm cario'r ased yn cael ei ysgrifennu i lawr yn erbyn y llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr lle nad oes balans neu balans annigonol yn y Gronfa Ailbriso.

Mae'r Gronfa Ailbriso yn cynnwys enillion ailbriso a gydnabyddir ers 1 Ebrill 2007 yn unig, sef dyddiad ei gweithrediad ffurfiol. Mae enillion sy'n codi cyn y dyddiad hwnnw wedi'u cyfuno i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf.

1.14.2 Nam ar y gwerth

Caiff asedau eu hasesu ar ddiwedd pob blwyddyn i weld a oes unrhyw arwydd y gallai ased fod wedi'i amharu. Lle mae arwyddion yn bodoli ac amcangyfrifir bod unrhyw wahaniaethau posibl yn berthnasol, amcangyfrifir swm adferadwy'r ased a, lle mae hyn yn llai na swm cario'r ased, cydnabyddir colled amhariad am y diffyg.

Lle nodir colledion nam ar eu gwerth, cânt eu cyfrif fel a ganlyn:

- Ysgrifennu swm cario'r ased hwnnw yn erbyn y balans (hyd at swm yr enillion cronedig) lle mae balans o enillion ailbriso ar gyfer yr ased yn y Cronfa Ailbriso;
- Ysgrifennu swm cario'r ased yn erbyn y llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr lle nad oes balans neu balans annigonol yn y Gronfa Ailbriso.

Pan gaiff colled oherwydd nam ei gwrthdroi wedi hynny, caiff y gwrthdroad ei gredydu i'r llinell(au) gwasanaeth perthnasol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, hyd at swm y golled wreiddiol, wedi'i addasu ar gyfer dibrisiant a fyddai wedi'i godi pe na bai'r golled wedi'i chydabod.

1.14.3 Dirwasgiad

Darperir ar gyfer dibrisiant ar bob Eiddo, Offer a Chyfarpar trwy ddyrannu eu symiau dibrisiadwy yn systematig dros eu hoes ddefnyddiol. Gwneir eithriad ar gyfer asedau heb oes ddefnyddiol gyfyngedig y gellir ei phennu (h.y. tir rhydd-ddaliadol a rhai Asedau Cymunedol) ac asedau nad ydynt ar gael i'w defnyddio eto (h.y. asedau sy'n cael eu hadeiladu).

Cyfrifir dibrisiant ar y seiliau canlynol:

- Anheddau ac adeiladau eraill – dyraniad llinell syth dros oes ddefnyddiol yr eiddo fel yr amcangyfrifwyd gan y prisiwr;

- Cerbydau, peiriannau, dodrefn ac offer – dyraniad llinell syth dros oes ddefnyddiol yr ased, yn ôl cyngor swyddog cymwys addas; a
- Seilwaith – dyraniad llinell syth dros 40 mlynedd.

Pan fo gan eitem o ased Eiddo, Peiriannau ac Offer gydrannau mawr y mae eu cost yn sylweddol o'i gymharu â chyfanswm cost yr eitem, caiff y cydrannau eu dibrisio ar wahân.

Mae enillion ailbriso hefyd yn cael eu dibrisio, gyda swm sy'n hafal i'r gwahaniaeth rhwng dibrisiant gwerth cyfredol a godir ar asedau a'r dibrisiant a fyddai wedi bod yn daladwy yn seiliedig ar eu cost hanesyddol yn cael ei drosglwyddo bob blwyddyn o'r Gronfa Ailbriso i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf.

Lle mae asedau cymwys wedi'u caffael neu eu gwaredu rhan o'r flwyddyn, mae dibrisiant wedi'i godi'n ddyddiol.

Ar gyfer adeiladau, darperir asesiad technegol o oes ddefnyddiol yr ased gan briswyr allanol penodedig yr Awdurdod, Savills (UK) Limited.

Ar gyfer mathau eraill o asedau, defnyddiwyd yr oesau safonol canlynol i gyfrifo symiau dibrisiant:

	Safonol
Math o Ased	Bywyd
	(Blynyddoedd)
Cerbydau	5
Offer†	10
Offer TG†	5
Asedau Seilwaith	40
Goleuadau Stryd	40

† : Mewn rhai achosion, gall y swyddog technegol perthnasol ddarparu asesiad gwahanol o'r oes ddefnyddiol.

1.14.4 Gwarediadau

Pan gaiff ased ei waredu neu ei ddadgomisiynu, caiff swm cario'r ased yn y Fantolen (boed yn Eiddo, Offer a Pheiriannau neu'n Asedau a Ddelir i'w Gwerthu) ei ysgrifennu i ffwrdd i'r llinell Gwariant Gweithredu Arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel rhan o'r enillion neu'r golledion ar waredu. Caiff derbyniadau o warediadau (os o gwbl) eu credydu i'r un llinell yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (h.y. eu netio yn erbyn gwerth cario'r ased ar adeg y gwaredu). Caiff unrhyw enillion ailbriso a gronnwyd ar gyfer yr ased yn y Gronfa Ailbriso eu trosglwyddo i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf.

	Caiff symiau a dderbynnir am warediad sy'n fwy na £10,000 eu categoreiddio fel derbyniadau cyfalaf. Caiff y rhain eu credydu i'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf ac yna dim ond ar gyfer buddsoddiad cyfalaf newydd y gellir eu defnyddio, neu eu rhoi o'r neilltuo i leihau angen sylfaenol yr Awdurdod i fenthycha (y gofyniad cyllido cyfalaf). Mae derbyniadau'n cael eu neilltuo i'r Gronfa Wrth Gefn o Falans Cronfa'r Cyngor yn y Datganiad Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn.	
	Nid yw gwerth y gwarediadau sydd wedi'i ddileu yn dâl yn erbyn Treth y Cyngor, gan fod cost asedau anghyfredol wedi'i darparu'n llawn o dan drefniadau ar wahân ar gyfer cyllido cyfalaf. Mae symiau wedi'u neilltuo i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf o Falans Cronfa'r Cyngor yn y Datganiad Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn.	
1.14.5	Cydrannau eiddio	
	Mae'r polisi canlynol wedi'i fabwysiadu ar gyfer cydranoli asedau ac wedi'i gymhyso i asedau fel y'u caffaelwyd, eu gwella a'u hailbrisio:	
	• Diffinnir cydran ddeunyddiol fel un sydd â chost amnewid gros sy'n fwy na 25% neu gyfanswm cost amnewid gros yr ased;	
	• Lle mae cydrannau perthnasol wedi'u nodi, mae swm cario cyfredol y gydran honno'n cael ei adlewyrchu fel ased ar wahân a'i ddibrisio dros oes y gydran honno.	
1.15	Buddsoddiadau ac Eiddo Buddsoddi	
1.15.1	Buddsoddiadau - Gwasanaethau Gwastraff Dyffryn Silent	
	Lle na ellir sefydlu gwerth teg dibynadwy ar gyfer offeryn ecwiti heb ei ddyfynnu, yna mae'r buddsoddiad wedi'i fesur ar gost. Er mwyn cyfrifo gwerth teg ar gyfer y buddsoddiad yn Silent Gwasanaethau Gwastraff y Dyffryn, byddai angen disgowntio pob difidend derbyniadwy yn y dyfodol i'r gwerth ar ddyddiad y Fantolen. Mae'r cyfnod y byddai difidendau o'r fath yn dderbyniadwy yn anhysbys ac felly mae'r ased wedi'i fesur ar gost.	
1.15.2	Eiddo Buddsoddi	
	Eiddo buddsoddi yw'r rhai a gedwir yn unig i ennill rhenti a/neu ar gyfer gwerthfawrogiad cyfalaf megis prydles i tir, tir a gedwir ar gyfer datblygiad yn y dyfodol fel safleoedd strategol a thir ac adeiladau eraill sy'n bodloni meini prawf eiddo buddsoddi. Mesurir eiddo buddsoddi ar werth teg, yn seiliedig ar y gwerth marchnad a fyddai'n cael ei dderbyn i werthu ased mewn trafodiad trefnus rhwng cyfranogwyr y farchnad ar y dyddiad mesur, gan adlewyrchu'r defnydd uchaf a gorau o'r ased. Yn 2022/2023, ni chafodd unrhyw asedau a oedd yn eiddo uniongyrchol i'r Cyngor eu dosbarthu fel Eiddo Buddsoddi.	
	Ni chaiff eiddo buddsoddi eu dibrisio, ond mae angen ailbrisio'r asedau'n llawn bob blwyddyn. Caiff enillion a chollfeydd ar ailbrisio a gwaredu eu postio i'r llinell Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.	
	Mae gan Fargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd (CCRC) nifer o eiddo buddsoddi, gyda'r gwerthusiad diweddaraf o'r rhain wedi digwydd wrth baratoi eu cyfrifon 2022/2023.	
1.16		Asedau Treftadaeth
		Diffinnir asedau treftadaeth diriaethol fel rhai sydd â rhinweddau hanesyddol, artistig, gwyddonol, technolegol, geoffisegol neu amgylcheddol a gedwir a'u cynnal yn bennaf am eu cyfraniad at wybodaeth a diwylliant. Diffinnir asedau treftadaeth anniriaethol fel rhai sydd ag arwyddocâd diwylliannol, amgylcheddol neu hanesyddol.
		Mae'r Awdurdod wedi nodi dau heneb sy'n bodloni'r diffiniad o asedau treftadaeth, ac maen nhw wedi cael eu gwerthuso ar sail cost amnewid yswiriant a ddiweddarir yn flynyddol. Lle mae dirywiad neu ddifrod corfforol sylweddol wedi digwydd i'r asedau, mae hyn wedi'i gydnabod fel tâl nam ar y gwerth. Mae oes ddefnyddiol yr asedau hyn wedi'i hasesu fel 'amhenodol' ac felly ni chodir unrhyw ddibrisiant.
		Mae caffael asedau treftadaeth yn ddigwyddiad prin; os caiff ased newydd ei gaffael neu ei nodi, caiff ei brisio gan ddefnyddio sail briodol (lle amcangyfrifir bod y gwerth disgwylidiedig yn sylweddol). O ystyried natur yr asedau treftadaeth a nodwyd i'w cynnwys yn y cyfrifon, mae gwaredu hefyd yn ddigwyddiad prin. Wrth waredu, byddai cyfrif am yr elw yn unol â gofynion cyfrifyddu statudol sy'n ymwneud â gwariant cyfalaf a derbyniadau cyfalaf fel yr amlinellir yn adran 1.14.4.
		Mae'r Awdurdod yn cynnal Cofrestr Asedau Treftadaeth sy'n manylu ar asedau cymwys o fewn ffiniau'r Fwrdeistref Sirol, gan gynnwys yr asedau hynny a nodwyd fel asedau treftadaeth at ddibenion y Datganiad Cyfrifon.
		Mae'r ddau heneb a nodwyd fel asedau treftadaeth wedi'u lleoli mewn ardaloedd sydd â mynediad cyhoeddus am ddim ac agored.
1.17		Darpariaeth Refeniw Isafswm
		Fel arfer, mae'n ofynnol i Awdurdodau Lleol bob blwyddyn neilltuo rhywfaint o'u refeniw fel darpariaeth ar gyfer gwariant cyfalaf a ariennir drwy fenthycha neu drefniadau credyd. Cyfeirir at hyn fel Darpariaeth Refeniw Isafswm (MRP).
		Cyhoeddodd Llywodraeth Cymru reoliadau ar gyfer gwneud MRP o flwyddyn ariannol 2008/2009 ymlaen, gan ei gwneud yn ofynnol i Awdurdodau Lleol wneud darpariaeth ddarvoudus ar gyfer MRP. Mae'n ofynnol yn gyfreithiol i Awdurdodau Lleol "roi sylw" i ganllawiau o'r fath (h.y. gosod MRP darbodus). Nid yw'r ddeddfwriaeth yn diffinio beth sy'n cyfrif fel "darpariaeth ddarbodus", fodd bynnag, mae'r canllawiau MRP a gyhoeddwyd gan yr Ysgrifennydd Gwladol yn dehongli'r term ac yn darparu rhai enghreifftiau.
		Mae'r MRP ar gyfer 2022/2023 wedi'i gyfrifo yn unol â'r polisi MRP a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn ym mis Mawrth 2022, gan ddefnyddio'r dull canlynol:
		• Benthycha â Chymorth – Cyfrifir MRP ar sail blwydd-dal dros 50 mlynedd.
		• Benthycha Heb Gymorth – Mae'r cyfrifiad yn edrych ar oes ased gyfartalog ar gyfer yr holl fenthycha heb gymorth ym mhob blwyddyn ac yn cymhwyso'r cyfrifiad blwydd-dal i gyfanswm gwariant cyfalaf benthycha heb gymorth ar gyfer y flwyddyn honno.
		• Lesddaliadau Ariannol – Mae'r MRP ar gyfer lesddaliadau ariannol yn hafal i brif elfen y rhent sy'n daladwy bob blwyddyn.

	Gan fod Trethdalwyr Cyngor presennol wedi cael eu codi mewn blynyddoedd blaenorol am Ddarpariaeth Refeniw Isafswm (MRP) sydd wedi'i gostwng wedi hynny o ganlyniad i'r newidiadau polisi ôl-weithredol a gyflwynwyd yn 2018/2019, mae lefel y MRP a wnaed yn ystod y flwyddyn wedi'i gostwng er mwyn darparu'r buddion polisi i'r Trethdalwyr hynny sy'n deillio o fewn amserlen resymol. Felly, yn 2022/2023 mae MRP wedi'i ostwng £3.2m.	
1.18	Incwm Treth (Treth y Cyngor a Threthi Annomestig Cenedlaethol (NNDR)) Mae'r Awdurdod yn dilyn yr egwyddorion yn IPSAS23 <i>Refeniw o drafodion Di-gyfnawid (Trethi a Throsglwyddiadau)</i> o ran cyfrifyddu ar gyfer incwm treth a gesglir, ac eithrio lle mae dehongliadau neu addasiadau i gyd-fynd â'r sector cyhoeddus wedi'u manylu yn y Cod. <i>Treth y Cyngor</i> Mae'r Awdurdod yn casglu ac yn dosbarthu'r Dreth Gyngor ar ran Heddlu Gwent a phedwar cyngor tref neu gymuned. Telir y praesept ar gyfer pob un o'r cyrrff hyn yn llawn yn ystod y flwyddyn ariannol ac nid yw'n cael ei effeithio gan lefel y Dreth Gyngor a gesglir mewn gwirionedd. Gan fod y taliad yn cael ei wneud yn llawn, nid oes unrhyw falansau dyledwyr na chredydwyr wedi'u cydnabod ar gyfer cyrrff praeseptio ar y Fantolen. Mae'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn cydnabod y swm sy'n ddyledus i'r Awdurdod am y flwyddyn. Mae unrhyw ormodedd neu ddiffyg sy'n codi wrth gasglu hefyd wedi'i gynnwys yn y Trethiant ac Incwm Grantiau Amhenodol. <i>Cynllun Gostyngiadau Treth y Cyngor (CTRS)</i> Mae costau sy'n ymwneud â Chynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor wedi'u cynnwys fel treuliau a delir drwy'r system dreth ac yn unol ag IPSAS 23 fe'u cydnabyddir fel cost gwasanaeth ac nid gostyngiad yn incwm y Dreth Gyngor drwy refeniw a gollwyd. <i>Trethi Annomestig Cenedlaethol (NNDR)</i> Mae'r Awdurdod yn casglu Trethi Annomestig Cenedlaethol (NNDR) o dan drefniant asiantaeth gyda Llywodraeth Cymru. Nid yw arian parod a gesglir gan dalwyr trethi annomestig yn incwm i'r Awdurdod ac felly nid yw wedi'i gynnwys yn ei Ddatganiadau Cyfrifyddu. Nid yw balansau dyledwyr a chredydwyr gyda threthdalwyr a'r lwfans nam ar gyfer dyledion amheus yn asedau a rhwymedigaethau'r Awdurdod ac felly nid ydynt yn cael eu cydnabod yn y Fantolen. Mae dyledwr neu gredydwr wedi'i gynnwys ar gyfer arian parod a gasglwyd ar sail asiantaeth sydd wedi'i dan-dalu neu ei or-dalu i Lywodraeth Cymru ar ddyddiad y Fantolen. Mae'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn cynnwys cyfraniad yr Awdurdod sy'n ddyledus o'r Gronfa Drethi Annomestig (NNDR), cost y lwfans casglu ar gyfer y flwyddyn a symiau cronedig a filiwyd wrth fynd ar drywydd dyledion NNDR heb eu talu.	
1.19	Trefniadau ar y Cyd Mae Trefniadau Ar y Cyd yn cynnwys darparu gwasanaethau gan ddau neu fwy o bartion sydd â rheolaeth ar y cyd dros y gweithgaredd, wedi'u rhwymo gan gontract. Gellir dosbarthu'r trefniadau hyn fel Mentrau Ar y Cyd neu Weithrediadau Ar y Cyd, yn dibynnu ar statws y trefniant fel endid ynddo'i hun, y graddau y mae gan y bartion sy'n berchen ar y rheolaeth dros yr endid a'r trefniadau llywodraethu sydd ar waith.	Mae Cytundeb Menter ar y Cyd Lime Avenue yn bartneriaeth rhwng y Cyngor a Llywodraeth Cymru ar gyfer datblygu unedau busnes ar safleoedd Lime Avenue ac Regain 2 yng Nglynebwy. Mae'r trefniant hwn wedi'i ddosbarthu fel gweithrediad ar y cyd gan ei fod yn cael ei ystyried bod rheolaeth ar y cyd yn bodoli rhwng y ddwy ochr, ac yn y pen draw bod gan yr awdurdod hawliau a rhwymedigaethau mewn perthynas ag asedau a rhwymedigaethau'r trefniant. Yn unol â gofynion y Cod, mae'r Awdurdod wedi cynnwys ei gyfran o incwm, gwariant, asedau, rhwymedigaethau, cronfeydd wrth gefn a llif arian sy'n ymwneud â'r trefniant o fewn datganiadau cyfrifyddu a datgeliadau'r endid sengl. Wrth asesu'r holl drefniadau ar y cyd eraill y mae Blaenau Gwent yn cymryd rhan ynddynt, daethpwyd i'r casgliad ym mhob achos nad oes endid cyfreithiol ar wahân yn bodoli ac nad oes gan yr Awdurdod reolaeth (fel y'i diffinnir gan y Cod Cyfrifyddu ac IFRS10). O ganlyniad, nid yw cyfrifon y trefniadau hyn wedi'u cydgrynhio yn y datganiadau cyfrifyddu grŵp ac ym mhob achos mae'r Cyfrif Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn adlewyrchu'r trafodion sy'n digwydd rhwng yr Awdurdod a'r trefniant ar y cyd. 1.20 Cyfrifeg ar gyfer Ysgolion Mae'r Cod Cyfrifyddu yn cynnwys triniaeth ragnodedig ar gyfer cynnwys ysgolion yn y Datganiad o Gyfrifon. Mae CIPFA/ LASAAC o'r farn y gellir trin ysgolion a gynhelir gan awdurdodau lleol fel endidau ar wahân at ddibenion rheoli, ac yn seiliedig ar y dangosyddion rheolaeth a nodwyd o dan ofynion mabwysiadu <i>Datganiadau Ariannol Cyfunol IFRS10 y Cod</i>, bod balans y rheolaeth yn nwylo awdurdodau lleol. O ganlyniad, dylid cynnwys ysgolion mewn cyfrifon grŵp. Fodd bynnag, mae'r Cod hefyd yn cynnwys addasiad i'r diffiniad o ddatganiadau ariannol endid sengl i gynnwys incwm, gwariant, asedau, rhwymedigaethau, cronfeydd wrth gefn a llif arian ysgolion a gynhelir gan awdurdodau lleol. Felly, ystyrir bod pob ysgol a gynhelir yn y Fwrdeistref Sirol bellach yn endidau a reolir gan yr Awdurdod, gydag incwm, gwariant, asedau, rhwymedigaethau, cronfeydd wrth gefn a llif arian pob ysgol yn cael eu cydnabod yn y cyfrifon endid sengl ar y sail a amlinellir isod. Mae gan yr Awdurdod y mathau canlynol o ysgolion a gynhelir o dan ei reolaeth: • Cymuned • Cymorth Gwirfoddol • Gwirfoddol a Reolir • Sefydliad Cydnabyddir Asedau Anghyfredol Ysgolion ar y Fantolen lle mae'r Awdurdod yn berchen ar yr asedau'n uniongyrchol, yn dal y gweddill o reolaeth dros yr asedau neu lle mae'r ysgol neu Gorff Llywodraethu'r ysgol yn berchen ar yr asedau neu wedi cael hawliau i ddefnyddio'r asedau a drosglwyddwyd iddynt. Cydnabyddir tir ac adeiladau a ddefnyddir gan ysgolion yn unol â'r profion cydnabyddiaeth sy'n berthnasol i'r trefniadau sy'n bodoli ar gyfer yr eiddo. Yr Awdurdod sy'n berchen ar ysgolion cymunedol ac felly cânt eu cydnabod ar y Fantolen. Mae'r pedair ysgol wirfoddol a gynorthwyir a rheoledig o fewn y Fwrdeistref Sirol yn eiddo i'r Esgobaeth berthnasol heb unrhyw hawliau ffurfiol i ddefnyddio'r asedau trwy drefniadau trwydded a drosglwyddir i'r ysgol na'r Cyrrff Llywodraethu. Defnyddir yr asedau o dan drwyddedau "yn unig" nad ydynt yn trosglwyddo unrhyw fuddiant i'r ysgol ac y gellir eu terfynu gan yr ymddiriedolwyr ar unrhyw adeg heb gamau achosol. O ganlyniad, nid yw'r ysgolion hyn yn cael eu cydnabod ar y Fantolen.

Mae perchnogaeth a rheolaeth yr ysgol Sefydledig yn nwylo'r ysgol neu Gorff Llywodraethol yr ysgol ac felly mae'r asedau wedi'u cydnabod ar y Fantolen o 1 Ebrill 2013 ymlaen.

Ar gyfer yr ysgolion a gynhelir hynny nad ydynt yn cael eu rheoli gan yr Awdurdod, mae unrhyw drafodion a wnaed ar eu rhan wedi'u cynnwys yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a'r nodiadau cysylltiedig o dan y grwpio goddrychol safonol Cod Ymarfer y Gwasanaeth priodol, neu'n eithriadol fel taliadau trydydd parti.

1.21 Cyfrifon Grŵp

Yn ogystal â pharatoi datganiadau ariannol endid sengl, mae'n ofynnol i'r Awdurdod baratoi Cyfrifon Grŵp lle mae ganddo fuddiannau mewn is-gwmnïau, cwmnïau cysylltiedig a mentrau ar y cyd, oni bai bod y buddiannau hynny'n cael eu hystyried yn anfaterol. Roedd Cod 2014/2015 yn cynnwys diwygiadau yn deillio o gyflwyno neu ddiwygio ym mis Mai 2011 pum safon gyfrifyddu (IFRS10 *Datganiadau Ariannol Cyfunol*, IFRS11 *Mentrau ar y Cyd*, IFRS12 *Datgelu Buddiannau mewn Endidau Eraill*, IAS27 *Datganiadau Ariannol Ar Wahân* ac IAS28 *Buddsoddiadau mewn Cwmnïau Cysylltiedig*) yn ymwneud â pharatoi cyfrifon grŵp neu gyfunol. Roedd y safonau hyn yn cynnwys diwygiadau i'r diffiniad o'r ffin grŵp a allai fod wedi effeithio ar yr endidau i'w cyfuno â'r Awdurdod wrth baratoi cyfrifon grŵp.

cyfrifon.

Y safonau perthnasol a chyhoeddiad CIPFA *Cyfrifyddu ar gyfer Cydweithio mewn Llywodraeth Leol* wedi cael eu defnyddio i benderfynu ar y driniaeth gywir o drefniadau gweithio ar y cyd y mae'r Awdurdod yn rhan ohonynt. O ganlyniad, penderfynwyd bod ffin y grŵp yn cynnwys yr Awdurdod, Ymddiriedolaeth Elusenol Tŷ a Pharc Bedwelty (y mae'r Cyngor yn ymddiriedolwr unigol ohoni) a Silent Valley Waste Services Ltd. (is-gwmni sy'n eiddo llwyr iddo y mae ganddo reolaeth drosto trwy benodi mwyafrif bwrdd cyfarwyddwyr y cwmni).

Nid yw buddiant yr Awdurdod yng Ngwasanaeth Cyflawni Addysg De-ddwyrain Cymru wedi'i gydgrynhoi yn y Cyfrifon Grŵp. Er bod gan yr Awdurdod fuddiant o 20% yn y cwmni, a fyddai fel arfer yn sbarduno'r gofynion ar gyfer cynnwys fel cwmni cysylltiedig o fewn cyfrifon grŵp, mae nifer o ffactorau sy'n gwrth-ddynodi bod gan yr Awdurdod ddylanwad sylweddol dros y Gwasanaeth Cyflawni Addysg, gan gynnwys lefel y rheolaeth a arferir gan Lywodraeth Cymru, ac felly mae'r rhagdybiaeth ar gyfer cynnwys wedi'i gwrthbrofi.

1.22 Penderfynu ar Segmentau Gweithredu

At ddiben dosbarthu gwariant ac incwm yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (CIES) a'r Dadansoddiad Gwariant a Chyllid (EFA), mae'r segmentau gweithredu a ddatgelwyd wedi'u halinio â strwythur Portffolio'r Awdurdod. Mae pob Portffolio a Phwyllgor wedi'u datgelu, waeth beth fo'u maint mewn termau ariannol, ac nid oes unrhyw agregu o segmentau yn y Cyfrifon hyn.

2. Effaith newidiadau mewn Polisiâu Cyfrifyddu ac Amcangyfrifon

Nid oes unrhyw newidiadau sylweddol i'r polisiâu cyfrifyddu a fabwysiadwyd na'r amcangyfrifon cyfrifyddu a ddefnyddiwyd ar gyfer Cyfrifon 2022/2023.

3. Cywiro Gwallau Cyfnod Blaenorol

Wrth baratoi Cyfrifon 2022/2023, mae'r gwallau canlynol wedi'u nodi a'u cynnwys fel addasiadau cyfnod blaenorol:

3.1 Cytundeb Menter ar y Cyd Lime Avenue

Yn 2019, llofnododd y Cyngor Gytundeb Menter ar y Cyd â Llywodraeth Cymru ar gyfer datblygu unedau busnes yn Lime Avenue, Glynebwy. Cafodd y gwaith o adeiladu'r unedau hyn ei gaffael gan y Cyngor a chynhwyswyd y gwariant yn y Cyfrifon fel 'Asedau sy'n Cael eu Hadeiladu'.

Yn dilyn adolygiad o delerau'r contract gwreiddiol (a chytundebau atodol), penderfynwyd y dylid trin y cytundeb Menter ar y Cyd hwn fel Gweithrediad ar y Cyd, gyda chyfrifon y Cyngor yn cynnwys dim ond ei gyfran o drafodion a balansau, fel y nodir yn y cytundeb Menter ar y Cyd.

Gwnaed addasiadau yn y flwyddyn ariannol gynharaf bosibl, gan arwain at newidiadau i'r balansau cronrus a ddygwyd ymlaen ar 1 Ebrill 2021 a thrafodion a balansau dilynol ar gyfer 2021/2022 a 2022/2023.

3.2 Trefniadau Asiantaeth - Balansau Arian Parod/Banc

Canfuwyd gwall yn y ffordd y cafodd balansau arian parod/banc eu trin yn ymwneud â chyfrifon asiantaeth yn ystod archwiliad Cyfrifon 2022/2023. Ar gyfer gweithgareddau a ddosbarthwyd fel trefniadau asiantaeth, dosbarthwyd gwargedion neu ddiffygion ar y swm net o arian parod a dderbyniwyd ac a wariwyd gan y Cyngor drwy'r trefniant asiantaeth fel balansau 'Arian Parod/Banc'.

Fodd bynnag, mae'r Cyngor yn darparu cyfleusterau arian parod/banc ac i bob pwrpas mae'r asiantaeth yn ddyledus i'r Cyngor am unrhyw wariant a gafwyd nad yw wedi'i ariannu gan y prif berson, neu mae'r Cyngor yn ddyledus i'r asiantaeth am unrhyw gyllid a dderbyniwyd nad yw wedi'i ddefnyddio. O ganlyniad, dylid dangos cofnod dyledwr neu gredydwr yng nghyfrifon y Cyngor am symiau sy'n ddyledus gan neu i'r asiantaeth.

Felly mae'r Cyfrifon wedi'u diwygio i ailddosbarthu'r balansau arian parod/banc hyn fel dyledwyr neu gredydwyr.

3.3 Ailddosbarthu trafodion sy'n gysylltiedig ag asedau anghyfredol

Wrth baratoi Cyfrifon 2022/2023, nodwyd nifer o gamddosbarthiadau trafodion yn y Cyfrif Eiddo, Peiriannau ac Offer, Cronfa Ailbrisio a Chyfrif Addasu Cyfalaf. Gan fod y rhain yn bodloni diffiniad y Cod o 'wallau', sy'n cynnwys "effeithiau camgymeriadau mathemategol, camgymeriadau wrth gymhwyso polisiâu cyfrifyddu, esgeulustod neu gamdhehongliadau o ffeithiau", mae'r llinellau datgelu perthnasol wedi'u diwygio. Nid oes unrhyw effaith ar y gwaelodlin o ganlyniad i gywiro'r ailddosbarthiadau hyn.

3.4 Addasiadau i Ddatganiadau Craidd

Mae'r tablau canlynol yn rhoi manylion ychwanegol am yr addasiadau a wnaed i Gyfrifon a datgeliadau yn ystod y flwyddyn flaenorol.

3.4.1 Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr

Addasiadau Cyfnod Blaenorol	2021/2022 Gwreiddiol Datgeliad £000	Addasiad: Rhodfa Lime Menter ar y Cyd £000	2021/2022 Ailddatgan Datgeliad £000
Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (t.18-19)			
Gwariant Gros: Adfywio a Datblygu Economaidd	6,761	2,768	9,529
Trethiant ac Incwm Grantiau Amhenodol	(179,355)	1,529	(177,826)
(Gorwedd)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(4,670)	4,297	(373)

3.4.2 Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn

Addasiadau Cyfnod Blaenorol	2021/2022 Gwreiddiol Datgeliad £000	Addasiad: Rhodfa Lime Menter ar y Cyd £000	Addasiad: Dirwasgiad £000	2021/2022 Ailddatgan Datgeliad £000
Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn (t.20)				
Balansau a Ddygwyd Ymlaen 1 Ebrill 2021				
Cronfeydd Wrth Gefn Na ellir eu Dethyddio	235,307	4,941	0	240,248
Addasiadau rhwng sail gyfrifyddu a sail ariannu o dan ddarpariaethau statudol				
Cronfa'r Cyngor	(12,270)	(4,297)	(37)	(16,604)
Cronfa Derbyniadau Cyfalaf	(549)	0	0	(549)
Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso	15	0	0	15
Cronfeydd Wrth Gefn Na ellir eu Dethyddio	12,804	4,297	37	17,138
Cyfanswm yr Addasiadau	0	0	0	0
Balansau ar 31 Mawrth 2022				
Cronfeydd Wrth Gefn Dethlyddiwy	(85,279)	0	(37)	(85,316)
Cronfeydd Wrth Gefn Na ellir eu Dethyddio	164,242	9,238	37	173,517
Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn	78,963	9,238	0	88,201

3.4.3 Taflen Gydbwysedd

Addasiadau Cyfnod Blaenorol	2021/2022 Gwreiddiol Datgeliad £000	Addasiad: Rhodfa Lime Menter ar y Cyd £000	Addasiad: Arian Parod yr Asiantaeth £000	Addasiad: Dirwasgiad £000	2021/2022 Ailddatgan Datgeliad £000
Taflen Gydbwysedd (t.22)					
Eiddo, Peiriannau ac Offer	298,382	(6,471)	0	0	291,911
Dyledwyr Cyfredol	34,358	0	44	0	34,402
Arian Parod ac Arian Cyfwerth	87,912	0	1,710	0	89,622
Credydwyr Cyfredol	(22,318)	0	(1,754)	0	(24,072)
Rhwymedigaethau Hirdymor Eraill	(295,283)	(2,768)	0	0	(298,051)
Cyfanswm Asedau Net/(Rhwymedigaethau)	(78,963)	(9,239)	0	0	(88,201)
Cronfeydd Wrth Gefn Delfnyddiadwy	(85,279)	0	0	(37)	(85,316)
Cronfeydd Wrth Gefn Na ellir eu Delfnyddio	164,242	9,239	0	37	173,518
Addasiad Net	78,963	9,239	0	0	88,202

3.4.4 Llif Arian

Addasiadau Cyfnod Blaenorol	2021/2022 Gwreiddiol Datgeliad £000	Addasiad: Rhodfa Lime Menter ar y Cyd £000	Addasiad: Arian Parod yr Asiantaeth £000	2021/2022 Ailddatgan Datgeliad £000
Llif Arian (t.23)				
Arian parod ac arian cyfatebol ar ddechrau'r cyfnod adrodd	90,919	0	1,711	92,630
Gwarged/(Diffyg) ar ddarparu gwasanaethau <i>llai</i> treuliau treth	4,648	(4,297)	0	351
Addasiadau i'r ddarpariaeth o wasanaethau ar gyfer symudiadau nad ydynt yn arian parod	28,310	2,768	0	31,078
Addasiadau ar gyfer eitemau sydd wedi'u cynnwys yn y ddarpariaeth gwasanaethau sy'n weithgareddau buddsoddi a chyllido	(12,462)	1,529	0	(10,933)
Arian parod ac arian cyfatebol ar ddiwedd y cyfnod adrodd	87,912	0	1,711	89,623

3.5 Taflen Gydbywysedd wedi'i Hailddatgan ar Ddechrau'r Cyfnod Blaenorol

Taflen Gydbywysedd	31 Mawrth 2023		31 Mawrth 2022 (Ail-ddatganwyd)		01 Ebrill 2021 (Ail-ddatganwyd)	
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Eiddo, Peiriannau ac Offer	355,781		291,911		277,496	
Eiddo Buddsoddi	2,938		1,337		1,340	
Asedau Treftadaeth	726		726		600	
Buddsoddiadau Anghyfredol	658		342		342	
Dyledwyr Anghyfredol	3,989		4,072		3,192	
Is-gyfanswm: Asedau Hirdymor		364,092		298,388		282,970
Asedau a Ddelir i'w Gwerthu	0		60		70	
Buddsoddiadau Cyfredol	12,065		21,000		0	
Rhestrau Eiddo	1,004		2,425		1,217	
Dyledwyr Cyfredol	42,276		34,402		33,977	
Ased Treth Gohiriedig	83		62		66	
Arian Parod ac Arian Cyfwerth	51,381		89,623		92,630	
Is-gyfanswm: Asedau Cyfredol		106,809		147,572		127,960
Benthycia Cyfredol	(57,527)		(73,683)		(71,233)	
Credydwyr Cyfredol	(20,362)		(24,072)		(16,798)	
Derbynneb Grantiau Cyfredol Ymlaen Llaw	(8,274)		(6,333)		(2,722)	
Asedau Cyfredol a Roddwyd	(615)		(2,112)		(864)	
Darpariaethau Cyfredol	(1,106)		(1,291)		(1,464)	
Is-gyfanswm: Rhwymedigaethau Cyfredol		(87,884)		(107,491)		(93,081)
Benthycia Anghyfredol	(132,498)		(126,923)		(136,649)	
Darpariaethau Anghyfredol	(2,064)		(1,696)		(1,882)	
Rhwymedigaethau Anghyfredol Eraill	(82,091)		(298,051)		(351,784)	
Is-gyfanswm: Rhwymedigaethau Anghyfredol		(216,653)		(426,670)		(490,315)
Cyfanswm yr Asedau Net		166,364		(88,201)		(172,466)
Cronfeydd Wrth Geth Dethyddiadwy	(60,690)		(85,316)		(67,827)	
Cronfeydd Wrth Geth Na ellir eu Dethyddio	(105,674)		173,517		240,293	
Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Geth		(166,364)		88,201		172,466

Cyfrif Addasu Cyfalaf wedi'i Ailddatgan

Cyfrif Addasu Cyfalaf	2021/2022 Gwreiddiol Datgeliad £000	Addasiad: Rhodfa Lime Menter ar y Cyd £000	Addasiad: Ailddosbarthu Trafodion £000	2021/2022 Ailddatgan Datgeliad £000
Balans ar 1 Ebrill	(89,824)			(89,824)
Addasiadau i'r Balans Agoriadol	(1,195)	4,942		3,747
Balans Diwygiedig ar 1 Ebrill	(91,019)	4,942	0	(86,077)
Gwrthdroi eitemau sy'n ymwneud â gwariant cyfalaf a ddebydwyd neu a gredydwyd i'r CIES:				
Taliadau am ddibrisiant ac amhariad asedau anghyfredol	5,355	0	(5,355)	0
Taliadau am ddibrisiant	0	0	8,474	8,474
Nam ar asedau anghyfredol	0	0	1,233	1,233
Enillion ailbriso ar Eiddo, Peiriannau ac Offer	(2,092)	0	(4,388)	(6,408)
Gwariant refeniw a ariennir o gyfalaf o dan statud	2,308	2,768	0	5,076
Asedau anghyfredol a ddilëwyd wrth eu gwaredu neu eu gwerthu fel rhan o'r elw/colled wrth eu gwaredu	1,696	0	0	1,696
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau a gymhwysir i gyllid cyfalaf	(9,129)	1,523	0	(7,606)
Is-gyfanswm: Trafodion Addasu Cyfalaf sydd wedi'u cynnwys yn y CIES:	(1,862)	4,291	(36)	2,465
Eitemau nad ydynt wedi'u debydu na'u credydu i'r CIES:				
Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiad cyfalaf a godir yn erbyn Cronfa'r Cyngor	(1,057)	0	0	(1,057)
Gwariant cyfalaf a godir yn erbyn Cronfa'r Cyngor	(458)	0	0	(458)
	(1,515)	0	0	(1,515)
Cyllid cyfalaf a gymhwyswyd yn ystod y flwyddyn:				
Defnyddio'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf newydd	(125)	0	0	(125)
Ysgrifennu Allan o'r Gostyngiad Benthyciad Seilwaith	913	0	0	913
Cymhwyso grantiau i gyllid cyfalaf o'r Cyfrif Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso	(4,440)	6	0	(4,434)
	(3,652)	6	0	(3,646)
Is-gyfanswm: Trafodion Addasu Cyfalaf sydd wedi'u cynnwys yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn:	(7,029)	4,297	(36)	(2,696)
Addasu Symiau a ysgrifennwyd allan o'r Gronfa Ailbriso:				
Taliadau am ddibrisiant ac amhariad asedau anghyfredol	(368)	0	(36)	(404)
Asedau anghyfredol a ddilëwyd wrth eu gwaredu neu eu gwerthu fel rhan o'r elw/colled wrth eu gwaredu	0	0	0	0
	(368)	0	(36)	(404)
Balans ar 31 Mawrth	(98,416)	9,239	(72)	(89,177)

3.7 Cronfa Ailbriso Ailddatganedig

Cronfa Ailbriso	2021/2022 Gwreiddiol Datgeliad £000	Addasiad: Rhodfa Lime Menter ar y Cyd £000	Addasiad: Ailddosbarthu Trafodion £000	2021/2022 Ailddatgan Datgeliad £000
Balans ar 1 Ebrill	(26,799)			(26,799)
Addasiadau i'r Balans Agoriadol	1,613			1,613
Balans Diwygiedig ar 1 Ebrill	(25,186)	0	0	(25,186)
Ailbriso asedau i fyny	(3,170)	0	477	(2,693)
Ni chodir ailbriso asedau a cholledion nam ar y gost Gorwedd/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	539	0	(197)	342
Dirwasgiad - ysgrifennu'n ôl wrth gefn ailbriso	(4,777)	0	(280)	(5,057)
Gwarged neu ddiffyg ar ailbriso asedau anghyfredol nad ydynt wedi'u postio i'r Gommod neu Ddiffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(7,408)	0	0	(7,408)
Gwahaniaeth rhwng dibrisiant gwerth teg a dibrisiant cost hanesyddol	368	0	36	404
Enillion cronedig ar asedau a werthwyd neu a sgrapiwyd	0	0	0	0
	368	0	36	404
Balans ar 31 Mawrth	(32,226)	0	36	(32,190)

3.8 Datgeliad Asedau Seilwaith wedi'u Hailddatgan

Asedau Seilwaith	2021/2022 Gwreiddiol Datgeliad £000	Addasiad: Ailddosbarthu o Drafodion £000	2021/2022 Ailddatgan Datgeliad £000
Gwerth Llyfr Net ar 1 Ebrill	93,485	0	93,485
Ychwanegiadau	2,196	105	2,301
Gwariant cyfalaf wedi'i ddileu	(98)	(66)	(164)
Symudiadau eraill mewn cost neu brisiad	203	(39)	164
Tâl Dirwasgiad a Chyllid	(3,474)	0	(3,474)
Gwerth Llyfr Net ar 31 Mawrth	92,312	0	92,312

3.9 Cyfrifon Eiddo, Peiriannau ac Offer wedi'u hail-ddatgan

Eiddo, Peiriannau ac Offer (Heb gynnwys Seilwaith)	2021/2022 Gwreiddiol Datgeliad £000	Addasiad: Cymal Lime Avenue Mentro		Addasiad: Ailddosbarthu Trafodion					2021/2022 Ailddatgan Datgeliad £000
		Tir Arall a Adeiladau £000	Asedau Dan Adeiladu £000	Tir Arall a Adeiladau £000	Cerbydau, Peiriannau ac Offer £000	Cymuned Asedau £000	Gormodedd Asedau £000	Asedau Dan Adeiladu £000	
Cost neu Werthiad ar 1 Ebrill 2021	208,004								208,004
Addasiad i'r Balansau a Ddygwyd Ymlaen	0		(4,942)						(4,942)
Balans Diwygiedig ar 1 Ebrill 2021	208,004	0	(4,942)	0	0	0	0	0	203,062
Dyraniadau	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Asedau wedi'u hailddosbarthu i/o asedau a gedwir i'w gwerthu	(1,696)	0	0	0	77	0	0	(77)	(1,696)
Ychwanegiadau	5,893	0	(1,529)	0	283	55	0	3,496	8,198
Cynnydd/(gostyngiad) ailbriso a gydnabyddir yn y Gronfa Ailbriso	2,051	0	0	223	0	0	0	0	2,274
Cynnydd/(gostyngiad) ailbriso a gydnabyddir yn y Ddarpariaeth o Wasanaethau	2,676	0	0	168	0	0	0	0	2,844
Gwariant cyfalaf wedi'i ddileu	(1,052)	(2,768)	0	(2,288)	(347)	0	0	0	(6,455)
Dad-gydnabod - gwarediadau	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Symudiadau eraill mewn cost neu brisiad	5,277	2,768	0	1,896	(12)	(55)	0	(3,419)	6,455
Cost neu Werthiad ar 31 Mawrth 2022	221,153	0	(6,471)	(1)	1	0	0	0	214,682

Eiddo, Peiriannau ac Offer (Heb gynnwys Seilwaith): Direfnyddu a Nam ar Werth	2021/2022 Gwreiddiol Datgeliad £000	Addasiad: Cymal Lime Avenue Mentro		Addasiad: Ailddosbarthu Trafodion					2021/2022 Ailddatgan Datgeliad £000
		Tir Arall a Adeiladau £000	Asedau Dan Adeiladu £000	Tir Arall a Adeiladau £000	Cerbydau, Peiriannau ac Offer £000	Cymuned Asedau £000	Gormodedd Asedau £000	Asedau Dan Adeiladu £000	
Dirywiad a Nam Cronedig ar 1 Ebrill 2021	(19,051)								(19,051)
Tâl Dirwasgiad a Chyllid	(4,963)	0	0	0	0	0	0	0	(4,963)
Dirywiad wedi'i ysgrifennu allan i'r Gronfa Ailbriso	4,777	0	0	280	0	0	0	0	5,057
Dirywiad wedi'i ysgrifennu allan i'r Gwarged/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	4,154	0	0	(280)	0	0	0	0	3,874
Dad-gydnabod - gwarediadau	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Cost neu Werthiad ar 31 Mawrth 2022	(15,083)	0	0	0	0	0	0	0	(15,083)

4. **Safonau Cyfrifyddu a Gyhoeddwyd ond heb eu Mabwysiadu Eto**

Mae Cod Ymarfer Cyfrifyddu 2023/2024 yn cynnwys y safonau cyfrifyddu newydd neu ddiwygiedig canlynol sy'n dod i rym o 1 Ebrill 2023.

<i>Ffynhonnell, Gofyniad ac Effaith Bosibl</i>
<i>Polisiâu Cyfrifyddu IAS 8, Newidiadau mewn Amcangyfrifon Cyfrifyddu a Gwallau</i> Diwygiadau i'r diffiniad o amcangyfrifon cyfrifyddu a gyhoeddwyd ym mis Chwefror 2021. Ni ragwelir unrhyw effaith sylweddol ar Gyfrifon yr Awdurdod.
<i>IAS 1 Cyflwyno Datganiadau Ariannol a Datganiad Ymarfer IFRS 2</i> Diwygiadau i ddatgeliad Polisiâu Cyfrifyddu, lle mae'n ofynnol i endidau bellach ddatgelu eu polisiâu cyfrifyddu perthnasol yn hytrach na rhai arwyddocaol. Ni ragwelir unrhyw effaith sylweddol ar Gyfrifon yr Awdurdod.
<i>Trethi Incwm IAS 12</i> Mae gwelliannau i IAS 12, a gyhoeddwyd ym mis Mai 2021 - Treth Gohiriedig sy'n gysylltiedig ag Asedau a Rhwymedigaethau sy'n deillio o un trafodiad, yn rhoi eithriad o'r eithriad cydnabyddiaeth gychwynnol a ddarperir. Ni ragwelir unrhyw effaith sylweddol ar Gyfrifon yr Awdurdod.
<i>IFRS 3 - Cyfuniadau Busnes</i> Cyhoeddwyd diweddariad i gyfeiriad at y Fframwaith Cysyniadol ym mis Mai 2020. Ni ragwelir unrhyw effaith sylweddol ar Gyfrifon yr Awdurdod.

Ar ôl gohirio gweithredu *Lesddaliadau IFRS 16* tan 1 Ebrill 2021 yn flaenorol, mae CIPFA/LASAAC wedi cytuno i ohirio ymhellach tan flwyddyn ariannol 2024/2025.

Mae IFRS16 yn dileu'r dosbarthiadau prydlesi gweithredu a chyllido cyfredol ac yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol sy'n brydleswyr gydnabod pob prydles ar eu balanslenni fel asedau hawli-dddefnyddio (gydag eithriadau ar gyfer prydlesi tymor byr a gwerth isel) ynghyd â rhwymedigaeth gyfatebol sy'n cynrychioli'r rhwymedigaeth i wneud taliadau prydles ar gyfer yr ased.

5. **Rhagdybiaethau a Wnaed am y Dyfodol a Phrif Ffynonellau Eraill o Ansicrwydd Amcangyfrif**

Mae'r Datganiad Cyfrifon yn cynnwys ffigurau amcangyfrifedig sy'n seiliedig ar dybiaethau a wnaed gan yr Awdurdod am y dyfodol neu sydd fel arall yn ansicr. Gwneir amcangyfrifon gan ystyried profiad hanesyddol, tueddiadau cyfredol a ffactorau perthnasol eraill. Fodd bynnag, oherwydd na ellir pennu balansau gyda sicrwydd, gallai canlyniadau gwirioneddol fod yn sylweddol wahanol i'r dybiaethau a'r amcangyfrifon. Yr eitemau ym Mantolen yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2023 y mae risg sylweddol o addasiad sylweddol iddynt yn y flwyddyn ariannol sydd i ddod yw fel a ganlyn:

Eitem	Ansicrwydd	Effaith os yw Canlyniadau Gwirioneddol yn Wahaniaethu o'r Rhagdybiaethau
Llywodraeth Leol Cynllun Pensiynau Atebolrwydd	Mae amcangyfrif y rhwymedigaeth net i dalu pensiynau yn dibynnu ar nifer o farnau cymhleth sy'n ymwneud â'r gyfradd ddisgownt a ddefnyddir, y gyfradd y rhagwelir y bydd cyflogau'n cynyddu, newidiadau mewn oedranau ymddeol, cyfraddau marwolaethau ac enillion disgwylledig ar asedau cronfa pensiwn. Mae Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol Gwent Fwyaf wedi cyflogi Hymans Robertson LLP fel ei actiwari ymgynghorol i ddarparu cyngor arbenigol ynghylch y rhagdybiaethau priodol i'w cymhwyso.	Gellir mesur effeithiau newidiadau mewn rhagdybiaethau unigol ar y rhwymedigaeth pensiwn net. Mae actiwari'r gronfa wedi cynghori y byddai gostyngiad o 0.5% yn y dybiaeth cyfradd disgownt yn arwain at gynydd yn y rhwymedigaeth pensiwn o £46.195m (<i>gweler tudalennau 100-101 am ddadansoddiad sensitifrwydd pellach</i>). Fodd bynnag, mae'r rhagdybiaethau'n rhyngweithio mewn ffyrdd cymhleth. Yn ystod 2022/2023, cynghorodd actiwariaid yr Awdurdod fod y rhwymedigaeth pensiwn net wedi gostwng £231.755m o ganlyniad i ailfesur asedau a rhwymedigaethau pensiwn. Roedd y gostyngiad hwn yn cynnwys colled o £21.563m ar asedau (sy'n cynrychioli'r gwahaniaeth rhwng yr enillion asedau gwirioneddol a disgwylledig ar gyfer y flwyddyn) a gostyngiadau net mewn rhwymedigaethau o £253.318m (yn deillio o newidiadau mewn rhagdybiaethau demograffig/ariannol ac enillion profiad eraill (<i>gweler tudalen 97</i>)).
Ailbriso Eiddo, Offer a Pheiriannau	Caiff asedau Eiddo, Peiriannau ac Offer eu hailbriso ar sail ddigon rheolaidd i sicrhau nad yw eu swm cario yn wahanol iawn i'w gwerth teg. Fel isafswm, caiff yr holl asedau (ac eithrio'r rhai a brisir ar Sail Cost Hanesyddol) eu hailbriso bob pum mlynedd. Yn ogystal, caiff yr holl asedau eu hasesu'n flynyddol am nam. Mae gwerth y portffolio asedau yn seiliedig ar gyfrifiadau a thechnegau amcangyfrif yn dilyn canllawiau Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig (RICS).	Mae'r priswyr penodedig wedi defnyddio barn a rhagdybiaethau proffesiynol wrth bennu gwerth asedau a graddfa unrhyw nam. O ystyried ailbriso £54.429m o asedau yn 2022/2023, gallai amrywiad o 1% yn deillio o'r barnau a'r rhagdybiaethau a fabwysiadwyd arwain at or-ddatganiad neu dan-ddatganiad o Werth Llyfr Gros PPE o £0.544m. Gallai amrywiadau o'r fath arwain at gamddatganiad sylweddol yn y Datganiad Cyfrifon a gallai eu haddasiad gael effaith ar y Fantolen, CIES a lefel Cronfeydd Wrth Gefn yr Awdurdod.
Mynegeo Eiddo Asedau wedi'u gwerthfawrogi ar Amnewidiad wedi'i Ddibrisio Cost (DRC)	O ganlyniad i gynydd mewn costau deunyddiau ac ailadeiladu, ystyriwyd ei bod yn angenrheidiol ailbriso'r asedau hynny sydd fel arfer yn cael eu gwerthuso gan ddefnyddio'r dull DRC er mwyn sicrhau nad oedd prisiau'r Dafflen Fantolen wedi'u tanamcangyfrif yn sylweddol.	Mabwysiadwyd dull mynegeo i ddiweddarau gwerthoedd cario'r categorïau asedau perthnasol (ysgolion a meysydd parcio). Effaith yr ymarfer mynegeo hwn gan ddefnyddio mynegai tybiedig o +8.9% oedd cynnydd yng ngwerth gros asedau'r Awdurdod o £6.580 miliwn. Byddai amrywiad o 1% yn y ffigur mynegai yn arwain at addasiad i falansau cario o £0.739m.
Amcangyfrifon Gwerth Teg	Pan na ellir mesur gwerthoedd teg Eiddo Buddsoddi, Asedau Gormodol ac Asedau a Ddelir i'w Gwerthu yn seiliedig ar brisiau a ddyfynnir mewn marchnadoedd gweithredol (h.y. mewnbynnau Lefel 1), mesurir eu gwerth teg gan ddefnyddio'r technegau gwerthuso canlynol: - Ar gyfer mewnbynnau Lefel 2, prisiau a ddyfynnwyd ar gyfer asedau neu rwymedigaethau tebyg mewn marchnadoedd gweithredol ar ddyddiad y fantolen; - Ar gyfer mewnbynnau lefel 3, gwerthusiadau yn seiliedig ar gyfuniad o ddata marchnad sydd ar gael sy'n deillio o gymysgedd o drafodion ar asedau'r Cyngor a thrydydd parti sydd wedyn yn cael eu dadansoddi i ystyried cynnyrch, cyfraddau fesul metr sgwâr, costau adeiladu ac ati. Lle bo modd, mae'r mewnbynnau i'r technegau gwerthuso hyn yn seiliedig ar ddata arsylladwy, ond lle nad yw hyn yn bosibl, mae angen barn wrth sefydlu gwerthoedd teg. Mae'r barnau hyn fel arfer yn cynnwys ystyriaethau megis ansicrwydd a risg. Gallai newidiadau yn y rhagdybiaethau a ddefnyddir effeithio ar werth teg asedau a rhwymedigaethau'r Awdurdod.	Mae'r Awdurdod yn defnyddio cyfuniad o ddata marchnad sydd ar gael sy'n deillio o gymysgedd o drafodion ar asedau'r Cyngor a thrydydd parti, ac yna cânt eu dadansoddi i ystyried cynnyrch, cyfraddau fesul metr sgwâr, costau adeiladu ac ati i fesur gwerth teg ei Asedau Gormodol ac Asedau a Ddelir i'w Gwerthu o dan IFRS13, yn dibynnu ar ba dechneg y mae'n ei hystyried yn fwyaf priodol. Mae'r mewnbynnau sylweddol anarsylwadwy a ddefnyddir yn y mesuriad gwerth teg yn cynnwys rhagdybiaethau rheoli ynghylch twf rhent, lefelau meddiannaeth, ôl-groniadau atgyweiriadau arwynebedd llawr, ac eraill. Byddai newidiadau sylweddol yn unrhyw un o'r mewnbynnau anarsylwadwy yn arwain at fesuriad gwerth teg sylweddol is neu uwch ar gyfer yr asedau hyn.
Dinwasgiad Eiddo, Offer a Pheiriannau	Caiff asedau eu dibrisio yn seiliedig ar oesau defnyddiol sy'n dibynnu ar dybiaethau ynghylch lefel yr atgyweiriadau a'r cynnal a chadw a fydd yn cael eu hysgwyddo mewn perthynas ag asedau unigol. Mae'r hinsawdd economaidd bresennol yn ei gwneud yn ansicr y bydd yr Awdurdod yn gallu cynnal y lefel ofynnol o wariant ar atgyweiriadau a chynnal a chadw, gan arwain at ansicrwydd ynghylch yr oesau defnyddiol a neilltuwyd i asedau.	Os caiff oes ddefnyddiol asedau ei lleihau, mae dibrisiant a godir ar y CIES yn cynyddu ac mae swm cario asedau ar y Fantolen yn gostwng.
Nam ar Ddyledwyr	Ar 31 Mawrth 2023, roedd gan yr Awdurdod falans dyledion heb ei dalu o £47.254m. Yn unol ag arfer cyfrifyddu priodol, mae lwfansau nam gwerth cyfanswm o £5.645m wedi'u cyfrifo ar gyfer y gwahanol ddosbarthiadau o ddyled heb ei thalu. Fodd bynnag, mae'r lwfansau hyn yn seiliedig ar amcangyfrifon a barnau, gan gynnwys profiad yn y gorffennol o gasglu dyledion tebyg, a allai beidio ag adlewyrchu lefelau adfer dyledion yn y dyfodol yn gywir.	Byddai tanamcangyfrif o lwfansau nam ar ddyledwyr yn arwain at orddatganiad o incwm a adferwyd a fyddai angen ei addasu yn y Datganiadau Cyfrifyddu. Ar 31 Mawrth 2023, mae lwfansau nam yn cynrychioli 11.95% o'r ddyled heb ei thalu. Felly, byddai tanamcangyfrif o 5% mewn nam yn cynrychioli gostyngiad posibl mewn referenïo o £2.365m.

6. Dyfarniadau Beirniadol wrth Gymhwyso Polisiâu Cyfrifyddu

Wrth gymhwyso'r polisiâu cyfrifyddu a nodir yn Nodyn 1, mae'n rhaid i'r Awdurdod wneud rhai dyfarniadau ynghylch trafodion cymhleth neu'r rhai sy'n cynnwys ansicrwydd ynghylch digwyddiadau yn y dyfodol. Y dyfarniadau hollbwysig a wnaed yn y Datganiad Cyfrifon yw:

- i. Mae'r cyfrifon hyn wedi'u paratoi ar sail busnes gweithredol, sy'n tybio y bydd y swyddogaethau a'r gwasanaethau a ddarperir gan yr Awdurdod yn parhau i fodoli'n weithredol am y dyfodol rhagweladwy, er y bydd heriau ariannol sylweddol i'w hwynebu (*gweler hefyd nodyn 15 i'r Adroddiad Naratif, tudalen 12*).
- ii. Mae'r Awdurdod wedi adolygu'r holl asedau eiddo yn unol â'r polisiâu cyfrifyddu perthnasol ac wedi gwneud ailddosbarthiadau priodol ar gyfer asedau a gedwir i'w gwerthu.
- iii. Ystyrir bod pob ysgol a gynhelir yn y Fwrdeistref Sirol yn endidau a reolir gan yr Awdurdod, gydag incwm, gwariant, asedau, rhwymedigaethau, cronfeydd wrth gefn a llif arian pob ysgol yn cael eu cydnabod yn y cyfrifon endid sengl ar y sail a amlinellir ym Mholisiâu Cyfrifyddu'r Awdurdod (*1.20, tudalennau 31-32*).
- iv. Mae'r Awdurdod wedi penderfynu nad yw asedau a ddefnyddir at ddibenion datblygu economaidd, e.e. ystadau diwydiannol, yn cael eu dal at ddiben cynhyrchu incwm neu werthfawrogiad cyfalaf yn unig ac felly nid ydynt yn bodloni'r diffiniad o eiddo buddsoddi. Mae'r asedau hyn wedi cael eu trin fel Eiddo, Peiriannau ac Offer yn y Fantolen.
- v. Mae'r Awdurdod wedi dosbarthu ei brydlesi fel rhai cyllidol neu weithredol yn unol ag IFRS. Nid yw prydlesi cyllidol wedi'u diffinio'n fanwl gywir ac felly mae angen elfen o farn wrth asesu pob trefniant prydles.
- vi. Mae grantiau a chyfraniadau cyfalaf a referniw yn parhau i gael eu hadolygu i benderfynu a oes unrhyw amodau yn ei gwneud yn ofynnol i'r symiau dan sylw gael eu had-dalu i'r corff dyfarnu, ac i ba raddau y mae unrhyw amodau wedi'u cyflawni. Bu effaith ganlyniadol ar symiau a gedwir ar y Fantolen ac a gredydir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.
- vii. Lle mae nodiadau datgelu sy'n ofynnol gan y Cod Cyfrifyddu yn ddibwys neu'n amherthnasol o ran gwerth a bod eu hepgoriad wedi'i benderfynu nad yw'n cael effaith andwyol ar gyflwyniad y sefyllfa ariannol neu berfformiad yr Awdurdod, nid yw'r datgeliadau hyn wedi'u cyflwyno.

7. Digwyddiadau Ar ôl y Cyfnod Adrodd

Awdurdodwyd y Datganiad Cyfrifon i'w gyhoeddi gan Ms R. Hayden CPFA, Cyfarwyddwr Corfforaethol Gwasanaethau Corfforaethol ar 20 Tachwedd 2024.

Nid yw digwyddiadau sy'n digwydd ar ôl y dyddiad hwn wedi'u hadlewyrchu yn y datganiadau ariannol na'r nodiadau. Lle mae digwyddiadau a ddigwyddodd cyn y dyddiad hwn wedi darparu gwybodaeth am amodau a oedd yn bodoli ar 31 Mawrth 2023, mae'r ffigurau yn y datganiadau ariannol a'r nodiadau wedi'u haddasu ym mhob agwedd berthnasol i adlewyrchu effaith y wybodaeth hon.

Ar 1 Mai 2023, daeth yr Awdurdod â'r gwasanaethau a ddarparwyd gan Silent Valley Waste Services Limited yn ôl yn fewnol. Nid yw trosglwyddo Silent Valley Waste Services i'r cwmni rhiant yn berthnasol o ran gwerth ac felly mae hyn wedi'i drin fel digwyddiad nad yw'n addasu ar ôl y dyddiad adrodd.

Nodiadau Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr

8. Dadansoddiad Gwariant a Chyllid

Mae'r Dadansoddiad Gwariant a Chyllid yn dangos sut mae gwariant blynyddol yn cael ei ddefnyddio a'i ariannu o adnoddau (h.y. grantiau'r llywodraeth, treth y cyngor a threthi busnes) gan yr Awdurdod o'i gymharu â'r adnoddau hynny a ddefnyddir neu a enillir yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Mae hefyd yn dangos sut mae'r gwariant hwn yn cael ei ddyrannu at ddibenion gwneud penderfyniadau rhwng cyfarwyddiaethau'r Cyngor. Cyflwynir Incwm a Gwariant a gyfrifir o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol yn fanylach yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

Dadansoddiad Gwariant a Chyllid	2022/2023					2021/2022 (Ail-ddatganwyd)†				
	Rheolaeth Cyfrif Net	Cyllido Gwariant Net a Chod Cyfrifyddu sy'n Ddyledus i Addasiadau Sail Cyfrifyddu Cronfa'r Cyngor Addasiadau				Rheolaeth Cyfrif Net	Cyllido Gwariant Net a Chod Cyfrifyddu sy'n Ddyledus i Addasiadau Sail Cyfrifyddu Cronfa'r Cyngor Addasiadau			
	Gwariant £000	(Nodyn 8.1) £000	(Nodyn 8.2) £000	(Nodyn 8.3) £000	CIES Gwariant Net £000	Gwariant £000	(Nodyn 8.1) £000	(Nodyn 8.2) £000	(Nodyn 8.3) £000	CIES Gwariant Net £000
Gwasanaethau Corfforaethol	16,209	8,914	25,123	2,399	27,522	16,140	6,711	22,851	2,473	25,324
Addysg	68,263	(55,204)	13,059	(5,387)	7,672	63,818	(50,749)	13,069	2,696	15,765
Addysg - Gwariant Ysgol	(4,820)	56,054	51,234	1,255	52,489	(6,228)	49,534	43,306	(2,853)	40,453
Amgylchedd	30,360	(10,496)	19,864	6,066	25,930	26,710	(11,278)	15,432	7,987	23,419
Bargen Dinas Prifddinas-Ranbarth Caerdydd	0	(13)	(13)	0	(13)	0	107	107	(185)	(78)
Adfywio a Datblygu Economaidd	1,628	(546)	1,082	2,928	4,010	1,519	(535)†	984†	4,185†	5,169†
Gwasanaethau Cymdeithasol	50,182	(2,208)	47,974	4,691	52,665	42,749	(3,378)	39,371	4,963	44,334
Trwyddedu	128	(14)	114	27	141	95	(13)	82	33	115
Cynllunio	1,189	(327)	862	146	1,008	798	(218)	580	182	762
Addasiadau Cyfalaf*	0	0	0	0	0	0	(4)	(4)	4	0
Addasiadau Pensiwn**	0	465	465	(465)	0	0	396	396	(396)	0
Gwariant Net ar Weithrediadau Parhaus	163,139	(3,375)	159,764	11,660	171,424	145,601	(9,427)	136,174	19,089	155,263
Gwariant Gweithredu Arall	0	10,574	10,574	(99)	10,475	0	8,941	8,941	1,727	10,668
Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi	0	4,421	4,421	6,699	11,120	0	4,653	4,653	6,869	11,522
Trethiant ac Incwm Grantiau Amhenodol	0	(176,251)	(176,251)	(13,621)	(189,872)	0	(166,745)	(166,745)	(11,081)†	(177,826)†
(Gorwedd)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	163,139	(164,631)	(1,492)	4,639	3,147	145,601	(162,578)	(16,977)	16,604	(373)
Treuliau Treth			(7)					22		
Trosglwyddiadau i(o) gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd			1,693					11,404		
(Cynnydd)/Gostyngiad yn ystod y flwyddyn			194					(5,551)		
Balans Agoriadol Cronfa'r Cyngor ar 1 Ebrill			(13,104)					(7,553)		
Balans Cloi Cronfa'r Cyngor ar 31 Mawrth			(12,910)					(13,104)		

*: Mae Addasiadau Cyfalaf yn cynnwys Treuliau Gohiriedig a Darpariaeth Isafswm Refeniw.

** : Mae Addasiadau Pensiwn yn cynrychioli symiau corfforaethol ar gyfer taliadau Cost Gwasanaeth Gorffennol/ Cyfyngiad i'r Awdurdod Lleol Cynllun Pensiwn y Llywodraeth.

†: Mae trafodion wedi'u diwygio yn 2021/2022 mewn perthynas â'r driniaeth gyfrifyddu ddiwygiedig o'r Lime

Cwmni Cyd-fuddsoddi Avenue. Gellir gweld manylion yr addasiadau hyn yn Nodyn 3 i'r Datganiadau Ariannol Craidd, tudalennau 32-38.

8.1 Addasiadau sy'n Cydymffurfio â'r Cod i Gyfrifon Rheoli

Mae'r tabl hwn yn dangos yr addasiadau a wnaed i gyfrifon rheoli 2022/2023 i gyrraedd 'Net'.
Gwariant sy'n Ddyledus i Gronfa'r Cyngor ar sail sy'n cydymffurfio â Chod Ymarfer Cyfrifyddu:

Dadansoddiad Gwariant a Chyllid: Addasiadau Cod Cyfrifyddu i Gyfrifon Rheoli	2022/2023							
	Taliadau Cyfalaf (Nodyn 8.1.1)	Dileu Ail- wefru Mewnol (Nodyn 8.1.2)	Pensiwn Rhwymedigaethau (Nodyn 8.1.3)	Rhagdybiaethau a Ardollau (Nodyn 8.1.4)	Darpariaethau (Nodyn 8.1.5)	Cronfeydd Wrth Geln (Nodyn 8.1.6)	Arall (Nodyn 8.1.7)	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Gwasanaethau Corfforaethol	(11)	8,062	0	0	(25)	439	449	8,914
Addysg	(3,231)	(51,444)	0	0	(148)	(438)	57	(55,204)
Addysg - Gwariant Ysgol	0	49,715	0	0	0	0	6,339	56,054
Amgylchedd	(4,188)	(3,259)	0	(3,755)	439	123	144	(10,496)
Bargen Dinas Prifddinas-Ranbarth Caerdydd	0	0	0	0	0	0	(13)	(13)
Adfywio a Datblygu Economaidd	(425)	(137)	0	0	(3)	34	(15)	(546)
Gwasanaethau Cymdeithasol	(163)	(2,653)	0	0	(52)	643	17	(2,208)
Trwyddedu	0	(9)	0	0	0	0	(5)	(14)
Cynllunio	0	(269)	0	0	(1)	(57)	0	(327)
Addasiadau Cyfalaf	0	0	0	0	0	0	0	0
Addasiadau Pensiwn	0	0	(466)	0	0	0	931	465
Gwariant Net ar Weithrediadau Parhaus	(8,018)	6	(466)	(3,755)	210	744	7,904	(3,375)
Gwariant Gweithredu Arall	0	0	0	3,755	0	0	6,819	10,574
Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi	0	0	8,066	0	0	0	(3,645)	4,421
Trethiant ac Incwm Grantiau Amhenodol	0	0	0	0	0	0	(176,251)	(176,251)
(Gorwedd)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(8,018)	6	7,600	0	210	744	(165,173)	(164,631)

Mae'r tabl hwn yn dangos yr addasiadau a wnaed i gyfrifon rheoli 2021/2022 i gyrraedd 'Net'.
Gwariant sy'n Ddyledus i Gronfa'r Cyngor ar sail sy'n cydymffurfio â Chod Ymarfer Cyfrifyddu:

Dadansoddiad Gwariant a Chyllid: Addasiadau Cod Cyfrifyddu i Gyfrifon Rheoli	2021/2022 (Ail-ddatganwyd)†							
	Taliadau Cyfalaf (Nodyn 8.1.1)	Dileu Ail- wefru Mewnol (Nodyn 8.1.2)	Rhwymedigaethau Pensiwn (Nodyn 8.1.3)	Preseptau a Ardollau (Nodyn 8.1.4)	Darpariaethau (Nodyn 8.1.5)	Cronfeydd Wrth Gefn (Nodyn 8.1.6)	Arall (Nodyn 8.1.7)	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Gwasanaethau Corfforaethol	(11)	7,624	0	0	(31)	(338)	(533)	6,711
Addysg	(3,231)	(47,472)	0	0	(202)	157	(1)	(50,749)
Addysg - Gwariant Ysgol	0	45,838	0	0	23	3,681	(8)	49,534
Amgylchedd	(4,127)	(3,207)	0	(3,630)	(93)	(261)	40	(11,278)
Bargen Dinas Prifddinas-Ranbarth Caerdydd	0	0	0	0	0	0	107	107
Adfywio a Datblygu Economaidd	(3,230)†	24	0	0	(4)	(27)	2,702	(535)†
Gwasanaethau Cymdeithasol	(163)	(2,461)	0	0	(65)	(858)	169	(3,378)
Trwyddedu	0	(11)	0	0	0	0	(2)	(13)
Cynllunio	0	(248)	0	0	(7)	37	0	(218)
Addasiadau Cyfalaf	0	0	0	0	0	0	(4)	(4)
Addasiadau Pensiwn	0	0	(394)	0	0	0	790	396
Gwariant Net ar Weithrediadau Parhaus	(10,762)	87	(394)	(3,630)	(379)	2,391	3,260	(9,427)
Gwariant Gweithredu Arall	0	0	0	3,630	0	0	5,311	8,941
Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi	0	0	7,116	0	0	0	(2,463)	4,653
Trethiant ac Incwm Grantiau Amhenodol	(1,529)†	0	0	0	0	0	(165,216)	(166,745)
(Gorwedd)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(12,291)	87	6,722	0	(379)	2,391	(159,108)	(162,578)

†: Mae trafodion wedi'u diwygio yn 2021/2022 mewn perthynas â'r driniaeth gyfrifyddu ddiwygiedig o'r JVA Lime Avenue. Gellir gweld manylion yr addasiadau hyn yn Nodyn 3 i'r Datganiadau Ariannol Craidd, tudalennau 32-38.

Mae'r nodiadau canlynol yn rhoi manylion ychwanegol ar gyfer pob un o'r addasiadau a wnaed i gyfrifon rheoli:

8.1.1 Taliadau Cyfalaf

Mae taliadau cyfalaf a adroddir i'r rheolwyr ar sail amcangyfrifon a gyfrifwyd cyn dechrau'r flwyddyn ariannol yn ystod y broses o osod y gyllideb. Caiff y rhain eu tynnu a'u disodli gan daliadau cyfalaf gwirioneddol ar gyfer dibrisiant, nam a phrydlesu. Mae'r llinell 'Addasiadau Cyfalaf' yn cynnwys y MRP a gyfrifwyd ar gyfer y flwyddyn.

8.1.2 Dileu Ail-wefru Mewnol

Mae'r Cod Cyfrifyddu yn cadarnhau bod yr EFA yn bodloni gofynion yr Awdurdod ar gyfer dadansoddiad segmentaidd yn unol ag IFRS 8 *Segmentau Gweithredu* ac mae hefyd yn nodi na chaniateir trafodion rhwng segmentau yn adran dadansoddi gwasanaethau'r CIES. Mae adroddiadau rheoli yn cynnwys treuliau a referiwyd sy'n deillio o ailgodi tâl am ystod o wasanaethau cymorth a ddarperir yn fewnol a gwasanaethau a adroddir ar sail gorfforaethol (megis TG Canolog a swyddogaethau Landlord Corfforaethol). Mae'r cofnodion hyn wedi'u dileu i osgoi gorddatgan incwm a gwariant segment fel yr adroddir yn y CIES. Nid yw trafodion sy'n ymwneud â gwasanaethau penodol a ddarperir i Ysgolion wedi'u dileu gan nad yw'r rhain yn berthnasol o ran gwerth ond byddent yn ystumio'r ffigurau a adroddir mewn perthynas â Balansau Ysgolion a Chronfa Wrth Gefn Gyffredinol Cronfa'r Cyngor mewn ffordd nad yw'n cael ei hystyried yn ddefnyddiol i ddefnyddwyr y Cyfrifon.

8.1.3 Rhwymedigaethau Pensiwn

Mae Costau Gwasanaeth Cyfredol a gynhwysir mewn adroddiadau rheoli ar sail lefel amcangyfrifedig o rwymedigaethau, gydag addasiad i'r gost arian parod gyfatebol ar gyfer cynlluniau a ariennir gan grantiau. Mae Costau Gwasanaeth Gorffennol a Chwtogi hefyd wedi'u cynnwys ar sail amcangyfrif. Mae'r symiau hyn wedi'u haddasu i'r symiau a gyfrifir yn actiwaraid i'w cynnwys yn y cyfrifon statudol.

Ni chynhwysir cronïadau ar gyfer absenoldebau digolledu cronnus tymor byr mewn cyfrifon rheoli; ychwanegir y rhain at ddbienion cydymffurfio â'r cod.

8.1.4 Preseptau a Ardollau

Adroddir ar breseptau ac ardollau yn y Portfolio Amgylchedd, ond cânt eu hailddosbarthu fel 'Gwariant Gweithredu Arall' yn y CIES.

8.1.5 Darpariaethau

Mae symiau wedi'u cynnwys mewn cyfrifon rheoli ar gyfer costau darpariaeth terfynu cynnar, fesul achos. Ni chynhwysir unrhyw gofnodion eraill sy'n ymwneud â darpariaethau. Gwneir addasiad i gyd-fynd â'r cyfrifon statudol sy'n cynnwys darpariaethau ar y sail sy'n ofynnol gan IAS37 *Darpariaethau, Rhwymedigaethau Amodol ac Asedau Amodol*.

8.1.6 Cronfeydd Wrth Gefn

Mae cyfrifon rheoli yn cynnwys trosglwyddiadau i neu o gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd fel incwm neu wariant yn erbyn gwasanaethau. Gellir cynnwys symiau hefyd ar gyfer cyfraniadau referniw i wariant cyfalaf. Caiff y rhain eu haddasu i gyd-fynd â'r driniaeth yn y cyfrifon statudol, lle cofnodir trosglwyddiadau i/o gronfeydd wrth gefn yn y Datganiad Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn a chynhwysir cyfraniadau referniw i wariant cyfalaf fel addasiadau o dan ddarpariaethau statudol.

8.1.7 Addasiadau Eraill

Mae hyn yn cynnwys:

- Ailddosbarthu Gwarged y Dreth Gyngor ar Gasglu, sydd wedi'i gynnwys fel credyd yn erbyn gwasanaethau yn y cyfrifon rheoli ac o fewn 'Trethiant ac Incwm Grantiau Amhenodol' yn y CIES;
- Addasiad ar gyfer Taliadau Nam ar Ddyledwyr, nad ydynt yn cael eu hadrodd i'r rheolwyr ond a gynhwysir yn y cyfrifon statudol ar sail math ac oedran y ddyled;
- Cynnwys ffynonellau ariannu heb eu neilltuo, fel Grant Cymorth Refeniw, NNDR a'r Cyngor Treth, nad yw wedi'i chynnwys mewn adroddiadau i'r rheolwyr;
- Cywiro cofnodion mewn perthynas â gordaliadau Budd-dal Tai a nam cysylltiedig; a
- Ychwanegu cyfran Blaenau Gwent o incwm a gwariant gweithredol Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd.

8.2

Gwariant ac Incwm a Ddyledir i Gronfa'r Cyngor

Gellir dadansoddi Gwariant Net a godir gan Bortffolios ar Gronfa'r Cyngor fel a ganlyn:

Gwariant ac Incwm a Ddylid i Gronfa'r Cyngor	2022/2023 £000	2021/2022 (Ail-ddatganwyd)† £000
Ffioedd, Taliadau ac Incwm Gwasanaeth Arall Allanol	(20,252)	(19,256)
Grantiau'r Llywodraeth	(63,107)	(68,801)
Cyfanswm yr Incwm	(83,359)	(88,057)
Treuliau Cyflogaion	120,450	108,813
Treuliau Gwasanaeth Eraill	122,673	115,418†
Cyfanswm y Gwariant	243,123	224,231
Gwariant Net	159,764	136,174

†: Gostyngwyd 'Treuliau Gwasanaethau Eraill' yn 2021/2022 o ganlyniad i addasiad i ddibrisiant taliadau, y mae addasiad cywirol i'w wneud ar eu cyfer yn 2023/2024.

8.3 Addasiadau Rhwng Cyllido a Sail Gyfrifyddu

Mae'r tabl hwn yn dangos yr addasiadau rhwng y cyfrifon rheoli (wedi'u hail-ddatgan i gyfrifon) sail sy'n cydymffurfio â'r Cod Ymarfer) a'r gwariant net a adroddwyd yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:

Dadansoddiad Gwariant a Chyllid: gyfer Addasiadau rhwng Dibenion Cyfalaf Rheoli 'Sydd yn Cydymffurfio â'r Cod' Cyfrifon a'r CIES	2022/2023				2021/2022 (Ail-ddatganwyd)†			
	Addasiadau ar (Nodyn 8.3.1)	Newid Net ar gyfer Addasiadau Pensiwn (Nodyn 8.3.2)	Addasiadau Eraill (Nodyn 8.3.3)	Cyfanswm Addasiadau	Addasiadau at (Nodyn 8.3.1)	Newid Net ar gyfer Addasiadau Pensiwn (Nodyn 8.3.2)	Addasiadau Eraill (Nodyn 8.3.3)	Cyfanswm Addasiadau
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Gwasanaethau Corfforaethol	6	2,498	(105)	2,399	(111)	2,584	0	2,473
Addysg	(6,959)	1,640	(68)	(5,387)	555	2,116	25	2,696
Addysg - Gwariant Ysgol	1,148	0	107	1,255	(3,040)	0	187	(2,853)
Amgylchedd	3,685	2,684	(303)	6,066	4,604	3,350	33	7,987
Bargen Dinas Prifddinas-Ranbarth Caerdydd	0	0	0	0	(186)	0	1	(185)
Adfywio a Datblygu Economaidd	2,560	416	(48)	2,928	3,680†	505	0	4,185†
Gwasanaethau Cymdeithasol	949	4,008	(266)	4,691	401	4,560	2	4,963
Trwyddedu	0	29	(2)	27	0	33	0	33
Cynllunio	0	161	(15)	146	0	187	(5)	182
Addasiadau Cyfalaf	0	0	0	0	4	0	0	4
Addasiadau Pensiwn	0	(465)	0	(465)	0	(396)	0	(396)
Gwariant Net ar Weithrediadau Parhaus	1,389	10,971	(700)	11,660	5,907	12,939	243	19,089
Gwariant Gweithredu Arall	(99)	0	0	(99)	1,727	0	0	1,727
Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi	(2,212)	8,066	845	6,699	(143)	7,116	(104)	6,869
Trethiant ac Incwm Grantiau Amhenodol	(13,621)	0	0	(13,621)	(11,081)†	0	0	(11,081)
(Gorwedd)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(14,543)	19,037	145	4,639	(3,590)	20,055	139	16,604

†: Mae trafodion wedi'u diwygio yn 2021/2022 mewn perthynas â'r driniaeth gyfrifyddu ddiwygiedig o'r JVA Lime Avenue. Gellir gweld manylion yr addasiadau hyn yn Nodyn 3 i'r Datganiadau Ariannol Craidd, tudalennau 32-38.

8.3.1 Addasiadau at Ddibenion Cyfalaf

Mae'r golofn hon yn ychwanegu enillion a cholledion dibrisiant, nam ac ailbriso yn y llinellau gwasanaeth, ac ar gyfer:

- Gwariant gweithredu arall – yn addasu ar gyfer gwarediadau cyfalaf gyda throsglwyddiad incwm wrth waredu asedau a'r symiau a ddiddymwyd ar gyfer yr asedau hynny.
- Incwm a gwariant cyllido a buddsoddi – mae'r taliadau statudol ar gyfer cyllido cyfalaf h.y. Darpariaeth Refeniw Isafswm a chyfraniadau refeniw eraill yn cael eu didynnu o incwm a gwariant arall gan nad yw'r rhain yn daladwy o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol.
- Trethiant ac incwm a gwariant grant amhenodol – mae grantiau cyfalaf yn cael eu haddasu ar gyfer incwm nad yw'n drethadwy o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Mae grantiau refeniw yn cael eu haddasu o'r rhai sy'n dderbyniadwy yn y flwyddyn i'r rhai sy'n dderbyniadwy heb amodau neu y bodloniwyd amodau ar eu cyfer drwy gydol y flwyddyn. Mae'r llinell Incwm a Gwariant Grant Trethiant ac Amhenodol yn cael ei chredydu â grantiau cyfalaf sy'n dderbyniadwy yn y flwyddyn heb amodau neu y bodloniwyd amodau ar eu cyfer yn y flwyddyn.

8.3.2 Newid Net ar gyfer Addasiadau Pensiynau

Mae'r golofn hon yn dangos y newid net ar gyfer tynnu cyfraniadau pensiwn ac ychwanegu IAS19 Gwariant ac incwm sy'n gysylltiedig â phensiwn *Buddion Cyflogaion* :

- Ar gyfer gwasanaethau mae hyn yn cynrychioli dileu cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a weirir gan yr Awdurdod fel y caniateir gan statud a'u disodli â chostau gwasanaeth cyfredol a chostau gwasanaeth yn y gorffennol.
- Ar gyfer incwm a gwariant cyllido a buddsoddi, codir y llog net ar y rhwymedigaeth budd-daliadau diffiniedig i'r CIES.

8.3.3 Addasiadau Eraill

Mae'r golofn hon yn cynnwys gwahaniaethau rhwng symiau a ddebydwyd/credydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a symiau sy'n daladwy/derbyniadwy i'w cydnabod o dan statud:

- Ar gyfer llinellau gwasanaeth, yr addasiad ar gyfer absenoldebau â thâl cronrus tymor byr.
- Ar gyfer incwm a gwariant cyllido a buddsoddi, mae'r golofn gwahaniaethau eraill yn cydnabod addasiadau i Gronfa'r Cyngor ar gyfer y gwahaniaethau amseru ar gyfer premiymau a disgowntiau.

f: Mae Grantiau a Chyfraniadau Cyfalaf wedi'u diwygio yn 2021/2022 i adlewyrchu'r driniaeth gyfrifyddu ddiwygiedig o'r JVA Lime Avenue. Gellir gweld manylion yr addasiadau hyn yn Nodyn 3 i'r Datganiadau Ariannol Craidd, tudalennau 32-38

9. Trethiant ac Incwm Grantiau Amhenodol

Mae'r datgeliad hwn yn cynnwys:

- Incwm trethiant lleol, fel derbyniadau Treth y Cyngor;
- Grantiau a chyfraniadau nad ydynt yn briodol i wasanaethau penodol ac a gymhwysir fel cyllid refeniw cyffredinol; a
- Grantiau cyfalaf a chyfraniadau gan amrywiaeth o gyrff ariannu i dalu am wariant ar gynlluniau cyfalaf.

Ni dderbyniwyd unrhyw grantiau gan Lywodraeth Cymru yn 2022/2023 nad oeddent yn gysylltiedig â gwasanaethau penodol. Yn 2021/2022 derbyniodd yr Awdurdod £0.493m o'r 'Grantiau Heb eu Neilltuo' hyn.

Trethiant ac Incwm Grantiau Amhenodol	2022/2023 £000	2021/2022 (Ail-ddatganwyd) ^f £000
Trethiant a Grantiau Refeniw Amhenodol		
Incwm Treth y Cyngor	(44,676)	(44,272)
Trethi Annomestig	(25,180)	(23,334)
Grant Cymorth Refeniw	(105,616)	(98,387)
Grantiau Heb eu Neilltuo	0	(493)
Cyfanswm Trethiant a Grantiau Refeniw Amhenodol	(175,472)	(166,486)
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau	(14,400)	(11,340) [†]
Cyfanswm	(189,872)	(177,826)

f: Mae Grantiau a Chyfraniadau Cyfalaf wedi'u diwygio yn 2021/2022 i adlewyrchu'r driniaeth gyfrifyddu ddiwygiedig o'r JVA Lime Avenue. Gellir gweld manylion yr addasiadau hyn yn Nodyn 3 i'r Datganiadau Ariannol Craidd, tudalennau 32-38

10. Gwariant Gweithredu Arall

Mae gwariant gweithredu arall yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn cynnwys y canlynol:

		2022/2023			2021/2022		
		Gros	Gros	Net	Gros	Gros	Net
Gwariant Gweithredu Arall		Gwariant	Incwm	Gwariant	Gwariant	Incwm	Gwariant
		£000	£000	£000	£000	£000	£000
(Enillion)/colledion ar Waredu Asedau Anghyfredol		280	(457)	(177)	1,696	(1,102)	594
Preseptau a Ardollau:	Presepsiwn Awdurdod Heddlu Gwent	6,342	0	6,342	5,988	0	5,988
	Ardoll Awdurdod Tân De Cymru	3,548	0	3,548	3,482	0	3,482
	Preseptau Cyngor Cymuned	555	0	555	456	0	456
	Llysoedd y Crwneriaid	175	0	175	116	0	116
	Ardoll y Parc Cenedlaethol	32	0	32	32	0	32
Cyfanswm		10,932	(457)	10,475	11,770	(1,102)	10,668

11. Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi

Incwm a gwariant cyllido a buddsoddi yn yr Incwm a Gwariant Cynhwysfawr
Mae'r datganiad yn cynnwys y canlynol:

		2022/2023			2021/2022		
		Gros	Gros	Net	Gros	Gros	Net
Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi		Gwariant	Incwm	Gwariant	Gwariant	Incwm	Gwariant
		£000	£000	£000	£000	£000	£000
Newid yng Ngwerth Teg Eiddo Buddsoddi	*	0	108	108	5	0	5
Nam ar y gwerth	**	194	0	194	190	0	190
Llog sy'n daladwy a thaliadau tebyg - Offerynnau Ariannol		4,708	0	4,708	4,464	0	4,464
Llog sy'n daladwy a thaliadau tebyg - Arall	***	5	0	5	5	0	5
Llog derbyniadwy ac incwm tebyg - Offerynnau Ariannol		0	(1,789)	(1,789)	0	(77)	(77)
Llog derbyniadwy ac incwm tebyg - Arall	****	0	(172)	(172)	0	(181)	(181)
Cost Llog Pensiynau Net		20,631	(12,565)	8,066	15,914	(8,798)	7,116
Cyfanswm		25,538	(14,418)	11,120	20,578	(9,056)	11,522

*: Cyfran yr awdurdod o eiddo buddsoddi Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd.

***: Llog ar brydlesi cyllidol a balansau ysgolion.

***: Symudiad mewn lwfansau ar gyfer colledion credyd disgwyltiedig ar asedau ariannol.

****: Llog ar brydlesi cyllid (prydleswr), benthychiadau ceir a bondiau contractwyr.

12. Incwm a Gwariant yr Asiantaeth

Yn ystod pandemig Covid-19, gweithredodd yr Awdurdod fel asiant ar ran Llywodraeth Cymru wrth ddosbarthu amrywiaeth o grantiau a rhyddhadau. Mae'r tablau canlynol yn crynhoi'r trafodion a'r balansau sy'n gysylltiedig â'r gwahanol grantiau a rhyddhadau a weinyddwyd yn ystod 2022/2023.

Cyllid a Weinyddir ar ran Llywodraeth Cymru: Trafodion	2022/2023		2021/2022	
	Cyllid Dyraniad	Taliadau Wedi'i wneud neu Rhyddhadau Cymhwysol	Cyllid Dyraniad	Taliadau Wedi'i wneud neu Rhyddhadau Cymhwysol
		£000		£000
Grantiau Cymorth Busnes	0	0	(2,240)	1,577
Taliadau Hunanynysu	(1,051)	1,051	(2,743)	2,743
Taliadau Gwella SSP	(91)	91	(83)	83
Taliadau Gweithwyr Gofal	(2,903)	2,903	(2,000)	1,998
Cynllun Cost Byw	(4,440)	4,440	0	0
Cynllun Cymorth Ynni	(264)	0	0	0
Grantiau i Weithwyr Llawrydd	0	0	(108)	108
Rhyddhad Treth Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch	(1,300)	530	(3,607)	2,055
Cynllun Adsefydlu Wcraïn	(108)	108	0	0
Gofalwyr Di-dâl	(712)	712	0	0
Taliadau Tanwydd Gaeaf	(1,973)	1,973	(1,102)	1,102
Cyfanswm	(12,842)	11,808	(11,883)	9,666

Cyllid a Weinyddir ar ran Llywodraeth Cymru: Balansau	Balans yn 31 Mawrth 2023	Balans yn 31 Mawrth 2022
	£000	£000
Grantiau Cymorth Busnes	0	(663)
Taliadau Gweithwyr Gofal	0	(2)
Cynllun Cymorth Ynni	(264)	0
Rhyddhad Treth Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch	(770)	(1,552)
Taliadau Tanwydd Gaeaf	0	0
Cyfanswm	(1,034)	(2,217)

Nid yw trafodion sy'n ymwneud â'r cynlluniau hyn wedi'u cynnwys yng Nghyfrifon yr Awdurdod.

Mae'r tabl canlynol yn crynhoi pwrpas pob cynllun grant neu gymorth, a nifer yr unigolion neu'r busnesau a gefnogwyd.

Cyllid a Weinyddir ar Ran Llywodraeth Cymru: Diben	2022/2023 2021/2022	
	Nifer o Busnesau/ Unigolion Wedi'i gefnogi	Nifer o Busnesau/ Unigolion Wedi'i gefnogi
Grantiau Cymorth Busnes	0	734
<i>Roedd grantiau'n daladwy i fusnesau o fathau penodol (gan gynnwys manwerthu, lletygarwch a hamdden) a oedd yn atebol am drethi annomestig, a hefyd i fusnesau a orfodwyd i gau neu a gafodd eu heffeithio'n sylweddol gan y cyfyngiadau a oedd ar waith yn ystod y cyfnod clo.</i>		
Taliadau Hunanynysu	2,106	3,924
<i>Rhodddwyd taliadau o £500 i bobl y bu'n ofynnol iddynt hunanynysu o ganlyniad i naill ai ddal Covid-19 eu hunain neu ddod i gysylltiad â pherson a nodwyd fel un sy'n cario Covid-19.</i>		
Taliadau Gwella SSP	256	255
<i>Mae'r cynllun gwella taliadau salwch statudol yn darparu cyllid i ganiatáu i gyflogwyr dalu gweithwyr gofal cymdeithasol cymwys ar gyflog llawn os na allant weithio oherwydd Covid-19.</i>		
Taliadau Gweithwyr Gofal	1,664	2,309
<i>Taliadau i Ofalwyr, a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru yn ystod y flwyddyn fel rhan o gynllun cenedlaethol. 2022/23: £1,498 (2021/22: £500)</i>		
Cynllun Cost Byw	29,600	0
<i>Gwnaed taliad cost byw o £150 i holl ddeiliaid eiddo sydd ym Mand A, B, C a D i gynorthwyo gyda chostau cynyddol biliau cyfleustodau.</i>		
Grantiau i Weithwyr Llawrydd	0	43
<i>Grant wedi'i ddarparu i gefnogi gweithwyr llawrydd yn y sectorau diwylliannol a chreadigol.</i>		
Cynllun Adsefydlu Wcraïn	98	0
<i>I ddarparu cefnogaeth ar gyfer llety i Floaduriaid Wcraïn £350 y mis a thaliadau cymorth cychwynnol o £200.</i>		
Grant Cynllun Gofalwyr Di-	1,424	0
<i>dâl i ddarparu taliad cymorth ariannol o £500 i ofalwyr di-dâl.</i>		
Rhyddhad Treth Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch	152	317
<i>Darparu cefnogaeth i eiddo cymwys drwy gynnig gostyngiad o 100% ar y bil trethi annomestig ar gyfer 2021/2022 a 2022/2023.</i>		
Cynllun Cymorth Tanwydd y Gaeaf	9,867	5,511
<i>I ddarparu cefnogaeth i aelwydydd cymwys tuag at dalu costau tanwydd gaeaf.</i>		

13. Cynlluniau Partneriaeth o dan Adran 33 o Ddeddf y GIG (Cymru) 2006

13.1 Gwasanaeth Offer Cymunedol Integredig Gwent Gyfan (GWICES)

Mae Gwasanaeth Offer Cymunedol Integredig Gwent Gyfan yn gytundeb ar gyfer darparu gwasanaeth offer cymunedol integredig effeithlon ac effeithiol i ddefnyddwyr sy'n byw yn yr ardaloedd partner. Daeth y cytundeb hwn i rym ar 1 Hydref 2008.

13.2 Rhaglen Eiddilwch Gwent

Mae Rhaglen Eiddilwch Gwent yn gytundeb ar gyfer darparu ystod o wasanaethau i osgoi derbyniadau i'r ysbyty, hwyluso rhyddhau cynnar a helpu unigolion i aros yn "annibynnol ac yn hapus". Mae'r Timau Adnoddau Cymunedol yn darparu gwasanaethau ymateb brys, ail-alluogi a chwympiadau integredig ym mhob ardal yn unol â Chynlluniau Comisiynu Blynyddol yr Ardal y cytunwyd arnynt. Daeth y cytundeb hwn i rym ar 4 Ebrill 2011.

13.3 Cronfa Gyfun Swyddogaethau Llety Cartrefi Gofal Gwent

Mae Cronfa Gyfun Swyddogaethau Llety Cartrefi Gofal Gwent yn gytundeb ar gyfer darparu swyddogaethau Cartrefi Gofal effeithlon ac effeithiol sy'n adlewyrchu blaenoriaethau y cytunwyd arnynt yn lleol ar gyfer pobl hŷn y asesir eu bod angen gofal o'r fath. Daeth y trefniant i rym ar 1 Ebrill 2018.

Mae trafodion yr Awdurdod mewn perthynas â'r cynlluniau partneriaeth hyn wedi'u cynnwys yn llinell Portffolio Gwasanaethau Cymdeithasol y CIES. Roedd crynodeb o'r trafodion ar gyfer y flwyddyn ariannol a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2023 fel a ganlyn.

Cynlluniau Partneriaeth:	2022/2023				2021/2022			
	GWICES	Cartrefi Gofal Eiddilwch Gwent	Cyfanswm		GWICES	Eiddilwch Gwent	Cartrefi Gofal	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Cyfanswm y Gwariant	3,940	16,447	118,709	139,096	4,991	16,109	99,844	120,944
Cyllid								
Blaenau Gwent County Borough Council	(164)	(599)	(8,185)	(8,948)	(480)	(610)	(6,953)	(8,043)
Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili	(503)	(2,264)	(26,919)	(29,686)	(534)	(2,101)	(22,762)	(25,397)
Cyngor Bwrdeistref Sirol Sir Fynwy	(322)	(1,469)	(10,828)	(12,619)	(419)	(1,456)	(9,420)	(11,295)
Cyngor Dinas Casnewydd	(334)	(1,891)	(23,144)	(25,369)	(414)	(1,824)	(18,629)	(20,867)
Torfaen County Borough Council	(1,195)	(805)	(13,070)	(15,070)	(1,700)	(783)	(10,670)	(13,153)
Bwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan	(865)	(9,493)	(36,563)	(46,921)	(1,040)	(9,213)	(31,410)	(41,663)
Arall	(557)	0	0	(557)	(404)	0	0	(404)
Cyfanswm y Cyllid	(3,940)	(16,521)	(118,709)	(139,170)	(4,991)	(15,987)	(99,844)	(120,822)
Gwariant Net (Tan)/Gorwariant yn ystod y Flwyddyn	0	(74)	0	(74)	0	122	0	122
Cydbwysedd a Ddwynwyd Ymlaen	0	(382)	0	(382)	0	(504)	0	(504)
Balans a Gariwyd Ymlaen	0	(456)	0	(456)	0	(382)	0	(382)

14. Lwfansau Aelodau

Cyfanswm y lwfansau a'r treuliau a dalwyd i Aelodau yn ystod y flwyddyn oedd £709,294 (2021/2022: £760,761), wedi'i ddadansoddi fel a ganlyn:

Lwfansau Aelodau	2022/2023	2021/2022
	£000	£000
Lwfansau	709	761
Treuliau	0	0
Cyfanswm:	709	761

O fewn y lwfansau uchod mae taliadau yn 2022/2023 o £3,335 (£18,345 yn 2021/2022) a wnaed i Aelodau a enwebwyd i wasanaethu fel Cyfarwyddwyr ar Fwrdd Silent Valley Waste Services Ltd.. Mae'r costau hyn yn cael eu had-dalu gan y Cwmni.

15. Tâl Swyddogion

15.1 Nifer y gweithwyr y bu iddynt gyflog, gan gynnwys buddion diswyddo ond heb gynnwys cyfraniadau pensiwn y cyflogwr, yn £60,000 neu fwy, oedd:

Enillion Swyddogion	2022/2023					2021/2022				
			Cyfanswm	Ar ôl yn ystod Blwyddyn	Cyfanswm ac eithrio ymadawyr			Cyfanswm	Ar ôl yn ystod Blwyddyn	Cyfanswm heb gynnwys ymadawyr
Band Cyflog	Addysgu	Arall				Addysgu	Arall			
£60,000 - £64,999	9	4	13	0	13	13	2	15	0	15
£65,000 - £69,999	10	2	12	0	12	5	3	8	1	7
£70,000 - £74,999	4	2	6	0	6	6	3	9	0	9
£75,000 - £79,999	6	1	7	0	7	2	0	2	0	2
£80,000 - £84,999	2	3	5	0	5	0	2	2	0	2
£85,000 - £89,999	0	0	0	0	0	2	1	3	0	3
£90,000 - £94,999	2	0	2	0	2	0	0	0	0	0
£95,000 - £99,999	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
£100,000 - £104,999	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1
£105,000 - £109,999	0	0	0	0	0	2	0	2	0	2
£110,000 - £114,999	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
£115,000 - £119,999	2	0	2	0	2	0	0	0	0	0
Cyfanswm	35	12	47	0	47	31	11	42	1	41

Nodiadau: 1) Mae gweithwyr sydd wedi'u cynnwys yn y datgeliad Tâl Uwch Swyddogion wedi bod wedi'u heithrio o'r tabl uchod.
2) Mae gweithwyr Ysgolion Gwirfoddol a Gynorthwyr wedi'u cynnwys yn y datgeliad uchod.

3) Yn 2021/2022 a 2022/2023 mae un gweithiwr wedi'i gynnwys a fyddai wedi'i eithrio fel arall oni bai am daliadau diswyddo untro.
Mae rhagor o fanylion am fuddion terfynu cyflogaeth i'w gweld yn nodiadau 16-17 (tudalennau 54-55).

15.2 Cymhareb Cyflog

Ar gyfer 2022/2023, roedd cymhareb tâl y Prif Weithredwr o'i gymharu â thâl canolrifol holl weithwyr yr Awdurdod fel a ganlyn:

	2022/2023	2021/2022
Cymhareb cyflog y Prif Weithredwr i gyflog canolrifol yr holl staff	1:3.79	1:3.89

15.3 Tâl Uwch Swyddogion

Mae'r tabl canlynol yn nodi'r tâl yn 2022/2023 ar gyfer uwch swyddogion (fel y'u diffinnir gan statud) yr oedd eu cyflog ar gyfer y flwyddyn rhwng £60,000 a £150,000. Nid oedd unrhyw uwch swyddogion yr oedd eu cyflog yn fwy na £150,000.

2022/2023 Teitl y Post	Nodiadau	Cyflog (gan gynnwys ffioedd a lwfansau) £	Treuliau Lwfansau £	Iawndal am Golli Swydd £	Manteision mewn nwyddau £	Cyfanswm Tâl (ac eithrio Pensiwn Cyfraniadau) £	Cyflogwyr Pensiwn Cyfraniadau £	Cyfanswm Tâl (gan gynnwys Pensiwn Cyfraniadau) £
Prif Weithredwr		106,350	0	0	0	106,350	26,056	132,406
Cyfarwyddwr Addysg Corfforaethol		91,664	0	0	0	91,664	22,458	114,122
Cyfarwyddwr Corfforaethol Adfywio a Gwasanaethau Cymunedol (hyd at 31/05/22)	Nodyn 1	15,304	0	81,234	0	96,538	3,750	100,288
Cyfarwyddwr Corfforaethol Adfywio a Gwasanaethau Cymunedol (o 03/10/22)	Nodyn 1	42,244	0	0	0	42,244	10,350	52,594
Prif Swyddog (Adnoddau)	Nodyn 2	83,582	0	0	0	83,582	20,478	104,060
Prif Swyddog (Masnachol)		79,876	0	0	0	79,876	19,570	99,446
Pennaeth Llywodraethu a Phartneriaethau	Nodyn 3	71,074	0	0	0	71,074	17,413	88,487
Pennaeth Cydymffurfiaeth Gyfreithiol a Chorfforaethol	Nodiadau 2 a 3	73,092	0	0	0	73,092	17,908	91,000
Cyfarwyddwr Corfforaethol Gwasanaethau Cymdeithasol		85,406	0	0	0	85,406	20,924	106,330
Cyfanswm		648,592	0	81,234	0	729,826	158,907	888,733

- Nodyn 1: Daeth swydd Cyfarwyddwr Corfforaethol Adfywio a Gwasanaethau Cymunedol yn wag ym mis Mai 2022, a chafodd ei llenwi o 3 Hydref 2022 ymlaen.
- Nodyn 2: Derbyniodd y deiliaid swyddi canlynol daliadau hefyd yn eu rolau fel Swyddog Canlyniadau a Dirprwy Swyddog Canlyniadau: Pennaeth Cydymffurfiaeth Gyfreithiol a Chorfforaethol £4,574 a Phrif Swyddog (Adnoddau) £662.
- Nodyn 3: Mae Pennaeth Llywodraethu a Phartneriaethau a Phennaeth Cydymffurfiaeth Gyfreithiol a Chorfforaethol yn adrodd yn uniongyrchol i'r Prif Weithredwr ac maent wedi'u cynnwys yn y datgeliad hwn ar y sail honno.

Mae'r tabl canlynol yn nodi'r tâl yn 2021/2022 ar gyfer uwch swyddogion (fel y'u diffinnir gan statud) yr oedd eu cyflog ar gyfer y flwyddyn rhwng £60,000 a £150,000. Nid oedd unrhyw uwch swyddogion yr oedd eu cyflog yn fwy na £150,000.

2021/2022 Teitl y Post	Nodiadau	Cyflog (gan gynnwys ffioedd a lwfansau)	Treuliau Lwfansau	Iawndal am Golli Swydd	Manteision mewn rwyddau	Cyfanswm Tâl	Cyflogwyr Pensiwn Cyfraniadau	Cyfanswm Tâl
						(ac eithrio Pensiwn Cyfraniadau)		(gan gynnwys Pensiwn Cyfraniadau)
						£		£
Rheolwr Gyfarwyddwr	Nodiadau 1 a 2	111,055	0	0	0	111,055	26,098	137,153
Prif Weithredwr (o 9 Mawrth 2022)	Nodyn 1	6,367	0	0	0	6,367	1,496	7,863
Cyfarwyddwr Addysg Corfforaethol		87,658	0	0	0	87,658	20,600	108,258
Cyfarwyddwr Corfforaethol Adfywio a Gwasanaethau Cymunedol		91,826	0	0	0	91,826	21,579	113,405
Cyfarwyddwr Corfforaethol Gwasanaethau Cymdeithasol (tan 8 Mawrth 2022)	Nodyn 1	86,884	0	0	0	86,884	20,417	107,301
Prif Swyddog (Adnoddau)	Nodyn 2	79,799	0	0	0	79,799	18,753	98,552
Prif Swyddog (Masnachol)	Nodyn 2	77,557	0	0	0	77,557	18,226	95,783
Pennaeth Llywodraethu a Phartneriaethau (o 1 Ionawr 2022)	Nodiadau 3 a 4	16,985	0	0	0	16,985	3,991	20,976
Pennaeth Cydymffurfiaeth Gyfreithiol a Chorfforaethol	Nodyn 4	71,167	0	0	0	71,167	16,724	87,891
Cyfanswm		629,298	0	0	0	629,298	147,884	777,182

- Nodyn 1:

Daeth cyflogaeth y Rheolwr Gyfarwyddwr i ben ar 31 Mawrth 2022. Yn dilyn ymadawiad y Rheolwr Gyfarwyddwr, sefydlwyd trefniant dros dro cyn proses recriwtio ffurfiol i lenwi'r swydd yn barhaol, gyda'r swydd wedi'i hail-ddynodi'n Brif Weithredwr. Felly roedd Cyfarwyddwr Corfforaethol y Gwasanaethau Cymdeithasol yn 'gweithredu' fel y Prif Weithredwr o 9 Mawrth 2022 ymlaen.
- Nodyn 2:

Derbyniodd y deiliaid swyddi canlynol daliadau cyfan hefyd yn eu rolau fel Swyddog Canlyniadau: Rheolwr Gyfarwyddwr £10,840, Pennaeth Cydymffurfiaeth Gyfreithiol a Chorfforaethol £4,240 a Phrif Swyddog (Adnoddau) £3,160.
- Nodyn 3:

Arhosodd swydd Pennaeth Llywodraethu a Phartneriaethau yn wag tan 1 Ionawr 2022.
- Nodyn 4:

Mae Pennaeth Llywodraethu a Phartneriaethau a Phennaeth Cydymffurfiaeth Gyfreithiol a Chorfforaethol yn adrodd yn uniongyrchol i'r Rheolwr Gyfarwyddwr ac maent wedi'u cynnwys yn y datgeliad hwn ar y sail honno.

16. Buddion Terfynu a Phecynnau Ymadael - Costau i'r Awdurdod

Dyma nifer a gwerth y pecynnau ymadael a gytunwyd gan yr Awdurdod yn ystod y flwyddyn:

Band Cost Pecyn Ymadael	2022/2023		2021/2022	
	Pecynnau Allanfa	Cyfanswm Cost Ymadael Pecynnau	Pecynnau Allanfa	Cyfanswm Cost Ymadael Pecynnau
	Na	£000	Na	£000
£0-£19,999	42	190	42	292
£20,000-£39,999	5	150	3	67
£40,000-£219,999	2	287	2	165
Cyfanswm	49	627	47	524

Nodyn: Mae bandiau gwerth wedi'u cyfuno er mwyn sicrhau na ellir adnabod pecynnau ymadael unigol.

Gellir terfynu contractau cyflogaeth am amrywiaeth o resymau, gan gynnwys diswyddo ac ymddeol. Ar derfynu, mae'r Awdurdod yn ysgwyddo amrywiaeth o rwymedigaethau gan gynnwys taliadau diswyddo, taliadau swm pensiwn a gwelliannau (e.e. blynyddoedd ychwanegol). Yn 2022/2023, terfynwyd contractau 49 o weithwyr, gan ysgwyddo cyfanswm rhwymedigaethau o £0.627m (2021/2022: 47 o weithwyr, gan ysgwyddo rhwymedigaethau o £0.524m). Gellir dadgyfuno'r taliadau hyn fel a ganlyn:

Buddion Terfynu a Phecynnau Ymadael	2022/2023 £000	2021/2022 £000
Tâl yn Lle Rhybudd	188	170
Costau Pensiwn	201	98
Costau Diswyddo	90	166
Taliadau Eraill	148	90
Cyfanswm	627	524

17. **Buddion Terfynu a Phecynnau Ymadael - Achosion**

Dyma oedd prif achosion y buddion terfynu a'r pecynnau ymadael:

Buddion Terfynu	2022/2023		2021/2022	
	Na	£000	Na	£000
Cau Cyfleusterau / Rhoi'r Gorau i Wasanaethau	2	35	3	15
Prosiect Effeithlonrwydd Ariannol	2	223	10	109
Buddion terfynu sy'n codi am resymau eraill	45	369	34	400
Cyfanswm	49	627	47	524

18. **Ffioedd Archwilio Allanol**

Archwilwyr allanol penodedig yr Awdurdod ar gyfer blwyddyn ariannol 2022/2023 oedd Archwilio Cymru (AW).
Codwyd y ffioedd canlynol mewn perthynas ag archwiliad ac arolygiad allanol:

Ffioedd Archwilio Allanol	2022/2023	Llinell Wasanaeth CIES 2021/2022
	£000	£000
Ffioedd sy'n daladwy mewn perthynas â:		
Gwasanaethau archwilio allanol sy'n ymwneud ag archwilio'r cyfrifon	206	198 <i>Portfolio Gwasanaethau Corfforaethol</i>
Gwasanaethau archwilio allanol sy'n ymwneud â Mesurau Llywodraeth Leol	112	108 <i>Portfolio Gwasanaethau Corfforaethol</i>
Ardystio hawliadau a ffurflenni grant	52	50 <i>Portfolio sy'n gyfrifol am yr hawliad grant neu'r ffurflen dreth benodol</i>
Ffioedd archwilio ychwanegol sy'n ymwneud ag archwilio'r cyfrifon	50*	0 <i>Portfolio Gwasanaethau Corfforaethol</i>
Cyfanswm y Ffioedd Archwilio	420	356

* Ffioedd ychwanegol a godir am archwiliad Cyfrifon 2021/2022.

19. Trethi Annomestig Cenedlaethol

Mae'r Awdurdod yn casglu Trethi Annomestig yn seiliedig ar werthoedd trethiannol lleol wedi'u lluosio â chyfradd unffurf. Telir y cyfanswm a gesglir, heb gynnwys rhai rhyddhadau a didyniadau, i gronfa ganolog (y gronfa Trethi Annomestig Cenedlaethol) a reolir gan Lywodraeth Cymru, sydd yn ei thro yn talu cyfran yr awdurdodau o'r gronfa yn ôl yn seiliedig ar fformiwla statudol. Cyfrifir am Drethi Annomestig Cenedlaethol ar sail asiantaeth, h.y. mae Blaenau Gwent fel Awdurdod bilio yn gweithredu fel asiant Llywodraeth Cymru wrth gasglu trethi annomestig. Fel arfer, nid yw trafodion gyda thalwyr trethi annomestig yn weithgareddau refeniw i'r asiant ac felly maent wedi'u heithrio o'r datganiadau cyfrifyddu.

Mae gwybodaeth gryno ar gyfer y flwyddyn fel a ganlyn:

- Cyfanswm y gwerth trethiannol annomestig ar 31 Mawrth 2023 oedd £31,510,109 (31 Mawrth 2022: £31,699,309).
- Roedd y lluosydd treth annomestig cenedlaethol ar gyfer y flwyddyn 2022/2023 yn 0.535 (2021/2022: 0.535).
- Y cyfraniad a dderbyniwyd o gronfa'r NNDR yn 2022/2023 oedd £25,180,442 (2021/2022: £22,334,402).

20. Treth y Cyngor

Mae'r Dreth Gyngor yn dreth leol sy'n seiliedig ar werthoedd eiddo 'bandiog'. Cyfrifir gofyniad Treth Gyngor yr Awdurdod drwy gymryd y gofyniad cyllidebol a'i rannu â'r sylfaen dreth a fynegir fel nifer o eiddo Band D cyfatebol. At y swm hwn ychwanegir yr elfennau a ragnodir gan Heddlu Gwent a Chynghorau Cymuned.

20.1

Digwyddodd y trafodion canlynol yn ystod y flwyddyn ariannol yn ymwneud â Threth y Cyngor:

Trafodion Treth y Cyngor	2022/2023	2021/2022
	£000	£000
Treth y Cyngor a Gasglwyd	(45,433)	(45,004)
Llai: Nam ar ddyledion drwg ac amheus	757	732
Cyfanswm yr Elw Net o'r Dreth Gyngor	(44,676)	(44,272)
Llai: Praesept Awdurdod Heddlu Gwent	6,342	5,988
Rhagdybiaethau Cyngor Cymuned:		
Abertillery & Llanhilleth Cyngor Cymuned	289	190
Brynawr Town Council	43	43
Nantyglo & Blaina Town Council	85	85
Tredegar Town Council	138	138
Cyfanswm y Rhagdybiaethau:	6,897	6,444
Treth y Cyngor sy'n briodol i'r Awdurdod hwn:	(37,779)	(37,828)

20.2 Sylfaen Treth y Cyngor

Cyfrifir sylfaen y Dreth Gyngor gan gyfeirio at nifer yr eiddo effeithiol (h.y. eiddo heb gynnwys eithriadau, rhyddhadau a disgowntiau penodol) ym mhob un o 10 band gwerthuso eiddo, wedi'u lluosu â chymhareb sy'n gysylltiedig â'r band gwerthuso hwnnw. Ar gyfer 2022/2023, cyfrifwyd y sylfaen dreth, a fynegir fel eiddo band D cyfatebol, fel a ganlyn:

	Band										Cyfanswm
	A*	A	B	C	D	A	F	G	H	-	
Priodweddau	56.00	18,713.00	7,922.00	2,612.00	1,677.00	834.00	323.00	58.00	14.00	6.00	32,215.00
Esemptiadau, Rhyddhadau a Gostyngiadau	(7.50)	(2,169.75)	(662.00)	(188.50)	(94.00)	(42.25)	(12.25)	(2.25)	(6.00)	(1.50)	(3,186.00)
Priodweddau Effeithiol	48.50	16,543.25	7,260.00	2,423.50	1,583.00	791.75	310.75	55.75	8.00	4.50	29,029.00
Cymhareb	5/9	6/9	7/9	8/9	9/9	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	-
Cyferthoedd Band D	26.94	11,028.84	5,646.67	2,154.22	1,583.00	967.69	448.86	92.92	16.00	10.50	21,975.64
Nam ar y gwerth											(1,098.78)
Sylfaen Treth y Cyngor											20,876.86

21. Rhagdybiaethau a Gofynion

21.1 Awdurdodau Rhagnodi

Mae manylion cyrff praeseptio a symiau wedi'u cynnwys yn nodyn 20.1 (tudalen 56).

21.2 Ardollau a Gofynion gan Bwyllgorau ar y Cyd a Chyrrff Eraill

Mae nifer o wasanaethau'n cael eu gweithredu gan bwyllgorau neu sefydliadau ar y cyd sy'n gweithredu ar draws ffiniau cynghorau unigol, ac mae'r Awdurdod hwn yn cyfrannu atynt. Mae'r ardoll a'r gofynion canlynol wedi'u gwneud ar yr Awdurdod:

Ardollau a Gofynion	2022/2023	2021/2022
	£000	£000
Awdurdod Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog	32	32
Llysoedd y Crwneriaid	175	116
Awdurdod Tân De Cymru	3,548	3,482
Cyfanswm:	3,755	3,630

22. Grantiau a Chyfraniadau

Credydwyd grantiau cyfalaf a chyfraniadau gan y cyrff dyfarnu canlynol gan yr Awdurdod i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:

Grantiau Cyfalaf a Gredydir i Wasanaethau	2022/2023 £000	2021/2022 £000
Llywodraeth Cymru	(1,279)	(1,062)
Grantiau a Chyfraniadau Eraill	(42)	(69)
Cyfanswm:	(1,321)	(1,131)

Grantiau Cyfalaf a Gredydir i Drethiant ac incwm grant amhenodol	2022/2023 £000	2021/2022 £000
Swyddfa Cyllid Ewropeaidd Cymru	(5)	(69)
Llywodraeth Cymru	(12,147)	(11,883)
Grantiau a Chyfraniadau Eraill	(2,249)	(647)
Cyfanswm:	(14,401)	(12,599)

Credydwyd grantiau refeniw a chyfraniadau gan y cyrff dyfarnu canlynol gan yr Awdurdod i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:

Grantiau Refeniw a Gredydir i Wasanaethau	2022/2023 £000	2021/2022 £000
Llywodraeth Cymru	(36,300)	(44,870)
Adran Gwaith a Phensiynau	(19,192)	(19,831)
Llywodraeth Ganolog Arall	(3,596)	(671)
Awdurdodau Lleol	(2,614)	(2,408)
GIG	(873)	(919)
Grantiau a Chyfraniadau Eraill	(532)	(102)
Cyfanswm:	(63,107)	(68,801)

Mae'r Awdurdod wedi derbyn nifer o grantiau a chyfraniadau sydd heb eu cydnabod fel incwm eto gan fod amodau ynghlwm wrthynt a allai ei gwneud yn ofynnol i'r arian neu'r eiddo gael ei ddychwelyd i'r darparwr. Dyma'r balansau ar ddiwedd y flwyddyn, wedi'u dadansoddi yn ôl corff dyfarnu:

Derbyniadau Ymlaen Llaw - Cyfalaf	2022/2023 £000	2021/2022 (Ail-ddatganwyd)† £000
Llywodraeth Cymru	(7,670)	(5,116)
Llywodraeth Ganolog Arall	(2,985)	(17)
Grantiau a Chyfraniadau Eraill	(279)	0
Cyfanswm	(10,934)	(5,133)

Derbyniadau Ymlaen Llaw - Refeniw	2022/2023 £000	2021/2022 £000
Swyddfa Cyllid Ewropeaidd Cymru	(120)	(143)
Llywodraeth Cymru	(1,142)	(1,952)
Llywodraeth Ganolog Arall	(312)	(56)
Awdurdodau Lleol	(155)	(1,728)
GIG	(3)	(3)
Grantiau a Chyfraniadau Eraill	(100)	(86)
Cyfanswm	(1,832)	(3,968)

†: Mae balansau 2021/2022 wedi'u hail-ddatgan i gynnwys y Grant Cyfalaf a dderbyniwyd ymlaen llaw ar gyfer y JVA Rhodfa Lime.

Yn 2022/2023 derbyniodd yr Awdurdod gyllid grant gan Lywodraeth Cymru mewn perthynas â phandemig Covid-19. Mae'r tabl canlynol yn crynhoi pwrpas pob grant a'r swm a dderbyniwyd neu sy'n ddyledus.

Cyllid Llywodraeth Cymru	2022/2023 £000	2021/2022 (All-ddatganwyd)† £000
Cyllid Caledi Brys - Costau Ychwanegol	0	4,601†
<i>I ariannu costau ychwanegol a achosir wrth ymateb i'r pandemig.</i>		
Cyllid Caledi Brys - Colli Incwm	0	915
<i>I wneud iawn am golled/gostyngiad mewn incwm o ganlyniad i gyfyngiadau pandemig e.e. o gau gwasanaethau.</i>		
Casglu Incwm Treth y Cyngor - lawndal	0	493
<i>I wneud iawn am y gostyngiad yn y broses o gasglu incwm Treth y Cyngor o ganlyniad i'r pandemig.</i>		
Costau Gweinyddu	242	229†
<i>Cymorth ariannol i ddarparu capasiti i gyflawni pecynnau cymorth Llywodraeth Cymru.</i>		
Prydau Ysgol Am Ddim	664	637†
<i>Cymorth ariannol Disgyblion sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim yn ystod gwyliau'r ysgol.</i>		
Costau Gweinyddu Grantiau Busnes a Chymunedol	0	378
<i>Cymorth ariannol i ddarparu capasiti i ddarparu grantiau Covid-19 i fusnesau a'r gymuned.</i>		
Cyfanswm	906	7,253

†: Mae cyllid ar gyfer 2021/2022 wedi'i ailddatgan i nodi'n gywir symiau sy'n ddyledus ar gyfer Caledi Brys, Prydau Ysgol am Ddim a Gweinyddiaeth. Mae cyfanswm y cyllid yn aros yr un fath ar £7.253m.

Mae grantiau sy'n ddyledus gan Lywodraeth Cymru wedi'u credydu i'r llinell gwasanaeth briodol yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Mae grantiau heb eu neilltuo, h.y. y rhai nad ydynt yn ymwneud â gwasanaethau penodol, wedi'u cynnwys yn 'Trethiant ac Incwm Grantiau Amhenodol'.

Cyllid Llywodraeth Cymru sy'n Gysylltiedig â Covid-19 a Wnaed Cais amdano y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	2022/2023 £000	2021/2022 £000
Gwasanaethau Corfforaethol	(142)	(460)
Addysg	(764)	(1,197)
Addysg - Gwariant Ysgol	0	(119)
Amgylchedd	0	(2,530)
Adfywio a Datblygu Economaidd	0	0
Gwasanaethau Cymdeithasol	0	(2,454)
Gwariant Net ar Weithrediadau Parhaus	(906)	(6,760)
Trethiant ac Incwm Grantiau Amhenodol	0	(493)
(Gorwedd)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(906)	(7,253)

23. Partion Cysylltiedig

23.1 Llywodraeth Ganolog

Mae gan y Llywodraeth Ganolog reolaeth effeithiol dros weithrediadau cyffredinol yr Awdurdod ac mae'n darparu'r fframwaith statudol y mae'r Awdurdod yn gweithredu ynddo, gyda'r rhan fwyaf o'i gyllid ar ffurf grantiau ac yn rhagnodi telerau llawer o'r trafodion sydd gan yr Awdurdod gyda phartion eraill. Mae manylion y grantiau cyffredinol a phenodol a dderbyniwyd yn 2022/2023 i'w gweld yn nodyn 22 (*tudalen 58*); mae manylion y symiau sy'n ddyledus i'r llywodraeth ganolog neu ganddi wedi'u cynnwys yn nodiadau 35 (*tudalen 85*) a 34 (*tudalennau 82-84*) yn y drefn honno.

23.2 Aelodau

Mae Datgeliadau Partïon Perthnasol ar gyfer Aelodau yn ymwneud â phob Cyngorydd ar gyfer blwyddyn ariannol 2022/2023, gan gynnwys y rhai cyn Etholiadau'r Awdurdod Lleol ym mis Mai 2023. Ar gyfer pob parti cysylltiedig, mae'r trafodion a adroddir ar gyfer blwyddyn ariannol lawn 2022/2023, gan gynnwys lle na chafodd yr aelodau perthnasol eu hail-ethol ym mis Mai 2023.

Digwyddodd y trafodion canlynol yn ymwneud ag aelodau etholedig yn ystod y flwyddyn, gyda balansau cysylltiedig yn ddyledus i'r Awdurdod neu ganddo ar ddiwedd y flwyddyn:

		Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2023				Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022			
		Trafodion		Balansau		Trafodion		Balansau	
Parti Perthynol a Pherthynas	Manylion Trafodiad	Symiau Wedi'i dalu gan Awdurdod	Symiau Wedi'i dderbyn gan Awdurdod	Symiau Dyledus Gan Awdurdod	Symiau Dyledus i Awdurdod	Symiau Wedi'i dalu gan Awdurdod	Symiau Wedi'i dderbyn gan Awdurdod	Symiau Dyledus Gan Awdurdod	Symiau Dyledus i Awdurdod
		£	£	£	£	£	£	£	£
Blaenau Gwent & Caerphilly Care & Repair: Mae nifer o Aelodau yn ymddiriedolwyr.	Taliadau am gymorth ar gyfer byw'n annibynnol, addasiadau cartref a grantiau'r sector gwirfoddol.	222,035	(16,125)	8,000	0	190,734	(16,078)	33,325	(332)
Blaina Community Centre: Mae Aelod o'r Cyngor yn Gyfarwyddwr y sefydliad hwn.	Grantiau, llogi ystafelloedd ac ad-dalu costau cynnal a chadw. Yn cynnwys Grantiau Adferiad Covid-19 ac Adferiad Annomestig yn 2021/2022 yn gyfanswm o £15,338.	2,145	(885)	51	0	16,598	(859)	0	0
Brynmawr Market Hall Cinema: Mae Aelod o'r Cyngor yn Ymddiriedolwr i y sefydliad hwn.	Dangosiadau sinema, Cynllun Kickstart.	3,686	(5,853)	0	(8,441)	0	0	0	0
Gwasanaethau Bwrdeistrefol Hodge: Aelod o'r Cyngor yw perchennog y busnes hwn.	Cynnal a chadw toiledau cyhoeddus ym Mrynmawr a chyflenwadau eraill.	4,315	0	0	(186)	6,973	(180)	0	0
Jim Davies Peirianeg Sifil Cyf.: Mae aelod o'r Cyngor yn frawd-yng-nghyfraith i un o'r Cyfarwyddwyr.	Gwaith cyfalaf gan gynnwys: ail-wynebu ffyrdd cerbydau, gwaith adfer a gwaith ar lwybrau troed teithio llesol.	673,343	0	55,187	0	428,215	0	176,562	0
Argraffu ac Arwyddion JP: Aelod o'r Cyngor yw perchennog y busnes hwn.	Tafleni, Posteri, Hysbysebion a Sticeri Ffenestr.	12,595	0	630	0	1,429	0	0	0
Cyfanswm:		918,119	(22,863)	63,868	(8,627)	643,949	(17,117)	209,887	(332)

Mae symiau cymharol wedi'u cynnwys yn y tabl sy'n berthnasol i drafodion a balansau yn y flwyddyn ariannol 2022/2023. (h.y. 'gyda balansau ar ddiwedd y flwyddyn' neu 'heb falansau ar ddiwedd y flwyddyn'). Mewn rhai achosion bydd hyn yn arwain at ddatgelu partiion cysylltiedig mewn tabl gwahanol i'r un y cawsant eu datgelu ynddo yng Nghyfrifon 2021/2022.

Digwyddodd y trafodion canlynol yn ymwneud ag aelodau etholedig yn ystod y flwyddyn, ac nid oedd unrhyw falansau cysylltiedig yn ddyledus i'r Awdurdod nac iddo ar ddiwedd y flwyddyn:

		Blwyddyn yn Gorffen 31 Mawrth 2023		Blwyddyn yn Gorffen 31 Mawrth 2022		
Parti Cysylltiedig	Perthynas â Phartïon Cysylltiedig	Symiau Wedi'i dalu gan Awdurdod	Symiau Wedi'i dderbyn gan Awdurdod	Symiau Wedi'i dalu gan Awdurdod	Symiau Wedi'i dderbyn gan Awdurdod	Nodiadau
		£	£	£	£	
Blaina Post Office	Aelod o'r Cyngor yw Postfeistr y busnes hwn.	0	(84)	0	(78)	Trosglwyddo gwastraff.
Brynmawr Museum	Mae Aelod o'r Cyngor yn Gyfarwyddwr y sefydliad.	1,362	(269)	682	(271)	Grantiau Aelodau, Grant Cronfa'r Eglwys Gymreig, Rhent Tir ac Incwm Yswiriant.
Cylch Harddwch	Mae Aelod o'r Cyngor yn gyd-berchennog y busnes.	0	0	2,139	0	Grant Treftadaeth tuag at ddatblygu'r eiddo.
Eiddo Highfield (Tredegar)	Mae Aelod o'r Cyngor yn Gyfarwyddwr y sefydliad.	12,049	0	12,005	0	Lwfansau Rhent Tenantiaid.
Pinnau a Phethau	Aelod o'r Cyngor yw partner perchennog y busnes.	0	0	2,000	0	Grant NDR Covid-19.
Sirhowy Community Centre	Mae Aelod o'r Cyngor yn Gyfarwyddwr y sefydliad.	14,326	0	10,510	0	Grantiau.
Clinig Traed Wilkins	Aelod o'r Cyngor yw partner perchennog y busnes.	0	0	2,000	0	Grant NDR Covid-19.
Cyfanswm:		27,737	(353)	29,336	(349)	

I grynhoi, roedd y trafodion a'r balansau yn ymwneud ag aelodau etholedig fel a ganlyn:

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2023				Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022			
	Trafodion		Balansau		Trafodion		Balansau	
	Symiau Wedi'i dalu gan Awdurdod	Symiau Wedi'i dderbyn gan Awdurdod	Symiau Dyledus Gan Awdurdod	Symiau Dyledus i Awdurdod	Symiau Wedi'i dalu gan Awdurdod	Symiau Wedi'i dderbyn gan Awdurdod	Symiau Dyledus Gan Awdurdod	Symiau Dyledus i Awdurdod
	£	£	£	£	£	£	£	£
Crynodeb - Trafodion a Balansau Partïon Cysylltiedig								
Partïon Cysylltiedig (gyda balansau diwedd blwyddyn)	918,119	(22,863)	63,868	(8,627)	643,949	(17,117)	209,887	(332)
Partïon Cysylltiedig (heb unrhyw falansau diwedd blwyddyn)	27,737	(353)	0	0	29,336	(349)	0	0
Cyfanswm:	945,856	(23,216)	63,868	(8,627)	673,285	(17,466)	209,887	(332)

23.3

Gwasanaethau Gwastraff Dyffryn Silent Cyfyngedig

Yr Awdurdod yw unig gyfranddaliwr y cwmni gwaredu gwastraff Silent Valley Waste Services Limited (SVWS Ltd.). Mae dau o Aelodau Etholedig yr Awdurdod yn gyfarwyddwyr anweithredol y cwmni. Hyd at 7 Mehefin 2022, roedd yr Aelodau hyn yn derbyn lwfans 'cyflog uwch', gan fod y cyfrifoldeb dan sylw wedi'i asesu i fod ar lefel gyfwerth â Chadeirydd pwyllgor/craffu. Ni chafodd cyfarwyddwyr newydd a benodwyd o 7 Mehefin 2022 ymlaen unrhyw dâl.

Roedd cyn Brif Weithredwr yr Awdurdod yn gyfarwyddwr am y flwyddyn gyfan. Ar 31 Mawrth 2023, mae'r Awdurdod yn dal 67% o aelodaeth y bwrdd yn effeithiol. Digwyddodd y trafodion partion cysylltiedig canlynol gyda SVWS Cyf. yn ystod y flwyddyn:

	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2023				Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022			
	Trafodion		Balansau		Trafodion		Balansau	
	Symiau Wedi'i dalu gan Awdurdod	Symiau Wedi'i dderbyn gan Awdurdod	Symiau Dyledus Gan Awdurdod	Symiau Dyledus i Awdurdod	Symiau Wedi'i dalu gan Awdurdod	Symiau Wedi'i dderbyn gan Awdurdod	Symiau Dyledus Gan Awdurdod	Symiau Dyledus i Awdurdod
	£	£	£	£	£	£	£	£
Trafodion Partion Cysylltiedig								
Gwasanaethau Gwastraff Dyffryn Silent Cyf.:								
Casglu gwastraff; rheoli safleoedd amwynderau dinesig; ffioedd cludo:								
Taliadau sy'n ymwneud â'r flwyddyn gyfredol	1,496,526	0	131,764	0	1,035,104	0	99,057	0
Taliadau sy'n ymwneud â'r flwyddyn flaenorol	99,057	0	0	0	78,948	0	0	0
Arall	15,646	0	0	0	2,978	0	0	0
Ad-daliad taliadau a wnaed i gyfarwyddwyr SVWS Cyf.:								
Taliadau mewn perthynas â Chynrychiolwyr Enwebedig	0	(3,335)	0	(1,668)	0	(18,345)	0	(1,668)
Trwytholch	0	(110,000)	0	0	0	(110,000)	0	(110,000)
Cyflenwi a chodi rhwystr cerbydau a gwaith ategol yn CAGC Glyn Ebwy	0	0	0	0	0	(24,816)	0	0
Cyfanswm (Gwasanaethau Gwastraff Dyffryn Tawel Cyf.):	1,611,229	(113,335)	131,764	(1,668)	1,117,030	(153,161)	99,057	(111,668)

23.4 Gwasanaeth Cyflawniad Addysg ar gyfer De-ddwyrain Cymru

Mae pum awdurdod lleol Blaenau Gwent, Caerffili, Sir Fynwy, Casnewydd a Thorfaen wedi ffurfio Gwasanaeth Cyflawni Addysg (EAS) sydd wedi'i gynllunio i godi safonau addysg yn Ne-ddwyrain Cymru. Mae'r EAS yn endid cyfreithiol ar wahân, a sefydlwyd fel cwmni cyfyngedig drwy warant, sy'n eiddo llwyr i'r pum awdurdod lleol ac sy'n gweithredu ar sail ddielw. Nid oes awdurdod arweiniol, gyda phob un yn cael ei gynrychioli'n gyfartal gyda chyfran o 20% ac yn meddu ar hawliau pleidleisio cyfartal.

Comisiynir gwasanaethau gan yr EAS ar ran y pum awdurdod lleol.

Mae bwrdd y cwmni'n cynnwys Cyfarwyddwr y Gwasanaeth Cyflawni Cyfleoedd Addysg a chynrychiolwyr Aelodau Etholedig o'r awdurdodau sy'n cymryd rhan.

Yn 2022/2023 roedd cyfanswm crynodeb trafodion y Gwasanaeth fel a ganlyn:

Gwasanaeth Cyflawniad Addysg	2022/2023 £000	2021/2022 £000
Gwariant	6,812	6,286
Incwm	(6,960)	(6,294)
Gwariant Net	(148)	(8)

Trafodion partïon cysylltiedig rhwng yr Awdurdod a'r Gwasanaeth Cyflawni Cyfleoedd Gwaith oedd:

Trafodion Partïon Cysylltiedig	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2023				Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022			
	Trafodion		Balansau		Trafodion		Balansau	
	Symiau Wedi'i dalu gan Awdurdod	Symiau Wedi'i dderbyn gan Awdurdod	Symiau Dyledus Gan Awdurdod	Symiau Dyledus i Awdurdod	Symiau Wedi'i dalu gan Awdurdod	Symiau Wedi'i dderbyn gan Awdurdod	Symiau Dyledus Gan Awdurdod	Symiau Dyledus i Awdurdod
	£	£	£	£	£	£	£	£
Gwasanaeth Cyflawniad Addysg:								
Cyfraniad partner	350,046	0	0	(7,001)	351,805	0	0	0
Ad-dalu Ffioedd Clercod i Lywodraethwyr	0	(11,847)	0	0	0	(23,210)	0	0
Cyfanswm (Gwasanaeth Cyflawniad Addysg):	350,046	(11,847)	0	(7,001)	351,805	(23,210)	0	0

23.5 **Bargen Dinas Prifddinas-Ranbarth Caerdydd**

Mae Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd yn drefniant ar y cyd sy'n cynnwys Llywodraeth y DU, Llywodraeth Cymru a'r 10 Cyngor cyfansoddol yn Ne-ddwyrain Cymru, gan gynnwys Blaenau Gwent. Mae cyfran yr Awdurdod o asedau, rhwymedigaethau, cronfeydd wrth gefn, incwm, gwariant a llif arian sy'n ymwneud â Grŵp Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd wedi'u cynnwys fel trefniant ar y cyd yn y datganiadau cyfrifyddu a'r datgeliadau endid sengl. Dyma drafodion partïon cysylltiedig rhwng yr Awdurdod a'r Fargen Ddinesig:

Trafodion Partïon Cysylltiedig	Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2023				Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2022			
	Trafodion		Balansau		Trafodion		Balansau	
	Symiau Wedi'i dalu gan Awdurdod	Symiau Wedi'i dderbyn gan Awdurdod	Symiau Dyledus Gan Awdurdod	Symiau Dyledus i Awdurdod	Symiau Wedi'i dalu gan Awdurdod	Symiau Wedi'i dderbyn gan Awdurdod	Symiau Dyledus Gan Awdurdod	Symiau Dyledus i Awdurdod
	£	£	£	£	£	£	£	£
Bargen Dinas Prifddinas-Ranbarth Caerdydd:								
Cyfraniad partneriaid i gefnogi gwaith y Cabinet ar y Cyd	56,271	0	0	0	104,631	0	0	0
Cyfraniadau tuag at Wariant Cyfalaf	0	0	0	0	0	0	0	0
Ad-daliad Swydd a Secondiwyd	0	0	0	0	0	(27,952)	0	0
Cyfanswm (Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd):	56,271	0	0	0	104,631	(27,952)	0	0

Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn Nodiadau

24. **Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall**

Cododd yr enillion neu'r colledion heb eu gwireddu a'r enillion neu'r colledion ailfesur pensiwn canlynol yn ystod y flwyddyn:

Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall	2022/2023 £000	2021/2022 £000
(Gorwedd)/Diffyg yn deillio o ailbrisio asedau anghyfredol	(20,003)	(7,408)
Ailfesur y rhwymedigaeth pensiwn budd-daliadau diffiniedig net	(237,700)	(76,461)
Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall	(257,703)	(83,869)

25. Addasiadau Rhwng y Sail Gyfrifyddu a'r Sail Ariannu o dan Ddarpariaethau Statudol

Mae'r nodyn hwn yn manylu ar yr addasiadau a wneir i gyfanswm yr incwm a'r gwariant cynhwysfawr a gydnabyddir gan yr Awdurdod yn ystod y flwyddyn yn unol ag arfer cyfrifyddu priodol i'r adnoddau a bennir gan ddarpariaethau statudol fel rhai sydd ar gael i'r Awdurdod i ddiwallu gwariant cyfalaf a referniw yn y dyfodol. Mae'r addasiadau hyn yn cynnwys trafodion sy'n ymwneud â dibrisiant ac amhariad, darpariaeth pensiynau, croniadau gweithwyr, cyflog anghyfartal a grantiau cyfalaf. Gwnaed y trafodion canlynol yn 2022/2023:

Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifyddu a'r Sail Gyllido o dan Ddarpariaethau Statudol	2022/2023			2021/2022 (Ail-ddatganwyd)†		
	Cyngor	Prifddinas	Prifddinas	Cyngor	Prifddinas	Prifddinas
	Cronfa	Derbynebaw	Grantiau	Cronfa	Derbynebaw	Grantiau
	Cydbwysedd	Wrth Gefn	Heb ei gymhwyso	Cydbwysedd	Wrth Gefn	Heb ei gymhwyso
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Trafodion rhwng Cronfeydd a Chronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy:						
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau heb eu cymhwyso wedi'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	3,134	0	(3,134)	4,418	0	(4,418)
Trosglwyddo elw gwerthiant arian parod a gredydwyd fel rhan o'r golled ar waredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	457	(457)	0	606	(606)	0
Cyfraniad o'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf tuag at ariannu cynlluniau benthyca darbodus	(70)	70	0	(67)	67	0
Cyfanswm: Trafodion rhwng Cronfeydd a Chronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy:	3,521	(387)	(3,134)	4,957	(539)	(4,418)

Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifyddu a'r Sail Gyllido o dan Ddarpariaethau Statudol	2022/2023		2021/2022	
	Cyngor	Symudiad	Cyngor	Symudiad
	Cronfa	yn Anhygyrch	Cronfa	yn Anhygyrch
	Cydbwysedd	Cronfeydd Wrth Gefn	Cydbwysedd	Cronfeydd Wrth Gefn
	£000	£000	£000	£000
Trafodion sy'n cynnwys Cronfeydd Wrth Gefn Na ellir eu Defnyddio:				
Addasiadau i/o'r Cyfrif Addasu Offerynnau Ariannol:				
Swm y mae costau cyllid yn cael eu codi ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn wahanol i gostau cyllid sy'n daladwy yn ystod y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	105	(105)	105	(105)
Addasiadau i/o'r Gronfa Bensiwn:				
Gwrthdroi eitemau sy'n ymwneud â buddion ymddeol a ddebyddwyd neu a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(34,808)	34,808	(34,213)	34,213
Cyfraniadau pensiwn cyflogwyr a thaliadau uniongyrchol i bensiwnwyr sy'n daladwy yn ystod y flwyddyn	15,771	(15,771)	14,155	(14,155)

	2022/2023		2021/2022 (Ail-ddatganwyd) †	
	Cyngor	Symudiad	Cyngor	Symudiad
	Cronfa	yn Anhygyrch	Cronfa	yn Anhygyrch
	Cydbwysedd	Cronfeydd Wrth Gefn	Cydbwysedd	Cronfeydd Wrth Gefn
	£000	£000	£000	£000
Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifyddu a'r Sail Gyllido o dan Ddarpariaethau Statudol				
Addasiadau i/o Gyfrif Addasu Cyfalaf:				
Gwrthdroi eitemau a ddebydwyd neu a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:				
Taliadau am ddibrisiant	(10,334)	10,334	(8,474)	8,474
Nam ar asedau anghyfredol	(1,872)	1,872	(1,233)	1,233
Enillion ailbrisiu ar Eiddo, Peiriannau ac Offer	13,217	(13,217)	6,408	(6,408)
Grantiau a chyfraniadau cyfalaf a gymhwyswyd	12,210	(12,210)	7,606	(7,606)
Gwariant refeniw a ariennir o gyfalaf o dan statud	(4,513)	4,513	(5,076)	5,076
Ysgrifennu Allan o'r Gostyngiad Benthyciad Seilwaith	(950)	950	(913)	913
Symiau asedau anghyfredol a ddilëwyd wrth eu gwaredu neu eu gwerthu fel rhan o'r enillion wrth eu gwaredu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	99	(99)	(1,696)	1,696
Addasiadau i/o Gyfrif Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig:				
Addasiad i Dderbyniadau Cyfalaf Gohiriedig wrth Ailbrisiu Asedau a Brydleswyd i Drydydd Partïon	0	0	496	(496)
Eitemau nad ydynt wedi'u debydu na'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:				
Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiad cyfalaf	1,744	(1,744)	1,057	(1,057)
Gwariant cyfalaf a godir yn erbyn Cronfa'r Cyngor	468	(468)	458	(458)
Addasiad i/o'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig:				
Swm y mae tâl swyddogion wedi'i godi ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar mae sail croniadau yn wahanol i'r tâl sy'n daladwy yn ystod y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	704	(704)	(241)	241
Cyfanswm: Trafodion rhwng Cronfeydd a Chronfeydd Wrth Gefn Na ellir eu Defnyddio:	(8,159)	8,159	(21,561)	21,561

	2022/2023			2021/2022 (Ail-ddatganwyd)†		
	Prifddinas	Prifddinas	Symudiad	Prifddinas	Prifddinas	Symudiad
	Derbynebaw	Grantiau	yn Anhygyrch	Derbynebaw	Grantiau	yn Anhygyrch
	Wrth Gefn	Heb ei gymhwyso	Cronfeydd Wrth Gefn	Wrth Gefn	Heb ei gymhwyso	Cronfeydd Wrth Gefn
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifyddu a'r Sail Gyllido o dan Ddarpariaethau Statudol						
Trafodion sy'n cynnwys Cronfeydd Wrth Gefn Cyfalaf Eraill:						
Addasiadau i/o'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig:						
Trosglwyddo o'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig ar ôl derbyn arian parod	(140)	0	140	(135)	0	135
Eitemau sy'n cynnwys Cronfeydd Wrth Gefn Cyfalaf Defnyddiadwy:						
Cymhwyso grantiau i gyllid cyfalaf a drosglwyddwyd i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf	0	29,662	(29,662)	0	4,433	(4,433)
Defnyddio'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf newydd	123	0	(123)	125	0	(125)
Cyfanswm: Trafodion Cronfa Gyfalaf Eraill:	(17)	29,662	(29,645)	(10)	4,433	(4,423)

	2022/2023				2021/2022 (Ail-ddatganwyd)†			
	Cyngor	Prifddinas	Prifddinas	Symudiad	Cyngor	Prifddinas	Prifddinas	Symudiad
	Cronfa	Derbynebaw	Grantiau	yn Anhygyrch	Cronfa	Derbynebaw	Grantiau	yn Anhygyrch
	Cydbwysedd	Wrth Gefn	Heb ei gymhwyso	Cronfeydd Wrth Gefn	Cydbwysedd	Wrth Gefn	Heb ei gymhwyso	Cronfeydd Wrth Gefn
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Addasiadau rhwng y Sail Gyfrifyddu a'r Sail Gyllido o dan Ddarpariaethau Statudol								
Cyfanswm: Trafodion rhwng Cronfeydd a Chronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy:	3,521	(387)	(3,134)	0	4,957	(539)	(4,418)	0
Cyfanswm: Trafodion sy'n cynnwys Cronfeydd Wrth Gefn Na ellir eu Defnyddio:	(8,159)	0	0	8,159	(21,561)	0	0	21,561
Cyfanswm: Trafodion Cronfa Gyfalaf Eraill:	0	(17)	29,662	(29,645)	0	(10)	4,433	(4,423)
Cyfanswm yr Addasiadau:	(4,638)	(404)	26,528	(21,486)	(16,604)	(549)	15	17,138

†: Lle bo angen, mae trafodion yn 2021/2022 wedi'u hail-ddatgan i adlewyrchu'r newidiadau sy'n ofynnol ar gyfer Cytundeb Menter ar y Cyd Lime Avenue, a hefyd ail-gategoreiddio trafodion a gofnodwyd yn y Cyfrif Addasu Cyfalaf.

Nodiadau'r Dafflen Gydbwysedd

26. Eiddo, Peiriannau ac Offer

26.1 Swm Cario Asedau Anghyfredol

Gellir rhannu Swm Cario Asedau Anghyfredol yn y Fantolen rhwng Seilwaith ac Asedau 'PPE Eraill' fel a ganlyn:

Eiddo, Peiriannau ac Offer	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022
	£000	(All-ddatganwyd)†
		£000
Asedau Seilwaith	89,958	92,312
Asedau PPE Eraill	265,823	199,599†
Gwerth Llyfr Net	355,781	291,911

26.2 Swm Cario Asedau Seilwaith

Mae CIPFA wedi cyhoeddi addasiad dros dro i'r Cod Ymarfer Cyfrifyddu mewn perthynas â datgelu Asedau Seilwaith. Mae hyn yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol beidio ag adrodd gwerth llyfr gros a dibrisiant cronedig ar gyfer Asedau Seilwaith.

Mae'r symudiad yng Ngwerth Llyfr Net Asedau Seilwaith fel a ganlyn:

Asedau Seilwaith	2022/2023	2021/2022
	£000	(All-ddatganwyd)†
		£000
Gwerth Llyfr Net ar 1 Ebrill	92,312	93,485
Ychwanegiadau	1,178	2,301
Gwariant cyfalaf wedi'i ddileu	(71)	(164)
Symudiadau eraill mewn cost neu brisiad	71	164
Tâl Dirwasgiad a Chyllid	(3,532)	(3,474)
Gwerth Llyfr Net ar 31 Mawrth	89,958	92,312

Yn unol â darpariaeth 24L o Ddeddf yr Awdurdodau Lleol (Cyllid Cyfalaf a Chyfrifyddu) (Cymru) Rheoliadau (Divygio) 2022), lle mae gwaith wedi'i wneud ar Asedau Seilwaith presennol, mae swm cario unrhyw gydran sydd wedi'i disodli wedi'i bennu fel dim.

26.3 Swm Cario Asedau Eiddo, Peiriannau ac Offer 'Eraill'

Y swm cario gros a'r dibrisiant cronedig yn ymwneud ag Eiddo, Peiriannau ac Offer (ac eithrio Asedau Seilwaith) oedd:

Eiddo, Peiriannau ac Offer (Heb gynnwys Seilwaith)	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022
	£000	(All-ddatganwyd)†
		£000
Swm Cario Gros	281,246	214,682†
Dirwasgiad Cronedig	(15,423)	(15,083)
Gwerth Llyfr Net	265,823	199,599

Mae manylion y trafodion sy'n ymwneud â symiau cario a dibrisiant asedau anghyfredol (ac eithrio Asedau Seilwaith) wedi'u nodi ar dudalennau 69-70.

†: Mae balansau a thrafodion yn 2021/2022 sy'n ymwneud ag 'Asedau sy'n Cael eu Hadeiladu' wedi'u hail-ddatgan i gael gwared ar y rhan honno o Gytundeb Menter ar y Cyd Lime Avenue sy'n ymwneud â Chyfran Llywodraeth Cymru yn y Gweithrediad ar y Cyd. Mae trafodion ar gyfer 'Tir ac Adeiladau Eraill' wedi'u haddasu i gynnwys (a dileu) cyllid i'r fenter ar y cyd ar gyfer datblygu'r unedau busnes, a ddosbarthir fel gwariant REFCUS.

Mae trafodion sy'n ymwneud â chost neu brisiad Asedau Seilwaith wedi'u hailddosbarthu i gywiro anghysondebau a nodwyd wrth baratoi Cyfrifon 2022/2023. Nid yw'r newidiadau hyn wedi arwain at unrhyw newid i'r Gwerth Llyfr Gros na Dirwasgiad a Nam Cronedig asedau ar 31 Mawrth 2022.

Symudiadau yn 2022/2023:

Eiddo, Peiriannau ac Offer (Heb gynnwys Seilwaith) (Ailddatganwyd)†						Cyfanswm
	Cerbydau Tir Eraill, Cymuned Planhigion ac Adeiladau		Asedau	Gormodedd	Asedau Dan	Eiddo, Planhigion a Offer
	ac Offer			Asedau	Adeiladu	
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Cost neu Werthiad ar 1 Ebrill 2022	178,672	18,429	106	3,061	14,414†	214,682
Dyraniadau	666	0	0	(190)	(476)	0
Asedau wedi'u hailddosbarthu i/o asedau a gedwir i'w gwerthu	(140)	0	0	(80)	0	(220)
Ychwanegiadau	0	1,980	0	0	37,331	39,311
Cynnydd/(gostyngiad) ailbriso a gydnabyddir yn y Gronfa Ailbriso	17,258	0	0	(138)	0	17,120
Cynnydd/(gostyngiad) ailbriso a gydnabyddir yn y Ddarpariaeth o Wasanaethau	9,173	0	0	117	0	9,290
Gwariant cyfalaf wedi'i ddileu	(5,355)	(612)	0	0	0	(5,967)
Dad-gydnabod - gwarediadau	0	0	0	0	0	0
Symudiadau eraill mewn cost neu brisiad	6,418	612	0	0	0	7,030
Cost neu Werthiad ar 31 Mawrth 2023	206,692	20,409	106	2,770	51,269	281,246

Eiddo, Peiriannau ac Offer (Heb gynnwys Seilwaith): Direfyddu a Nam ar Werth						Cyfanswm
	Cerbydau Tir Eraill, Cymuned Planhigion		Asedau	Gormodedd	Asedau Dan	Eiddo, Planhigion a Offer
	ac Adeiladau ac Offer			Asedau	Adeiladu	
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Dirywiad a Nam Cronedig ar 1 Ebrill 2022	(3,915)	(11,139)	(14)	(15)	0	(15,083)
Tâl Dirwasgiad a Chyllid	(5,483)	(1,332)	0	12	0	(6,803)
Dirywiad wedi'i ysgrifennu allan i'r Gronfa Ailbriso	2,883	0	0	0	0	2,883
Dirywiad wedi'i ysgrifennu allan i'r Gwarged/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	3,580	0	0	0	0	3,580
Dad-gydnabod - gwarediadau	0	0	0	0	0	0
Dirywiad a Nam Cronedig ar 31 Mawrth 2023	(2,935)	(12,471)	(14)	(3)	0	(15,423)

†: Mae balansau a thrafodion yn 2021/2022 sy'n ymwneud ag 'Asedau sy'n Cael eu Hadeiladu' wedi'u hail-ddatgan i ddileu'r rhan honno o Gytundeb Menter ar y Cyd Lime Avenue sy'n ymwneud â Chyfran Llywodraeth Cymru yn y Gweithrediad ar y Cyd.

Symudiadau yn 2021/2022:

Eiddo, Peiriannau ac Offer (Heb gynnwys Seilwaith) (Ailddatganwyd)†						Cyfanswm
	Cerbydau Tir Eraill, Cymuned Planhigion		Asedau	Gormodedd Asedau	Asedau Dan Adeiladu	Eiddo, Planhigion a Offer
	ac Adeiladau ac Offer					
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Cost neu Werthiad ar 1 Ebrill 2021	173,553	16,831	51	4,261	13,308	208,004
Addasiad i'r Balansau a Ddygwyd Ymlaen	0	0	0	0	(4,942)	(4,942)
Cost neu Werthiad Diwygiedig ar 1 Ebrill 2021	173,553	16,831	51	4,261	8,366	203,062
Dyraniadau	0	77	0	0	(77)	0
Asedau wedi'u hailddosbarthu i/o asedau a gedwir i'w gwerthu	0	(496)	0	(1,200)	0	(1,696)
Ychwanegiadau	0	2,018	55	0	6,125	8,198
Cynnydd/(gostyngiad) ailbriso a gydnabyddir yn y Gronfa Ailbriso	2,274	0	0	0	0	2,274
Cynnydd/(gostyngiad) ailbriso a gydnabyddir yn y Ddarpariaeth o Wasanaethau	2,844	0	0	0	0	2,844
Gwariant cyfalaf wedi'i ddileu	(6,027)	(402)	(26)	0	0	(6,455)
Dad-gydnabod - gwarediadau	0	0	0	0	0	0
Symudiadau eraill mewn cost neu brisiad	6,027	402	26	0	0	6,455
Cost neu Werthiad ar 31 Mawrth 2022	178,671	18,430	106	3,061	14,414	214,682

Eiddo, Peiriannau ac Offer (Heb gynnwys Seilwaith): Direfyddiad a Nam ar Werth (Ailddatganwyd)†						Cyfanswm
	Cerbydau Tir Eraill, Cymuned Planhigion		Asedau	Gormodedd Asedau	Asedau Dan Adeiladu	Eiddo, Planhigion a Offer
	ac Adeiladau ac Offer					
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Dirywiad a Nam Cronedig ar 1 Ebrill 2021	(9,188)	(9,837)	(14)	(12)	0	(19,051)
Tâl Dirwasgiad a Chyllid	(3,658)	(1,302)	0	(3)	0	(4,963)
Dirywiad wedi'i ysgrifennu allan i'r Gronfa Ailbriso	5,057	0	0	0	0	5,057
Dirywiad wedi'i ysgrifennu allan i'r Gwarged/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	3,874	0	0	0	0	3,874
Dad-gydnabod - gwarediadau	0	0	0	0	0	0
Dirywiad a Nam Cronedig ar 31 Mawrth 2022	(3,915)	(11,139)	(14)	(15)	0	(15,083)

†: Mae balansau a thrafodion yn 2021/2022 sy'n ymwneud ag 'Asedau sy'n Cael eu Hadeiladu' wedi'u hail-ddatgan i gael gwared ar y rhan honno o Gytundeb Menter ar y Cyd Lime Avenue sy'n ymwneud â Chyfran Llywodraeth Cymru yn y Gweithrediad ar y Cyd. Mae trafodion ar gyfer 'Tir ac Adeiladau Eraill' wedi'u haddasu i gynnwys (a dileu) cyllid i'r fenter ar y cyd ar gyfer datblygu'r unedau busnes, a ddosbarthir fel gwariant REFCUS.

Mae trafodion sy'n ymwneud â chost/gwerthuso a dibrisiant asedau ar draws pob categori wedi'u hailddosbarthu i gywiro anghysondebau a nodwyd wrth baratoi Cyfrifon 2022/2023. Nid yw'r newidiadau hyn wedi arwain at unrhyw newid i'r Gwerth Llyfr Gros na Dirbrisiant a Nam Cronedig asedau ar 31 Mawrth 2022.

Dadansoddir symudiadau eraill yng nghost neu brisiad Eiddo, Peiriannau ac Offer fel a ganlyn:

Eiddo, Peiriannau ac Offer: Dadansoddiad o Symudiadau Eraill mewn Cost neu Brisio	2022/2023 £000	2021/2022 £000
Gwariant ar asedau nad yw'n arwain at gynnydd mewn gwerth	694	860
Gwariant Refeniw a Ariennir o Gyfalaf o dan Statud (REFCUS)	2,789	2,308
Gwariant Cyfalaf DeMinimis	831	683
Cytundeb Menter ar y Cyd Lime Avenue (REFCUS)	1,724	2,768
<i>Is-gyfanswm: Gwariant Cyfalaf wedi'i Ddiddymu</i>	<i>6,038</i>	<i>6,619</i>
Gwariant Cyfalaf Gwella (heb ei ddosbarthu fel Ychwanegiadau)	1,063	0
Cyfanswm	7,101	6,619
Symudiadau Eraill - Seilwaith	71	164
Symudiadau Eraill - Eiddo Arall, Offer a Pheiriannau	7,030	6,455
Cyfanswm	7,101	6,619

Technegau Prisio a Ddefnyddir i Bennu Gwerthoedd Teg Lefel 3 ar gyfer Asedau Gormodol

Mewnbynnau Anweladwy Sylweddol – Lefel 3

Dadansoddir cyfuniad o ddata marchnad sydd ar gael sy'n deillio o gymysgedd o drafodion ar asedau sy'n eiddo i'r Awdurdod ac asedau trydydd parti i ystyried cynnyrch, cyfraddau fesul metr sgwâr, costau adeiladu, ac ati er mwyn mesur gwerth teg ei Asedau Gormodol ac Asedau a Ddelir i'w Gwerthu o dan *Fesur Gwerth Teg IFRS13*, yn dibynnu ar ba dechneg a ystyrir yn fwyaf priodol.

Nid oes unrhyw newid wedi bod yn y technegau gwerthuso a ddefnyddiwyd yn ystod y flwyddyn.

Defnydd Uchaf a Gorau

Wrth amcangyfrif gwerth teg asedau dros ben yr Awdurdod, y defnydd uchaf a gorau o rai o'r asedau yw eu defnydd cyfredol. Fodd bynnag, ar gyfer rhai asedau, wrth ystyried defnyddiau uchaf a gorau eraill ar gyfer yr ased sy'n cael ei brisio, rhoddwyd ystyriaeth i werth yr ased nad yw o reidrydd yn cael ei adlewyrchu yn y ffurfweddiad neu'r defnydd presennol o'r ased. Wrth ystyried dewisiadau eraill, ystyriwyd hyfywedd ffisegol, cyfreithiol ac ariannol y dewis arall hwnnw.

Proses Brisio

Ar gyfer 2022/2023, mae'r Awdurdod wedi cyflogi gwasanaethau Savills (UK) Limited i ddarparu gwerthusiadau ac amcangyfrifon o oes ddefnyddiol ar gyfer yr asedau hynny sydd angen eu hailbrisio neu eu hail-fwydo erbyn 31 Mawrth 2023.

Cynhelir yr holl brisiadau yn unol â'r methodolegau a'r seiliau ar gyfer amcangyfrif a nodir yn safonau proffesiynol Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig.

26.4 Mesur Gwerth Teg o Warged ac Asedau a Ddelir i'w Gwerthu

Hierarchaeth Gwerth Teg

Dyma fanylion asedau dros ben yr Awdurdod ac asedau a gedwir i'w gwerthu a gwybodaeth am yr hierarchaeth gwerth teg:

Mesuriadau gwerth teg cylchol:	31 Mawrth 2023			31 Mawrth 2022		
	Gormodedd Asedau	Asedau a Ddelir ar Werth	Cyfanswm	Gormodedd Asedau	Asedau a Ddelir ar Werth	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Defnyddio mewnbynnau sylweddol na ellir eu harsylwi (Lefel 3)	2,767	0	2,767	3,016	60	3,076
Gwerth Teg	2,767	0	2,767	3,016	60	3,076

Trosglwyddiadau rhwng Lefelau'r Hierarchaeth Gwerth Teg

Ni fu unrhyw drosglwyddiadau rhwng lefelau'r hierarchaeth gwerth teg yn ystod y flwyddyn.

Cysoni Mesuriadau Gwerth Teg (gan ddefnyddio Mewnbynnau Anweladwy Sylweddol) wedi'u Categoriiddio â Lefel 3 o'r Hierarchaeth Gwerth Teg

Cysoni Mesuriadau Gwerth Teg (gan ddefnyddio Mewnbynnau Anarsylwadwy Sylweddol) Wedi'i gategoriiddio gyda Lefel 3 o'r Hierarchaeth Gwerth Teg	2022/2023			2021/2022		
	Gormodedd Asedau	Asedau a Ddelir Ar Werth	Cyfanswm	Gormodedd Asedau	Asedau a Ddelir Ar Werth	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Balans ar 1 Ebrill:	3,016	60	3,076	4,219	60	4,279
Addasiad i'r Balansau a Ddygwyd Ymlaen	30†	0	30	0	0	0
Balans Diwygiedig ar 1 Ebrill:	3,046	60	3,106	4,219	60	4,279
Dyraniadau (i)/o Asedau Gweithredol Eiddo, Peiriannau ac Offer	(177)	140	(37)	0	496	496
Dyraniadau (i)/o Asedau a Ddelir i'w Gwerthu	(80)	0	(80)	(1,200)	0	(1,200)
Dyraniadau (i)/o Asedau Gormodol	0	80	80	0	1,200	1,200
Cyfanswm yr Enillion/(Colledion) ar gyfer y cyfnod sydd wedi'i gynnwys yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau, yn deillio o newidiadau yn y gwerth teg	117	0	117	0	(200)	(200)
Cyfanswm yr Enillion/(Colledion) ar gyfer y cyfnod sydd wedi'u cynnwys yn y Gronfa Ailbrisio yn deillio o newidiadau yn y gwerth teg	(138)	0	(138)	0	0	0
Gwarediadau	0	(280)	(280)	0	(1,496)	(1,496)
Dirwasgiad yn ystod y flwyddyn	(1)	0	(1)	(3)	0	(3)
Balans ar 31 Mawrth:	2,767	0	2,767	3,016	60	3,076

†: Mae balans yr Asedau Gormodol a ddygwyd ymlaen ar 1 Ebrill 2022 wedi'i addasu £30,000 i gywiro anghydbwysedd hanesyddol rhwng asedau a ddatgelwyd yn yr Hierarchaeth Gwerth Teg a'r rhai a gynhwysir yn y nodiadau Eiddo, Peiriannau ac Offer.

Cysoni Asedau a fesurwyd ar Werth Teg i'r Fantolen

Mae gwerth cario nifer o asedau a gedwir i'w gwerthu yn is na (neu'n hafal i) werth teg yr asedau hynny. Felly, mae'r rhain wedi'u cynnwys ar y Fantolen ar eu gwerth cario yn unol â gofynion y Cod Ymarfer Cyfrifyddu ac o ganlyniad nid ydynt wedi'u cynnwys yn y datgeliadau ar gyfer asedau a gedwir ar werth teg. Mae'r tabl canlynol yn cysoni'r asedau hynny a gedwir ar werth teg â'r rhai a gariwyd ar y Fantolen:

Cysoni Asedau a fesurwyd ar Werth Teg	31 Mawrth 2023			31 Mawrth 2022		
	Gormodedd Asedau	Asedau a Ddelir ar Werth	Cyfanswm	Gormodedd Asedau	Asedau a Ddelir ar Werth	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Asedau a fesurwyd ar Werth Teg	2,767	0	2,767	3,016	60	3,076
Asedau a fesurwyd ar eu gwerth cario	0	0	0	30	0	30
Asedau a gariwyd ar y Fantolen	2,767	0	2,767	3,046	60	3,106

26.5 Ymrwymadau Cyfalaf

O fewn rhaglen gyfalaf 2022/2023 yr Awdurdod, mae £56.733m yn ymwneud â chynlluniau a oedd wedi ymrwymo'n gytundebol ar 31 Mawrth 2023 (£4.750m wedi'i ymrwymo'n gytundebol ar 31 Mawrth 2022):

Ymrwymadau Cyfalaf	Ymrwymiad	Amcangyfrifedig	Ymrwymiad	Amcangyfrifedig
	Gwerth	Amserlen ar gyfer	Gwerth	Amserlen ar gyfer
	2022/2023	Cwblhau	2021/2022	Cwblhau
	£000	Nifer y Blynnyddoedd	£000	Nifer y Blynnyddoedd
Prosiect Seilwaith Rheilffordd Glynebwy	37,326	2	0	0
Ysgol Gynradd a Chyfleuster Gofal Plant Glyncoed	10,754	2	0	0
Adennill 2†	3,999	1	27	2
Abertillery Rail Spur	1,499	1	0	0
LTF Metro Plus	1,410	1	1,411	1
Gwaith Gwella Priffyrdd	570	1	551	1
Darpariaeth Ysgol Cyfrwng Cymraeg - Tredegar	225	2	0	0
Arloesedd ar gyfer Datgarboneiddio - WBRID	159	1	159	1
Datblygiad Lime Avenue	140	1	187	1
Gwasanaethau Cymdeithasol	107	1	37	1
Teithio Egnïol	106	1	0	0
Ysgolion yr 21ain Ganrif - Prosiectau Band B	51	1	93	4
Tŷ Augusta - Podiau Galluogi	40	1	491	1
Canolfan Ailgylchu Gwastraff Cartref	30	1	158	1
Gwaith Adferol ym Mhont Newtown, Glynebwy	24	1	756	1
Prosiectau Dechrau'n Deg	8	1	129	1
Cynnal a Chadw Ysgolion	6	1	80	1
Canolfan Beirianeg Hive - Hi Value	0	0	103	2
Difrod Llifogydd 2020	0	0	90	1
Arall*	279	1	478	1
Cyfanswm	56,733		4,750	

Regain 2 † : Mae datblygiad Regain 2 yn rhan o Gytundeb Menter ar y Cyd Lime Avenue, gyda gwariant a gafwyd ac asedau/ rhwymedigaethau sy'n codi yn cael eu rhannu rhwng y sefydliadau partner yn unol â thelerau'r cytundeb.

Arall*: Yn cynnwys cadw symiau heb eu talu ar brosiectau seilwaith ac adfywio ac amryw o ymrwymadau cynlluniau eraill.

26.6 Ailbrisiadau

Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu rhaglen dreigl o ailbrizio i sicrhau bod pob ased yn cael ei ailbrizio ar gyfnodau o ddim mwy na 5 mlynedd.

Cafodd y buddiannau rhydd-ddaliadol a lesddaliadol yn yr eiddo a ddelid gan y Cyngor eu gwerthuso'n annibynnol ar 1 Ebrill 2023 gan Savills (UK) Limited, gan weithredu yn rhinwedd Priswyr Allanol fel y'u diffinnir yn Llyfr Coch RICS (ond nid, er mwyn osgoi amheuaeth, fel Prisiwr Allanol y Gronfa fel y'i diffinnir gan Reoliadau Rheolwyr Cronfeydd Buddsoddi Amgen 2013). Mae'r gwerthuso'n cyd-fynd â gofynion IFRS 13, SSAP 19 a Safonau Byd-eang Gwerthuso RICS (sy'n ymgorffori Safonau Gwerthuso Rhyngwladol IVSC) a ddaeth i rym o 31 Ionawr 2022 ynghyd, lle bo'n berthnasol, ag Atodiad Cenedlaethol y DU a ddaeth i rym o 14 Ionawr 2019, (gyda'i gilydd y "Llyfr Coch").

Adroddodd y Priswyr fod cyfanswm gwerth pob un o'r eiddo a gedwir gan y Cyngor yn £56,958,262.97.

Daethpwyd at y gwerthusiadau yn bennaf trwy gyfeirio at dystiolaeth o'r farchnad ar gyfer eiddo cymharol.

Ni chaiff Eiddo, Peiriannau ac Offer nad ydynt yn darparu potensial gwasanaeth i'r Awdurdod (hynny yw, yr asedau hynny a ddosbarthir fel asedau dros ben) eu mesur am eu potensial gwasanaeth ond am y manteision economaidd sydd ynghlwm wrth yr asedau. Felly, y sail mesur gwerth cyfredol ar gyfer yr asedau hyn yw Gwerth Teg yn unol â'r diffiniadau a'r gofynion mesur yn IFRS13.

Mae pob ased a oedd yn destun ailbrizio yn ystod 2022/2023 wedi cael ei asesu am gydrannau perthnasol. Mae ailbrizio'r cydrannau hynny, lle ystyrir eu bod yn berthnasol, wedi'u cynnwys yn y ffigurau isod.

Y dyddiad effeithiol ar gyfer ailbrizio yw 31 Mawrth 2023.

O ganlyniad i gynnydd parhaus mewn costau deunyddiau ac ailadeiladu, ystyriwyd ei bod yn angenrheidiol ailbrizio'r asedau hynny sydd fel arfer yn cael eu gwerthuso gan ddefnyddio'r dull DRC er mwyn sicrhau nad oedd y gwerthoedd ar y Daflen Fantolen wedi'u tanamcangyfrif yn sylweddol. Mabwysiadwyd dull mynegeo i ddiweddarau gwerthoedd cario'r categorïau asedau perthnasol, (ysgolion a meysydd parcio). Effaith yr ymarfer mynegeo hwn fu cynnydd yng ngwerth gros asedau'r Awdurdod o £6.580 miliwn (yn ogystal â'r cynnydd o £19.830 miliwn yn deillio o'r broses werthuso ffurfiol).

Mae'r datganiad canlynol yn dangos cyfanswm gwerth gros yr asedau yn ystod pob blwyddyn ariannol a ailbrisiwyd yn ffurfiol gan ddefnyddio dulliau gwerthuso cyfredol. Mae hyn yn rhoi syniad o gynnydd rhaglen dreigl 5 mlynedd yr Awdurdod ar gyfer ailbrizio asedau sefydlog.

Gwerthusiadau Asedau (Gwerth Cyfredol)	Tir Arall Adeiladau	Cymuned Asedau	Treftadaeth Asedau	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000

Diwedd y Flwyddyn:

31 Mawrth 2023	54,429†	0	0	54,429
31 Mawrth 2022	136,441	0	727	137,168
31 Mawrth 2021	118,626	256	600	119,482
31 Mawrth 2020	79,326	0	532	79,858
31 Mawrth 2019	29,836	0	0	29,836

†: Mae gwerth yr asedau a ailbrisiwyd ar gyfer 2022/2023 a gynhwysir yng Nghyfrifon Endid Sengl y Cyngor yn wahanol i werth yr asedau a brisiwyd gan Savills gan fod y prisiwr penodedig wedi cynnwys asedau a gafodd eu heithrio'n bennaf o Gyfrifon y Cyngor wedi hynny mewn perthynas â'r JVA Lime Avenue, a oedd yn eiddo i Silent Valley Waste Services Ltd. ar 31 Mawrth 2023, neu a gafodd eu gwaredu erbyn y dyddiad hwnnw.

26.7 Gwariant Cyfalaf a Chyllido

O'r buddsoddiad cyfalaf o £47.590m a wnaed yn 2022/2023, ariannwyd £41.634m yn ystod y flwyddyn drwy grantiau'r llywodraeth, cyfraniadau refeniw, a chymhwyso derbyniadau cyfalaf. Mae'r gofyniad cyllido cyfalaf sy'n weddill o £5.956m wedi'i ariannu drwy fenthycia a phrydlesi cyllid, fel y nodir isod:

Gwariant Cyfalaf a Chyllido	2022/2023	2021/2022
	£000	(All-ddatganwyd)† £000
Buddsoddiad Cyfalaf: Eiddo, Peiriannau ac Offer	43,077	13,014
REFCUS	4,513	5,076
	47,590	18,090
Ffynonellau Cyllid:		
Darpariaeth Refeniw	(468)	(458)
Derbyniadau Cyfalaf	(123)	(57)
Grantiau'r Llywodraeth a Chyfraniadau Eraill	(41,043)	(13,305)
	(41,634)	(13,820)
Cynnydd yn y gofyniad cyllido cyfalaf:	5,956	4,270
Esboniad o symudiadau yn ystod y flwyddyn:		
Benthycia â Chymorth Ariannol y Llywodraeth	1,759	972
Benthycia Heb Gefnogaeth Cymorth Ariannol y Llywodraeth	3,868	2,797
Lesddaliadau Cyllid	329	501
Cyfanswm y Benthyciadau:	5,956	4,270

†: Mae trafodion Gwariant a Chyllido yn 2021/2022 wedi'u hailddatgan ar ôl dileu Cyfran Gyfalaf Llywodraeth Cymru o'r JVA Lime Avenue, a chynnwys cyllid i'r JVA ar gyfer datblygu'r unedau busnes, a ddosbarthir fel gwariant REFCUS.

27.

Asedau Treftadaeth

Mae'r Awdurdod yn berchen ar yr asedau treftadaeth canlynol, sydd wedi'u cadw'n bennaf am eu cyfraniad at wybodaeth a diwylliant:

Asedau Treftadaeth (Ar y Fantolen)	Amcangyfrifedig Cost/Gwerthusiad £000
The Guardian, Chwe Chloch	379
'Y Guardian' yw'r gofeb lofaol fwyaf yng Nghymru ac mae'n coffáu trychineb lofaol Six Bells ym 1960 lle colodd 45 o ddynion a bechgyn eu bywydau mewn ffrwydrad nwy a llwch glo tanddaearol. Mae'r gofeb yn gerflun 12.6 metr o uchder o löwr, wedi'i adeiladu o dros 20,000 o dafelli unigol o ddr 10mm o drwch ac yn sefyll ar blinrh tywodfaen 7.4 metr o uchder.	
Ebbw Vale War Memorial	225
Datgelwyd ar 24 Medi 1924 gan Syr Frederick Mills. Wedi'i restru fel cofeb ryfel anarferol o gymhleth, mewn lleoliad amlwg.	
Regalia Dinesig	122
Yn cynnwys y Gadwyn Faerol, Cadwyn y Faeres a'r Byrlyd Dinesig.	
Cyfanswm y Gwerth:	726

Mae'r henebion hyn wedi'u gwerthuso ar sail cost amnewid yswiriant ac nid ydynt wedi'u dibrisio gan fod eu hoes ddefnyddiol yn cael ei hystyried yn amhenodol.

Mae'r asedau canlynol yn bodloni'r diffiniad o 'asedau treftadaeth', ond nid ydynt wedi'u cynnwys ar Fantolen yr Awdurdod:

Asedau Treftadaeth (Heb eu Hadrodd ar y Fantolen)	Disgrifiad	Gwerthusiad
Aneurin Bevan Stones	Mae'r gofeb hon yn coffáu Aneurin Bevan, a aned yn Nhredegar ym 1897 ac a etholwyd yn AS dros yr ardal ym 1929. Mae'r monolith canolog yn cynrychioli Aneurin Bevan ei hun, tra bod tair carreg lloeren yn cynrychioli ei etholwyr yng Nglynebwy, Tredegar a Rhymni.	Nid oes unrhyw wybodaeth am gost na gwerthuso ar gael ar gyfer yr ased hwn ac mae'n debygol y bydd cost cael gwerthuso yn ormodol o'i gymharu â'r gwerth.
Clydach Coal Level	Pâr o lefelau glo sydd wedi'u cadw'n dda ac sydd wedi'u dyddio gyda chysylltiad tramffordd â Rheilffordd Clydach.	Nid oes unrhyw wybodaeth am gost na gwerthuso ar gael ar gyfer yr ased hwn ac mae'n debygol y bydd cost cael gwerthuso yn ormodol o'i gymharu â'r gwerth.
Banc Ffwrnais Glyn Ebwy (aka 45 Yard)	Wedi'i restru fel goroesiad prin iawn o fanc ffwrnais enfawr, a ddechreuwyd ddiwedd y 18fed ganrif, sydd wedi'i gadw'n gyfan i raddau helaeth. O ran maint, dim ond y banc ffwrnais yng Nghyfarthfa all fod yn oroesiad cyfoes mwy yn genedlaethol ac yn rhyngwladol.	Nid oes unrhyw wybodaeth am gost na gwerthuso ar gael ar gyfer yr ased hwn ac mae'n debygol y bydd cost cael gwerthuso yn ormodol o'i gymharu â'r gwerth.
Gorsedd Stones, Ebbw Vale	Wedi'i godi'n wreiddiol ym Mharc Glynebwy ym mis Mehefin 1957 ar gyfer yr eisteddfod genedlaethol 1958, symudwyd y cylch cerrig yn ddiweddarach i'w leoliad presennol gerllaw Ffordd y Fynwent.	Nid oes unrhyw wybodaeth am gost na gwerthuso ar gael ar gyfer yr ased hwn a chost mae cael prisiad yn debygol o fod yn ataliol o'i gymharu â'r gwerth.
Ffwrnais Awyru Glofa Llandafal	Mae'n debyg bod y ffwrnais awyru hon yn dyddio o ddatblygiadau mwyngloddio yn y 1840au neu'r 1850au. Wedi'i rhestru fel simnai glofa ffwrnais aer gynnar, yr unig un o'r ffurf nodweddiadol hon y gwyddys ei bod wedi goroesi yn Ne Cymru.	Nid oes unrhyw wybodaeth am gost na gwerthuso ar gael ar gyfer yr ased hwn a chost mae cael prisiad yn debygol o fod yn ataliol o'i gymharu â'r gwerth.
Peiriant Pwmpio Glofa Forol	Peiriant pwmpio stêm a adeiladwyd gan Hathorn Davey o Leeds ym 1893 ac a ddefnyddiwyd gynt ym Mhwl Glo Marine. Fe'i hystyrir o bwysigrwydd cenedlaethol fel peiriant pwmpio pwll glo prin sydd wedi goroesi'n gyfan o ddiwedd y 19eg ganrif.	Nid oes unrhyw wybodaeth am gost na gwerthuso ar gael ar gyfer yr ased hwn ac mae'n debygol y bydd cost cael gwerthuso yn ormodol o'i gymharu â'r gwerth.
Gwaith Haearn Sirhowy	Yr olion trawiadol yng Ngwaith Haearn Sirhowy yw'r unig gyfateiliad gwaith haearn o'r 18fed ganrif sydd i'w weld o hyd yn y Fwrdeistref Sirol.	Nid oes unrhyw wybodaeth am gost na gwerthuso ar gael ar gyfer yr ased hwn ac mae'n debygol y bydd cost cael gwerthuso yn ormodol o'i gymharu â'r gwerth.
Maen Ffin Gwaith Haearn Sirhowy	Dyddiedig 1818 a'i chodi fel carreg ffin ar gyfer Gwaith Haearn Sirhowy. Wedi'i restru fel goroesiad prin o garreg ffin ddiwydiannol o ddechrau'r 19eg ganrif gyda hanes anarferol.	Nid oes unrhyw wybodaeth am gost na gwerthuso ar gael ar gyfer yr ased hwn ac mae'n debygol y bydd cost cael gwerthuso yn ormodol o'i gymharu â'r gwerth.
Ty Mawr, Nantyglo House	Dim ond sylfeini sydd ar ôl o blasty Tŷ Mawr a adeiladwyd gan deulu Bailey ym 1816, yn agos at Dyrau'r Tŷ Crwn yn Nantyglo.	Nid oes unrhyw wybodaeth am gost na gwerthuso ar gael ar gyfer yr ased hwn ac mae'n debygol y bydd cost cael gwerthuso yn ormodol o'i gymharu â'r gwerth.

Ystyrir bod nifer o asedau eraill, gan gynnwys Swyddfeydd Cyffredinol Gwaith Glyn Ebwy, Eglwys Sant Illtyd, Sefydliad Glowyr Llanhilledd a Phont y Drenewydd, yn weithredol eu natur ac felly nid ydynt wedi'u cynnwys fel asedau treftadaeth, ond maent wedi'u cynnwys o fewn dosbarthiadau asedau priodol y Fantolen.

28. Lesddaliadau

28.1 Awdurdod fel Lesddeiliad - Lesddaliadau Ariannol

Mae'r Cyngor wedi caffael nifer o asedau o dan brydlesi cyllid, y mae eu gwerth net yn gyfanswm o £0.439m (2021/2022: £0.139m). Mae'r asedau a gafwyd o dan y brydlesi hyn yn cael eu cario fel Eiddo, Peiriannau ac Offer yn y Fantolen. Mae'r Awdurdod wedi ymrwymo i wneud taliadau lleiaf o dan y brydlesi hyn sy'n cynnwys setliad y rhwymedigaeth anghyfredol ar gyfer yr ased a gafwyd gan yr Awdurdod a chostau cyllid a fydd yn daladwy gan yr Awdurdod mewn blynyddoedd i ddod tra bo'r rhwymedigaeth yn parhau i fod heb ei thalu. Mae'r taliadau prydles lleiaf sy'n ofynnol dros gyfnod o ddim mwy na 5 mlynedd yn cyfanswm o £0.673m (2021/2022: £0.474m).

28.2 Awdurdod fel Lesddeiliad - Lesddaliadau Gweithredol

Mae'r Awdurdod wedi caffael amryw o gerbydau ac offer drwy ymrwymo i brydlesi gweithredol, gyda hoes nodweddiadol o 5 mlynedd. Y taliadau prydles gofynnol ar 31 Mawrth 2023 sy'n ddyledus o dan brydlesi na ellir eu canslo yn y blynyddoedd i ddod yw:

	31 Mawrth 2023		31 Mawrth 2022	
	Cerbydau, planhigion Tir arall		Cerbydau, planhigion Tir arall	
Taliadau Isafswm Prydles Weithredol ac offer ac adeiladau ac offer ac adeiladau				
	£000	£000	£000	£000
Dim hwyrach na blwyddyn	30	218	106	248
Yn hwyrach na blwyddyn a dim hwyrach na 5 mlynedd	44	278	71	476
Yn hwyrach na 5 mlynedd	0	820	12	840
Cyfanswm y Taliadau Les Isafswm	74	1,316	189	1,564

Cyfanswm y taliadau i gyfrifon refereniw gwasanaeth yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn ystod y flwyddyn mewn perthynas â'r lesddaliadau hyn oedd £0.380m (2021/2022: £0.362m).

Ni chedwir unrhyw falansau ar y Fantolen mewn perthynas â Lesddaliadau Gweithredol

28.3 Awdurdod fel Lesydd - Lesddaliadau Ariannol

Mae gan yr Awdurdod 2 drefniant prydles ariannol fel prydleswr:

- Yn 2011/2012, gwnaeth yr Awdurdod gytundeb 50 mlynedd i brydlesu rhan o adeilad y Swyddfeydd Cyffredinol yng Nglynebwy i Bwyllgor Cofnodion ar y Cyd Gwent a gynhelir gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen, ar gyfer cartrefu cyfleuster Archifau Sir Gwent.

- Yn 2021/2022, gwnaeth yr Awdurdod gytundeb prydles 7 mlynedd gydag Ymddiriedolaeth Hamdden Aneurin mewn perthynas ag offer.

Mae gan yr Awdurdod fuddsoddiad gros yn y lesddaliadau, sy'n cynnwys y taliadau les gofynnol y disgwyliar eu derbyn dros weddill tymor y les.

Mae'r buddsoddiad gros yn y lesddaliadau sy'n ymwneud â'r asedau hyn wedi'i ffurfio fel a ganlyn:

	31 Mawrth 2023		31 Mawrth 2022	
	Cerbydau, planhigion Tir arall		Cerbydau, planhigion Tir arall	
Dyledwr Prydles Ariannol	ac offer ac adeiladau ac offer ac adeiladau			
	£000	£000	£000	£000
Cyfredol	70	74	69	70
Di-gyfredol	289	2,640	358	2,714
Gwerth Gweddilliol Heb Warant o Eiddo	0	(450)	0	(450)
Cyfanswm	359	2,264	427	2,334

	Buddsoddiad Gros mewn Les			
	31 Mawrth 2023		31 Mawrth 2022	
	Cerbydau, planhigion Tir arall		Cerbydau, planhigion Tir arall	
Lesddaliadau Cyllid - Lesydd	ac offer ac adeiladau ac offer ac adeiladau			
	£000	£000	£000	£000
Dim hwyrach na blwyddyn	70	74	69	70
Yn hwyrach na blwyddyn a dim hwyrach na 5 mlynedd	289	338	285	321
Yn hwyrach na 5 mlynedd	0	1,852	73	1,943
Cyfanswm	359	2,264	427	2,334

Derbynnir y buddsoddiad gros yn y lesddaliadau a'r taliadau les gofynnol dros y cyfnodau canlynol:

Lesddaliadau Cyllid - Lesydd	Taliadau Les Isafswm			
	31 Mawrth 2023		31 Mawrth 2022	
	Cerbydau, planhigion Tir arall		Cerbydau, planhigion Tir arall	
	ac offer ac adeiladau		ac offer ac adeiladau	
	£000	£000	£000	£000
Dim hwyrach na blwyddyn	74	216	74	216
Yn hwyrach na blwyddyn a dim hwyrach na 5 mlynedd	297	865	297	866
Yn hwyrach na 5 mlynedd	0	4,004	74	4,220
Cyfanswm	371	5,085	445	5,302

28.4

Awdurdod fel Lesydd - Lesddaliadau Gweithredol

Mae'r Awdurdod yn prydlesu tir ac adeiladau o dan brydlesi gweithredol. Y taliadau prydles lleiaf sy'n dderbyniadwy o dan brydlesi na ellir eu canslo yn y blynyddoedd i ddod yw £3.038m (2021/2022: £3.112m).

Isafswm Taliadau Derbyniadwy ar gyfer Les Weithredol	31 Mawrth 2023 31 Mawrth 2022	
	Tir arall	Tir arall
	ac adeiladau ac adeiladau	
	£000	£000
Dim hwyrach na blwyddyn	793	745
Yn hwyrach na blwyddyn a dim hwyrach na 5 mlynedd	1,505	1,638
Yn hwyrach na 5 mlynedd	740	729
Cyfanswm y Taliadau Les Isafswm sy'n Dderbyniadwy	3,038	3,112

29.

Buddsoddiadau Anghyfredol

Mae buddsoddiadau anghyfredol yn cynnwys 100% o gyfranddaliadau'r Awdurdod yn Silent Valley Waste Services Ltd. a chyfran o'r cyfranddaliadau ecwiti a wnaed gan Fargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd yn Pharmatelligence Ltd. Gwerth y cyfranddaliadau hyn a gynhwysir ym Mantolen yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2023 oedd £0.657m (31 Mawrth 2022: £0.342m).

29.1

Gwasanaethau Gwastraff Dyffryn Silent Cyf. (SVWS)

Yr Awdurdod yw perchennog cwmni gwaredu gwastraff yr Awdurdod Lleol - Silent Valley Waste Services Ltd.. Yr Awdurdod yw'r unig gyfranddaliwr, gan ddarparu cyfalaf cyfranddaliadau gwerth £250,000 o 1,000 cyfranddaliadau cyffredin a 249,000 cyfranddaliadau adbrynadwy o £1 yr un. Gellir adbrynu'r rhain yn ôl dewis llwyr yr Awdurdod. Sefydlwyd y cwmni ym 1994 yn unol â Rhan V o Ddeddf Llywodraeth Leol a Thai 1989.

Yn 2011 cyhoeddodd Asiantaeth yr Amgylchedd (Cymru) hysbysiad cau ar gyfer y safle tirlenwi yng Nghwm, Glynwby. Ar 22 Awst 2011, stopiodd y safle dderbyn gwastraff i safleoedd tirlenwi. Mae Silent Valley Waste Service Ltd. yn parhau i reoli'r Orsaf Trosglwyddo Gwastraff a'r gwaith cysylltiedig o gasglu a chludo gwastraff yr Awdurdod yn y cyfleuster hwn, Safle Mwynderau Dinesig yr Awdurdod a'r gweithrediadau yn y Lagyn Trwytholch.

Ar 31 Mawrth 2023 roedd gan y cwmni dri chyfarwyddwr cofrestredig. Penodwyd dau Aelod Etholedig o GBS Blaenau Gwent yn gyfarwyddwyr anweithredol, un yn weithredol o 19 Mawrth 2018 ac un yn weithredol o 1 Mehefin 2019; ymddiswyddodd un o'r rhain ar 2 Ebrill 2020 a chafodd Aelod Etholedig arall ei ddisodli yn weithredol o'r dyddiad hwnnw. Ymddiswyddodd y ddau Aelod Etholedig hyn a chawsant eu disodli ar 7 Mehefin 2022.

Un o ddibenion datganedig ailstrwythuro'r bwrdd yn 2012 oedd i'r Awdurdod gymryd rheolaeth dros weithgareddau yn Silent Valley Waste Services, ac o ganlyniad mae'n ofynnol i'r Awdurdod baratoi datganiadau Cyfrifyddu Grŵp. Mae'r rhain wedi'u cynnwys ar dudalennau 124-143, yn seiliedig ar Gyfrifon 2022/2023 y cwmni fel y'u cymeradwywyd gan Fwrdd Silent Valley ar 31 Gorffennaf 2023.

Ym mis Rhagfyr 2017, gwnaeth y Cyngor y penderfyniad i ddod â'r gwasanaethau a ddarparwyd gan Silent Valley Waste Services Limited yn ôl yn fewnol. Yn dilyn diwydrwydd dyladwy helaeth, dechreuodd y broses drosglwyddo gyda dyddiad targed o 31 Ionawr 2023. Oherwydd oedi wrth gael y trwyddedau amgylcheddol a gweithredol gofynnol, ni ellid trosglwyddo gweithwyr a weithgareddau'r Cwmni i'r Cyngor tan 1 Mai 2023. Ar y dyddiad hwnnw, rhoddodd y Cwmni'r gorau i fasnachu a chymerodd y Cyngor gyfrifoldeb am holl asedau a rhwymedigaethau'r Cwmni.

29.2

Bargen Ddinesig - Buddsoddiad yn Pharmatelligence Cyf.

Yn ystod 2020/2021, gwnaeth Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd fuddsoddiad ecwiti o £2 filiwn yn Pharmatelligence, ymgynghoriaeth data gofal iechyd sy'n darparu tystiolaeth arbenigol, annibynnol, o'r byd go iawn ar gyfer gwasanaethau gofal iechyd a'r diwydiant fferyllol. Roedd y buddsoddiad yn cynrychioli cyfran yn y cwmni o tua 16.6% ac mae cyfran Blaenau Gwent, sy'n cyfateb i £92,395, wedi'i chynnwys ar y Fantolen ar gost.

30. Dyledwyr Anghyfredol

Mae dyledwyr anghyfredol yn y fantolen yn cynnwys y canlynol:

	31 Mawrth 2023				31 Mawrth 2022			
	Dyledwyr Gros	Nam ar y gwerth	Rhagdaliadau	Cyfanswm Net Di-gyfredol Dyledwyr	Dyledwyr Gros	Nam ar y gwerth	Rhagdaliadau	Cyfanswm Net Di-gyfredol Dyledwyr
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Dyledwyr Anghyfredol								
Awdurdodau Lleol	2,640	0	0	2,640	2,714	0	0	2,714
Endidau ac Unigolion Eraill	1,392	(142)	99	1,349	1,414	(88)	32	1,358
Cyfanswm	4,032	(142)	99	3,989	4,128	(88)	32	4,072

Nam ar Dyledwyr Anghyfredol

Mae balansau dyledwyr anghyfredol wedi'u lleihau i adlewyrchu symiau nad ydynt wedi'u dileu ond a ystyrir yn anadferadwy o bosibl. Mae cyfrifon lwfans nam wedi'u sefydlu ar gyfer y dyledwyr canlynol.

	31 Mawrth 2023			31 Mawrth 2022		
	Gros Dyledwr	Nam ar y gwerth	Net Dyledwr	Gros Dyledwr	Nam ar y gwerth	Net Dyledwr
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Nam ar Dyledwyr Anghyfredol						
Pridiannau Tir ac Eiddo	187	(142)	45	121	(88)	33
Cyfanswm	187	(142)	45	121	(88)	33

31. Cydgrynhoi Ysgolion mewn Cyfrifon Endid Sengl

Cyfrifir incwm, gwariant, asedau, rhwymedigaethau, cronfeydd wrth gefn a llif arian ysgolion yn unol â'r driniaeth ragnodedig yn y Cod Ymarfer Cyfrifyddu fel y nodir ym mholisïau cyfrifyddu'r Awdurdod (*gweler polisi 1.20, tudalen 31*). Dyma werth asedau'r ysgol sydd wedi'u cynnwys yn y Fantolen:

Gwerth Asedau'r Ysgol	31 Mawrth 2023				31 Mawrth 2022			
	Cymuned Ysgolion	Gwirfoddol Rheoledig a Ysgolion a Gynorthwyr	Sefydliad Ysgolion	Cyfanswm	Cymuned Ysgolion	Gwirfoddol Rheoledig a Ysgolion a Gynorthwyr	Sefydliad Ysgolion	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Tir ac Adeiladau	104,157	0	4,483	108,640	86,817	0	3,724	90,541

Cynyddodd gwerth net asedau anghyfredol ysgolion £10.067m yn ystod 2022/2023 o ganlyniad i ailbriso asedau penodol ysgolion gan y prisiwr allanol penodedig. Lle na chafodd asedau Ysgolion eu hailbriso'n ffurfiol, arweiniodd mynegeo at gynnydd mewn gwerthoedd cario o £8.032m.

Mae gan yr Awdurdod y mathau canlynol o ysgolion a gynhelir o dan ei reolaeth:

Dadansoddiad o Ysgol yn ôl Math	31 Mawrth 2023				31 Mawrth 2022			
	Cymuned Ysgolion	Gwirfoddol Rheoledig a Ysgolion a Gynorthwyr	Sefydliad Ysgolion	Cyfanswm	Cymuned Ysgolion	Gwirfoddol Rheoledig a Ysgolion a Gynorthwyr	Sefydliad Ysgolion	Cyfanswm
Ysgolion Cynradd	15	4	0	19	15	4	0	19
Ysgolion Canol	2	0	0	2	2	0	0	2
Ysgolion Uwchradd	1	0	1	2	1	0	1	2
Ysgolion Arbennig	2	0	0	2	2	0	0	2
Cyfanswm	20	4	1	25	20	4	1	25

Ar gyfer yr ysgolion a gynhelir hynny nad ydynt yn cael eu rheoli gan yr Awdurdod, mae unrhyw drafodion a wnaed ar eu rhan wedi'u cynnwys yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a'r nodiadau cysylltiedig o dan y Portffolio priodol, neu'n eithriadol fel taliadau trydydd parti.

Yn ystod y flwyddyn, arweiniodd trafodion mewn perthynas ag endidau ysgol at y gwargedion neu'r diffygion canlynol:

Trafodion Ysgol - (Gorwedd)/Diffyg yn ystod y Flwyddyn	2022/2023				2021/2022			
	Cymuned Ysgolion	Gwirfoddol Rheoledig a Ysgolion a Gynorthwyr	Sefydliad Ysgolion	Cyfanswm	Cymuned Ysgolion	Gwirfoddol Rheoledig a Ysgolion a Gynorthwyr	Sefydliad Ysgolion	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Ysgolion Cynradd	870	108	0	978	(1,060)	(167)	0	(1,227)
Ysgolion Canol	189	0	0	189	(1,112)	0	0	(1,112)
Ysgolion Uwchradd	(19)	0	309	290	29	0	(184)	(155)
Ysgolion Arbennig	(49)	0	0	(49)	(53)	0	0	(53)
Cyfanswm (Gorwedd)/Diffyg yn ystod y Flwyddyn	991	108	309	1,408	(2,196)	(167)	(184)	(2,547)

Roedd y balansau canlynol yn cael eu dal gan ysgolion ar ddiwedd y flwyddyn ariannol:

Balansau Ysgol	31 Mawrth 2023				31 Mawrth 2022			
	Cymuned Ysgolion	Gwirfoddol Rheoledig a Ysgolion a Gynorthwyr	Sefydliad Ysgolion	Cyfanswm	Cymuned Ysgolion	Gwirfoddol Rheoledig a Ysgolion a Gynorthwyr	Sefydliad Ysgolion	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Ysgolion Cynradd	(2,435)	(558)	0	(2,993)	(3,305)	(666)	0	(3,971)
Ysgolion Canol	(663)	0	0	(663)	(852)	0	0	(852)
Ysgolion Uwchradd	(372)	0	(303)	(675)	(353)	0	(612)	(965)
Ysgolion Arbennig	(489)	0	0	(489)	(440)	0	0	(440)
Cyfanswm	(3,959)	(558)	(303)	(4,820)	(4,950)	(666)	(612)	(6,228)

32. Buddsoddiadau Cyfredol

Ar 31 Mawrth 2023, roedd yr Awdurdod wedi gosod £12.065m o fuddsoddiadau gydag awdurdodau lleol eraill nad oeddent i'w had-dalu o fewn 90 diwrnod (2021/2022: £21.0m). Felly mae'r rhain wedi'u dosbarthu fel buddsoddiadau cyfredol. Dangosir yr holl fuddsoddiadau eraill sy'n ddyledus i'w had-dalu o fewn 90 diwrnod, sef cyfanswm o £54.0m (2021/2022: £79.0m) o fewn arian parod ac arian cyfatebol.

33. Rhestrau Eiddo

Roedd gan yr Awdurdod falansau stoc gwerth £1.004m ar 31 Mawrth 2023, a oedd yn cynnwys yn bennaf Brofion Llif Ochrol a Chyfarpar Diogelu Personol a roddwyd:

Rhestrau Eiddo	Balans yn 1 Ebrill 2021 £000	Rhoddion a Pryniannau £000	Wedi'i gydnabod fel treuliau yn ystod y flwyddyn £000	Wedi'i Ysgrifennu i Ffwrdd £000	Balans yn 31 Mawrth 2022 £000	Rhoddion a Pryniannau £000	Wedi'i gydnabod fel treuliau yn ystod y flwyddyn £000	Wedi'i Ysgrifennu i Ffwrdd £000	Balans yn 31 Mawrth 2023 £000
Stoc Cyffredinol	353	672	(712)	0	313	1,167	(1,091)	0	389
Stoc a Roddwyd: Profion Llif Ochrol	0	1,421	(111)	0	1,310	0	(337)	(554)	419
Stoc a Roddwyd: Offer Diogelu Personol	864	370	(432)	0	802	54	(660)	0	196
Cyfanswm	1,217	2,463	(1,255)	0	2,425	1,221	(2,088)	(554)	1,004

34. Dyledwyr Cyfredol

Dyma oedd y symiau sy'n ddyledus i'r Awdurdod, ar ôl tynnu nam ar werth:

Dyledwyr Cyfredol	31 Mawrth 2023				31 Mawrth 2022 (Ail-ddatganwyd)†			
	Dyledwyr Gros £000	Nam ar y gwerth £000	Rhagdaliadau £000	Cyfanswm y Cerrynt Net Dyledwyr £000	Dyledwyr Gros £000	Nam ar y gwerth £000	Rhagdaliadau £000	Cyfanswm y Cerrynt Net Dyledwyr £000
Llywodraeth Cymru	23,727	0	0	23,727	19,182	0	0	19,182
Llywodraeth Ganollog Arall	3,717	0	0	3,717	2,162	0	0	2,162
Awdurdodau Lleol	3,384	(97)	0	3,287	2,653	(55)	0	2,598
GIG	2,002	(58)	0	1,944	1,700	(50)	0	1,650
Ôl-ddyledion Treth y Cyngor	8,184	(3,368)	0	4,816	7,677	(3,068)	0	4,609
Endidau ac Unigolion Eraill	5,593	(1,611)	453	4,435	4,163	(1,437)	414	3,140
Masnach	654	(369)	65	350	1,270	(463)	254	1,061
Cyfanswm	47,261	(5,503)	518	42,276	38,807	(5,073)	668	34,402

†: Mae Dyledwyr Cyfredol yn 2021/2022 wedi'u hail-ddatgan i gywiro cam-gategoreiddio grantiau Llywodraeth Cymru/ Llywodraeth Ganollog Arall, ac i addasu ar gyfer balansau asiantaethau a ddatgelwyd yn flaenorol fel arian parod.

Nam ar Ddyledwyr Cyfredol

Mae balansau dyledwyr cyfredol wedi'u lleihau i gyfrif am symiau nad ydynt wedi'u dileu ond sydd o bosibl yn anadferadwy. Ar gyfer y dyledwyr hynny sy'n dod o fewn cwmpas IFRS9, mae'r 'Dull Syml' wedi'i gymhwyso lle mae colledion nam yn seiliedig yn awtomatig ar golledion credyd disgwylidig oes.

Mae'r Awdurdod hefyd wedi sefydlu lwfansau nam ar gyfer dyledwyr sydd y tu allan i gwmpas IFRS9, yn enwedig ôl-ddyledion treth gyngor a gordaliadau budd-dal tai.

Nam ar Ddyledwyr Cyfredol	31 Mawrth 2023			31 Mawrth 2022		
	Gros	Nam ar y gwerth	Net	Gros	Nam ar y gwerth	Net
	Dyledwr		Dyledwr	Dyledwr		Dyledwr
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
<i>Nam ar Ddyledwyr o fewn cwmpas IFRS 9:</i>						
Pridiannau Tir ac Eiddo	288	(219)	69	313	(229)	84
Dyledwyr Masnach	373	(369)	4	723	(463)	260
Dyledwyr sy'n gysylltiedig â Gwerthiannau, Ffioedd a thaliadau	1,084	(488)	596	628	(314)	314
<i>Nam ar Ddyledwyr y tu allan i gwmpas IFRS 9:</i>						
Treth y Cyngor	8,184	(3,368)	4,816	7,677	(3,068)	4,609
Budd-daliadau Tai	1,168	(500)	668	1,183	(512)	671
Cyrrff y Sector Cyhoeddus	2,857	(155)	2,702	2,315	(104)	2,211
Dyledwyr Eraill	468	(404)	64	520	(383)	137
Cyfanswm	14,422	(5,503)	8,919	13,359	(5,073)	8,286

Sail Nam ar Ddyledwyr Cyfredol y tu allan i gwmpas IFRS9:

Treth y Cyngor

Ystyrir bod pob dyled Treth y Cyngor wedi dod yn ddyledus erbyn 31 Mawrth yn y flwyddyn ariannol y maent yn ymwneud â hi. Wrth benderfynu a ddylid lleihau gwerth y dyledion hyn, mae'r Awdurdod wedi ystyried unrhyw amgylchiad penodol hysbys mewn perthynas â dyledwyr unigol a fyddai'n effeithio ar y gallu neu'r potensial i setlo'r ddyled, e.e. methdaliad, ansolfedd neu ddianc. Yn yr achosion penodol hyn, ystyrir nad yw'r ddyled yn debygol o gael ei hadennill ar yr adeg honno ac mae wedi'i lleihau gwerth ar 100% o'r swm sy'n weddill. Ar gyfer pob achos arall, defnyddir oedran y ddyled i bennu lefel yr amhariad, yn amrywio o 5% ar gyfer y symiau hynny sydd lai nag 1 flwyddyn yn hwyr i 100% ar gyfer symiau sydd dros 5 mlynedd yn hwyr.

Budd-daliadau Tai

Mabwysiadwyd y dull symlach ar gyfer nam ar Ordaliadau Budd-dal Tai, gyda chollfeydd disgwylidig oes yn cael eu cyfrifo gan ddefnyddio matrices tebygolrwydd yn seiliedig ar oedran y ddyled sydd heb ei thalu ac asesiad o'r posibilrwydd y bydd methdaliad yn digwydd.

Cyrrff y Sector Cyhoeddus

Lle cânt eu nodi, nid yw dyledwyr mewn perthynas â chyrrff sector cyhoeddus eraill wedi'u hamharu ar y dybiaeth y bydd adferiad yn cael ei wneud yn llawn. Yn eithriadol, darperir amhariad mewn achosion lle mae gwybodaeth benodol yn dangos nad yw'r ddyled o bosibl wedi'i setlo'n llawn.

Dyledwyr Eraill

Mabwysiadwyd y dull symlach ar gyfer nam ar Dyledwyr Eraill, gyda chollfeydd oes disgwylidig yn cael eu cyfrifo gan ddefnyddio matrices tebygolrwydd yn seiliedig ar oedran y ddyled sy'n weddill ac asesiad o'r posibilrwydd y bydd methdaliad yn digwydd.

Effaith Covid-19

Lle mae nam ar y gwerth wedi'i gyfrifo gan ddefnyddio matrices tebygolrwydd, tybiwyd bod yr asesiad o'r posibilrwydd o fethu â thalu gan ddyledwyr yn uwch nag yn 2019/2020 o ganlyniad i effeithiau sy'n gysylltiedig â Covid-19 ar unigolion a busnesau. Mae hyn wedi cynyddu lefel y nam ar y gwerth sydd wedi'i gynnwys yn y cyfrifon.

Nam ar Ddyledwyr Allanol o Gwmpas IFRS9	31 Mawrth 2023						31 Mawrth 2022					
	Treth y Cyngor				Cylfanswm y Dyledwyr		Treth y Cyngor				Cylfanswm y Dyledwyr	
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
<i>Categori o ddyledwr:</i>												
Ôl-ddyledion Cyffredinol < 1 oed	2,657	145	614	128	3,544	(254)	2,767	72	665	111	3,615	(243)
Ôl-ddyledion cyffredinol > 1 flwyddyn <5 oed	4,519	523	178	187	5,407	(2,715)	3,836	689	67	264	4,856	(2,366)
Ôl-ddyledion cyffredinol > 5 oed	851	500	3	170	1,524	(1,325)	652	440	5	184	1,281	(1,087)
Dihangwyr	61	0	0	0	61	(61)	216	0	0	0	216	(216)
Methdaliad/Ymddatodiad/Ansolfedd	58	0	0	0	58	(58)	71	0	0	0	71	(71)
Arall	7	0	0	7	14	(14)	73	0	0	7	80	(80)
Ôl-ddyledion heb eu lleihau	31	0	2,062	(24)	2,069	0	62	(18)	1,578	(46)	1,576	(4)
Cyfanswm	8,184	1,168	2,857	468	12,677	(4,427)	7,677	1,183	2,315	520	11,695	(4,067)

35. Credydwyr Cyfredol

Dyma'r symiau oedd yn ddyledus gan yr Awdurdod:

Credydwyr Cyfredol	31 Mawrth 2023			31 Mawrth 2022 (Ail-ddatganwyd)†		
	Credydwyr	Derbynebaw Ymlaen Llaw	Cyfanswm y Cerrynt Credydwyr	Credydwyr	Derbynebaw Ymlaen Llaw	Cyfanswm y Cerrynt Credydwyr
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Llywodraeth Cymru	(2,877)	0	(2,877)	(1,842)	0	(1,842)
Llywodraeth Ganolog Arall	(692)	(8)	(700)	(1,429)	0	(1,429)
Awdurdodau Lleol	(955)	(98)	(1,053)	(1,152)	(72)	(1,224)
GIG	(270)	0	(270)	(395)	0	(395)
Credydwyr Cyfalaf	(2,434)	0	(2,434)	(4,527)	0	(4,527)
Credydau Treth y Cyngor	(1,135)	0	(1,135)	(946)	0	(946)
Endidau ac Unigolion Eraill	(8,846)	(355)	(9,201)	(9,691)	(339)	(10,030)
Masnach	(2,692)	0	(2,692)	(3,679)	0	(3,679)
Cyfanswm	(19,901)	(461)	(20,362)	(23,661)	(411)	(24,072)

†: Mae Credydwyr Cyfredol Llywodraeth Cymru yn 2021/2022 wedi'u hail-ddatgan i gywiro ar gyfer asiantaeth balansau a ddatgelwyd yn flaenorol fel arian parod.

36. Darpariaethau, Rhwymedigaethau Amodol ac Asedau Amodol

36.1 Darpariaethau - Diben

Gwneir darpariaethau lle mae digwyddiad wedi digwydd sy'n rhoi rhwymedigaeth gyfreithiol neu adeiladol i'r Awdurdod sy'n debygol o fod angen setliad trwy drosglwyddo buddion economaidd neu botensial gwasanaeth, a gellir gwneud amcangyfrif dibynadwy o swm y rhwymedigaeth. Diben pob darpariaeth, wedi'i chategoreiddio fel 'Cysylltiedig â Chyflogeion' neu 'Arall', yw fel a ganlyn:

Darpariaethau sy'n Gysylltiedig â Chyflogeion:

Darpariaeth	Diben	Amserlen ar gyfer Defnyddio	Ansicrwydd, Rhagdybiaethau ac Ad-daliad Posibl
Terfyniadau Cynnar	I ddarparu ar gyfer symiau hysbys mewn perthynas â therfyniadau cynnar lle'r oedd y rhain wedi'u cymeradwyo cyn diwedd y flwyddyn ariannol.	Disgwylir i daliadau diswyddo gael eu setlo yn 2023/2024.	Mae'r ddarpariaeth ar gyfer terfyniadau cynnar yn cynnwys gwerth hysbys taliadau diswyddo sy'n digwydd ar ôl 31 Mawrth 2023 yr oedd rhwymedigaeth gyfreithiol neu adeiladol yn bodoli ar eu cyfer ar y dyddiad hwnnw. Efallai bod y rhwymedigaeth hon wedi bod drwy gymeradwyo'r diswyddiadau unigol neu drwy benderfyniad sydd â effaith sylweddol ar strwythur neu swyddogaethau'r Awdurdod. Tybir y bydd yr holl weithwyr sydd wedi'u cynnwys yn y ddarpariaeth wedi gadael yn ystod y flwyddyn ariannol nesaf.

Darpariaethau Eraill:

Darpariaeth	Diben	Amserlen ar gyfer Defnyddio	Ansicrwydd, Rhagdybiaethau ac Ad-daliad Posibl
Yswiriant	I ddarparu ar gyfer rhwymedigaethau yswiriant hysbys, gan gynnwys symiau sy'n ymwneud â Chynllun Trefniant Yswiriant Cydfuddiannol Trefol a sefydlwyd yn wreiddiol ym 1994 o dan adran 425 o Ddeddf Cwmnïau 1985 (adran 899 o Ddeddf Cwmnïau 2006 bellach).	I'w ddefnyddio o 2023/2024 ar setliad hawliadau.	Mae swm ac amseriad setliad hawliadau yswiriant yn ansicr yn ei hanfod. Tybiwyd y bydd amseriad a gwerth setliad hawliadau yn y dyfodol yn debyg i hanes hawliadau hysbys. Gan fod mwyafrif yr hawliadau hysbys yn disgyn islaw lefel(au) gormodol yr Awdurdod, ni ddisgwylir y bydd unrhyw ad-daliad sylweddol gan yswirwyr yr Awdurdod. Ym mis Tachwedd 2012, cytunodd y Cyfarwyddwyr a Bwrdd Yswiriant Cydfuddiannol Trefol i sbarduno'r Cynllun Trefniant yn ddiwrthdro er mwyn osgoi diddymiad ansolfent. O ganlyniad, mae'r Awdurdod wedi cynnwys £0.047m yn y Ddarpariaeth Yswiriant, wedi'i osod ar 25% o gyfanswm yr hawliadau heb eu talu. Yn ogystal, mae £0.027m wedi'i gynnwys mewn perthynas â hawliadau Yswiriant Cydfuddiannol Trefol ar gyfer cyn Gyngor Sir Gwent.

Darpariaethau Eraill (Parhad):

Darpariaeth	Diben	Amserlen ar gyfer Defnyddio	Ansicrwydd, Rhagdybiaethau ac Ad-daliad Posibl
Adfeiliad Les	Darparu ar gyfer gwaith i dri ased ar brydles (Llys yr Einion, Maes Parcio Aml-lawr Glynebwy, a 20 Stryd yr Eglwys) i ddychwelyd yr asedau i'w cyflwr ar ddechrau'r cytundebau prydles priodol.	Maes Parcio Aml-lawr Glyn Ebwy: yn dod i ben yn 2070. Llys yr Eingion: yn dod i ben yn 2026. 20 Stryd yr Eglwys: 2023/2024.	Mae'r symiau a ddarperir ar gyfer costau amcangyfrifedig i adfer asedau ar brydles i'w cyflwr gwreiddiol. Ni wnaed unrhyw lwfans ar gyfer gwaith gwella a wnaed y gall y prydleswr ei gadw.
Rhan 1 Tir Hawliadau lawndal	I ddarparu ar gyfer hawliadau o dan Ran 1 o Ddeddf lawndal Tir 1973 mewn perthynas â dibrisiant gwerth buddiant mewn tir gan ffactorau ffisegol a achosir gan ddefnyddio gwaith cyhoeddus.	Mae ansicrwydd ynghylch yr amserlen ar gyfer cytundeb.	Amcangyfrif yw'r swm a ddarperir yn seiliedig ar gyfanswm y setliadau arfaethedig, ond mae'n amodol ar newid. Gallai hawliadau ychwanegol ddod yn daladwy mewn perthynas â nifer o waith cyhoeddus arall yn y Fwrdeistref Sirol. Tybir y bydd yr holl setliadau fel y'u cynigiwyd ac na ddisgwyllir unrhyw ad-daliadau. Mae'r ddarpariaeth hon wedi'i gwrthdroi gan nad yw'r Awdurdod bellach yn agored i rwymedigaethau mewn perthynas â'r rhan fwyaf o gynlluniau a oedd wedi'u cynnwys yn wreiddiol.

36.2 Darpariaethau - Symudiadau

Roedd y symudiadau mewn darpariaethau sy'n gysylltiedig â gweithwyr a darpariaethau eraill yn ystod 2022/2023 fel a ganlyn:

	Balans yn	Heb ei ddefnyddio		Ychwanegol	
		Symiau	Symiau	Darpariaethau	Balans yn
		Wedi'i ddefnyddio yn	Wedi'i wrthdroi yn	wedi'i wneud yn	
Symudiadau Darpariaeth	1 Ebrill 2022	2022/2023	2022/2023	2022/2023 31 Mawrth 2023	
	£000	£000	£000	£000	£000
Darpariaethau Cyfredol					
Darpariaethau i Weithwyr:					
Terfyniadau Cynnar	(55)	55	0	(2)	(2)
Cyfanswm y Darpariaethau Cyfredol i Weithwyr:	(55)	55	0	(2)	(2)

		Heb ei ddethyldio		Ychwanegol	
	Balans yn	Symiau	Symiau	Darpariaethau	Balans yn
		Wedi'i ddethyldio yn	Wedi'i wrthdroi yn	wedi'i wneud yn	
Symudiadau Darpariaeth	1 Ebrill 2022	2022/2023	2022/2023	2022/2023 31 Mawrth 2023	
	£000	£000	£000	£000	£000
Darpariaethau Eraill (Cyfredol):					
Yswiriant	(1,236)	185	414	(467)	(1,104)
Cyfanswm Darpariaethau Cyfredol Eraill:	(1,236)	185	414	(467)	(1,104)
Cyfanswm y Darpariaethau Cyfredol:					
	(1,291)	240	414	(469)	(1,106)
Darpariaethau Eraill (Angyfredol):					
Yswiriant	(1,547)	184	350	(388)	(1,401)
Dadfeiliad Les - Llys yr Einion	(133)	0	0	(109)	(242)
Adfeiliad y Brydles - Maes Parcio Aml-lawr Glyn Ebwy	(14)	0	0	(405)	(419)
Adfeiliad Les - 20 Stryd yr Eglwys	(2)	0	0	0	(2)
Cyfanswm y Darpariaethau Anghyfredol:	(1,696)	184	350	(902)	(2,064)
Cyfanswm y Darpariaethau:	(2,987)	424	764	(1,371)	(3,170)

36.3 Rhwymedigaethau Amodol

- Fel rhan o'r cytundebau cyfreithiol sy'n gysylltiedig â throsglwyddo Stoc Tai'r Awdurdod i Tai Calon, mae nifer o warantau ac indemniadau wedi'u darparu am gyfnod o 32 mlynedd o'r dyddiad trosglwyddo (Gorffennaf 2010), yn cwmpasu meysydd gan gynnwys materion amgylcheddol, asbestos ac ailddatblygu. Y terfyn ar hawliadau a wneir yn erbyn y gwarantau hyn yw £15,000 ar gyfer pob eiddo (yn cael ei uwchraddio'n flynyddol gan RPI), ac eithrio gwarantau ar gyfer llygredd amgylcheddol ac asbestos, lle mae'r terfynau'n £125m (llygredd amgylcheddol ac asbestos - indemniad gwaith) a heb derfyn (asbestos - anaf personol a marwolaeth). Mae hawliadau'n ddarostyngedig i lefel gormodol lle nad yw'r Awdurdod yn atebol i ad-dalu Tai Calon, sef £5,000 yn gyffredinol a £4.7625m ar gyfer gwaith Asbestos. Mae atebolrwyddau posibl a allai godi mewn perthynas â llygredd amgylcheddol wedi'u lliniaru trwy bolisiau yswiriant, gan ddarparu gorchudd cyfanredol o £30m. Ar hyn o bryd, nid oes unrhyw hawliadau pendant wedi'u gwneud yn gysylltiedig â'r gwarantau a ddarparwyd ac nid yw'n bosibl pennu maint a gwerth hawliadau a allai godi yn y dyfodol.
- Wrth greu Ymddiriedolaeth Hamdden Aneurin ym mis Hydref 2014, trosglwyddwyd asedau a rhwymedigaethau pensiwn a aseswyd ar sail actiwaraidd o GBS Blaenau Gwent, fel bod rhwymedigaethau pensiwn yr Ymddiriedolaeth wedi'u hariannu'n llawn. Ni throsglwyddwyd y diffyg ariannu a gronnwyd hyd at 30 Medi 2014 mewn perthynas â gweithwyr a symudodd i Ymddiriedolaeth Hamdden Aneurin, ond fe'i cadwyd gan GBS Blaenau Gwent. Felly dim ond am unrhyw gynnydd mewn rhwymedigaethau y mae'r Ymddiriedolaeth yn gyfrifol.
- (ar sail gwerthuso actiwaraidd) yn digwydd ar ôl y dyddiad trosglwyddo, gyda'r Awdurdod yn gweithredu fel gwarantwr ar gyfer y diffyg net a gronnwyd yn flaenorol. Yn ogystal, cytunodd yr Awdurdod i weithredu fel gwarantwr pan fetha popeth arall er mwyn i'r Ymddiriedolaeth Hamdden allu ymuno â Gwent Fwyaf (Torfaen)
- Cronfa Bensiwn fel corff a dderbyniwyd ac felly mae wedi cytuno i warantu unrhyw gostau sy'n codi rhag ofn y bydd y corff a dderbyniwyd yn methu â thalu unrhyw rai neu'r cyfan o'i daliadau mewn perthynas â'i rhwymedigaethau pensiwn. Mae rhagor o fanylion am y rhwymedigaeth wrth drosglwyddo wedi'u cynnwys yn nodyn 41 (*tudalen 103*). Fodd bynnag, nid yw'n bosibl rhoi amcangyfrif ar lefel rhwymedigaethau posibl eraill y mae'r Awdurdod yn gweithredu fel gwarantwr ar eu cyfer sy'n ddibynnol ar ddigwyddiadau yn y dyfodol.
- O dan delerau Cynllun Trefniant Yswiriant Cyfuddiannol Trefol, mae'r Awdurdod yn gyfrifol am dalu canran tuag at hawliadau yn y dyfodol, o bosibl am flynyddoedd lawer oherwydd natur hir gynhenid y risgiau yswiriedig. Oherwydd natur yr hawliadau hyn, nid yw'n ymarferol datgelu amcangyfrif o'r symiau posibl sy'n daladwy.
- Mae'r Awdurdod wedi derbyn nifer o hawliadau Rhan 1 sy'n codi o dan Ddeddf Iawndal Tir 1973 mewn perthynas â nifer o brosiectau gwaith cyhoeddus. Nid yw'n bosibl pennu nifer a gwerth terfynol yr hawliadau hyn yn unol â'r Ddeddf a'r graddau llawn y gwneir setliad.

- O ganlyniad i benderfyniadau'r llysoedd sy'n caniatáu rhyddhau dogfennaeth mewn perthynas â gweithredoedd penodol yr Awdurdod yn y gorffennol, mae'n bosibl y gallai rhwymedigaethau godi i setlo atebolrwyddau penodol. O ystyried cymhlethdod cynhenid yr atebolrwyddau hyn, nid yw wedi bod yn bosibl darparu amcangyfrif o gostau'r setliad.
- Mae'r Cyngor wedi cytuno i ymrwymo i Weithred Blaenoriaeth gyda Wells Fargo mewn perthynas â symiau a fenthycwyd i ddatblygwr safle NMC ym Mrynawr, fel y byddai gan Wells Fargo hawl gyntaf ddiderfyn ar asedau datblygwr y safle pe bai sefyllfa lle na fydd benthyciad yn cael ei dalu. Felly, mae'r Cyngor wedi cytuno i sicrhau'r cyllid benthyciad a ddarparwyd i ddatblygwr y prosiect gan Lywodraeth Cymru, sef swm o £0.750m. I liniaru'r ffactor hwn, mae'r datblygwr yn gwmni gwasanaethau ariannol sefydledig ag enw da ac mae cytundebau cyfreithiol pellach ar waith fel y bydd y Weithred Blaenoriaeth yn dod i ben ar ôl gwaredu'r datblygiad. Gan fod y datblygwr yn bwriadu gwaredu'r eiddo cyn gynted â phosibl ar ôl cwblhau'n ymarferol, dylai hyn gyfyngu ar hyd y risg i'r Cyngor.

37. Rhwymedigaethau Hirdymor Eraill

Mae'r Awdurdod yn dal y balansau canlynol fel rhwymedigaethau hirdymor.

Rhwymedigaethau Hirdymor Eraill	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022 (Ail-ddatganwyd)†
	£000	£000
Derbyniadau Grantiau Cyfalaf JVA Lime Avenue Ymlaen Llaw	(4,492)	(2,768)
Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd Credydwr Di-gyfredol	(2,148)	(1,282)
Rhwymedigaethau Gohiriedig	(593)	(421)
Rhwymedigaeth Pensiynau Net	(74,858)	(293,580)
Cyfanswm	(82,091)	(298,051)

- Mae Cytundeb Menter ar y Cyd Lime Avenue yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod naill ai ad-dalu symiau a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru wrth ddatblygu'r unedau busnes, neu brynu unrhyw unedau heb eu gwerthu am werth y farchnad ym mis Medi 2039. Ar hyn o bryd, mae'r rhwymedigaeth hon wedi'i gwerthuso fel cyfanswm cronns y cyllid grant a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol, wedi'i ddosbarthu fel grant a dderbyniwyd ymlaen llaw.
- Mae Rhwymedigaethau Hirdymor ar gyfer Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd yn cynrychioli cyfran yr Awdurdod o grant HMT a dderbyniwyd gan y trefniant ar y cyd ond heb ei ddefnyddio eto.
- Mae Rhwymedigaethau Gohiriedig yn cynrychioli symiau sy'n weddill ar gyfer prydles i cyllid mewn perthynas â cherbydau, peiriannau ac offer a brydlesir gan yr Awdurdod.
- Mae'r Rhwymedigaeth Pensiwn Net yn cynrychioli'r swm y mae rhwymedigaethau pensiwn yn briodol i'r Mae'r awdurdod yn fwy na'r asedau pensiwn a gedwir er mwyn setlo rhwymedigaethau presennol a rhai'r dyfodol.

†: Mae balansau 2021/2022 wedi'u hail-ddatgan i gynnwys rhwymedigaeth JVA Lime Avenue.

38. Offerynnau Ariannol

Gwerth Teg Asedau a Rhwymedigaethau a gludir ar Gost Amorteddiedig

Mae rhwymedigaethau ariannol ac asedau ariannol a gynrychiolir gan fenthyciadau a derbyniadau yn cael eu cario yn y Fantolen ar gost wedi'i hamorteddio. Mae eu gwerth teg wedi'i asesu trwy gyfrifo gwerth presennol y llifau arian sy'n digwydd dros weddill tymor yr offerynnau ar ddyddiad y fantolen.

Dangosir gwerthoedd teg yn y tabl isod, wedi'u rhannu yn ôl eu lefel yn hierarchaeth gwerth teg:

- Lefel 1 – dim ond o brisiau a ddyfynnir mewn marchnadoedd gweithredol ar gyfer asedau neu rhwymedigaethau union yr un fath y mae gwerth teg yn deillio, e.e. prisiau bondiau
- Lefel 2 – cyfrifir gwerth teg o fewnbynnau heblaw prisiau a ddyfynnir sy'n arsylladwy ar gyfer yr ased neu'r rhwymedigaeth, e.e. cyfraddau llog neu gynnrych ar gyfer offerynnau tebyg
- Lefel 3 – pennir gwerth teg gan ddefnyddio mewnbynnau na ellir eu harsylwi, e.e. data nad yw'n rhan o'r farchnad fel rhagolygon llif arian neu gredydwerth amcangyfrifedig

Rhwymedigaethau Ariannol	Gwerth Teg	31 Mawrth 2023		31 Mawrth 2022	
		Cario Swm	Gwerth Teg	Cario Swm	Gwerth Teg
	Lefel	£000	£000	£000	£000
Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus	2	(70,712)	(69,353)	(73,584)	(95,784)
Opsiwn Benthycwyr Opsiwn Benthycwyr	2	(4,043)	(3,873)	(4,042)	(6,929)
Benthyciadau Marchnad	2	(18,000)	(17,427)	(14,000)	(14,198)
Benthyciadau Dros Dro	3	(48,368)	(48,365)	(62,365)	(62,365)
Benthyciad Seilwaith Rheilffyrdd	3	(41,202)	(7,822)	(40,312)	(32,855)
Benthyciad Canol Tref	3	(1,932)	(1,431)	(1,890)	(2,042)
Benthyciad Salix	3	(3,382)	(2,767)	(3,780)	(3,780)
Benthyciad Trawsnewid Trefi	3	(2,386)	(2,324)	(633)	(711)
Cyfanswm		(190,025)	(153,362)	(200,606)	(218,664)

Mae gwerth teg y rhwymedigaethau yn llai na'r swm cario oherwydd bod portfolio benthyciadau'r Awdurdod yn cynnwys nifer o fenthyciadau cyfradd sefydlog, sef blwydd-dal PWLB ac Opsiwn y Benthyciwr Opsiwn y Benthyciwr (LOBO), lle mae'r gyfradd llog sy'n daladwy yn is na'r cyfraddau sydd ar gael ar gyfer benthyciadau tebyg ar ddyddiad y Fantolen. Mae'r ymrwymiad i dalu llog islaw cyfraddau cyfredol y farchnad yn lleihau'r swm y byddai'n rhaid i'r Awdurdod ei dalu pe bai'r benthyciwr yn gofyn am neu'n cytuno i ad-dalu benthyciadau'n gynnar.

Nid yw datgeliadau gwerth teg wedi'u cyfrifo ar gyfer rhwymedigaethau ariannol tymor byr na dymor byr asedau ariannol, gan gynnwys symiau taladwy (credydwy'r), symiau derbyniadwy (dyledwy'r) a buddsoddiadau dros dro gan fod y swm cario yn frasman rhesymol o werth teg.

Balansau Offerynnau Ariannol

Mae'r benthyciadau a'r buddsoddiadau a ddatgelir yn y Fantolen yn cynnwys y categorïau canlynol o offerynnau ariannol:

Offerynnau Ariannol	31 Mawrth 2023			31 Mawrth 2022		
	Di-gyfredol	Cyfredol	Cyfanswm	Di-gyfredol	Cyfredol	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Rhwymedigaethau Ariannol						
Rhwymedigaethau ariannol ar gost wedi'i hamorteidio	(132,498)	(57,527)	(190,025)	(126,923)	(73,683)	(200,606)
Cyfanswm y Benthyciadau	(132,498)	(57,527)	(190,025)	(126,923)	(73,683)	(200,606)
Asedau Ariannol						
Buddsoddiadau tymor hir - Ecwiti	658	0	658	342	0	342
Cyfanswm y Buddsoddiadau	658	0	658	342	0	342

Enillion/ Colledion Offerynnau Ariannol

Mae'r enillion a'r colledion a gydnabyddir yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (*nodyn 11, tudalen 48*) mewn perthynas ag offerynnau ariannol wedi'u gwneud fel a ganlyn:

Enillion/Colledion Offerynnau Ariannol	2022/2023			2021/2022		
	Ariannol Rhwymedigaethau wedi'i fesur yn wedi'i amorteidio cost £000	Ariannol Asedau: Benthyciadau a Derbyniadau £000	Cyfanswm 2022/2023 £000	Ariannol Rhwymedigaethau wedi'i fesur yn wedi'i amorteidio cost £000	Ariannol Asedau: Benthyciadau a Derbyniadau £000	Cyfanswm 2021/2022 £000
Llog sy'n daladwy a thaliadau tebyg:						
Treuliau llog	4,708	0	4,708	4,464	0	4,464
Incwm llog a buddsoddiad:						
Incwm llog	0	(1,789)	(1,789)	0	(77)	(77)
Enillion/colledion net am y flwyddyn:	4,708	(1,789)	2,919	4,464	(77)	4,387

Benthyciadau Meddal

Mae benthyciadau ceir yn cael eu dosbarthu fel benthyciadau meddal a dylid eu cynnwys yn y Fantolen ar werth teg. Fodd bynnag, mae benthyciadau ceir wedi'u cynnwys yn ôl eu swm cario, gan fod y gwahaniaeth rhwng y gwerth teg a'r swm cario yn cael ei ystyried yn ddibwys. Ar 31 Mawrth 2023, roedd 54 o fenthyciadau ceir yn weddill gyda chyfanswm gwerth o £0.266m (31 Mawrth 2022: 72 o fenthyciadau gyda gwerth o £0.331m).

Yn ystod 2020/2021, gweithredwyd un gyflogres ôl-ddyledion ar gyfer yr holl staff. Er mwyn cynorthwyo gyda phroblemau llif arian a achoswyd gan y newid hwn, cynigiwyd benthyciadau pontio di-log. Talwyd £0.460m ymlaen llaw, ac mae £0.457m ohono wedi'i ad-dalu hyd at 31 Mawrth 2023 (31 Mawrth 2022: £0.455). Gan fod y gwahaniaeth rhwng gwerth teg a'r swm cario yn cael ei ystyried yn ddibwys, mae'r balans sy'n weddill o £0.003m wedi'i gynnwys yn y Daflen Fantolen ar gost (31 Mawrth 2022: £0.005m).

Derbyniodd yr Awdurdod ddau fenthyciad di-log gan Lywodraeth Cymru yn 2020/2021: £70,000 miliwn mewn perthynas â phrosiect Seilwaith Rheilffordd Dyffryn Ebwy a £2.570 miliwn fel benthyciad Canol Tref i'w ddefnyddio gan yr Awdurdod Lleol. Derbyniwyd swm pellach o £0.825 miliwn yn 2021/2022 fel benthyciad Trawsnewid Trefi. Gan fod gan y benthyciadau hyn gyfraddau llog islaw cyfradd y farchnad, mae pob un wedi'i drin fel benthyciad meddal yng nghyfrifon yr Awdurdod ac wedi'i gynnwys yn y Fantolen ar Werth Teg.

Yn 2022/2023, mewn ymateb i argyfwng costau byw, rhoddwyd benthyciad pontio i weithwyr cymwys a oedd yn hawlio milltiroedd busnes. Roedd hwn i'w ad-dalu gan staff pan fyddai cost tanwydd yn lleihau neu wrth weithredu'r dyfarniad cyflog y cytunwyd arno. Rhoddwyd cyfanswm o £0.016m ymlaen llaw ac nid oedd yr un ohono wedi'i ad-dalu hyd at 31 Mawrth 2023. Gan fod y gwahaniaeth rhwng gwerth teg a'r swm cario yn cael ei ystyried yn ddibwys, mae'r balans sy'n weddill o £0.016m wedi'i gynnwys yn y Fantolen ar gost.

39. Datgelu Natur a Graddfa Risgiau sy'n Codi o Offerynnau Ariannol

Mae gweithgareddau'r Awdurdod yn ei amlygu i amrywiaeth o risgiau ariannol:

- Risg Credyd – y posibilrwydd y gallai partïon eraill fethu â thalu symiau sy'n ddyledus i'r Awdurdod;
- Risg Hylifedd – y posibilrwydd na fydd gan yr Awdurdod arian ar gael i gyflawni ei ymrwymïadau i wneud taliadau; a
- Risg y Farchnad – y posibilrwydd y gallai colled ariannol godi i'r Awdurdod o ganlyniad i newidiadau mewn mesurau fel cyfraddau llog a symudiadau yn y farchnad stoc.

Gweithdrefnau Cyffredinol ar gyfer Rheoli Risg

Mae effaith economaidd pandemig Covid-19, rhyfel Wcráin ac Argyfwng Cost Byw yn parhau i gyflwyno heriau i'r diwydiant gwasanaethau ariannol a'i sefydliadau. Y prif faterion i'r Cyngor yw risg credyd; ei allu i godi cyllid; ac i raddau cyfyngedig y gyfradd llog sy'n daladwy ac yn dderbyniadwy ar fenthyciadau a buddsoddiadau newydd. Fodd bynnag, mae'r risgiau hyn yn cael eu lliniaru fel y disgrifir isod.

Mae gweithdrefnau rheoli risg cyffredinol yr Awdurdod yn canolbwyntio ar anrhagweladwyedd marchnadoedd ariannol, ac maent wedi'u strwythuro i weithredu rheolaethau addas i leihau'r risgiau hyn. Diffinnir y gweithdrefnau ar gyfer rheoli risg trwy fframwaith cyfreithiol a nodir yn Neddff Llywodraeth Leol 2003 a rheoliadau cysylltiedig ac fe'u rheolir gan Adran Gyfrifeg yr Awdurdod. Mae'r rhain yn ei gwneud yn ofynnol i gydymffurfio â Chod Ymarfer Darbodus CIPFA, Cod Ymarfer Rheoli Trysorlys CIPFA a chanllawiau buddsoddi a gyhoeddwyd o dan Ddeddf Llywodraeth Leol 2003.

At ei gilydd, mae'r gweithdrefnau hyn yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod reoli risg yn y ffyrdd canlynol:

- drwy fabwysiadu gofynion Cod Ymarfer Rheoli Trysorlys CIPFA yn ffurfiol;
- drwy fabwysiadu Datganiad Polisi'r Trysorlys a chymalau rheoli'r trysorlys o fewn ei reoliadau ariannol/gorchmynion sefydlog/cyfansoddiad;
- drwy gymeradwyo Strategaeth Fuddsoddi ar gyfer y flwyddyn nesaf, gan nodi ei meini prawf ar gyfer buddsoddi a dewis gwrthbartïon buddsoddi yn unol â chanllawiau'r llywodraeth; a
- drwy gymeradwyo Dangosyddion Darbodus a Thrysorlys ymlaen llaw yn flynyddol ar gyfer y tair blynedd ganlynol gan gyfyngu ar:
 - benthycia cyffredinol yr Awdurdod;
 - ei amlygiadau uchaf ac isaf i gyfraddau sefydlog ac amrywiol;
 - ei amlygiadau mwyaf ac isaf i strwythur aeddfedrwydd ei ddyled; a
 - ei amlygiadau blynyddol mwyaf i fuddsoddiadau sy'n aeddfedu y tu hwnt i flwyddyn.

Mae'n ofynnol adrodd a chymeradwyo'r uchod yng nghyfarfod gosod Treth y Cyngor blynyddol yr Awdurdod neu cyn dechrau'r flwyddyn y maent yn ymwneud â hi. Adroddir ar yr eitemau hyn gyda'r Strategaeth Rheoli Trysorlys flynyddol sy'n amlinellu'r dull manwl o reoli risg mewn perthynas ag amlygiad yr Awdurdod i offerynnau ariannol. Adroddir ar berfformiad gwirioneddol hefyd ar ôl pob blwyddyn, yn ogystal â diweddariad canol blwyddyn.

Cafodd y Strategaeth Rheoli Trysorlys flynyddol, y Strategaeth Buddsoddi a'r datganiad Polisi MRP, sy'n ymgorffori'r Dangosyddion Darbodus, eu cymeradwyo gan y Cyngor ar 09 Mawrth 2022 ac maent ar gael ar wefan yr Awdurdod:

Cyfarfod Cyffredin y Cyngor – 9 Mawrth 2022

Risg Credyd

Mae risg credyd yn deillio o adneuron gyda banciau a sefydliadau ariannol, yn ogystal ag amlygiadau credyd i gwsmeriaid yr Awdurdod.

Mae'r risg hon yn cael ei lleihau i'r lleiafswm drwy'r Strategaeth Buddsoddi Flynyddol, sy'n ei gwneud yn ofynnol na wneir blaendaliadau gyda sefydliadau ariannol oni bai eu bod yn bodloni'r meini prawf credyd gofynnol a nodwyd, yn unol â Gwasanaethau Graddio Credyd Fitch a Moody's. Mae'r Strategaeth Buddsoddi Flynyddol hefyd yn ystyried y symiau uchaf a'r terfynau amser mewn perthynas â phob sefydliad ariannol. Ni wneir blaendaliadau gyda banciau a sefydliadau ariannol oni bai eu bod yn bodloni'r gofynion gofynnol ar gyfer y meini prawf buddsoddi a amlinellir uchod. Mae meini prawf dethol ychwanegol hefyd yn cael eu cymhwyso ar ôl i'r meini prawf cychwynnol hyn gael eu cymhwyso drwy ddefnyddio data lledaeniad Cyfnewid Diffyg Credyd (CDS) a rhybuddion graddio credyd.

Cymeradwywyd y Strategaeth Fuddsoddi lawn ar gyfer 2022/2023 gan y Cyngor ar 09 Mawrth 2022.

Ni ellir asesu'n gyffredinol faint o risg credyd y mae'r Awdurdod yn ei hwynebu mewn perthynas â'i fuddsoddiadau gan y bydd y risg y bydd unrhyw sefydliad yn methu â gwneud taliadau llog neu ad-dalu'r prif swm yn benodol i bob sefydliad unigol. Mae profiad diweddar wedi dangos ei bod yn brin i endidau o'r fath fethu â chyflawni eu hymrwymadau.

Fodd bynnag, ystyrir bod yr holl fuddsoddiadau a ddeler gan yr Awdurdod yn ystod y cyfnod yn rhai risg isel.

Ni thorrwyd meini prawf gwrthbartion yr Awdurdod yn ystod y cyfnod adrodd ac nid yw'r Awdurdod yn disgwyl unrhyw golledion o ganlyniad i ddiffyg perfformiad unrhyw un o'i wrthbartion mewn perthynas ag adneuo.

Risg Hylifedd

Mae'r Awdurdod yn rheoli ei sefyllfa hylifedd drwy'r gweithdrefnau rheoli risg a amlinellwyd uchod (*gosod a chymeradwyo Dangosyddion Darbodus a chymeradwyo adroddiadau'r Trysorlys a'r Strategaeth Buddsoddi*), yn ogystal â thrwy system rheoli llif arian parod gynhwysfawr. Mae hyn yn ceisio sicrhau bod arian parod ar gael pan fo angen.

Mae gan yr Awdurdod fynediad rhwydd at fenthyciadau o'r marchnadoedd arian i dalu am unrhyw angen llif arian dyddiol, a'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus (PWL B) a marchnadoedd arian ar gyfer cronfeydd tymor hwy. Mae'n ofynnol i'r Awdurdod hefyd ddarparu cyllideb gytbwys trwy Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992, sy'n sicrhau bod digon o arian yn cael ei godi i dalu am wariant blynyddol. Felly nid oes unrhyw risg sylweddol na fydd yn gallu codi cyllid i gyflawni ei ymrwymadau o dan offerynnau ariannol.

Mae'r dadansoddiad ffynhonnell o rwymedigaethau ariannol fel a ganlyn:

Offerynnau Ariannol	31 Mawrth 2023		31 Mawrth 2022	
	£000	%	£000	%
Ffynhonnell y Benthyciad				
Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus	(71,147)	32.22	(74,067)	31.98
Opsiwn Benthycwyr Opsiwn Benthycwyr	(4,000)	1.81	(4,000)	1.73
Benthyciadau Marchnad	(18,000)	8.15	(14,000)	6.04
Benthyciadau Dros Dro	(48,365)	21.90	(62,365)	26.93
Benthyciad Seilwaith Rheilffyrdd	(70,000)	31.69	(70,000)	30.22
Benthyciad Canol Tref	(2,570)	1.16	(2,570)	1.11
Benthyciad Trawsnewid Trefi	(3,400)	1.54	(825)	0.36
Benthyciad Salix	(3,382)	1.53	(3,780)	1.63
Cyfanswm:	(220,864)	100.00	(231,607)	100.00

Mae dadansoddiad aeddfedrwydd rhwymedigaethau ariannol fel a ganlyn:

Aeddfedrwydd y Benthyciad	31 Mawrth 2023		31 Mawrth 2022	
	£000	%	£000	%
Yn aeddfedu mewn llai nag 1 flwyddyn	(57,527)	26.05	(73,683)	31.80
Yn aeddfedu mewn 1-2 flynedd	(15,849)	7.18	(9,162)	3.96
Yn aeddfedu mewn 2-5 mlynedd	(35,117)	15.90	(32,531)	14.05
Yn aeddfedu mewn 5-10 mlynedd	(25,347)	11.48	(27,807)	12.01
Yn aeddfedu mewn mwy na 10 mlynedd	(87,024)	39.39	(88,424)	38.18
Cyfanswm:	(220,864)	100.00	(231,607)	100.00

Risg y Farchnad

Risg Cyfradd Llog

Mae'r Awdurdod yn agored i risg o ran symudiadau cyfraddau llog ar ei fenthyciadau a'i fuddsoddiadau. Mae symudiadau mewn cyfraddau llog yn cael effaith gymhleth ar yr Awdurdod, yn dibynnu ar sut mae cyfraddau llog amrywiol a sefydlog yn symud ar draws cyfnodau offerynnau ariannol gwahanol. Er enghraifft, byddai cynnydd mewn cyfraddau llog yn cael yr effeithiau canlynol:

- Benthyciadau ar gyfraddau amrywiol – bydd y gost llog a godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn codi.
- Benthyciadau ar gyfraddau sefydlog – bydd gwerth teg y rhwymedigaethau yn gostwng.
- Buddsoddiadau ar gyfraddau amrywiol – bydd yr incwm llog a gredydir i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn codi.
- Buddsoddiadau ar gyfraddau sefydlog – bydd gwerth teg yr asedau'n gostwng.

Ni chaiff benthyciadau eu cario ar werth teg ar y Fantolen, felly ni fyddai enillion a cholffeydd enwol ar fenthyciadau cyfradd sefydlog yn effeithio ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr. Fodd bynnag, bydd newidiadau yn y llog sy'n daladwy ac yn dderbyniadwy ar fenthyciadau a buddsoddiadau cyfradd amrywiol yn cael eu postio i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a byddant yn effeithio ar Falans Cronfa'r Cyngor.

Mae gan yr Awdurdod nifer o strategaethau ar gyfer rheoli risg cyfraddau llog. Mae'r Strategaeth Rheoli Trysorlys yn gosod terfyn uchaf ar amlygiadau cyfraddau amrywiol ar 30% o'i symiau net heb eu talu. Yn ystod cyfnodau o gyfraddau llog yn gostwng, bydd benthyciadau cyfraddau sefydlog tymor hir yn cael eu gohirio a bydd aildrefnu posibl o gyllid cyfraddau sefydlog i gyllid tymor byr yn cael ei ystyried, lle mae amgylchiadau economaidd yn ei gwneud yn ffafriol i wneud hynny. Mae'r risg o golled yn cael ei lliniaru'n rhannol gan y ffaith bod elfen cyllido dyled yr Asesiad Gwariant Safonol, sy'n pennu swm y Grant Cymorth Refeniw sy'n dderbyniadwy ar gyfer costau cyllido dyledion anghyfredol, yn seiliedig ar gostau benthycia cyfartalog yr Awdurdodau ar gyfer dyledion presennol a rhagolygon ystadegol o gyfraddau llog yn y dyfodol ar gyfer dyledion yn ystod y flwyddyn. Felly, byddai cyfran o unrhyw gostau uwch sy'n codi ar ddyledion anghyfredol o gyfraddau llog uwch yn cael eu talu o'r Grant Cymorth Refeniw yn y blynyddoedd i ddod.

Wrth bennu'r gyllideb refeniw flynyddol, mae'r Awdurdod yn cymryd safbwynt doeth wrth asesu amlygiad i gyfraddau llog, er mwyn lliniaru cyn belled ag y bo modd unrhyw oblygiadau andwyol ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr.

O ddyled anghyfredol yr Awdurdod, mae 95% ar gyfraddau sefydlog ar hyn o bryd; dim ond y LOBO sy'n cael ei ystyried yn amrywiol, er bod y siawns y bydd ad-daliad yn cael ei fynnu yn gymharol fach. Felly, dim ond y llog derbyniadwy a thaladwy ar ei fuddsoddiadau a'i fenthyciadau cyfredol, ac ar y LOBO, y byddai effaith cynnydd o 1% mewn cyfraddau llog yn effeithio arno.

Pe bai cyfraddau llog wedi bod 1% yn uwch, gyda'r holl newidynnau eraill yn gyson, byddai'r effaith ariannol wedi bod:

Risg Cyfradd Llog	2022/2023 £000	2021/2022 £000
Cynnydd yn y llog sy'n daladwy ar fenthyciadau cyfradd amrywiol cyfredol	594	616
Cynnydd mewn llog derbyniadwy ar fuddsoddiadau cyfradd amrywiol cyfredol	(939)	(750)
Cynnydd yn y llog sy'n daladwy ar fenthyciadau cyfradd amrywiol anghyfredol	40	40
Effaith net ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:	(305)	(94)

Byddai effaith gostyngiad o 1% mewn cyfraddau llog wedi bod fel uchod ond gyda'r symudiadau'n cael eu gwrthdroi.

Risg Pris

Nid yw'r Awdurdod yn buddsoddi mewn cyfranddaliadau ecwiti ond mae ganddo ddaliadaeth o 100% o'r cyfranddaliadau gwerth £250,000 yn Silent Valley Waste Services Ltd.. Gan nad yw'r daliadaeth cyfranddaliadau wedi'i ddyfynnu, nid yw'r Awdurdod yn agored i golledion sy'n deillio o symudiadau ym mhrisiau'r cyfranddaliadau. Mae'r cyfranddaliadau gwerth £250,000 wedi'u dosbarthu fel buddsoddiadau heb eu dyfynnu ar gost.

Mae cyfran yr Awdurdod o fuddsoddiad ecwiti bach a wnaed gan Fargen Dinas Prifddinas-Ranbarth Caerdydd yn Pharmatelligence Ltd. wedi'i chynnwys ar y Fantolen. Gan nad yw'r buddsoddiad wedi'i ddyfynnu, nid yw'r CCRC yd yn agored i golledion sy'n deillio o symudiadau ym mhrisiau'r cyfranddaliadau. Mae cyfran yr Awdurdod, sy'n cyfateb i £346,481, wedi'i dosbarthu fel buddsoddiadau heb eu dyfynnu ar gost.

Risg Cyfnewid Tramor

Nid oes gan yr Awdurdod unrhyw asedau na rhwymedigaethau ariannol wedi'u dynodi mewn arian tramor ac felly nid yw'n agored i golledion sy'n deillio o symudiadau mewn cyfraddau cyfnewid.

40. **Buddion Ôl-Gyflogaeth – Cynlluniau Cyfraniadau Diffiniedig (Athrawon)**

Mae Cynllun Pensiwn yr Athrawon yn gynllun heb ei ariannu, lle mae taliadau budd-daliadau pensiwn o'r cynllun yn cael eu hariannu gan gyfraniadau cyfredol y gweithwyr a'r cyflogwyr. Mae'r gwahaniaeth rhwng y cyfraniadau hyn a gwariant y cynllun yn cael ei ariannu gan y Trysorlys. Fel arwydd o faint y gronfa a'r symiau dan sylw, roedd y gofyniad arian parod net ar gyfer 2022/2023 yn £1.73bn ac roedd cyfanswm rhwymedigaethau net y cynllun yn £303.2bn.

Mae cyfraniadau cyflogwyr yn cael eu pennu gan yr Ysgrifennydd Gwladol, ar gyngor actiwari'r gronfa. Yn dilyn argymhellion yr Arglwydd Hutton ar bensiynau'r sector cyhoeddus, cynhaliwyd gwerthusiad ar 31 Mawrth 2012 gan Adran Actiwari'r Llywodraeth yn unol â'r cyfarwyddiadau gwerthuso diwygiedig a bennwyd gan Drysorlys EM. O ganlyniad i'r gwerthusiad hwn, aseswyd y gyfradd cyfraniad safonol (SCR) ar 20.4% a gosodwyd y gyfradd cyfraniadau atodol (sy'n ariannu'r diffyg cronedig o rwymedigaethau o fewn cyfnod o hyd at 15 mlynedd) ar 5.6% (cyfradd cyfraniadau gyfan o 26.0%). Roedd y gwerthusiad actiwaraidd yn seiliedig ar ddata'r cynllun ar gyfer y cyfnod a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2016 wedi bod yn mynd rhagddo a disgwyliid iddo gael ei weithredu yn 2019, gyda gwerthusiadau dilynol i'w cynnal bob pedair blynedd. Fodd bynnag, ataliwyd y gwerthusiad actiwaraidd yn dilyn dyfarniad y Llys Apêl yn erbyn y llywodraeth mewn perthynas â newidiadau i gynlluniau pensiwn y barnwyr a'r diffoddwyr tân. Mae gwaith ar werthuso'r Cynllun nesaf, fel ar 31 Mawrth 2020, ar y gweill, a disgwylir i unrhyw newidiadau i gyfraniadau a lefelau buddion gael eu cyhoeddi ddechrau Hydref 2023 a dod i rym ym mis Ebrill 2024. Cynyddodd cyfradd y cyflogwyr i 23.6% o fis Medi 2019, heb unrhyw newid i gyfraniad cyfartalog y gweithwyr o 9.5%.

Mae'r Awdurdod yn atebol am rwymedigaethau endidau eraill dim ond i'r graddau nad yw unrhyw ddiffyg sy'n codi ar Gynllun Pensiwn yr Athrawon sy'n cael ei adennill drwy elfen cyfraniad atodol cyfradd Cyfraniad y Cyflogwr o bosibl wedi deillio o weithwyr neu gyn-weithwyr yr Awdurdod.

Nid yw'n ofynnol i'r Awdurdod gynnwys cofnodion yn ei Fantolen sy'n ymwneud ag asedau a rhwymedigaethau ar gyfer Cynllun Pensiynau'r Athrawon, gan mai'r Adran Addysg sy'n gyfrifol am dalu'r pensiynau hyn yn y pen draw.

Mae athrawon a gyflogir gan yr Awdurdod yn aelodau o Gynllun Pensiwn Athrawon (cynllun buddion diffiniedig) a weinyddir gan Bensiynau Athrawon Capita. Mae'r Awdurdod yn cyfrannu at gostau buddion ymddeol trwy wneud cyfraniadau yn seiliedig ar ganran o gyflogau pensiynadwy gweithwyr.

Mae'r Cynllun Pensiwn Pensiwn (TPS) yn gynllun aml-gyflogwr a oedd, ar gyfer 2022/2023, yn cynnwys 12,357 o gyflogwyr cyfrannol a weinyddodd dros 1.42 miliwn o aelodau gweithredol/gohiriedig a gwnaeth daliadau i 756,565 o bensiynwyr. O ystyried y cymhlethdodau sy'n gysylltiedig â gweinyddu trefniadau pensiwn ar gyfer y nifer hwn o weithwyr, nid yw'n bosibl dadgyfuno rhwymedigaethau'r cynllun ar gyfer pob cyflogwr. O ganlyniad, nid oes digon o wybodaeth ar gael i gyfrif am y TPS fel cynllun buddion diffiniedig ac o ganlyniad mae wedi'i gyfrif fel cynllun cyfraniadau diffiniedig.

Yn 2022/2023, talodd yr Awdurdod gyfraniadau cyflogwyr o £5.257m i Bensiynau Athrawon Capita mewn perthynas â chostau pensiwn athrawon, sy'n cynrychioli 23.6% o gyflog pensiynadwy athrawon (2021/2022: £4.932m). Ar 31 Mawrth 2023, roedd £0.451m yn daladwy i'r Cynllun Pensiwn Athrawon yn ymwneud â chyfraniadau cyflogwyr a gododd yng nghyflogres mis Mawrth (31 Mawrth 2022: £0.415m).

Amcangyfrifir bod cyfanswm cyfraniadau cyflogwyr i'w gwneud gan yr Awdurdod i Gynllun Pensiwn yr Athrawon yn y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2024 yn £5.520m.

Gwnaeth yr Awdurdod gyfanswm cyfraniadau (gweithwyr a chyflogwyr) i'r TPS yn cyfateb i £7.411m yn 2022/2023, a fyddai wedi cynrychioli tua 0.08% o gyfanswm y cyfraniadau a dderbyniwyd gan y TPS yn 2022/2023.

Mae'r Awdurdod yn gyfrifol am gostau unrhyw fuddion ychwanegol a ddyfemir ar ymddeoliad cynnar sydd y tu allan i delerau Cynllun yr Athrawon. Cyfrifir y costau hyn ar sail buddion diffiniedig ac fe'u manylir yn nodyn 41 (*tudalen 95*).

41. Buddion Ôl-Gyflogaeth – Cynlluniau Buddion Diffiniedig

Cynigir buddion ymddeol i weithwyr yr Awdurdod, ac er nad ydynt yn daladwy mewn gwirionedd nes bod gweithwyr yn ymddeol, maent yn cynrychioli ymrwymiad gan yr Awdurdod y mae angen ei ddatgelu yn y Cyfrifon yn y cyfnod ariannol y mae'r hawl i fuddion yn codi ynddo (h.y. pan fydd gweithwyr yn eu hennill drwy wasanaeth a ddarperir).

Mae'r Awdurdod yn cymryd rhan mewn dau gynllun ffurfiol, sef Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (Cronfa Bensiwn Gwent Fwyaf (Torfaen)), a weinyddir gan GBS Torfaen, a Chynllun Pensiynau Athrawon a weinyddir gan Capita Teachers' Pensions ar ran yr Adran Addysg. Er ei fod yn gynllun buddion diffiniedig yn dechnegol, cyfrifir am Gynllun Pensiynau'r Athrawon fel cynllun cyfraniadau diffiniedig (*nodyn 40, tudalen 94*).

O 1 Ebrill 2014 ymlaen, cynllun Enillion Cyfartalog Gyrfa wedi'u Hailbriso (CARE) budd-daliadau diffiniedig a ariennir yw'r Cynllun Llywodraeth Leol, lle mae'r Awdurdod a'r gweithwyr yn gwneud cyfraniadau a gyfrifir ar lefel a fwyadwyd i gydbwysu rhwymedigaethau pensiwn sy'n codi gydag asedau buddsoddi. Pennir y gyfradd gyfrannu gan Actwari'r Gronfa yn seiliedig ar werthusiadau tair blynedd, a'r adolygiad diwethaf a gwblhawyd oedd 31 Mawrth 2022.

Crynohoir buddion pensiwn o dan y CPLIL isod:

	Gwasanaeth cyn 1 Ebrill 2008
Pensiwn	Mae pob blwyddyn a weithiwyd yn werth 1/80fed o'r pensiwn terfynol cyflog.
Swm Cyfan	Swm cyfandaliad awtomatig o 3x y pensiwn blyneddol. Yn ogystal, gellir defnyddio rhan o'r pensiwn blyneddol wedi'i gyfnewid am daliad arian parod di-dreth untro. Lwmp Telir swm o £12 am bob £1 o bensiwn a ildir.
	Gwasanaeth rhwng 1 Ebrill 2008 a 31 Mawrth 2014
Pensiwn	Mae pob blwyddyn a weithiwyd yn werth 1/60fed o'r pensiwn terfynol cyflog.
Swm Cyfan	Dim swm unigol awtomatig. Gellir cyfnewid rhan o'r pensiwn blyneddol am un- oddi ar daliad arian parod di-dreth. Telir swm cyfandaliad o £12 pob £1 o bensiwn a ildir.

	Gwasanaeth ar ôl 31 Mawrth 2014
Pensiwn	Mae pob blwyddyn a weithiwyd yn werth 1/49fed o gyfartaledd gyrfa enillion wedi'u hailbriso.
Swm Cyfan	Dim swm unigol awtomatig. Gellir cyfnewid rhan o'r pensiwn blyneddol am un- oddi ar daliad arian parod di-dreth. Telir swm cyfandaliad o £12 pob £1 o bensiwn a ildir.

Mae'r Cynllun yn cael ei lywodraethu gan Ddeddf Pensiynau Gwasanaeth Cyhoeddus 2013 a'i weinyddu yn unol â'r is-ddeddfwriaeth ganlynol:-

- Rheoliadau CPLIL 2013 (fel y'u diwygiwyd);
- Rheoliadau CPLIL (Darpariaethau Trosglwyddo, Arbedion a Diwygiadau) 2014 (fel y'u diwygiwyd); a
- Rheoliadau LGPS (Rheoli a Buddsoddi Cronfeydd) 2016.

Fel yr awdurdod gweinyddu, mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen yn gyfrifol am ddehongli pob cyfraith pensiwn, cadw cofnodion cywir, cyfrifo a thalu buddion, a darparu gwybodaeth i weithwyr, cyflogwyr a chyrff perthnasol eraill. Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen wedi sefydlu Pwyllgor Pensiynau o fewn ei Gyfansoddiad i gyflawni ei ddyletswyddau fel awdurdod gweinyddu'r Gronfa. Mae'r Cyngor hefyd wedi sefydlu Grŵp Rheoli Cronfa Bensiwn i ddarparu cynrychiolaeth a chyfathrebu ehangach i randdeiliaid mewn materion sy'n ymwneud â'r Gronfa. Fel sy'n ofynnol gan Ddeddf Pensiwn Gwasanaethau Cyhoeddus 2013 a Rheoliadau CPLIL (Diwygio) (Llywodraethu) 2015, mae Bwrdd Cronfa Bensiwn wedi'i sefydlu i gynorthwyo rheolwr y Cynllun i sicrhau cydymffurfiaeth â rheoliadau, deddfwriaeth a Chodau Ymarfer y Rheoleiddiwr Pensiynau sy'n ymwneud â gweinyddu a llywodraethu Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol.

Prif risg hirdymor y Gronfa yw y bydd ei hasedau'n brin o'i rhwymedigaethau (h.y. ei buddion addawedig sy'n daladwy i aelodau). Felly, mae rheoli risg buddsoddi ar draws y Gronfa wedi'i anelu at leihau'r risg o ostyngiad cyffredinol yng ngwerth y Gronfa wrth wneud y mwyaf o'r cyfle i wneud enillion ar draws y portfolio cyfan. O fewn ei strategaeth fuddsoddi, mae'r Gronfa'n anelu at reoli'r prif risg gyffredinol hon drwy:-

- amrywio asedau i leihau amlygiad i risg y farchnad (risg pris asedau, risg cyfradd llog a risg arian cyfred);
- rheoli risg credyd drwy ddewis, arallgyfeirio a monitro priodol o'i gwrthbartion; a
- rheoli risg hylifedd drwy sicrhau bod digon o Gronfeydd hylif i fodloni buddion aelodau ymrwymiadau wrth iddynt ddod yn ddyledus.

Er mwyn bodloni gofynion y Rheoliadau, amcan ariannu hirdymor yr Awdurdod Gweinyddu yw i'r Gronfa gyflawni ac yna cynnal digon o asedau i gwmpasu 100% o'r rhwymedigaethau cronedig rhagamcanedig (y "targed ariannu") a asesir yn barhaus gan gynnwys lwfans ar gyfer cyflog terfynol rhagamcanedig. Yr amcan ariannu fel y'i nodir yn y Datganiad Strategaeth Ariannu (FSS) yw cyflawni a chynnal lefel ariannu o 100% o'r rhwymedigaethau (y Targed Ariannu). Yn unol â'r FSS, lle mae diffyg yn bodoli ar ddyddiad effeithiol y gwerthusiad actiwaraid (31 Mawrth 2022), bydd cynllun adfer diffyg yn cael ei roi ar waith sy'n gofyn am gyfraniadau ychwanegol i gywiro'r diffyg. Mae'r cyfnod adfer diffyg mwyaf wedi'i osod yn 20 mlynedd.

Adroddodd Gwerthusiad Actwaraid 2022 fod lefel cyfanswm asedau'r gronfa o'i gymharu â rhwymedigaethau (y lefel ariannu) yn 97% (*Gwerthusiad 2019: 86%*). O ganlyniad, mae lefelau cyfraniadau cyflogwyr wedi'u cyfrifo i'w gweithredu o 1 Ebrill 2023 a fydd, yn amodol ar ailbrisiadau yn y dyfodol, yn dileu'r diffyg hwn mewn 20 mlynedd. Bydd angen ystyried newidiadau i'r cynllun a weithredwyd o dan Ddeddf Gwasanaeth Pensiynau Cyhoeddus 2013, gan gynnwys cyfrifo pensiwn a buddion eraill ar sail enillion cyfartalog gyrfa wedi'u hailbrisio, hefyd wrth gyflawni amcanion ariannu'r dyfodol.

Fel arwydd o lefel cyfranogiad yr Awdurdod yng Nghronfa Bensiwn Gwent Fwyaf (Torfaen) o'i gymharu ag endidau eraill sy'n cymryd rhan, cyfrannodd Blaenau Gwent 11.1% o gyfanswm y cyfraniadau gan weithwyr a chyflogwyr y mae'r Gronfa'n eu derbyn fel y'u datgelwyd yn y cyfrifon blyneddol diweddaraf sydd ar gael (2021/2022).

Gellir cael gwybodaeth fanylach ynghylch natur y buddion a ddarperir, y fframwaith rheoleiddio, trefniadau llywodraethu, egwyddorion buddsoddi, strategaeth ariannu, gwerthuso actiwaraid a pherfformiad y gronfa pensiwn gan y Prif Weithredwr Cynorthwyl (Adnoddau), Sir Torfaen. Cyngor Bwrdeistref, Canolfan Ddinesig, Pont-y-pŷl, NP4 6YB, neu o wefan Cronfa Bensiynau Gwent Fwyaf:

<https://www.gwentpensionfund.co.uk>

Partneriaeth Pensiwn Cymru (PPP)

Mae Cronfa Bensiwn Gwent Fwyaf yn un o wyth cronfa Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yng Nghymru sydd wedi cydweithio ym Mhartneriaeth Pensiwn Cymru (PPC) ers 2017. Mae asedau'r wyth cynllun yn cael eu cronni er mwyn elwa o arbedion maint a chostau gweinyddol is. Fel yr awdurdod cynnal, Cyngor Sir Caerfyrddin sy'n gyfrifol am redeg y gronfa gyfun. Yn 2022/2023, cafodd 70% o asedau cronfa pensiwn yr Awdurdodau Cyfansoddol eu cronni.

Buddion Dewisol

Mae'r Awdurdod yn gyfrifol am yr holl daliadau pensiwn dewisol sy'n ymwneud â blyneddodd ychwanegol a ddyfarnwyd, ynghyd â chynnydd cysylltiedig ar gyfer gweithwyr a athrawon y Cynllun Llywodraeth Leol. Mae hwn yn drefniant buddion diffiniedig heb eu hariannu lle mae rhwymedigaethau'n cael eu cydnabod pan wneir dyfarniadau ond nad oes unrhyw asedau buddsoddi wedi'u cronni i fodloni'r rhwymedigaethau pensiwn hyn. Rhaid cynhyrchu arian parod i gwrdd â thaliadau pensiwn gwirioneddol wrth iddynt ddod yn ddyledus. I weithwyr Cynllun Llywodraeth Leol, caiff rhwymedigaethau eu rhyddhau o fewn blwyddyn i ddyfarnu'r taliadau dewisol; i weithwyr Cynllun Athrawon ni chaiff y rhwymedigaeth ei rhyddhau nes bod y gweithiwr wedi marw.

Triniaeth Gyfrifo Trafodion Budd-daliadau Diffiniedig

Cydnabyddir cost buddion ymddeol yn adran 'Cost Net Gwasanaethau' y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr pan fydd y buddion hynny'n cael eu hennill gan weithwyr, yn hytrach na phan fydd y buddion mewn gwirionedd yn cael eu talu fel pensiynau. Fodd bynnag, mae deddfwriaeth yn ei gwneud yn ofynnol bod y tâl pensiwn sy'n dod i'w dalu gan Drethdalwyr y Cyngor yn hafal i'r symiau sy'n daladwy ar gyfer y flwyddyn gyfrif. O ganlyniad, gwneir addasiadau yn y Datganiad Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn (Addasiadau rhwng y sail gyfrifyddu a'r sail ariannu o dan ddarpariaethau statudol) i sicrhau bod cost dybiannol buddion ymddeol yn cael ei gwrthdroi allan o'r cyfrifon a'i disodli gan y symiau a dalwyd.

Mae'r trafodion canlynol wedi'u gwneud yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn ystod y flwyddyn:

Trafodion Cynllun Pensiwn - Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	2022/2023			2021/2022		
	Lleol Llywodraeth Cynllun Pensiwn	Athrawon Heb ei ariannu Dewisol Pensiynau	Cyfanswm	Lleol Llywodraeth Cynllun Pensiwn	Athrawon Heb ei ariannu Dewisol Pensiynau	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Cost y Gwasanaethau:						
Costau Gwasanaeth Cyfredol	26,308	0	26,308	26,833	0	26,833
Costau Gwasanaeth Gorffennol a Chwtogi	158	0	158	15	0	15
Treuliau Gweinyddu	276	0	276	249	0	249
Cyfanswm Cost y Gwasanaeth:	26,742	0	26,742	27,097	0	27,097
Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi:						
Llog ar asedau'r cynllun	(12,565)	0	(12,565)	(8,798)	0	(8,798)
Llog ar rwymedigaethau budd-daliadau diffiniedig	19,775	856	20,631	15,217	697	15,914
Llog Net:	7,210	856	8,066	6,419	697	7,116
Cyfanswm a Godwyd i'r Gwarged/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau:	33,952	856	34,808	33,516	697	34,213
Ailfesur y Rhwymedigaeth Net Diffiniedig, sy'n cynnwys:						
Enillion ar asedau'r cynllun (ac eithrio symiau sydd wedi'u cynnwys yn y Llog Net)	21,563	0	21,563	(17,615)	0	(17,615)
Enillion/Colledion Actwaraidd yn deillio o newidiadau mewn rhagdybiaethau demograffig	(4,579)	(498)	(5,077)	(3,950)	(321)	(4,271)
Enillion/Colledion Actwaraidd yn deillio o newidiadau mewn rhagdybiaethau ariannol	(269,114)	(6,479)	(275,593)	(53,531)	(1,286)	(54,817)
Profiad (Enillion)/Colledion ar rwymedigaethau budd-daliadau diffiniedig	20,375	1,032	21,407	685	(443)	242
Cyfanswm yr ailfesuriadau a gydnabyddir yn Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall:	(231,755)	(5,945)	(237,700)	(74,411)	(2,050)	(76,461)
Cyfanswm a Ddyledwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:	(197,803)	(5,089)	(202,892)	(40,895)	(1,353)	(42,248)

Ar 31 Mawrth 2023, roedd £1.487m yn daladwy i'r LGPS yn ymwneud â chyfraniadau a gododd yng nghyflogres mis Mawrth (31 Mawrth 2022: £1.546m). Mae'r swm hwn wedi'i eithrio o'r Ased Pensiynau yn y Fantolen.

Mae'r trafodion canlynol wedi'u gwneud yn y Datganiad Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn yn ystod y flwyddyn:

Trafodion Cynllun Pensiwn - Datganiad Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn	2022/2023			2021/2022		
	Lleol Llywodraeth Cynllun Pensiwn	Athrawon Heb ei ariannu Dewisol Pensiynau	Cyfanswm	Lleol Llywodraeth Cynllun Pensiwn	Athrawon Heb ei ariannu Dewisol Pensiynau	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Gwrthdroi taliadau net ar gyfer buddion ôl-gyflogaeth sydd wedi'u cynnwys yn 'Cyfanswm a Godwyd i'r Gwarged/ Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau'	(33,952)	(856)	(34,808)	(33,516)	(697)	(34,213)
Swm Gwirioneddol a Godwyd yn Erbyn Treth y Cyngor ar gyfer Pensiynau yn ystod y flwyddyn:						
Cyfraniadau Cyflogwyr yn Daladwy i'r Cynllun	13,990	0	13,990	12,332	0	12,332
Buddion Ymddeol sy'n Daladwy i Bensiynwyr	0	1,781	1,781	0	1,823	1,823
Cyfanswm y symiau a godwyd yn erbyn Treth y Cyngor:	13,990	1,781	15,771	12,332	1,823	14,155
Addasiad net rhwng sail gyfrifyddu a sail ariannu ar gyfer trafodion pensiwn:	(19,962)	925	(19,037)	(21,184)	1,126	(20,058)

Asedau a Rhwymedigaethau mewn Perthynas â Buddion Ôl-Gyflogaeth

Dyma drafodion mewn perthynas â gwerth teg asedau'r cynllun pensiwn:

Cysoni'r Symudiadau yng Ngwerth Teg Asedau'r Cynllun	2022/2023			2021/2022		
	Lleol Llywodraeth Cynllun Pensiwn	Athrawon Heb ei ariannu Dewisol Pensiynau	Cyfanswm	Lleol Llywodraeth Cynllun Pensiwn	Athrawon Heb ei ariannu Dewisol Pensiynau	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Balans ar 1 Ebrill:	465,432	0	465,432	440,901	0	440,901
Cyfraniadau Cyflogwyr	14,049	1,781	15,830	12,030	1,823	13,853
Cyfraniadau Aelodau	3,497	0	3,497	3,172	0	3,172
Budd-daliadau a Dalwyd	(17,161)	(1,781)	(18,942)	(17,084)	(1,823)	(18,907)
Llog ar Asedau'r Cynllun	12,565	0	12,565	8,798	0	8,798
Enillion/(Colledion Ailfesur):						
Enillion ar Asedau'r Cynllun (ac eithrio symiau sydd wedi'u cynnwys yn y Llog)	(21,563)	0	(21,563)	17,615	0	17,615
Balans ar 31 Mawrth:	456,819	0	456,819	465,432	0	465,432

Mae trafodion mewn perthynas â gwerth presennol rhwymedigaethau cynllun pensiwn fel a ganlyn:

	2022/2023			2021/2022		
	Lleol Llywodraeth Cynllun Pensiwn	Athrawon Heb ei ariannu Dewisol Pensiynau	Cyfanswm	Lleol Llywodraeth Cynllun Pensiwn	Athrawon Heb ei ariannu Dewisol Pensiynau	Cyfanswm
	£000	£000		£000	£000	£000
Cysoni'r Symudiadau yng Ngwerth Presennol Rhwymedigaethau'r Cynllun						
Balans ar 1 Ebrill:	(726,427)	(32,585)	(759,012)	(754,821)	(35,761)	(790,582)
Cost Gwasanaeth Cyfredol	(26,308)	0	(26,308)	(26,833)	0	(26,833)
Cost Gwasanaeth yn y Gorfennol a Chyfyngiadau	(158)	0	(158)	(15)	0	(15)
Treuliau Gweinyddu	(276)	0	(276)	(249)	0	(249)
Cost Llog	(19,775)	(856)	(20,631)	(15,217)	(697)	(15,914)
Cyfraniadau Aelodau	(3,497)	0	(3,497)	(3,172)	0	(3,172)
Budd-daliadau a Dalwyd	17,161	1,781	18,942	17,084	1,823	18,907
Enillion/(Colledion Ailfesur):						
Enillion/(Colledion) Profiad	(20,375)	(1,032)	(21,407)	(685)	443	(242)
Enillion/(Colledion) Actwaraidd yn deillio o newidiadau mewn rhagdybiaethau demograffig	4,579	498	5,077	3,950	321	4,271
Enillion/(Colledion) Actwaraidd yn deillio o newidiadau mewn rhagdybiaethau ariannol	269,114	6,479	275,593	53,531	1,286	54,817
Balans ar 31 Mawrth:	(505,962)	(25,715)	(531,677)	(726,427)	(32,585)	(759,012)

Gellir dadansoddi'r rhwymedigaeth net sy'n deillio o rwymedigaethau cynllun budd-daliadau diffiniedig fel a ganlyn:

	2022/2023			2021/2022		
	Lleol Llywodraeth Cynllun Pensiwn	Athrawon Heb ei ariannu Dewisol Pensiynau	Cyfanswm	Lleol Llywodraeth Cynllun Pensiwn	Athrawon Heb ei ariannu Dewisol Pensiynau	Cyfanswm
	£000	£000		£000	£000	£000
Asedau a Rhwymedigaethau Pensiwn a Gydnybysir yn y Fantolen						
Gwerth Teg Asedau'r Cynllun	456,819	0	456,819	465,432	0	465,432
Gwerth Presennol Rhwymedigaethau'r Cynllun	(505,962)	(25,715)	(531,677)	(726,427)	(32,585)	(759,012)
Atebolrwydd Net:	(49,143)	(25,715)	(74,858)	(260,995)	(32,585)	(293,580)

Nid oes unrhyw asedau i gwmpasu'r buddion dewisol a ddyfennir i Athrawon (Pensiynau Dewisol Athrawon Heb eu Hariannu).

Gellir categorieiddio asedau a gedwir gan y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol fel a ganlyn:

Categoriweiddio Asedau Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol		31 Mawrth 2023				31 Mawrth 2022			
		Dyfynnwyd	Dyfynnwyd			Dyfynnwyd	Dyfynnwyd		
		Prisiau yn	Prisiau ddim			Prisiau yn	Prisiau ddim		
		Gweithredol	yn Weithredol			Gweithredol	yn Weithredol		
		Marchnadoedd	Marchnadoedd	Cyfanswm	Marchnadoedd	Marchnadoedd	Cyfanswm		
		£000	£000	£000	%	£000	£000	£000	%
Gwarantau Ecwiti Dyfynedig:		0	0	0	0.00	0	0	0	0.00
Cronfeydd Buddsoddi ac Ymddiriedolaethau Uned:									
	Ecwitiau	0	337,238	337,238	73.82	0	344,334	344,334	73.98
	Bondiau	0	60,856	60,856	13.32	0	65,404	65,404	14.05
	Arall	0	47,104	47,104	10.31	0	42,576	42,576	9.15
Eiddo Tiriog:	Cronfeydd Eiddo'r DU	0	9,251	9,251	2.03	0	10,652	10,652	2.29
Arian Parod ac Arian Cyfwerth:		0	2,370	2,370	0.52	0	2,466	2,466	0.53
Cyfanswm:		0	456,819	456,819	100.00	0	465,432	465,432	100.00

Nid oes gan yr Awdurdod unrhyw fuddsoddiadau yng Nghynllun Pensiwn Gwent Fwyaf (Torfaen) ac nid yw'n meddiannu nac yn defnyddio asedau a ddelir gan y Cynllun fel arall.

Dadansoddiad Sensitifrwydd

Mae effaith newidiadau yn y rhagdybiaethau actiwaraid allweddol wedi'i chyfrifo fel a ganlyn:

Dadansoddiad Sensitifrwydd: Effaith Newid mewn Rhagdybiaethau	31 Mawrth 2023		31 Mawrth 2022	
	Cynnydd mewn Rhwymedigaethau Cyflogwyr		Cynnydd mewn Rhwymedigaethau Cyflogwyr	
	£000	%	£000	%
Gostyngiad o 0.5% yn y Gyfradd Disgownt Real	46,195	8.69	74,840	9.86
Cynnydd o 0.5% yn y Gyfradd Cynnydd Cyflog	6,730	1.27	8,935	1.18
Cynnydd o 0.5% yng Nghyfradd Cynnydd y Pensiwn	40,135	7.55	65,315	8.61
Cynnydd o 1 flwyddyn yn Nisgwylad Oes yr Aelod	21,267	4.00	30,360	4.00

Byddai effaith y newidiadau hyn ar asedau a rhwymedigaethau ar ddiwedd y flwyddyn fel a ganlyn:

Dadansoddiad Sensitifrwydd	31 Mawrth 2023				
		Disgownt	Cyflog	Pensiwn	Bywyd
		Cyfradd:	Cynyddu:	Cynyddu:	Disgwyliad:
	Sylfaen	-0.5% y flwyddyn	+0.5% y flwyddyn	+0.5% y flwyddyn	+1 Blwyddyn
	£000	£000	£000	£000	£000
Rhwymedigaethau	(531,677)	(577,872)	(538,407)	(571,812)	(552,944)
Asedau	456,819	456,819	456,819	456,819	456,819
Diffyg Net	(74,858)	(121,053)	(81,588)	(114,993)	(96,125)

31 Mawrth 2022					
		Disgownt	Cyflog	Pensiwn	Bywyd
		Cyfradd:	Cynyddu:	Cynyddu:	Disgwyliad:
	Sylfaen	-0.5% y flwyddyn	+0.5% y flwyddyn	+0.5% y flwyddyn	+1 Blwyddyn
	£000	£000	£000	£000	£000
Rhwymedigaethau	(759,012)	(833,852)	(767,947)	(824,327)	(789,372)
Asedau	465,432	465,432	465,432	465,432	465,432
Diffyg Net	(293,580)	(368,420)	(302,515)	(358,895)	(323,940)

Dim ond bras yw'r ffigurau dadansoddi sensitifrwydd a ddarparwyd gan yr Actwari. Tybiwyd nad oes unrhyw newidiadau wedi bod mewn polisïau cyfrifyddu, buddion y Cynllun, yr oedran/ proffil rhyw/gwasanaeth gweithwyr, lefelau cyflog a chyfraniadau a wneir. Mae'r Actwari hefyd wedi nodi y byddai effaith cynnydd yn nisgwyliad oes aelodau yn yr ystod o 3-5%, yn amodol ar ffactorau amrywiol. Felly, ni ddylid dehongli'r ffigurau hyn fel rhai sy'n darparu ffigurau alldro cywir ar gyfer cynnodau cyfrifyddu yn y dyfodol. Ni wnaed unrhyw lwfans ar gyfer effaith Covid-19 ar y gronfa bensiwn, gan nad oedd yr effaith hirdymor ar y gronfa yn hysbys ym mis Mawrth 2021. Ystyriwyd bod y sefyllfa gyfrifyddu, oherwydd effaith goresgyniad Rwsia o Wcráin, yn eithaf bach gan yr actwari. Mae'r rhagdybiaethau cyfrifyddu a ddefnyddiwyd ar 31 Mawrth 2023 yn seiliedig ar ddisgwyliadau'r farchnad sy'n cael eu llunio gan ddigwyddiadau byd-eang.

Sail ar gyfer Amcangyfrif Asedau a Rhwymedigaethau

Mae rhwymedigaethau wedi cael eu hasesu ar sail actiwaraid gan ddefnyddio'r dull uned rhagamcanedig, sef amcangyfrif o'r pensiynau a fydd yn daladwy yn y blynyddoedd i ddod yn dibynnu ar dybiaethau ariannol a demograffig.

Hymans Robertson LLP yw'r actiwari penodedig ar gyfer Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol Gwent Fwyaf, ac maent wedi cyfrifo asedau a rhwymedigaethau priodoladwy (gan gynnwys y rhai ar gyfer Pensiynau Dewisol Athrawon Heb eu Hariannu) gan ddefnyddio'r prif dybiaethau canlynol:

Prif Ragdybiaethau	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022
Rhagdybiaethau Ariannol:		
Cyfradd Cynnydd mewn Cyflogau	3.5%	3.5%
Cyfradd Cynnydd mewn Pensiynau	3.0%	3.2%
Cyfradd Disgownt	4.8%	2.7%
Rhagdybiaethau Marwolaethau:		
Pensiynwyr Cyfredol:	Model CMI 2021, pwysoli 0% o ddata 2021 (a 2020), llyfnhau safonol (Sk7), addasiad cychwynnol o 0.25% a chyfradd gwella hirdymor o 1.5% y flwyddyn	Cromliniau Vita gyda gwelliannau yn unol â model CMI 2020 gan dybio cyfraddau gwelliant hirdymor o 1.5% y flwyddyn
Pensiynwyr y Dyfodol:	Model CMI 2021, pwysoli 0% o ddata 2021 (a 2020), llyfnhau safonol (Sk7), addasiad cychwynnol o 0.25% a chyfradd gwella hirdymor o 1.5% y flwyddyn	Cromliniau Vita gyda gwelliannau yn unol â model CMI 2020 gan dybio cyfraddau gwelliant hirdymor o 1.5% y flwyddyn
Disgwyliad Oes:		
Hirhoedledd pensiynwyr presennol (65 oed):		
Gwrywod	20.2	20.5
Benywod	22.9	23.5
Hirhoedledd pensiynwyr y dyfodol (yn 65 oed ymhén 20 mlynedd):		
Gwrywod	21.0	21.7
Benywod	24.7	25.3

Mae'r rhagdybiaethau actiwaraid a ddefnyddir wrth gyfrifo rhwymedigaethau'r Fantolen ddiwedd y flwyddyn yn seiliedig ar y rhagdybiaethau a ddefnyddiwyd yn y gwerthusiad llawn diwethaf, ac eithrio'r rhai a nodwyd uchod. Cyfrifir rhwymedigaethau ar gyfer Budd-daliadau Dewisol Athrawon heb eu Hariannu ar yr un sail â Chynllun Llywodraeth Leol, ac eithrio'r rhai uchod.

Dyddiad y gwerthusiad actiwaraid llawn diwethaf oedd 31 Mawrth 2022.

Effaith ar lif arian parod yn y dyfodol

Mae cofnodion wedi'u cynnwys yn y Fantolen ar gyfer cyfran yr Awdurdod hwn o asedau a rhwymedigaethau Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Mae rhwymedigaethau sy'n ymwneud â Phensiynau Dewisol Athrawon Heb eu Hariannu hefyd wedi'u cynnwys. Mae'r rhwymedigaethau a ddatgelir yn dangos yr ymrwymiad sylfaenol sydd gan yr Awdurdod yn y tymor hir i dalu buddion ymddeol.

Mae'r cynllun yn cael ei ariannu gan gyfraniadau a delir gan y gweithwyr, eu cyflogwyr ac enillion o fuddsoddiad arian y Gronfa. Deddfwriaeth sy'n penderfynu ar y math o fuddsoddiad ac nid yr awdurdodau lleol. Gwneir cyfraniadau gan aelodau gweithredol y Gronfa yn unol â Rheoliadau CPLIL 2013. Gwneir cyfraniadau ychwanegol gan gyflogwyr y Gronfa a bennir gan werthusiadau actiwaraid tair blynedd y Gronfa. Y gwerthusiad ffurfiol diwethaf o'r fath oedd ar 31 Mawrth 2022.

O ran cyllid drwy enillion buddsoddi, mae asedau'r Gronfa'n cael eu buddsoddi yn unol â'i strategaeth fuddsoddi, a nodir yn Natganiad Strategaeth Ariannu'r Gronfa. Mae polisi, egwyddorion a threfniadau rheoli buddsoddiadau wedi'u manylu yn ei Datganiad o Egwyddorion Buddsoddi.

Er mwyn bodloni gofynion y Rheoliadau, amcan ariannu hirdymor yr Awdurdod Gweinyddu yw i'r Gronfa gyflawni ac yna cynnal digon o asedau i gwmpasu 100% o'r rhwymedigaethau cronedig rhagamcanedig (y "targed ariannu") a asesir yn barhaus gan gynnwys lwfans ar gyfer cyflog terfynol rhagamcanedig. Yr amcan ariannu fel y'i nodir yn y Datganiad Strategaeth Ariannu (FSS) yw cyflawni a chynnal lefel ariannu o 100% o'r rhwymedigaethau (y Targed Ariannu). Yn unol â'r FSS, lle mae diffyg yn bodoli ar ddyddiad effeithiol y gwerthusiad actiwaraid (31 Mawrth 2022), bydd cynllun adfer diffyg yn cael ei roi ar waith sy'n gofyn am gyfraniadau ychwanegol i gywiro'r diffyg. Mae'r cyfnod adfer diffyg mwyaf wedi'i osod yn 20 mlynedd.

Adroddodd Gwerthusiad Actwaraid 2022 fod lefel cyfanswm asedau'r gronfa o'i gymharu â rhwymedigaethau (y lefel ariannu) yn 97% (*Gwerthusiad 2019: 86%*). O ganlyniad, mae lefelau cyfraniadau cyflogwyr wedi'u cyfrifo i'w gweithredu o 1 Ebrill 2023 a fydd, yn amodol ar ailbrisiadau yn y dyfodol, yn dileu'r diffyg hwn yn yr 20 mlynedd nesaf.

Mae'r Awdurdod yn dal cyfanswm o £60.690m o gronfeydd wrth gefn defnyddiadwy ar 31 Mawrth 2023 (*£85.316m ar 31 Mawrth 2022*). Byddai effaith cymhwyso'r diffyg net yn y gronfa bensiwn o £74.858m i gronfeydd wrth gefn defnyddiadwy'r Awdurdod yn ddiffyg o £14.168m (*2021/2022: roedd y diffyg pensiwn o £293.580m yn fwy na'r cronfeydd wrth gefn defnyddiadwy o £208.264m*).

Fodd bynnag, mae'r diffyg hwn yn dibynnu ar nifer o ffactorau megis perfformiad buddsoddi a buddion ymddeol sy'n daladwy.

Mae'r diffyg cyllido hirdymor ar gyfer Cynllun Llywodraeth Leol yn cael ei drin dros nifer o flynyddoedd ar hyn o bryd drwy gynnydd graddol i gyfraniadau cyflogwyr.

O ganlyniad, ni fyddai'r cyfanswm rhwymedigaeth yn codi mewn un flwyddyn ariannol. Mae sefyllfa ariannol gyffredinol y Gronfa Bensiwn yn cael ei hadolygu'n rheolaidd gan Actwariaid ar ran yr Awdurdod gweinyddu (Cyngor Bwrdeistref Torfaen).

Mae Actwari'r Gronfa wedi amcangyfrif bod cyfanswm y cyfraniadau y disgwylir i'r Awdurdod eu gwneud i'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol yn y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2024 yn £14.093m.

Pe bai aelod cyfrannol o'r gronfa yn methu â thalu cyfraniadau neu wneud iawn am ddiffygion yn y dyfodol, byddai lefel asedau'r Cynllun Pensiwn yn is na'r disgwyl a byddai hyn yn cael effaith negyddol ar y Lefel Ariannu. Ar yr adeg honno, byddai'r Awdurdod Gweinyddu (Torfaen) yn ceisio adennill unrhyw ddyled sy'n weddill gan y cyflogwr. Gellir lliniaru'r math hwn o risg trwy ddefnyddio gwarantau a/neu gyfamodau. Fodd bynnag, os yw cyflogwr yn methu â thalu ac na ellir adennill y symiau hyn, byddai'r diffyg wedyn yn dod yn gyfrifoldeb unrhyw warantwr neu'r holl

cyflogwyr eraill yn y Gronfa. Gallai hyn gynyddu lefel cyfraddau cyfraniadau cyflogwyr sy'n ofynnol i adennill diffyg cyffredinol y Gronfa.

Rhwymedigaethau Posibl yn Codi o Ddyfarniad McCloud/ Sargeant

Pan ddiwygiwyd strwythur buddion y CPLIL yn 2014, cymhwyswyd amddiffyniadau trosiannol i rai aelodau hyn a oedd yn agos at oedran ymddeol arferol. Mae'r buddion a gronnwyd o 1 Ebrill 2015 gan yr aelodau hyn yn destun 'sylfaen' sy'n golygu na allant fod yn is na'r rhai y byddent wedi'u derbyn o dan y strwythur buddion blaenorol. Mae'r sail yn sicrhau nad yw'r aelodau hyn yn colli allan o gyflwyniad y cynllun newydd, trwy roi'r gorau iddynt o'r buddion o'r hen gynlluniau a'r cynlluniau newydd i bob pwrpas.

Ym mis Rhagfyr 2018, cadarnhaodd y Llys Apêl ddyfarniad ("McCloud/Sargeant") bod amddiffyniadau trosiannol tebyg yng Nghynlluniau Pensiwn y Barnwyr ar Ddiffoddwyr Tân yn anghyfreithlon ar sail gwahaniaethu ar sail oedran. Mae goblygiadau'r dyfarniad hefyd wedi bod yn berthnasol i'r LGPS (a chynlluniau gwasanaeth cyhoeddus eraill). Gofynnodd Llywodraeth y DU am ganiatâd i apelio i'r Goruchaf Lys ond gwrthodwyd hyn ddiwedd mis Mehefin 2019.

Cadarnhaodd Trysorlys EM ym mis Chwefror 2021 y byddai pob aelod cymwys o'r cynllun yn parhau i fod yn aelodau o'r cynllun etifeddol (h.y. cyflog terfynol) am y cyfnod unioni rhwng 1 Ebrill 2015 a 31 Mawrth 2022.

Ar yr adeg y bydd aelodau'n dechrau cymryd buddion (fel arfer wrth ymddeol), byddant wedyn yn gallu dewis naill ai buddion etifeddol neu fuddion diwygiedig (h.y. cyfartaledd gyrfaf) ar gyfer y cyfnod adfer. Gall cymhwysedd fod yn gyfyngedig i aelodau sy'n weithredol neu o fewn 10 mlynedd i oedran pensiwn arferol ar 1 Ebrill 2012.

Felly, efallai y bydd angen gwella buddion y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol a gronnwyd o 2015 gan y gallai pob aelod cymwys elwa o'r sail. Roedd actiwari'r Gronfa wedi cynnwys cynnydd mewn rhwymedigaethau sy'n gysylltiedig â McCloud/ Dyfarniad Sargeant yng nghyfrifon 2019/2020, yn seiliedig ar amcangyfrifon Adran Actwari'r Llywodraeth (GAD), wedi'u haddasu lle bo'n briodol i adlewyrchu rhagdybiaethau lleol Cronfa Bensiwn Gwent Fwyaf (Torfaen) yn well, yn enwedig cynnydd mewn cyflogau a chyfraddau tynnu'n ôl. Cyfanswm hyn oedd £1.227m a chafodd ei godi ar y CIES fel Cost Gwasanaeth Gorffennol.

Os yw cymhwysedd wedi'i gyfyngu i aelodau a oedd yn weithredol ar 31 Mawrth 2012, cynghorodd yr Actwari y byddai'r cynnydd cyfrifedig mewn rhwymedigaethau yn lleihau tua hanner. Ni wnaed unrhyw addasiad yn y cyfrifon ar gyfer y gostyngiad posibl hwn. Mae'r Actwari wedi cynghori nad oes unrhyw addasiadau pellach wedi'u gwneud i ariannu rhwymedigaethau yn y cyfrifon o ganlyniad i ddyfarniad McCloud/Sargeant.

Rhwymedigaethau Posibl yn Codi o Ddyfarniad Achos Virgin Media-NTL

Ym mis Gorffennaf 2024, cadarnhaodd penderfyniad Llys Apêl ddyfarniad yr Uchel Lys o fis Mehefin 2023 y byddai gwelliannau i gynlluniau pensiwn buddion diffiniedig a contractiwyd allan a wnaed rhwng 1997 a 2016 yn cael eu hystyried yn ddi-rym os na ellir dod o hyd i gymeradwyaeth ysgrifenedig gan actiwari cynllun. Mae'r penderfyniad yn ymwneud â dehongli adran 37 o Ddeddf Cynlluniau Pensiwn 1993.

Ar hyn o bryd mae Adran Actwari'r Llywodraeth (GAD) yn adolygu'r holl newidiadau i gynlluniau ar gyfer y LGPS i gadarnhau a oes tystysgrifau actiwaraid ar gael. Ar hyn o bryd nid yw'n hysbys a fydd yr Adran Gwaith a Phensiynau yn darparu ateb deddfwriaethol i'r mater hwn.

Mae rhwymedigaeth bosibl yn deillio o'r dyfarniad llys hwn ond o ystyried yr ansicrwydd presennol a'r diffyg gwybodaeth ynghylch gwerth unrhyw rwymedigaeth, nid yw Cyfrifon 2022/2023 wedi'u haddasu.

Rhwymedigaethau Amodol (gweler hefyd nodyn 36.3, tudalen 88)

Aneurin Leisure Trust

Wrth greu Ymddiriedolaeth Hamdden Aneurin ym mis Hydref 2014, trosglwyddwyd asedau a rhwymedigaethau pensiwn a aseswyd ar sail actiwaraidd o GBS Blaenau Gwent, fel bod rhwymedigaethau pensiwn yr Ymddiriedolaeth yn cael eu hystyried yn llawn. Ni throsglwyddwyd y diffyg ariannu a gronnwyd hyd at 30 Medi 2014 mewn perthynas â gweithwyr a oedd yn symud i Ymddiriedolaeth Hamdden Aneurin, ond fe'i cadwyd gan GBS Blaenau Gwent. Felly dim ond am unrhyw gynnydd mewn rhwymedigaethau (ar sail gwerthuso actiwaraidd) sy'n digwydd ar ôl y dyddiad trosglwyddo y mae'r Ymddiriedolaeth yn gyfrifol, gyda'r Awdurdod yn gweithredu fel gwarantwr ar gyfer y diffyg net a gronnwyd yn flaenorol. Yn ogystal, cytunodd yr Awdurdod i weithredu fel gwarantwr pan fetha popeth arall er mwyn i'r Ymddiriedolaeth Hamdden allu ymuno â Chronfa Bensiwn Gwent Fwyaf (Torfaen) fel corff a dderbyniwyd ac felly mae wedi cytuno i warantu unrhyw gostau sy'n codi rhag ofn y bydd y corff a dderbyniwyd yn methu â thalu unrhyw rai neu'r cyfan o'i daliadau mewn perthynas â'i rwymedigaethau pensiwn.

Fodd bynnag, yn y Datganiad Cyfrifon, mae'r asedau a'r rhwymedigaethau pensiwn a drosglwyddwyd wedi'u cyfrif yn unol â gofynion IAS19 *Buddion Cyflogeon*, y mae'r rhagdybiaethau ar eu cyfer yn wahanol i'r rhai a ddefnyddiwyd yn y dull gwerthuso actiwaraidd y seiliwyd y sefyllfa ariannu ar ddechrau'r Ymddiriedolaeth arno. O ganlyniad, nid oedd yr elfennau hynny o ffigurau'r setliad a ddatgelwyd yn 2014/2015 a oedd yn ymwneud ag Ymddiriedolaeth Hamdden Aneurin yn adlewyrchu sefyllfa wedi'i hariannu'n llawn, ond yn dangos trosglwyddo rhwymedigaeth net o hyd at £2.7m. Serch hynny, mae'r Awdurdod yn dal i fod yn atebol am y symiau sy'n ymwneud â'r diffyg net cronedig ar drosglwyddo a bydd y symiau hyn yn cael eu hadlewyrchu'n briodol yn ei gyfrifon dros amser wrth iddynt ddod yn ddyledus yn unol ag IAS19.

Cyfarfalu/ Mynegai Pensiwn Isafswm Gwarantedig (GMP)

Yn 2018, dyfarnodd yr Uchel Lys fod yn rhaid i gynlluniau pensiwn buddion diffiniedig y DU ddigolledu aelodau am wahaniaethau y gellir eu priodoli i Bensiynau Isafswm Gwarantedig (GMPs) (*Lloyds Banking Group Pensions Trustees Limited v Lloyds Bank PLC ac Eraill*). Mae Pensiwn Isafswm Gwarantedig yn cynrychioli'r pensiwn lleiaf y mae'n rhaid i gynllun pensiwn galwedigaethol ei ddarparu i aelod o'r cynllun fel dewis arall yn lle Cynllun Pensiwn y Wladwriaeth sy'n Gysylltiedig ag Enillion (SERPS). Cronnwyd GMP yn y LGPS rhwng 6 Ebrill 1978 a 5 Ebrill 1997. Mae cyfrifoldeb am dalu cynnydd pensiwn blynyddol ar wahanol gyfrannau o fudd-daliadau wedi'i rannu rhwng cronfa'r LGPS a'r Wladwriaeth (trwy'r Pensiwn y Wladwriaeth), yn dibynnu ar pryd yr oedd yr aelod mewn cyflogaeth a phryd y cyrhaeddodd nhw Oedran Pensiwn y Wladwriaeth (SPA). Gweithredodd y Llywodraeth ddatrasiad 'dros dro' ar gyfer aelodau a gyrhaeddodd SPA rhwng 6 Ebrill 2016 a 5 Rhagfyr 2018, a oedd yn cynnwys cronfa'r LGPS yn talu am bopeth h.y. pensiwn cychwynnol a'r holl gynnydd. Estynnwyd y trefniant hwn wedi hynny i 5 Ebrill 2021. Ym mis Mawrth 2021 cyhoeddodd Trysorlys EM ei fod wedi dewis gwneud mynegeo taliadau GMP yn fesur parhaol, yn lle uno rhwymedigaethau GMP a chynllun pensiwn.

Bydd ateb y Llywodraeth yn arwain at gynydd yn rhwymedigaethau'r gronfa pensiwn o ganlyniad i'r cynllun dalu cynnydd llawn yn y GMP i bob aelod sydd â SPA ar ôl 2016. I bob pwrpas, mae hyn yn trosglwyddo'r gost o'r Wladwriaeth i gronfeydd y LGPS (ac felly i gyflogwyr). Nid oes unrhyw arwydd o gyllid ychwanegol i dalu'r gost ychwanegol hon. Mae actiwari cronfa'r LGPS wedi nodi bod amcangyfrif ar gyfer mynegeo GMP llawn wedi'i gynnwys yng Ngwerthusiad Actwaraidd 2019 ac felly mae'r costau hyn eisoes wedi'u hymgorffori yn rhwymedigaethau'r Dafen Fantolen a chyfraddau cyfraniadau cyflogwyr.

42.

Cronfeydd Wrth Gefn

42.1

Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy

Mae balansau cronfeydd a chronfeydd wrth gefn defnyddiadwy yn cael eu dal gan yr Awdurdod at y dibenion canlynol:

Balansau Cronfa:

Cronfa Gyffredinol y Cyngor Wrth Gefn	Y swm cronnus sydd ar gael i dalu costau gwasanaethau'r Cyngor yn y dyfodol.
---------------------------------------	--

Cronfeydd Refeniw Clustnodedig Defnyddiadwy:

Cronfa Wrth Gefn Cyllideb / Buddsoddi i Arbed	Darparu cymorth cychwynnol i ymdopi â phwysau cyllidebol newydd a rhai sy'n dod i'r amlwg a sefydlu cronfa buddsoddi i arbed i ddarparu cyllid untro ar gyfer mentrau a fydd yn cynhyrchu arbedion ariannol ac effeithlonrwydd yn y tymor canolig i'r tymor hir.
Ffioedd Rheoli Adeiladu	Cadw gwargedion a gynhyrchir ar gyfer ailfuddsoddi yn y dyfodol i wella ansawdd a pherfformiad y Gwasanaeth Rheoli Adeiladu.
Dinas Prifddinas-Ranbarth Caerdydd Bargaen (CCRCD)	Cyfran a ddosranwyd gan yr Awdurdod o wargedion neu ddiffygion sy'n deillio o drefniant ar y cyd Bargaen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd.
Gwasanaethau Corfforaethol Portffolio	I ddarparu ar gyfer amrywiaeth o gostau penodol sy'n disgyn i'r Portffolio Gwasanaethau Corfforaethol, gan gynnwys: Costau ychwanegol yn y dyfodol ar gyfer etholiadau; gweithredu ymarferoldeb y system gyflogres; costau gweithredu'r Model Post Hybrid newydd; dal blaendaliadau a bondiau; bodloni rhwymedigaethau trethiant, gwella hygyrchedd cwsmeriaid; ailgylchu'r llog o'r benthyciad rheilffordd yn ôl i'r prosiect; ac ariannu cyfraniad yr Awdurdod i'r Swyddfa Cyngori ar Bopeth.
Ymateb Covid-19 a Adferiad	I fynd i'r afael â chostau ychwanegol sy'n deillio o effaith barhaus ymateb i/adfer o bandemig byd-eang Covid-19 ar ôl i gyllid penodol gan Lywodraeth Cymru ddod i ben.
Lleihau Maint, Diswyddo a Costau Trosglwyddo	I ariannu costau penodol a nodwyd o ran cyflogau, straen pensiwn a chostau diswyddo sy'n deillio o brosiectau trawsnewid a lleihau gwasanaethau'r Awdurdod, ar sail tymor byr (trosiannol).
Portffolio Economi	I ddarparu ar gyfer amrywiaeth o gostau penodol sy'n disgyn i Bortffolio'r Economi, gan gynnwys: Adolygiad o systemau rheoli asedau'r Awdurdod a chyllid cyfatebol ar gyfer y Prosiect Cyllido Torfol.

Cronfeydd Refeniw a Glustnodwyd Defnyddiadwy (Parhad):

Portfolio Addysg	I ddarparu ar gyfer costau sy'n dod o fewn y Portffolio Addysg, gan gynnwys: Cyllid ar gyfer diswyddiadau staff mewn ysgolion ym mlwyddyn ariannol 2023/2024.
Portfolio Amgylcheddol	I ddarparu ar gyfer amrywiaeth o gostau penodol sy'n dod i Bortffolio'r Amgylchedd gan gynnwys: cynnal cyfradd gost trafnidiaeth sefydlog; datgomisiynu'r Ganolfan Ddinesig; gwaith clirio rhwydwaith priffyrdd mewn tywydd garw yn y gaeaf; ariannu costau cyngor cyfreithiol ac ariannol arbenigol mewn perthynas ag ad-daliadau benthyciad prosiect Silent Valley a Corporate Landlord Re:Fit.
Cynllunio Ariannol / Gwydnwch	Gwella gwydnwch ariannol yr Awdurdod a chefnogi cynllunio ariannol tymor canolig, yn benodol ar gyfer blynyddoedd diweddarach y Cynllun Ariannol Tymor Canolig.
Cyfradd Llog yn y Dyfodol	Er mwyn darparu amddiffyniad rhag pwysau cost sy'n deillio o gynnydd a ragwelir mewn cyfraddau llog ar ddisodli dyled sy'n aeddfedu a benthyciadau newydd i ariannu gwariant cyfalaf.
TGCh	Er mwyn bodloni'r cynnydd disgwyliedig yn y capasiti sydd ei angen ar gyfer TGCh mewn perthynas ag adnoddau staffio, trwyddedau, offer a hyfforddiant sydd eu hangen i ddiogelu'r gwasanaeth ar gyfer y dyfodol.
Cyllideb Ysgolion Unigol (ISB)	I ariannu pwysau costau sy'n ymwneud â gwariant ysgolion gan gynnwys yswiriant ac ad-drefnu ysgolion.
Chwyddiant a Chost Gwasanaeth Pwysedd	Er mwyn cefnogi cyllidebau yn erbyn pwysau chwyddiant a phwysau gwasanaethau, dod â'r Gronfa Galedi i ben a pharhau i ddadgarboneiddio gwasanaethau.
Rhwymedigaethau Yswiriant	Er mwyn amddiffyn rhag rhwymedigaethau a gafwyd ond heb eu setlo. Mae rhwymedigaethau o'r fath yn cynnwys hawliadau yswiriant lle mae gormod yn parhau i fod i'w dalu gan yr Awdurdod a hawliadau lle nad oes unrhyw yswiriant yn bodoli.
Buddsoddi i Arbed	Darparu cyllid "unwaith ac am byth" ar gyfer mentrau a fyddai'n cynhyrchu arbedion ariannol ac effeithlonrwydd yn y tymor canolig i'r tymor hir, neu'n cefnogi cyfleoedd masnachol a buddsoddi.
Pridiannau Tir ac Eiddo (Gwasanaethau Cymdeithasol)	Er mwyn lliniaru effaith sefydlu dyledwyr tâl Tir ac Eiddo ar gyfer gofal preswyl i oedolion, na fydd yr incwm gwirioneddol yn cael ei dderbyn tan bwyntiau amhenodol yn y dyfodol.
Balansau LMS	Swm cyfanredol y balansau a gedwir gan ysgolion unigol.

Cronfeydd Refeniw a Glustnodwyd Defnyddiadwy (Parhad):

Lleol/Strategol Cynllun Datblygu	I ariannu adolygiad y Cynllun Datblygu Lleol.
Grantiau Lleol i Aelodau	Dal arian grant heb ei ddyrannu cyn ei ddosbarthu gan Aelodau.
Pwyllgor Cynllunio	I ddarparu ar gyfer amrywiaeth o gostau penodol sy'n disgyn ar y Pwyllgor Cynllunio, gan gynnwys darparu tai fforddiadwy, seilwaith a buddion cymunedol eraill drwy'r broses gynllunio.
Llog Benthyciad Rheilffordd	Dal llog a dderbyniwyd ar fuddsoddi'r benthyciad seilwaith rheilffordd cyn gwneud cais i ariannu gwariant y prosiect.
Grantiau Refeniw a Cyfraniadau Heb eu Cymhwyso	Dal symiau wedi'u clustnodi sy'n ymwneud ag ystod o grantiau refeniw a chyfraniadau a dderbyniwyd nad oes unrhyw rwymedigaeth gyfrifyddu yn bodoli amdanynt (h.y. nid oes rhaid eu had-dalu), nes eu bod yn cael eu defnyddio i gyd-fynd â gwariant gwasanaeth penodol.
Portffolio Gwasanaethau Cymdeithasol	I ddarparu ar gyfer amrywiaeth o gostau penodol sy'n disgyn ar Bortffolio'r Gwasanaethau Cymdeithasol gan gynnwys Datblygu Rhanbarthol Cefnogi Pobl Gwent; ariannu costau Cydweithredïadau Mabwysiadu a Datblygu'r Gweithlu yn y dyfodol ar gyfer Gwasanaethau Cymdeithasol Gwent; a ffioedd sy'n gysylltiedig â Gwasanaethau Plant.
Masnachol Arbenigol Advice (Aneurin Leisure Adolygiad Ymddiriedolaeth)	Comisiynu ymgynghorwyr allanol i gefnogi elfennau allweddol yr adolygiad o opsiynau presennol a rhai'r dyfodol ar gyfer darparu a chyflenwi Gwasanaethau Hamdden.
Adolygiadau Busnes Strategol I ariannu cefnogaeth allanol i adolygiadau busnes strategol dros gyfnod o ddwy flynedd.	
Pensiwn	I ariannu rhwymedigaethau penodol sy'n codi mewn perthynas â Gwent Fwyaf (Torfaen) Cronfa Bensiwn sydd y tu allan i'r cyfraniadau arferol a wneir gan yr Awdurdod, gan gynnwys costau posibl sy'n deillio o warantau a ddarperir i ganiatáu mynediad endidau i'r Gronfa (e.e. Ymddiriedolaeth Hamdden Aneurin).
Priffyrdd Tai Calon Cynnal a Chadw (Cymudo Symiau)	Cyfrannu at gynnal a chadw nodweddion ffyrdd mabwysiedig dros gyfnod o 60 mlynedd mewn ardaloedd sy'n dod o dan drosglwyddo stoc tai a thir i Tai Calon.
Hyfywedd Parc Technoleg Astudio	I ariannu astudiaeth ddichonoldeb i sefydlu Parc Busnes Technoleg Uchel a Chyfleuster Profi sy'n canolbwyntio ar y sectorau modurol a symudedd/economi carbon isel ehangach.
Gwasanaethau Gwastraff	I ariannu unrhyw gosbau ariannol posibl sy'n deillio o fethu â chynraedd y targed adfer ailgylchu statudol yn 2023/2024 a'r blynyddoedd i ddoc.

Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy a Glustnodwyd at Ddibenion Cyfalaf:

Chwyddiant Cyfalaf a Gwasanaeth Pwysau Cost	I gefnogi'r rhaglen gyfalaf gyda'r pwysau cost cynyddol sy'n cael ei brofi wrth ddyfarnu contractau cyfalaf yn y farchnad bresennol.
Landlord Corfforaethol	I ariannu amrywiol bwysau gan landlordiaid corfforaethol a nodwyd yn ddiweddar.
Gwaith Cyfalaf Deminimis	Derbyniadau o drafodion bach sy'n gysylltiedig â thir i'w defnyddio i ariannu ffioedd gwaredu tir cysylltiedig na ellir eu cyfalafu na'u gwrthwysyo gan reoliad.
Cyfleusterau	I ariannu adnewyddiadau mewn perthynas â rhaglen waith yr ysgolion ac adeiladau eraill.
Canolfan Ynni	Darpariaeth ar gyfer atgyweirio a chynnal a chadw offer yn y Ganolfan Ynni yn y dyfodol.
Unedau Diwydiannol	Mae angen cyllid cyfatebol i roi cymhorthdal i Unedau Diwydiannol.
Seilwaith TG	I ariannu gwariant cyfalaf mewn perthynas ag uwchraddio seilwaith TG i gefnogi trawsnewid y gweithle.
Model Gweithredu Newydd	I gefnogi gwaith sy'n ofynnol fel rhan o'r model gweithredu newydd yn y dyfodol.
Y Cwch Gwenyn	I'w ddefnyddio yn erbyn y Hive yn 2023/2024 mewn perthynas â'r Map Ffordd TGCh.
Cerbydau Rhanbarthol WRAP	I ariannu ailosod Cerbydau Rhanbarthol yn y dyfodol.

Roedd symudiadau ar falansau cronfeydd a chronfeydd wrth gefn fel a ganlyn:

Balansau Cronfa	Balans yn 1 Ebrill 2021 £000	Trosglwyddiadau i Gronfeydd (Ail-ddatganwyd)† £000	Trosglwyddiadau o Cronfeydd £000	Balans yn 31 Mawrth 2022 (Ail-ddatganwyd)† £000	Trosglwyddiadau i Cronfeydd £000	Trosglwyddiadau o Cronfeydd £000	Balans yn 31 Mawrth 2023 £000
Cronfa'r Cyngor	(7,553)	(5,551)†	0	(13,104)†	194	0	(12,910)
Cyfanswm: Balansau Cronfa	(7,553)	(5,551)	0	(13,104)	194	0	(12,910)

†: Cynyddodd trosglwyddiadau i Gronfa'r Cyngor yn 2021/2022 o ganlyniad i addasiad i daliadau dibrisiant (y mae'r addasiad digolledu i'w drosglwyddo i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn 2023/2024).

Cronfeydd Cyfrifyddu Cyfalaf:

Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso	Yn cynrychioli balans y grantiau cyfalaf a dderbyniwyd (neu sy'n dderbyniadwy) y mae amodau grant wedi'u bodloni ar eu cyfer ond nad ydynt wedi'u cymhwyso eto i gyd-lynd â gwariant cyfalaf perthnasol.
Derbyniadau Cyfalaf Defnyddiadwy	Yr elw o werthiannau asedau sefydlog sydd ar gael i fodloni buddsoddiad cyfalaf yn y dyfodol.

Cronfeydd Wrth Gefn Refeniw a Glustnodwyd Defnyddiadwy	Trosglwyddiadau				Balans yn		
	Balans yn	Trosgrwyddiadau	Trosgrwyddiadau	31 Mawrth 2022	Trosgrwyddiadau	Trosgrwyddiadau	Balans yn
	1 Ebrill 2021	i'r Cronfeydd Wrth Gefn	o'r Cronfeydd Wrth Gefn	(All-ddatganwyd)†	i'r Cronfeydd Wrth Gefn	o'r Cronfeydd Wrth Gefn	31 Mawrth 2023
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Cronfa Wrth Gefn Cyllideb/Buddsoddi i Arbed	(64)	0	0	(64)	0	64	0
Ffioedd Rheoli Adeiladu	(76)	(10)	48	(38)	(19)	0	(57)
Bargen Dinas Prifddinas-Ranbarth Caerdydd	(135)	(534)	0	(669)	(387)	0	(1,056)
Portffolio Gwasanaethau Corfforaethol	(277)	(430)†	78	(629)†	(190)	141	(678)
Ymateb ac Adferiad Covid-19	(2,000)	0	473	(1,527)	0	53	(1,474)
Lleihau Maint, Diswyddo a Chostau Pontio	(184)	0	0	(184)	(104)	0	(288)
Portffolio Economi	(73)	(55)	1	(127)	0	23	(104)
Portffolio Addysg	(293)	0	193	(100)	(200)	0	(300)
Portffolio Amgylcheddol	(603)	(245)	90	(758)	(61)	171	(648)
Cynllunio Ariannol/Gwydnwch	(2,500)	(1,054)	0	(3,554)	(1,500)	0	(5,054)
Cyfradd Llog yn y Dyfodol	(244)	(400)	0	(644)	(853)	0	(1,497)
TGCh	(1,438)	(247)	297	(1,388)	(160)	273	(1,275)
Cyllideb Ysgolion Unigol (ISB)	(169)	(41)	92	(118)	0	94	(24)
Chwyddiant a Phwysau Costau Gwasanaeth	0	(1,361)	0	(1,361)	0	450	(911)
Rhwymedigaethau Yswiriant	(2,850)	(347)	0	(3,197)	(318)	0	(3,515)
Buddsoddi i Arbed	0	(1,000)	0	(1,000)	(395)	0	(1,395)
Pridiannau Tir ac Eiddo (Gwasanaethau Cymdeithasol)	(162)	0	45	(117)	0	4	(113)
Balansau LMS (Ysgolion)	(3,681)	(2,533)	0	(6,214)	(49)	1,553	(4,710)
Cynllun Datblygu Lleol/Strategol	(143)	0	0	(143)	0	0	(143)
Grantiau Lleol i Aelodau	(55)	0	32	(23)	(21)	0	(44)
Pwyllogor Cynllunio	0	(192)	0	(192)	(38)	82	(148)
Llog Benthyciad Rheilffordd	0	(38)†	0	(38)†	(866)	0	(904)
Grantiau a Chyfraniadau Refeniw Heb eu Cymhwyso	(3,248)	(2,331)	2,330	(3,249)	(1,582)	1,085	(3,746)
Portffolio Gwasanaethau Cymdeithasol	(475)	(1,944)	125	(2,294)	(4)	697	(1,601)
Adolygiadau Busnes Strategol	(193)	0	25	(168)	0	168	0
Pensiwn	(601)	0	0	(601)	0	0	(601)
Cefnogi Capasiti Ychwanegol	0	(369)	0	(369)	(17)	309	(77)
Cynnal a Chadw Priffyrdd Tai Calon (Symiau Cymudo)	(375)	0	375	0	0	0	0
Astudiaeth Hyfywedd Parc Technoleg	(26)	0	0	(26)	0	26	0
Gwasanaethau Gwastraff	(120)	0	0	(120)	0	0	(120)
Cyfanswm: Cronfeydd Refeniw a Glustnodwyd Defnyddiadwy	(19,985)	(13,131)	4,204	(28,912)	(6,764)	5,193	(30,483)

Cronfeydd Refeniw Defnyddiadwy a Glustnodwyd at Ddibenion Cyfalaf	Balans yn 1 Ebrill 2021	Trosglwyddiadau i'r Cronfeydd Wrth Gefn	Trosglwyddiadau o'r Cronfeydd Wrth Gefn	Balans yn 31 Mawrth 2022	Trosglwyddiadau i'r Cronfeydd Wrth Gefn	Trosglwyddiadau o'r Cronfeydd Wrth Gefn	Balans yn 31 Mawrth 2023
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Chwyddiant Cyfalaf a Phwysau Costau Gwasanaeth	0	(1,000)	0	(1,000)	0	0	(1,000)
Landlord Corfforaethol	0	(150)	0	(150)	0	0	(150)
Gwaith Cyfalaf Deginimis	(86)	(15)	0	(101)	(25)	0	(126)
Cyfleusterau	(119)	0	0	(119)	0	0	(119)
Canolfan Ynni	(107)	(163)	0	(270)	(24)	0	(294)
Unedau Diwydiannol	(50)	(190)	0	(240)	0	0	(240)
Seilwaith TG	(227)	0	0	(227)	0	0	(227)
Model Gweithredu Newydd	0	(492)	0	(492)	0	0	(492)
Y Cwch Gwenyn	0	(420)	0	(420)	0	0	(420)
Cerbydau Rhanbarthol WRAP	(207)	(47)	0	(254)	(72)	0	(326)
Cyfanswm: Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy a Glustnodwyd at Ddibenion Cyfalaf	(796)	(2,477)	0	(3,273)	(121)	0	(3,394)

Cronfeydd Cyfalaf Defnyddiadwy	Balans yn 1 Ebrill 2021	Trosglwyddiadau i'r Cronfeydd Wrth Gefn	Trosglwyddiadau o'r Cronfeydd Wrth Gefn	Balans yn 31 Mawrth 2022	Trosglwyddiadau i'r Cronfeydd Wrth Gefn	Trosglwyddiadau o'r Cronfeydd Wrth Gefn	Balans yn 31 Mawrth 2023
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso	(31,844)	(4,424)	4,439	(31,829)	(3,134)	29,662	(5,301)
Derbyniadau Cyfalaf Defnyddiadwy	(7,649)	(741)	192	(8,198)	(597)	193	(8,602)
Cyfanswm: Cronfeydd Wrth Gefn Cyfalaf Defnyddiadwy	(39,493)	(5,165)	4,631	(40,027)	(3,731)	29,855	(13,903)

Crynodeb: Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy	Balans yn 1 Ebrill 2021	Trosglwyddiadau i Cronfeydd a Chronfeydd Wrth Gefn (All-ddatganwyd)†	Trosglwyddiadau o Cronfeydd a Chronfeydd Wrth Gefn	Balans yn 31 Mawrth 2022 (All-ddatganwyd)†	Trosglwyddiadau i Cronfeydd a Chronfeydd Wrth Gefn	Trosglwyddiadau o Cronfeydd a Chronfeydd Wrth Gefn	Balans yn 31 Mawrth 2023
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Balansau Cronfa	(7,553)	(5,551)†	0	(13,104)†	194	0	(12,910)
Cronfeydd Refeniw a Glustnodwyd	(19,985)	(13,131)	4,204	(28,912)	(6,764)	5,193	(30,483)
Cronfeydd Refeniw a Glustnodwyd at Ddibenion Cyfalaf	(796)	(2,477)	0	(3,273)	(121)	0	(3,394)
Cronfeydd Cyfalaf	(39,493)	(5,165)	4,631	(40,027)	(3,731)	29,855	(13,903)
Cyfanswm: Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy	(67,827)	(26,324)	8,835	(85,316)	(10,422)	35,048	(60,690)

†: Cynyddodd trosglwyddiadau i Gronfa'r Cyngor yn 2021/2022 o ganlyniad i addasiad i daliadau dibrisiant (y mae'r addasiad digolledu i'w drosglwyddo i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn 2023/2024).

42.2 Cronleydd Wrth Geth Na ellir eu Defnyddio

42.2.1 Cyfrif Addasu Cyfalaf

Mae'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn amsugno'r gwahaniaethau amseru sy'n deillio o'r trefniadau gwahanol ar gyfer cyfrifyddu ar gyfer defnyddio asedau anghyfredol ac ar gyfer ariannu caffael, adeiladu neu wella'r asedau hynny o dan ddarpariaethau statudol.

Caiff y Cyfrif ei ddebydu â chost caffael, adeiladu neu wella wrth i ddibrisiant, colledion nam ac amorteiddiadau gael eu codi ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (gyda phostiadau cysoni o'r Gronfa Ailbriso i drosi ffigurau gwerth teg i sail cost hanesyddol).

Mae'r Cyfrif yn cael ei gredydu â'r symiau a neilltuwyd gan yr Awdurdod fel cyllid ar gyfer costau caffael, adeiladu a gwella. Mae'r Cyfrif yn cynnwys enillion ailbriso a gronnwyd ar Eiddo, Peiriannau ac Offer cyn 1 Ebrill 2007, y dyddiad y crëwyd y Gronfa Ailbriso i ddal enillion o'r fath.

†: Mae balansau a thrafodion yn 2021/2022 wedi'u hail-ddatgan i ddileu'r rhan honno o Gytundeb Menter ar y Cyd Lime Avenue sy'n ymwneud â Chyfran Llywodraeth Cymru yn y Gweithrediad ar y Cyd. Mae trafodion hefyd wedi'u haddasu i gynnwys (a dileu) cyllid i'r JVA ar gyfer datblygu'r unedau busnes, a ddosbarthir fel gwariant REFCUS. Mae trafodion sy'n ymwneud â chost/ gwerthuso a dibrisiant asedau wedi'u hailddosbarthu yn y datgeliadau Eiddo, Peiriannau ac Offer, i gywiro anghysondebau a nodwyd wrth baratoi Cyfrifon 2022/2023. O ganlyniad, mae'r newidiadau hyn wedi arwain at ailddosbarthu trafodion a gofnodwyd yn y Cyfrif Addasu Cyfalaf a'r Gronfa Ailbriso.

Cyfrif Addasu Cyfalaf	2022/2023 £000	2021/2022 (Ail-ddatganwyd)† £000
Balans ar 1 Ebrill	(89,177)	(91,019)
Addasiadau i'r Balans Agoriadol	(2)	4,942
Balans Diwygiedig ar 1 Ebrill	(89,179)	(86,077)
Gwrthdroi eitemau sy'n ymwneud â gwariant cyfalaf a ddebydwyd neu a gredydwyd i'r CIES:		
Taliadau am ddibrisiant	10,334	8,474
Nam ar asedau anghyfredol	1,872	1,233
Enillion ailbriso ar Eiddo, Peiriannau ac Offer	(13,217)	(6,408)
Gwariant refeniw a ariennir o gyfalaf o dan statud	4,513	5,076
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau a gymhwysir i gyllid cyfalaf	(12,210)	(7,606)
Asedau anghyfredol a ddilëwyd wrth eu gwaredu neu eu gwerthu fel rhan o'r elw/colled ar waredu	(99)	1,696
Is-gyfanswm: Trafodion Addasu Cyfalaf sydd wedi'u cynnwys yn y CIES:	(8,807)	2,465
Eitemau nad ydynt wedi'u debydu na'u credydu i'r CIES:		
Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiad cyfalaf a godir yn erbyn Cronfa'r Cyngor	(1,744)	(1,057)
Gwariant cyfalaf a godir yn erbyn Cronfa'r Cyngor	(468)	(458)
	(2,212)	(1,515)
Cyllid cyfalaf a gymhwyswyd yn ystod y flwyddyn:		
Defnyddio'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf newydd	(123)	(125)
Ysgrifennu Allan o'r Gostyngiad Benthyciad Seilwaith	950	913
Cymhwyso grantiau i gyllid cyfalaf o Grantiau Cyfalaf Heb eu Cymhwyso	(29,662)	(4,434)
	(28,835)	(3,646)
Is-gyfanswm: Trafodion Addasu Cyfalaf sydd wedi'u cynnwys yn y MiRS:	(31,047)	(5,161)
Addasu Symiau a ysgrifennwyd allan o'r Gronfa Ailbriso:		
Taliadau am ddibrisiant ac amhariad asedau anghyfredol	(1,001)	(404)
Asedau anghyfredol a ddilëwyd wrth eu gwaredu neu eu gwerthu fel rhan o'r elw/colled ar waredu	(108)	0
Is-gyfanswm: Trafodion gyda'r Gronfa Ailbriso:	(1,109)	(404)
Balans ar 31 Mawrth	(130,142)	(89,177)

42.2.2 Cronfa Ailbriso

Mae'r Gronfa Ailbriso yn cynnwys yr enillion a wnaed gan yr Awdurdod yn deillio o gynnydd yng ngwerth ei Eiddo, Peiriannau ac Offer.

Crëwyd y Gronfa Wrth Gefn ar 1 Ebrill 2007 ac mae'n cynnwys enillion ailbriso a gronwyd ers y dyddiad hwnnw yn unig. Mae enillion cronedig sy'n codi cyn y dyddiad hwnnw yn cael eu cyfuno i'r balans ar y Cyfrif Addasu Cyfalaf. Mae'r balans ar y gronfa wrth gefn yn cael ei leihau pan gaiff asedau gydag enillion cronedig eu hailbriso i lawr neu eu lleihau a phan gollir yr enillion; pan gaiff eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau a phan gaiff yr enillion eu defnyddio trwy ddibrisiant; neu pan gaiff eu gwaredu a phan gaiff yr enillion eu gwireddu.

Cronfa Ailbriso	2022/2023 £000	2021/2022 (Ail-ddatganwyd)† £000
Balans ar 1 Ebrill	(32,190)	(25,186)
Ailbriso asedau i fyny	(18,471)	(2,693)†
Ailbriso asedau i lawr a cholledion nam heb eu codi ar y Gwarged/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	1,351	342†
Dirwasgiad - ysgrifennu'n ôl wrth gefn ailbriso	(2,883)	(5,057)†
Gwarged neu ddiffyg ar ailbriso asedau anghyfredol nad ydynt wedi'u postio i'r Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(20,003)	(7,408)
Gwahaniaeth rhwng dibrisiant gwerth teg a dibrisiant cost hanesyddol	1,001	404
Enillion cronedig ar asedau a werthwyd neu a sgrapiwyd	108	0
Swm a ysgrifennwyd i fwrdd i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf	1,109	404
Balans ar 31 Mawrth	(51,084)	(32,190)

†: Mae trafodion sy'n ymwneud â chost/gwerthuso a dibrisiant asedau wedi'u hailddosbarthu yn y datgeliadau Eiddo, Peiriannau ac Offer, er mwyn cywiro anghysondebau a nodwyd wrth baratoi Cyfrifon 2022/2023. O ganlyniad, mae'r newidiadau hyn wedi arwain at ailddosbarthu trafodion a gofnodwyd yn y Cyfrif Addasu Cyfalaf a'r Gronfa Ailbriso.

42.2.3 Cyfrif Addasu Offerynnau Ariannol

Mae'r Cyfrif Addasu Offerynnau Ariannol yn amsugno'r gwahaniaethau amseru sy'n deillio o'r trefniadau gwahanol ar gyfer cyfrifyddu incwm a threuliau sy'n ymwneud ag offerynnau ariannol penodol ac ar gyfer dwyn colledion neu elwa o enillion yn unol â darpariaethau statudol.

Cyfrif Addasu Offerynnau Ariannol	2022/2023 £000	2021/2022 £000
Balans ar 1 Ebrill	3,464	3,569
Cyfran o'r premiymau a gafwyd mewn blynnyddoedd ariannol blaenorol i'w codi yn erbyn Balans Cronfa'r Cyngor yn unol â gofynion statudol	(105)	(105)
Swm y codir costau cyllid ar y Cynllun Cynhwysfawr Mae'r Datganiad Incwm a Gwariant yn wahanol i'r costau cyllid sy'n daladwy yn ystod y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	(105)	(105)
Balans ar 31 Mawrth	3,359	3,464

42.2.4 Cronfa Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig

Mae'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig yn dal yr enillion a gydnabyddir ar waredu asedau anghyfredol nad yw setliad arian parod wedi digwydd ar eu cyfer eto. O dan drefniadau statudol, nid yw'r Awdurdod yn trin yr enillion hyn fel rhai y gellir eu defnyddio ar gyfer ariannu gwariant cyfalaf newydd nes eu bod yn cael eu hategu gan dderbyniadau arian parod. Pan fydd y setliad arian parod gohiriedig yn digwydd yn y pen draw, trosglwyddir symiau i'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf.

Cronfa Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig	2022/2023 £000	2021/2022 £000
Balans ar 1 Ebrill	(3,291)	(2,930)
Trosglwyddo i'r Gronfa Derbyniadau Cyfalaf ar ôl derbyn arian parod	140	135
Addasiad i Dderbyniadau Gohiriedig wrth Ailbriso Ased a Brydleswyd i Drydydd Parti	0	(496)
Balans ar 31 Mawrth	(3,151)	(3,291)

42.2.5 Cronfa Bensiynau

Mae'r Gronfa Bensiynau yn amsugno'r gwahaniaethau amseru sy'n deillio o'r trefniadau gwahanol ar gyfer cyfrifyddu buddion ôl-gyflogaeth ac ar gyfer ariannu buddion yn unol â darpariaethau statudol. Mae'r Awdurdod yn cyfrif am fuddion ôl-gyflogaeth yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr wrth i'r buddion gael eu hennill gan weithwyr sy'n cronni blynyddoedd o wasanaeth, gan ddiweddarau'r rhwymedigaethau a gydnabyddir i adlewyrchu chwyddiant, newid rhagdybiaethau ac enillion buddsoddi ar unrhyw adnoddau a neilltuwyd i gwrdd â'r costau. Fodd bynnag, mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i fuddion a enillir gael eu hariannu wrth i'r Awdurdod wneud cyfraniadau cyflogwr i gronfeydd pensiwn neu'n y pen draw dalu unrhyw bensiynau y mae'n gyfrifol amdanynt yn uniongyrchol. Felly mae'r balans debyd ar y Gronfa Bensiynau yn dangos diffyg sylweddol yn y buddion a enillwyd gan gyn-weithwyr a gweithwyr presennol a'r adnoddau y mae'r Awdurdod wedi'u neilltuo i'w diwallu. Mae'r trefniadau statudol yn sicrhau y bydd cyllid wedi'i neilltuo erbyn yr amser y bydd y buddion yn cael eu talu.

Cronfa Bensiynau	2022/2023	2021/2022
	£000	£000
Balans ar 1 Ebrill	291,885	348,288
Ailfesur asedau a rhwymedigaethau pensiwn	(237,700)	(76,461)
Gwrthdroi eitemau sy'n ymwneud â buddion ymddeol a ddebydwyd neu a gredydwyd i'r gwarged neu'r diffyg ar ddarparu gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	34,808	34,213
Cyfraniadau pensiwn cyflogwyr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr sy'n daladwy yn ystod y flwyddyn	(15,771)	(14,155)
Balans ar 31 Mawrth	73,222	291,885

42.2.6 Cyfrif Absenoldebau Cronedig

Mae'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig yn amsugno'r gwahaniaethau a fyddai fel arall yn codi ar y Cyngor Balans y Gronfa o Gronni ar gyfer absenoldebau â digolledu a enillwyd ond na chymerwyd yn ystod y flwyddyn, e.e. hawl i wyliau blynyddol a gariwyd ymlaen ar 31 Mawrth. Mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i'r effaith ar Falans Cronfa'r Cyngor gael ei niwtraleiddio gan drosglwyddiadau i'r Cyfrif hwn neu ohono. Yn 2022/2023, setlwyd neu ganslwyd £2.826m o groniadau ar gyfer y flwyddyn flaenorol a chronnwyd £2.122m ar 31 Mawrth 2023 (2021/2022: setlwyd neu ganslwyd £2.585m o groniadau ar gyfer y flwyddyn flaenorol a chronnwyd £2.826m ar ddiwedd y flwyddyn).

42.2.7 Crynodeb o Gronfeydd Wrth Gefn Na ellir eu Defnyddio

Mae'r Awdurdod yn dal y balansau wrth gefn canlynol sydd wedi'u dosbarthu fel rhai na ellir eu defnyddio:

Cronfeydd Wrth Gefn Na ellir eu Defnyddio	2022/2023	2021/2022
	£000	(All-ddatgarwyd)†
	£000	£000
Cyfrif Addasu Cyfalaf	(130,142)	(89,177)†
Cronfa Ailbrisio	(51,084)	(32,190)†
Cyfrif Addasu Offerynnau Ariannol	3,359	3,464
Cronfa Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig	(3,151)	(3,291)
Cronfa Bensiynau	73,222	291,885
Cyfrif Absenoldebau Cronedig	2,122	2,826
Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn Na ellir eu Defnyddio:	(105,674)	173,517

†: Mae balans Cyfrif Addasu Cyfalaf 2021/2022 wedi'i addasu o ganlyniad i'r driniaeth gyfrifyddu ddiwygiedig o Gytundeb Menter ar y Cyd Lime Avenue. Newidiodd balans y Gronfa Ailbrisio oherwydd trafodiad system ychwanegol ar gyfer ysgrifennu i lawr taliadau dibrisiant hanesyddol gormodol.

Nodiadau Llif Arian Parod

43. Cysoni'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau â Llif Arian Net o Weithgareddau Gweithredu

Mae'r tablau canlynol yn rhoi manylion yr addasiadau a wnaed rhwng y diffyg ar ddarparu gwasanaethau i gyrraedd ffigur ar gyfer llif arian gweithgareddau gweithredol.

43.1 Symudiadau Di-arian Parod

Llif Arian Parod - Addasiadau ar gyfer Symudiadau Di-Arian Parod	2022/2023 £000	2021/2022 (Ail-ddatganwyd)† £000
Direfyddiad, Ailbrisio ac Amhariad	(1,011)	3,263
REFCUS (taliadau gohiriedig)	4,513	5,076†
Addasiad llog effeithiol	48	46
Addasiad Benthyciad Meddal	950	912
Absenoldebau Cronedig Tymor Byr	(704)	0
Taliadau IAS19 net a wnaed ar gyfer Buddion Ymddeol	34,808	34,213
Cyfraniadau Cyflogwyr IAS19 a Dalwyd i Gronfa Bensiwn	(15,771)	(14,155)
	22,833	29,355
Cynnydd/(Gostyngiad) mewn Darpariaethau	183	(359)
(Cynnydd)/Gostyngiad mewn Rhestrau Eiddo	1,421	(1,208)
(Cynnydd)/Gostyngiad mewn Dyledwyr Refeniw	(2,335)	(2,220)
Cynnydd/(Gostyngiad) mewn Credydwy'r Refeniw	(3,946)	5,510
Cyfanswm	18,156	31,078

43.2 Gweithgareddau Buddsoddi neu Ariannu sydd wedi'u Cynnwys yn y Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau

Llif Arian - Addasiadau ar gyfer Gweithgareddau Buddsoddi a Chyllido	2022/2023 £000	2021/2022 (Ail-ddatganwyd)† £000
(Enillion)/Colled wrth Waredu asedau sefydlog	(456)	1,091
Grantiau Cyfalaf wedi'u credydu i CIES	(15,345)	(12,024)†
Cyfanswm	(15,801)	(10,933)

†: Mae trafodion yn 2021/2022 wedi'u hail-ddatgan ar gyfer gwariant a threfniadau ariannu sy'n gysylltiedig â dileu Cyfran Llywodraeth Cymru o Gytundeb Menter ar y Cyd Lime Avenue, a hefyd i gynnwys (a dileu) cyllid i'r fenter ar y cyd ar gyfer datblygu'r unedau busnes, a ddosbarthir fel gwariant REFCUS. Mae cofnodion Llif Arian Parod wedi'u haddasu yn unol â hynny.

43.3 Derbyniadau neu Daliadau Llog sydd wedi'u cynnwys mewn Gweithgareddau Gweithredu

Llif Arian - Llog sydd wedi'i gynnwys mewn Gweithgareddau Gweithredu	2022/2023 £000	2021/2022 £000
Llog a Dderbyniwyd	(1,738)	(95)
Llog a Dalwyd	3,703	3,504
Cyfanswm Net	1,965	3,409

44. Dadansoddiad o Symiau Prif Ddosbarthiadau o Dderbyniadau Arian Parod Gros a Thaliadau Arian Parod Gros

44.1 Gweithgareddau Buddsoddi

Mae'r llif arian ar gyfer gweithgareddau buddsoddi yn cynnwys y canlynol:

Llif Arian - Gweithgareddau Buddsoddi	2022/2023 £000	2021/2022 £000
All-llifau Arian Parod		
Prynu Asedau Anghyfredol	(51,304)	(10,926)
Taliadau Arian Cyfalaf Eraill	(12,065)	(21,000)
	(63,369)	(31,926)
Mewnllifiadau Arian Parod		
Gwerthu Asedau Anghyfredol	457	606
Grantiau Cyfalaf a Dderbyniwyd	15,352	15,964
Elw o Fuddsoddiadau Tymor Byr a Hir	21,000	0
	36,809	16,570
Cyfanswm	(26,560)	(15,356)

44.2

Gweithgareddau Cyllido

Mae'r llif arian ar gyfer gweithgareddau ariannu yn cynnwys y canlynol:

Llif Arian - Gweithgareddau Cyllido	2022/2023 £000	2021/2022 £000
All-lifau Arian Parod		
Ad-daliadau Symiau a Fenthycwyd	(81,318)	(81,918)
Elfen Gyfalaf Taliadau Rhent Prydles Ariannol	(157)	(104)
	(81,475)	(82,022)
Mewnlifiadau Arian Parod		
Benthyciadau Newydd a Godwyd	14,578	825
Benthyciadau Tymor Byr Newydd	56,000	73,050
	70,578	73,875
Cyfanswm	(10,897)	(8,147)

44.3

Rhwymedigaethau sy'n deillio o Weithgareddau Cyllido

Mae symudiadau mewn rhwymedigaethau sy'n deillio o weithgareddau ariannu fel a ganlyn:

Llif Arian - Rhwymedigaethau sy'n deillio o Weithgareddau Cyllido	2022/2023 £000	2021/2022 £000
Rhwymedigaethau Agoriadol sy'n deillio o Weithgareddau Cyllido	231,585	239,185
Mewnlifiadau arian parod sy'n ymwneud â benthycia a buddsoddiadau	70,575	73,875
Ad-daliadau Symiau a Fenthycwyd	(81,318)	(81,918)
Elfen Gyfalaf Taliadau Rhent Prydles Ariannol	(157)	(104)
Llifau Arian Net o Weithgareddau Cyllido	(10,900)	(8,147)
Addasiadau ar gyfer Gweithgareddau Cyllido Di-arian Parod a Gweithgareddau Cyllido Eraill		
Addasiad Llog Effeithiol	48	46
Ychwanegiadau Prydles Ariannol	329	501
	377	547
Rhwymedigaethau Cau sy'n deillio o Weithgareddau Cyllido	221,062	231,585

45.

Arian Parod ac Arian Cyfwerth

Mae balans yr arian parod a'r cyfwerthoedd arian parod yn cynnwys y canlynol:

Arian Parod ac Arian Cyfwerth	2022/2023 £000	2021/2022 (Ail-ddatganwyd) † £000
Arian Parod a Ddelir gan yr Awdurdod	53	52
Cyfrifon Banc	(2,672)	10,571 †
Buddsoddiadau Tymor Byr	54,000	79,000
Cyfanswm Arian Parod ac Arian Cyfwerth	51,381	89,623

†: Mae trafodion a balansau yn 2021/2022 wedi'u hail-ddatgan ar gyfer addasiadau i Gytundeb Menter ar y Cyd Lime Avenue, a hefyd i gywiro'r driniaeth o symiau a ddosbarthwyd gynt fel arian parod yn ymwneud â threfniadau'r Asiantaeth.

Mae'r dudalen hon yn wag yn fwriadol

Nodiadau Eraill

46. **Gweithrediadau ar y Cyd - Cytundeb Menter ar y Cyd Lime Avenue**

Ym mis Medi 2019, llofnododd y Cyngor Gytundeb Menter ar y Cyd (JVA) gyda Llywodraeth Cymru ar gyfer darparu unedau modiwlaid ar dir yn Lime Avenue, Glynebwy. Darparwyd cyllid ar gyfer y datblygiad hwn gan Lywodraeth Cymru, WEFO a'r Cyngor, gyda'r 'Gyfran Gyfalaf' a gyfrifwyd yn yr asedau yn cael ei chyfrifo ar sail y cyfraniadau a wnaed (ac eithrio grantiau WEFO).

O dan y cytundeb gwreiddiol, darparwyd y rhan fwyaf o'r cyllid gan Lywodraeth Cymru ac felly cyfrifwyd y Cyfranddaliadau Cyfalaf cychwynnol fel a ganlyn:

- Blaenau Gwent CBC: 20.60%
- Llywodraeth Cymru: 79.40%

O ganlyniad, mae mwyafrif y manteision ariannol sy'n deillio o'r datblygiad yn disgyn i Lywodraeth Cymru, sef dyrannu'r gweddill o incwm gosod dros dreuliau rhesymol, a derbyniadau cyfalaf sy'n deillio o waredu'r asedau.

Diwygiwyd y Cytundeb Cyd-fuddsoddi wedi hynny ym mis Awst 2021. O dan y cytundeb atodol hwn, darparodd Llywodraeth Cymru 100% o'r cyllid oedd ei angen ar gyfer datblygiad Regain 2 cyfagos, a oedd o'r pwynt hwnnw ymlaen hefyd wedi'i gynnwys yn nhermau'r cytundeb gwreiddiol. O ganlyniad, ailgyfrifwyd y Cyfranddaliadau Cyfalaf fel a ganlyn:

- Blaenau Gwent CBC: 8.69%
- Llywodraeth Cymru: 91.31%

Yn dilyn adolygiad o delerau'r contract gwreiddiol (a chytundebau atodol), penderfynwyd y dylid trin y Cwmni Cyd-fenter hwn fel Gweithrediad Ar y Cyd, gyda chyfrifon y Cyngor yn cynnwys dim ond ei gyfran o drafodion a balansau.

Dyma'r Gwariant Cyfalaf a gafwyd wrth ddatblygu Unedau Lime Avenue ac Regain 2:

Cytundeb Menter ar y Cyd Lime Avenue: Gwariant Cyfalaf a Chyllido	Cronnus i 31 Mawrth 2022	2022/2023	Cronnus i 31 Mawrth 2023
	£000	£000	£000
Gwariant Cyfalaf: Lime Avenue	6,401	62	6,463
Adennill 2	686	2,763	3,449
Cyfanswm y Gwariant Cyfalaf:	7,087	2,825	9,912
Ffynonellau Cyllid: Llywodraeth Cymru	3,747	2,765	6,512
WEFO	2,342	60	2,402
Blaenau Gwent CBC	989	0	989
Arall	9	0	9
Cyfanswm y Cyllid:	7,087	2,825	9,912

Mae gan y Cyngor yr opsiwn o brynu Cyfran Cyfalaf Llywodraeth Cymru ar unrhyw adeg. Fodd bynnag, mae'r JVA yn gosod rhwymedigaeth ar y Cyngor i brynu Cyfran LIC 20 mlynedd ar ôl llofnodi'r cytundeb gwreiddiol (h.y. ym mis Medi 2039), i'r graddau nad yw'r Cyngor wedi gwaredu'r holl asedau neu unrhyw rai ohonynt erbyn yr adeg honno. Mae telerau'r JVA yn nodi gwerth y Gyfran Cyfalaf ar unrhyw adeg dros y cyfnod o 20 mlynedd, sef naill ai gwerth llawn y grant a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru neu Werth Marchnad unedau heb eu gwerthu.

Mae rhwymedigaeth wedi'i chynnwys ym Mantolen y Cyngor mewn perthynas â'r gofyniad i brynu Cyfranddaliad Cyfalaf Llywodraeth Cymru. Ar 31 Mawrth 2023, mae hyn wedi'i gynnwys am £4.492m, sef gwerth y grant a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru ar y dyddiad hwnnw (31 Mawrth 2022: £2.768m).

Mae'r Cyngor yn gyfrifol am weinyddu, cynnal a chadw a rhentu'r unedau busnes. Mae'r JVA yn caniatáu i'r Cyngor ddidynnu'r holl gostau rhesymol a achosir mewn cysylltiad â rhentu, yswirio, atgyweirio a chynnal a chadw'r unedau o'r incwm rhent sy'n ddyledus, gydag unrhyw waged yn cael ei rannu rhwng Llywodraeth Cymru a'r Cyngor ar sail y Cyfranddaliadau Cyfalaf a gyfrifwyd.

Ar gyfer 2022/2023, roedd incwm a threuliau gosod fel a ganlyn:

Cytundeb Menter ar y Cyd Lime Avenue - Cyfrif Gosod	2022/2023 £000	2021/2022 £000
Incwm a Gwariant		
Incwm Rhent yn Ddyledus	(104)	(48)
Gwariant Gosod	18 oed	12
Yswiriant	3	3
Atgyweiriadau a Chynnal a Chadw	0	3
Incwm Rhent (Gorwedd)/Diffyg	(83)	(30)
Cyfran o Incwm Rhent Gormodol:		
Blaenau Gwent CBC	(7)	(3)
Llywodraeth Cymru	(76)	(27)
Cyfanswm	(83)	(30)

Hyd at 31 Mawrth 2023, nid oes unrhyw unedau busnes a gwmpesir gan Gytundeb Menter ar y Cyd Lime Avenue wedi'u gwaredu, felly nid oes unrhyw dderbyniadau cyfalaf yn deillio o warediadau.

Mae cyfran yr Awdurdod o asedau, rhwymedigaethau, cronfeydd wrth gefn, incwm, gwariant a llif arian sy'n ymwneud â'r JVA Lime Avenue wedi'u cynnwys lle bo'n briodol yn y datganiadau cyfrifyddu a'r datgeliadau endid sengl. Dyma'r datganiadau cyfrifyddu cryno ar gyfer y JVA Lime Avenue:

46.1 Crynodeb o Ddatganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr JVA Lime Avenue

Cytundeb Menter ar y Cyd Lime Avenue: Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Datganiad	2022/2023			2021/2022		
	Rhodfa Lime Carchar	Blaenau Gwent Dosraniad	Cymraeg Llywodraeth Dosraniad	Rhodfa Lime Carchar	Blaenau Gwent Dosraniad	Cymraeg Llywodraeth Dosraniad
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Cost y Gwasanaethau						
Gwariant Gweithredu	4,663	405	4,258	0	0	0
Incwm Gweithredol	0	0	0	0	0	0
Cost Net Gwasanaethau	4,663	405	4,258	0	0	0
Trethiant ac Incwm Grantiau Amhenodol	(2,825)	(245)	(2,580)	(610)	(53)	(557)
(Gorwedd)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	1,838	160	1,678	(610)	(53)	(557)

46.2 Crynodeb o'r Datganiad Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn ar Gyd-Daliadau Lime Avenue

Cytundeb Menter ar y Cyd Lime Avenue: Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn	JVA Rhodfa Lime			Blaenau Gwent Apportionment			Dosraniad Llywodraeth Cymru		
	Defnyddiadwy Cronfeydd Wrth Gefn	Anhygyrch Cronfeydd Wrth Gefn	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn	Defnyddiadwy Cronfeydd Wrth Gefn	Anhygyrch Cronfeydd Wrth Gefn	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn	Defnyddiadwy Cronfeydd Wrth Gefn	Anhygyrch Cronfeydd Wrth Gefn	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Balans ar 1 Ebrill 2021	0	(6,477)	(6,477)	0	(563)	(563)	0	(5,914)	(5,914)
(Gorwedd)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(610)	0	(610)	(53)	0	(53)	(557)	0	(557)
Addasiadau rhwng sail gyfrifyddu a sail ariannu	610	(610)	0	53	(53)	0	557	(557)	0
Cynnydd Net/Gostyngiad	0	(610)	(610)	0	(53)	(53)	0	(557)	(557)
Balans ar 31 Mawrth 2022	0	(7,087)	(7,087)	0	(616)	(616)	0	(6,471)	(6,471)
Balans ar 1 Ebrill 2022	0	(7,087)	(7,087)	0	(616)	(616)	0	(6,471)	(6,471)
(Gorwedd)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	1,838	0	1,838	160	0	160	1,678	0	1,678
Addasiadau rhwng sail gyfrifyddu a sail ariannu	(1,838)	1,838	0	(160)	160	0	(1,678)	1,678	0
Cynnydd Net/Gostyngiad	0	1,838	1,838	0	160	160	0	1,678	1,678
Balans ar 31 Mawrth 2023	0	(5,249)	(5,249)	0	(456)	(456)	0	(4,793)	(4,793)

46.3 Crynodeb o'r Balans Cydweithredol Lime Avenue

Cytundeb Menter ar y Cyd Lime Avenue: Crynodeb o'r Balans	2022/2023			2021/2022		
	Rhodfa Lime	Blaenau Gwent	Cymraeg	Rhodfa Lime	Blaenau Gwent	Cymraeg
	Carchar	Dosraniad	Llywodraeth	Carchar	Dosraniad	Llywodraeth
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Asedau Anghyfredol	5,249	456	4,793	7,087	616	6,471
Asedau Cyfredol	0	0	0	0	0	0
Rhwymedigaethau Cyfredol	0	0	0	0	0	0
Rhwymedigaethau Anghyfredol	0	0	0	0	0	0
Cyfanswm yr Asedau Net	5,249	456	4,793	7,087	616	6,471
Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy	0	0	0	0	0	0
Cronfeydd Wrth Gefn Na ellir eu Defnyddio	(5,249)	(456)	(4,793)	(7,087)	(616)	(6,471)
Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn	(5,249)	(456)	(4,793)	(7,087)	(616)	(6,471)

46.4 JVA Lime Avenue - Crynodeb o Ddatganiad Llif Arian

Cytundeb Menter ar y Cyd Lime Avenue: Datganiad Llif Arian Parod	2022/2023			2021/2022		
	Rhodfa Lime	Blaenau Gwent	Cymraeg	Rhodfa Lime	Blaenau Gwent	Cymraeg
	Carchar	Dosraniad	Llywodraeth	Carchar	Dosraniad	Llywodraeth
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Gwarged/(Diffyg) Net ar ddarparu gwasanaethau	(1,838)	(160)	(1,678)	610	53	557
Addasiadau i'r ddarpariaeth o Wasanaethau ar gyfer symudiadau nad ydynt yn arian parod	4,664	405	4,259	0	0	0
Addasiadau ar gyfer eitemau sydd wedi'u cynnwys yn y ddarpariaeth gwasanaethau sy'n weithgareddau buddsoddi a chyllido	(2,826)	(245)	(2,581)	(610)	(53)	(557)
Mewnlifiadau Arian Parod Net/(Allifiadau) o Weithgareddau Gweithredu	0	0	0	0	0	0
Gweithgareddau Buddsoddi	(1,102)	(96)	(1,006)	2,200	191	2,009
Cynnydd neu (gostyngiad) net mewn arian parod ac arian cyfatebol	(1,102)	(96)	(1,006)	2,200	191	2,009
Arian Parod ac Effeithiau Arian Parod ar ddechrau'r cyfnod adrodd	(3,321)	(289)	(3,032)	(5,521)	(480)	(5,041)
Arian parod ac arian cyfatebol ar ddiwedd y cyfnod adrodd	(4,423)	(385)	(4,038)	(3,321)	(289)	(3,032)

47. Trefniadau ar y Cyd - Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd (CCRCD)

Ar 1 Mawrth 2017, cadarnhawyd yn ffurfiol Fargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd rhwng Llywodraeth y DU, Llywodraeth Cymru a'r 10 Cyngor cyfansoddol yn Ne-ddwyrain Cymru, gan gynnwys Blaenau Gwent. Mae'r Fargen Ddinesig yn cynnig y cyfle i gyflwyno pecyn buddsoddi o £1.2 biliwn i economi'r Ddinas-Ranbarth rhwng nawr a 2036. Er bod llawer o hyn eisoes wedi'i glustnodi ar gyfer rhai gweithgareddau, yn enwedig buddsoddiad ym Metro De-ddwyrain Cymru, mae arian ar gael fel rhan o'r £1.2 biliwn i sicrhau manteision economaidd ehangach. Mae gan y Fargen Ddinesig nifer o dargedau allweddol.

Yn arbennig, mae'r rhain yn cynnwys creu 25,000 o swyddi newydd erbyn 2036, gan ddenu £4 biliwn o fuddsoddiad gan y sector preifat a sicrhau twf economaidd.

Yn chwarter olaf 2017/2018, cytunodd pob un o'r deg Cyngor ar Gynllun Busnes y Cytundeb Gwaith ar y Cyd, sy'n rhoi manylion am y themâu neu'r ffyrddiau gwaith allweddol ar gyfer gweithgaredd buddsoddi yn y dyfodol. Yn ogystal, cytunwyd ar aildrefnu cyllid ar gyfer y buddsoddiad sylweddol cyntaf (y prosiect Lled-ddargludydd Cyfansawdd).

Mae Cronfa Fuddsoddi CCRCD yn cynnwys dau elfen wahanol:-

- Cynllun METRO gwerth £734 miliwn. Bydd hyn yn cynnwys £503 miliwn o gyllid Llywodraeth Cymru a ddarparwyd dros saith mlynedd cyntaf y Gronfa Fuddsoddi, o 2016/2017 i 2022/2023; £106 miliwn o Gronfa Datblygu Ewrop, (sydd wedi'i hymrwymo a'i warantu yn dilyn Brexit gan Lywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru); a £125 miliwn gan Lywodraeth y DU. Bydd yr elfen hon yn gyfrifoldeb uniongyrchol Llywodraeth Cymru.
- Y Gronfa Fuddsoddi o £495m – sy'n cynnwys ymrwymiad y deg Awdurdod Lleol i fenthycu £120 miliwn dros gyfnod 20 mlynedd y Gronfa, ynghyd â £375m gan Lywodraeth y DU, ar gyfer buddsoddi mewn seilwaith, tai, sgiliau a hyfforddiant, arloesedd, twf busnes a chynigion trafnidiaeth "Metro a mwy". Cyfrifoldeb Cabinet Rhanbarthol CCRCD fydd yr elfen hon.
Yn seiliedig ar y gyfran gytunedig o gyfanswm y boblogaeth ar gyfer ardal y Fargen Ddinesig, cyfran Blaenau Gwent o'r cyfraniadau ariannol yw 4.6%.

Mae Cynllun Busnes Cytundeb Gwaith ar y Cyd CCRCD yn darparu gwariant dangosol Cronfa Buddsoddi Ehangach sy'n gyfanswm o £495m dros gyfnod o 20 mlynedd, gyda gwariant wedi'i broffilio rhwng 2019/2020 a 2020/2021 (cyn Adolygiad y Gateway) o £65.7m. Mae'r profil hwn yn seiliedig ar brosiectau a gymeradwywyd ar hyn o bryd a rhagdybiaethau ynghylch prosiectau referniw a chyfalaf posibl yn y dyfodol ac mae'n destun gwelliant wrth i gynlluniau busnes gael eu cymeradwyo a chyllid gael ei gymhwyso.

O'r ymrwymiad cyllido o £120m gan yr Awdurdod Lleol i'r Gronfa Buddsoddi Ehangach, cyfran Blaenau Gwent yw £5.544m. Bydd yr Awdurdod yn talu hyn dros gyfnod o hyd at 20 mlynedd, yn amodol ar y gofyniad i ariannu cynlluniau pan gânt eu cymeradwyo. Cyn yr Adolygiad Porth yn 2021, amcangyfrifir bod cyfraniadau cyfalaf Blaenau Gwent yn £1.285m, ac mae'r swm hwn wedi'i gynnwys yn y Rhaglen Gyfalaf. Dros yr un cyfnod, amcangyfrifir bod costau referniw sy'n disgyn i'r Awdurdod yn £0.139m.

Ers ei sefydlu, mae'r Fargen Ddinesig wedi esblygu o un rhaglen ariannu i nifer o swyddogaethau ac atebolrwyddau ariannu Rhanbarth Dinas ehangach. Sefydlodd Rheoliadau Cyd-bwyllgor Corfforaethol De-ddwyrain Cymru 2021 Gyd-bwyllgor Corfforaethol (CJC) ar gyfer Rhanbarth Dinas Caerdydd, a ddaeth i rym ar 1 Ebrill 2021. Rhagwelwyd y byddai'r CJC yn cymryd yn ganiataol y byddai rhaglen y Fargen Ddinesig yn cael ei chyflawni'n llawn yn ystod 2021/2022 ac er mwyn darparu parhad busnes yn ystod y cyfnod pontio, mabwysiadwyd dull 'deuol'. Yn ystod y cyfnod cychwynnol hwn, gweithredodd y CJC ar 'isafswm llwyr', cyn gosod ei gyllideb statudol gyntaf ar 31 Ionawr 2022. Fodd bynnag, gohiriodd nifer o faterion technegol/cyfreithiol y broses o'i chyflawni'n llawn gan y CJC tan 2023/2024.

Mae cyfran yr Awdurdod o asedau, rhwymedigaethau, cronfeydd wrth gefn, incwm, gwariant a llif arian sy'n ymwneud â Grŵp Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd wedi'u cynnwys fel trefniant ar y cyd yn y datganiadau cyfrifyddu a'r datgeliadau endid sengl. Dyma'r datganiadau cyfrifyddu cryno ar gyfer Grŵp CCRCD:

47.1 CCRCD - Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Grŵp Cryno

	2022/2023		2021/2022	
Crynodeb Grŵp CCRCD Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Datganiad	CCRCD Grŵp £000	Blaenau Gwent Dosraniad £000	CCRCD Grŵp £000	Blaenau Gwent Dosraniad £000
Cost y Gwasanaethau				
Gwariant Gweithredu	23,247	1,074	6,273	290
Incwm Gweithredol	(24,176)	(1,117)	(8,592)	(397)
Cost Net Gwasanaethau	(929)	(43)	(2,319)	(107)
Incwm Cyllido a Buddsoddi a Gwariant	849	39	(56)	(3)
Trethiant ac Incwm Grantiau Amhenodol	(28,220)	(1,304)	(5,181)	(238)
Treuliau Treth	(158)	(7)	488	22
(Gorwedd)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(28,458)	(1,315)	(7,068)	(326)

47.2

Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd - Crynodeb o Ddatganiad Symudiad y Grŵp mewn Cronfeydd Wrth Gefn

Crynodeb Grŵp CCRCD Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd Wrth Gefn	Grŵp CCRCD			Blaenau Gwent Apportionment		
	Cronfeydd Wrth Gefn Delfnyddiadwy	Anhygyrch Cronfeydd Wrth Gefn	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn	Cronfeydd Wrth Gefn Delfnyddiadwy	Anhygyrch Cronfeydd Wrth Gefn	Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Balans ar 1 Ebrill 2021	(2,951)	(40,969)	(43,920)	(130)	(1,893)	(2,023)
Addasiad i'r Balans Agoriadol	(6,981)	6,939	(42)	(329)	321	(8)
Balans Diwygiedig ar 1 Ebrill 2021	(9,932)	(34,030)	(43,962)	(459)	(1,572)	(2,031)
(Gorwedd)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(7,068)	0	(7,068)	(326)	0	(326)
Addasiadau rhwng sail gyfrifyddu a sail ariannu	4,026	(2,465)	1,561	186	(115)	71
Trosglwyddiadau i(o) gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd	(1,537)	(24)	(1,561)	(71)	0	(71)
Cynnydd Net/Gostyngiad	(4,579)	(2,489)	(7,068)	(211)	(115)	(326)
Balans ar 31 Mawrth 2022	(14,511)	(36,519)	(51,030)	(670)	(1,687)	(2,357)
Balans ar 1 Ebrill 2022	(14,511)	(36,519)	(51,030)	(670)	(1,687)	(2,357)
Addasiad i'r Balans Agoriadol	612	14	626	28 oed	0	28 oed
Balans Diwygiedig ar 1 Ebrill 2022	(13,899)	(36,505)	(50,404)	(642)	(1,687)	(2,329)
(Gorwedd)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	(28,458)	0	(28,458)	(1,315)	0	(1,315)
Addasiadau rhwng sail gyfrifyddu a sail ariannu	29,435	(27,431)	2,004	1,360	(1,267)	93
Trosglwyddiadau i(o) gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd	(9,963)	7,959	(2,004)	(460)	368	(92)
Cynnydd Net/Gostyngiad	(8,986)	(19,472)	(28,458)	(415)	(899)	(1,314)
Balans ar 31 Mawrth 2023	(22,885)	(55,977)	(78,862)	(1,057)	(2,586)	(3,643)

47.3 **Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd - Crynodeb o Fantolen y Grŵp**

Crynodeb Grŵp CCRCD Taflen Gydwbysedd	2022/2023		2021/2022	
	CCRCD Grŵp	Blaenau Gwent Dosraniad	CCRCD Grŵp	Blaenau Gwent Dosraniad
	£000	£000	£000	£000
Asedau Anghyfredol	94,784	4,379	51,634	2,385
Asedau Cyfredol	68,673	3,172	76,230	3,521
Rhwymedigaethau Cyfredol	(38,033)	(1,757)	(49,091)	(2,268)
Rhwymedigaethau Anghyfredol	(46,562)	(2,151)	(27,743)	(1,281)
Cyfanswm yr Asedau Net	78,862	3,643	51,030	2,357
Wrth Gefn Defnyddiadwy	(22,885)	(1,057)	(14,511)	(670)
Cronfa Wrth Gefn Na ellir ei Defnyddio	(55,977)	(2,586)	(36,519)	(1,687)
Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn	(78,862)	(3,643)	(51,030)	(2,357)

47.4 **Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd - Crynodeb o Ddatganiad Llif Arian y Grŵp**

Crynodeb Grŵp CCRCD Datganiad Llif Arian Parod	2022/2023		2021/2022	
	CCRCD Grŵp	Blaenau Gwent Dosraniad	CCRCD Grŵp	Blaenau Gwent Dosraniad
	£000	£000	£000	£000
Gwarged/(Diffyg) Net ar ddarparu gwasanaethau	(28,458)	(1,315)	(7,068)	(326)
Addasiadau i'r ddarpariaeth o Wasanaethau ar gyfer symudiadau nad ydynt yn arian parod	43,611	2,015	7,366	340
Mewnlifiadau Arian Parod Net/(Allifiadau) o Weithgareddau Gweithredu	15,153	700	298	14
Gweithgareddau Buddsoddi	38,801	1,792	5,420	250
Gweithgareddau Cyllido	(39,649)	(1,832)	(23,460)	(1,084)
Cynnydd neu (gostyngiad) net mewn arian parod ac arian cyfatebol	14,305	660	(17,742)	(820)
Arian Parod ac Effeithiau Arian Parod ar ddechrau'r cyfnod adrodd	(69,098)	(3,192)	(51,356)	(2,366)
Addasiad i falans agoriadol Arian Parod ac Arian Parod Cyfwerth	0	0	0	(6)
Arian parod ac arian cyfatebol ar ddiwedd y cyfnod adrodd	(54,793)	(2,532)	(69,098)	(3,192)

48. Trefniadau Ar y Cyd - Arall

Mae'r Awdurdod yn cymryd rhan mewn nifer o drefniadau ar y cyd fel ffordd o ddarparu gwasanaethau mewn modd mwy effeithlon a chost-effeithiol. Wrth asesu'r trefniadau ar y cyd y mae Blaenau Gwent yn cymryd rhan ynddynt, daethpwyd i'r casgliad ym mhob achos nad oes endid cyfreithiol ar wahân yn bodoli ac nad oes gan yr Awdurdod reolaeth (fel y'i diffinnir gan y Cod Cyfrifyddu ac IFRS10). O ganlyniad, nid yw cyfrifon y trefniadau hyn wedi'u cydgrynhoi yn y datganiadau cyfrifyddu grŵp. Ym mhob achos, mae llinell wasanaeth berthnasol y Cyfrif Incwm a Gwariant Cynhwysfawr yn adlewyrchu'r trafodion canlynol sy'n digwydd rhwng yr Awdurdod a'r trefniant ar y cyd:

Trefniadau ar y Cyd	2022/2023		
	Gros	Gros	Net
	Gwariant	Incwm	Gwariant
	£000	£000	£000
Pwyllgor Cyd-Amlosgi Gwent Fwyaf	0	(72)	(72)
Pwyllgor Cofnodion ar y Cyd Gwent	154	0	154
Uned Drafnidiaeth Gwent	953	0	953
Grŵp Cynllunio Strategol De-ddwyrain Cymru	1	0	1
Cyfanswm	1,108	(72)	1,036

Trefniadau ar y Cyd	2021/2022		
	Gros	Gros	Net
	Gwariant	Incwm	Gwariant
	£000	£000	£000
Pwyllgor Cyd-Amlosgi Gwent Fwyaf	0	(138)	(138)
Pwyllgor Cofnodion ar y Cyd Gwent	143	0	143
Uned Drafnidiaeth Gwent	1,156	0	1,156
Grŵp Cynllunio Strategol De-ddwyrain Cymru	1	0	1
Cyfanswm	1,300	(138)	1,162

48.1 Pwyllgor Cyd-Amlosgi Gwent Fwyaf (GGCJC)

Mae'r Pwyllgor Cyd-Amlosgi yn darparu gwasanaethau amlosgi i drigolion ardal Gwent Fwyaf trwy gyfleuster yng Nghroesyceiliog, Cwmbrân. Gellir cael rhagor o fanylion am y trefniant gan yr Awdurdod arweiniol ar gyfer y pwyllgor cyd-weithredol, Cyngor Dinas Casnewydd.

48.2 Pwyllgor Cofnodion ar y Cyd Gwent (GJRC)

Mae Archifdy Gwent yn darparu'r gwasanaeth archifau statudol ar gyfer 5 Awdurdod Lleol yn ardal Gwent Fwyaf. Fe'i sefydlwyd fel Archifdy Sir Fynwy ym 1938 a symudodd i Gwmbrân yn y 1970au. Yn 2010 llofnodwyd Cytundeb Cydweithredol Archifau Gwent newydd a oedd yn darparu ar gyfer y gwasanaeth ar y cyd am y chwarter canrif nesaf ac ar gyfer adeiladu cyfleuster newydd ar safle'r Swyddfeydd Cyffredinol yng Nglynebwy. Agorodd y cyfleuster hwn i'r cyhoedd ym mis Hydref 2011. Gellir cael rhagor o fanylion am y trefniant ar y cyd gan yr Awdurdod arweiniol, CBS Torfaen.

48.3 Uned Drafnidiaeth Gwent (GTU)

Mae'r Uned Cludiant Teithwyr (UCL) yn gyfrifol am gydlyn cludiant teithwyr ym Mlaenau Gwent a Thorfaen. Y prif weithgareddau yw caffael a monitro gwasanaethau bysiau lleol; darparu amserlenni, canllawiau a thafenni cludiant; a gweinyddu'r cynllun tocynnau rhatach. CBS Blaenau Gwent oedd yr Awdurdod arweiniol ar gyfer yr Uned Cludiant Teithwyr, gyda'r cyfrifoldeb yn trosglwyddo i GBS Torfaen ar 1 Mai 2016.

Mae mwyafrif y trafodion a weinyddir gan yr uned yn gysylltiedig â phrisiau teithio rhatach, cymorthdaliadau bysiau, grant gwasanaethau trafnidiaeth leol ac 'adran 106', y mae eu costau'n cael eu dyrannu yn seiliedig ar wariant uniongyrchol o'i gymharu â defnydd pob gwasanaeth o fewn ardal yr awdurdod lleol perthnasol. Mae costau gweinyddu'r trefniant ar y cyd yn cael eu rhannu rhwng y ddau Awdurdod, gyda Blaenau Gwent yn cael eu codi 49.54% o'r costau hyn. Mae cyfran y balansau a ddyrannir i GBS Blaenau Gwent ar gyfer yr Uned Trafnidiaeth Genedlaethol hefyd yn 49.54%.

48.4 Grŵp Cynllunio Strategol De-ddwyrain Cymru (SEWSPG)

Mae Grŵp Cynllunio Strategol De-ddwyrain Cymru (SEWSPG) yn cynhyrchu canllawiau cynllunio rhanbarthol ar gyfer De-ddwyrain Cymru mewn partneriaeth â 10 awdurdod cynllunio lleol arall yn y rhanbarth, ac Awdurdod Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog.

Darperir y trefniadau ariannol ar gyfer y grŵp gan yr awdurdodau sy'n cymryd rhan ar sail rota - ar gyfer 2022/2023, Blaenau Gwent oedd yr Awdurdod lletyol, gan oruchwylio'r trafodion canlynol:

Grŵp Cynllunio Strategol De-ddwyrain Cymru	2022/2023	2021/2022
	£000	£000
Balans ar 1 Ebrill	(46)	(41)
Derbynebaw (Tanysgrifiadau Aelodau)	(5)	(5)
Taliadau	0	0
Balans ar 31 Mawrth	(51)	(46)

49. Ymddiriedolaethau Elusennol

Mae'r Awdurdod yn gweithredu fel ymddiriedolwr ar gyfer yr ymddiriedolaethau elusennol canlynol:

- Tŷ a Pharc Bedwellty
- Cwm, Ebbw Vale and Tredegar Recreation Grounds.

Mae Parc Bedwellty yn barc a thirwedd hanesyddol 26 erw. Mae ganddo 6 strwythur rhestredig o fewn ei diroedd gan gynnwys annedd meistr haearn rhestredig Gradd II. Mae'r safle wedi bod yn destun prosiect adfer gwerth £5 miliwn ac mae bellach yn ofod mynediad agored cyhoeddus sydd ar gael ar gyfer digwyddiadau fel priodasau, arddangosfeydd celf ac arddangosfeydd.

Mae meysydd hamdden Cwm, Glynebwy a Thredegar yn fannau awyr agored mynediad agored a ddefnyddir ar gyfer gweithgareddau chwaraeon fel rygbi, pêl-droed, criced a cherdded.

Dyma'r trafodion cryno ar gyfer yr ymddiriedolaethau elusennol hyn:

Datganiad Cryno o Weithgareddau Ariannol	2022/2023					2021/2022				
	Bedwellty Tŷ a Pharc	Cwm Hamdden Tir	Ebbw Vale Hamdden Tir	Tredegar Hamdden Tir	Cyfanswm	Bedwellty Tŷ a Pharc	Cwm Hamdden Tir	Ebbw Vale Hamdden Tir	Tredegar Hamdden Tir	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Incwm										
Rhoddion a Chymynion	(104)	(1)	(26)	(3)	(134)	(104)	(2)	(11)	(9)	(126)
Arall	0	(2)	(4)	(3)	(9)	0	(2)	(2)	(4)	(8)
Cyfanswm yr Incwm	(104)	(3)	(30)	(6)	(143)	(104)	(4)	(13)	(13)	(134)
Gwariant										
Gweithgareddau Elusennol	111	3	30	6	150	117	4	13	13	147
Arall	104	0	0	0	104	104	0	0	0	104
Cyfanswm yr Adnoddau a Wariwyd	215	3	30	6	254	221	4	13	13	251
Gwariant Net	111	0	0	0	111	117	0	0	0	117
Trosglwyddiadau rhwng cronfeydd	(111)	0	0	0	(111)	(117)	0	0	0	(117)
Symudiad Net mewn Cronfeydd	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Dyma asedau Eiddo, Peiriannau ac Offer a gedwir gan yr ymddiriedolaethau elusennol:

Ymddiriedolaethau Elusennol - Eiddo, Peiriannau ac Offer	2022/2023			2021/2022		
	Llyfr Gros Gwerth	Cronedig Gwerth Llyfr Net Dirwasgiad		Llyfr Gros Gwerth	Cronedig Gwerth Llyfr Net Dirwasgiad	
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Tŷ a Pharc Bedwellty	5,571	(1,036)	4,535	5,571	(919)	4,652
Maes Hamdden Cwm	15	(15)	0	15	(15)	0
Maes Hamdden Glyn Ebwy	298	(107)	191	298	(94)	204
Maes Hamdden Tredegar	86	(76)	10	86	(69)	17
Cyfanswm	5,970	(1,234)	4,736	5,970	(1,097)	4,873

Y Cyngor yw unig ymddiriedolwr Ymddiriedolaeth Elusennol Tŷ a Pharc Bedwellty ac mae Dogfennaeth Sêl yr Ymddiriedolaeth yn nodi bod asedau'r Ymddiriedolaeth yn nwylo'r Ymddiriedolwr (h.y. y Cyngor). O ganlyniad, cytunwyd y dylid cynnwys y balansau perthnasol sy'n ymwneud â'r ymddiriedolaeth elusennol yng Nghyfrifon y Grŵp. Mae hyn wedi'i weithredu o 1 Ebrill 2021 ymlaen.

Mae'r Awdurdod hefyd yn gweithredu fel unig ymddiriedolwr ar gyfer 30 o gronfeydd ymddiriedolaeth addysg, y prif bwrpas ohonynt yw darparu gwobrau i ddisgyblion yn seiliedig ar lwyddiant mewn arholiadau. Ar ddiwedd y flwyddyn, roedd y balansau a gedwir fel a ganlyn:

Cronfeydd Ymddiriedolaeth Addysg	2022/2023	2021/2022
	£000	£000
Arian Parotl	57	56
Balans ar 31 Mawrth	57	56

Mae'r dudalen hon yn wag yn fwriadol

Datganiad o Gyfrifon Grŷp 2022/2023

Datganiad O'r Cyfrifon Grŷp 2022/2023

*...mae'r Datganiad o Gyfrifon Grŷp yn cynnwys
datganiadau ariannol a nodiadau'r grŷp, gan gynnwys
crynodeb o bolisiâu cyfrifyddu arwyddocaol y grŷp...*

Mae'r dudalen hon yn wag yn fwriadol

Cynnwys - Cyfrifon Grŷp

Cynnwys - Cyfrifon Grŷp

Cyngor Bwrdeistref Sirol

Blaenau Gwent

County Borough Council

Cynnwys - Cyfrifon Grŷp

Rhif y Dudalen

Datganiad Cyfrifon y Grŷp

Datganiadau Ariannol y Grŷp

Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr y Grŷp	124
Datganiad Symudiadau Grŷp mewn Cronfeydd Wrth Gefn	125
Taflen Gydbwysedd Grŷp	126
Datganiad Llif Arian Grŷp	127

Y Nodiadau i Ddatganiadau Ariannol y Grŷp

G1. Polisiau Cyfrifyddu Grŷp	128
G2. Cywiro Gwallau Cyfnod Blaenorol	130
G3. Nodiadau i Ddatganiadau Ariannol y Grŷp	132

Nodiadau i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Grŷp

G4. Dadansoddiad Gwariant a Chyllid Grŷp	133
G5. Gwariant Gweithredu Arall	134
G6. Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi	134
G7. Ffioedd Archwilio Allanol	135

Cynnwys - Cyfrifon Grŷp (Parhad)

Rhif y Dudalen

Nodiadau i'r Datganiad Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn y Grŷp

G8. Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall 135

G9. Addasiadau rhwng Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn y Rhiant a'r Grŷp 135

Nodiadau i'r Fantolen Grŷp

G10. Eiddo, Peiriannau ac Offer 136

G11. Dyledwyr Cyfredol 139

G12. Credydwyr Cyfredol 139

G13. Darpariaethau 140

G14. Rhwymedigaethau Hirdymor Eraill 140

G15. Buddion Ôl-Gyflogaeth 141

G16. Cronfeydd Wrth Gefn 144

Nodiadau ar gyfer Llif Arian y Grŷp

G17. Cysoni'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau â Llif Arian Net o Weithgareddau Gweithredu 145

G18. Dadansoddiad o Symiau Prif Ddosbarthiadau o Dderbyniadau Arian Parod Gros a Thaliadau Arian Parod Gros 146

G19. Arian Parod ac Arian Cyfwerth 146

Mae'r dudalen hon yn wag yn fwriadol

Datganiadau Ariannol y Grŵp Craidd

Y Datganiadau Ariannol Craidd Y Grwp

Cyngor Bwrdeistref Sirol

Blaenau Gwent

County Borough Council

Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr y Grŷp

Mae Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr y Grŷp (GCIES) yn dangos cost cyfrifyddu darparu gwasanaethau yn ystod y flwyddyn yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol, yn hytrach na'r swm i'w ariannu o drethiant. Datgelir symiau sy'n ymwneud â gwariant fel rhai positif a

Datgelir symiau sy'n ymwneud ag incwm fel rhai negyddol (h.y. wedi'u hamgáu mewn cromfachau). O ganlyniad, mae cyfanswm y ffigurau a ddatgelir mewn cromfachau yn wargedion, sy'n cynrychioli incwm net i'r Grŷp, tra bod y rhai nad ydynt mewn cromfachau yn ddifffygion, lle mae gwariant yn fwy na'r incwm.

Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr y Grŷp	2022/2023			2021/2022 (All-ddatganwyd)†			Nodyn:	Tudalen:
	Gros	Gros	Net	Gros	Gros	Net		
	Gwariant	Incwm	Gwariant	Gwariant	Incwm	Gwariant		
	£000	£000	£000	£000	£000	£000		
Gweithrediadau Parhaus								
Gwasanaethau Corfforaethol	50,797	(23,272)	27,525	50,308	(24,966)	25,342	G7	135
Addysg	17,631	(9,959)	7,672	25,322	(9,557)	15,765		
Addysg - Ysgolion	58,443	(5,954)	52,489	47,619	(7,166)	40,453		
Amgylchedd	34,071	(9,673)	24,398	33,646	(11,142)	22,504		
Bargen Dinas Prifddinas-Ranbarth Caerdydd	1,074	(1,087)	(13)	318	(396)	(78)		
Adfywio a Datblygu Economaidd	10,744	(6,734)	4,010	9,529	(4,360)	5,169		
Gwasanaethau Cymdeithasol	79,936	(27,271)	52,665	74,989	(30,655)	44,334		
Trwyddedu	255	(114)	141	226	(111)	115		
Cynllunio	1,465	(457)	1,008	1,491	(729)	762		
Dyffryn Tawel	1,893	(296)	1,597	1,662	(155)	1,507	G7	135
Cyfanswm y Diffyg ar Wasanaethau Parhaus	256,309	(84,817)	171,492	245,110	(89,237)	155,873	G4	133
Gwariant Gweithredu Arall	10,932	(539)	10,393	11,770	(1,176)	10,594	G5	134
Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi	25,532	(14,448)	11,084	20,580	(9,057)	11,523	G6	134
Trethiant ac Incwm Grantiau Amhenodol	0	(189,872)	(189,872)	0	(177,826)	(177,826)		
(Gorwedd)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	292,773	(289,676)	3,097	277,460	(277,296)	164	G4	133
Treuliau Treth			(7)			22	47	118
Grŷp (Gorwedd)/Diffyg			3,090			186	G4	133
(Gorwedd)/Diffyg yn Codi o Ailbrisio Asedau Anghyfredol			(20,003)			(7,408)		
Ailfesur y rhwymedigaeth pensiwn budd-daliadau diffiniedig net			(238,072)			(76,687)	G15.2	141
Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall			(258,075)			(84,095)	G8	135
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr y Grŷp			(254,985)			(83,909)	GMIRS	125

Datganiad Symudiadau Grŵp mewn Cronfeydd Wrth Gefn

Mae Datganiad Symudiadau'r Grŵp mewn Cronfeydd Wrth Gefn (GMIIRS) yn dangos y symudiad yn ystod y flwyddyn ar y gwahanol gronfeydd wrth gefn a gedwir gan y Grŵp.

Datganiad Symudiadau Grŵp mewn Cronfeydd Wrth Gefn	2022/2023			2021/2022 (Ail-ddatganwyd) †			Nodyn	Tudalen
	Cyfanswm Awdurdod Cronfeydd Wrth Gefn	Elusen a Is-gwmni Cronfeydd Wrth Gefn	Cyfanswm Grŵp Cronfeydd Wrth Gefn	Cyfanswm Awdurdod Cronfeydd Wrth Gefn	Elusen a Is-gwmni Cronfeydd Wrth Gefn	Cyfanswm Grŵp Cronfeydd Wrth Gefn		
	£000	£000	£000	£000	£000	£000		
Balans agoriadol ar 1 Ebrill	88,490	(6,466)	82,024	167,732	(2,071)	165,661		
Addasiadau i falansau a ddygwyd ymlaen	(2)	0	(2)	4,941	(4,669)	272		
Balans diwygiedig ar 1 Ebrill	88,488	(6,466)	82,022	172,673	(6,740)	165,933		
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr y Grŵp	(254,563)	(422)	(254,985)	(84,220)	311	(83,909)	GCIES	124
Addasiadau rhwng Cyfrifon Grŵp a Chyfrifon Awdurdod	(160)	160	0	37	(37)	0	G9	135
Trosglwyddiadau o Gronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd	0	49	49	0	0	0		
(Cynnydd)/Gostyngiad yn ystod y flwyddyn	(254,723)	(213)	(254,936)	(84,183)	274	(83,909)		
Balans ar 31 Mawrth	(166,235)	(6,679)	(172,914)	88,490	(6,466)	82,024	GBS, G16	126, 144

†: Ailddatganwyd trafodion a balansau yn 2021/2022 mewn perthynas â:

- Cytundeb Menter ar y Cyd Lime Avenue (£4.941m), y gellir cael manylion ychwanegol amdano a geir yn y nodiadau i'r Cyfrifon Endid Sengl; a
- Ymddiriedolaeth Elusenol Tŷ a Pharc Bedwellty (£4.669m).

Taflen Gydbwysedd Grŵp

Mae Taflen Fantolen y Grŵp (GBS) yn dangos gwerth yr asedau a'r rhwymedigaethau a gydnabyddir gan y Grŵp ar ddyddiad y Dafen Fantolen.

Mae asedau net y Grŵp (asedau llai rhwymedigaethau) yn cael eu cyfateb gan gronfeydd wrth gefn a gedwir, a adroddir mewn dau gategori:

- Cronfeydd wrth gefn defnyddiadwy yw'r cronfeydd wrth gefn hynny y gall y Grŵp eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, yn amodol ar unrhyw gyfyngiadau statudol ar eu defnydd (er enghraifft y Gronfa Derbyniadau Cyfalaf na chaniateir ei defnyddio ond i ariannu gwariant cyfalaf neu ad-dalu dyled) a'r angen i gynnal lefel ddoeth o gronfeydd wrth gefn.
- Cronfeydd wrth gefn na ellir eu defnyddio yw'r rhai nad yw'r Grŵp yn gallu eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau. Mae'r categori hwn yn cynnwys cronfeydd wrth gefn sy'n dal enillion a chollfeydd heb eu gwireddu (er enghraifft y Gronfa Ailbrisio), lle na fyddai symiau ar gael i ddarparu gwasanaethau ond pe bai'r asedau'n cael eu gwerthu; a chronfeydd wrth gefn sy'n dal gwahaniaethau amseru a ddangosir yn llinell Datganiad Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn y Grŵp 'Addasiadau rhwng sail gyfrifyddu a sail ariannu o dan reoliadau' (e.e. y Cyfrif Addasu Cyfalaf, y Gronfa Bensiynau a'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig).

†: Mae balansau yng Nghyfrifon 2021/2022 wedi'u hail-ddatgan mewn perthynas â:

- Dileu Cyfran Gyfalaf Llywodraeth Cymru o'r Lime Avenue Joint Cytundeb Menter; a
 - Cywiro cofnodion arian parod a chroniadau sy'n ymwneud â Chyfrifon yr Asiantaeth.
- Gellir gweld manylion yr addasiadau hyn a'u heffaith ar y Fantolen yn Nodyn 3 i Ddatganiadau Ariannol Craidd yr Endid Sengl, tudalennau 32-38.

Yn 2021/2022, cynyddwyd balans Eiddo, Peiriannau ac Offer hefyd £4.669m i gynnwys asedau Ymddiriedolaeth Elusennol Tŷ a Pharc Bedwellty, gydag addasiad cyfatebol i Gronfeydd Wrth Gefn Na ellir eu Defnyddio.

Taflen Gydbwysedd Grŵp	31 Mawrth 2023		31 Mawrth 2022		Nodyn:	Tudalen:
	£000	£000	£000	£000		
Eiddo, Peiriannau ac Offer	360,474		296,636†		G10	136-138
Eiddo Buddsoddi	2,938		1,337			
Asedau Treftadaeth	726		726			
Buddsodiadau Anghyfredol	408		92			
Dyledwyr Anghyfredol	3,989		4,072			
Is-gyfanswm: Asedau Hirdymor		368,535		302,863	G11	139
Asedau a Ddelir i'w Gwerthu	0		60			
Buddsodiadau Cyfredol	12,065		21,000			
Rhestrau Eiddo	1,004		2,425			
Dyledwyr Cyfredol	42,163		34,449†			
Ased Treth Gohiriedig	83		62		G19	146
Arian Parod ac Arian Cyfwerth	54,737		93,102†			
Is-gyfanswm: Asedau Cyfredol		110,052		151,098		
Benthyca Cyfredol	(57,527)		(73,683)		G12	139
Credydwyr Cyfredol	(20,334)		(24,221)†			
Derbyniadau Grantiau Cyfredol Ymlaen Llaw	(8,274)		(6,333)			
Asedau Cyfredol a Roddwyd	(615)		(2,112)			
Darpariaethau Cyfredol	(1,474)		(1,659)			
Is-gyfanswm: Rhwymedigaethau Cyfredol		(88,224)		(108,008)	G13	140
Benthyca Anghyfredol	(132,498)		(126,923)			
Darpariaethau Anghyfredol	(3,499)		(3,189)			
Rhwymedigaethau Hirdymor Eraill	(81,452)		(297,865)†			
Is-gyfanswm: Rhwymedigaethau Hirdymor		(217,449)		(427,977)		
Cyfanswm Asedau Net/(Rhwymedigaethau)		172,914		(82,024)	G14-G15	140-144
Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy	(62,571)		(86,824)			
Cronfeydd Wrth Gefn Na ellir eu Defnyddio	(110,343)		168,848†			
Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Gefn		(172,914)		82,024		

Datganiad Llif Arian Grŵp

Datganiad Llif Arian Grŵp	2022/2023		2021/2022 (Ail-ddatganwyd)†		Nodyn:	Tudalen:
	£000	£000	£000	£000		
Gwarged/(diffyg) net ar ddarparu gwasanaethau llai treuliau treth	(3,090)		(186)	†	GCIES	124
Addasiadau i'r ddarpariaeth o wasanaethau ar gyfer symudiadau nad ydynt yn arian parod	17,921		31,071	†	G17.1	145
Addasiadau ar gyfer eitemau sydd wedi'u cynnwys yn y ddarpariaeth o wasanaethau sy'n weithgareddau buddsoddi a chyllido	(15,801)		(10,933)	†	G17.2	146
Llog a dderbyniwyd	63		1			
Mewnlifiadau Arian Parod Net o Weithgareddau Gweithredu		(907)		19,953		
Gweithgareddau buddsoddi		(26,561)		(15,376)	G18	146
Gweithgareddau ariannu		(10,897)		(8,147)	44.2	112
Cynnydd neu (gostyngiad) net mewn arian parod ac arian cyfatebol		(38,365)		(3,570)		
Arian parod ac arian cyfatebol ar ddechrau'r cyfnod adrodd		93,102		96,672	†	GBS, G19
Arian parod ac arian cyfatebol ar ddiwedd y cyfnod adrodd		54,737		93,102	†	GBS, G19

- Mae Datganiad Llif Arian y Grŵp yn cynhroi trafodion arian parod ac arian cyfatebol y Grŵp yn ystod y cyfnod adrodd. Mae'r datganiad yn dangos sut mae'r Grŵp yn cynhyrchu ac yn defnyddio arian parod ac arian cyfatebol drwy ddosbarthu mewnlifiadau ac (all-lifiadau) arian parod fel gweithgareddau gweithredu, buddsoddi ac ariannu.

 - Mae swm y llif arian net sy'n deillio o weithgareddau gweithredol yn ddangosydd allweddol o'r graddau y mae gweithrediadau'r Grŵp yn cael eu hariannu drwy drethi ac incwm grantiau neu gan dderbynwyr gwasanaethau a ddarperir.
 - Mae gweithgareddau buddsoddi yn cynrychioli llif arian sy'n ymwneud â chaffael, gwaredu a chyllido drwy grant cyfalaf adnoddau y bwriedir iddynt gyfrannu at ddarpariaeth gwasanaethau'r Grŵp yn y dyfodol, h.y. asedau anghyfredol.
- Mae llif arian sy'n deillio o weithgareddau ariannu yn cynrychioli'r graddau y mae benthyca a thaliadau tebyg wedi cynyddu/gostwng yn ystod y flwyddyn ac maent yn ddefnyddiol wrth ragweld hawliadau ar lif arian yn y dyfodol gan ddarparwyr cyfalaf i'r Grŵp.

†: Mae ailddatganiad y Cyfrifon yn sgîl cael gwared ar Gyfran Gyfalaf Llywodraeth Cymru o Gytundeb Menter ar y Cyd Lime Avenue a chywiro cofnodion sy'n ymwneud â Chyfrifon yr Asiantaeth wedi arwain at newidiadau i falans yr arian parod a gofnodwyd ar ddechrau a diwedd blwyddyn ariannol 2021/2022, ac i gategoriâu penodol o drafodion arian parod/heb fod yn arian parod yn ystod y flwyddyn. Gellir gweld manylion yr addasiadau hyn a'u heffaith ar y Datganiad Llif Arian yn Nodyn 3 i Ddatganiadau Ariannol Craidd yr Endid Sengl, tudalennau 32-38.

Mae'r dudalen hon yn wag yn fwriadol

Y Nodiadau i Ddatganiadau Ariannol y Grŵp

Nodiadau I'r Datganiadau Ariannol Craidd Y Grŵp

Cyngor Bwrdeistref Sirol

Blaenau Gwent

County Borough Council

Nodiadau i'r Cyfrifon Grŵp

G1.	Polisiau Cyfrifyddu Grŵp	G1.4	Buddion Cyflogeion
G1.1	Egwyddorion Cyffredinol	G1.4.1	Buddion sy'n Daladwy yn ystod Cyflogaeth
Mae Cyfrifon y Grŵp yn crynhoi trafodion yr Awdurdod a'i Is-gwmnïau ar gyfer blwyddyn ariannol 2022/2023. Mae'r Cyfrifon wedi'u paratoi yn unol ag arferion cyfrifyddu priodol fel sy'n ofynnol gan Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2014. Mae'r arferion hyn yn bennaf yn cynnwys y Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2022/2023 a'r Cod Ymarfer ar Adrodd ar Wasanaethau 2022/2023, a gefnogir gan y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS). Lle nad oes IFRS na Safon Gyfrifyddu Rhyngwladol (IAS) berthnasol, cyfeirir at Safonau Cyfrifyddu Sector Cyhoeddus Rhyngwladol (IPSAS); os nad oes IPSAS perthnasol, cymhwysir Safonau Adrodd Ariannol domestig (FRS). Y confensiwn cyfrifyddu a fabwysiadwyd yn y Datganiad Cyfrifon yw cost hanesyddol yn bennaf, wedi'i addasu trwy ailbrizio rhai categorïau o asedau anghyfredol ac offerynnau ariannol. Wrth baratoi set o Gyfrifon ar gyfer Grŵp Blaenau Gwent, bu'n angenrheidiol alinio'r Polisiau Cyfrifyddu a fabwysiadwyd gan y tri endid cyfansoddol. Mae Polisiau'r Grŵp yr un fath i raddau helaeth â'r rhai a ddefnyddiwyd wrth baratoi'r Cyfrifon ar gyfer yr Awdurdod Rhiant, fel y'u cofnodir ar dudalennau 24-32. Fodd bynnag, lle mae Polisiau'n wahanol, mae'r Polisi Grŵp wedi'i gynnwys yn yr adran hon. Trosglwyddwyd staff a gweithgareddau Cwmni Gwasanaethau Gwastraff Silent Valley i'r Cyngor ar 28 Ebrill 2023. Ar yr adeg hon, peidiodd y Cwmni â masnachu a throsglwyddwyd yr asedau a'r rhwymedigaethau sy'n weddill i'r Cyngor erbyn 30 Mehefin 2023. Mae'r Cyfrifon Grŵp wedi'u paratoi gan ddefnyddio'r Cyfrifon a baratowyd gan Silent Valley Waste Services Ltd. hyd at 30 Mehefin 2023.		Daw blwyddyn hawl gwyliau blynyddol staff yn SVWS Cyf. i ben ar 31 Mawrth gyda chyfle cyfyngedig i gario balansau nas defnyddiwyd ymlaen. Ni chariodd unrhyw staff wyliau ymlaen ar ddiwedd 2022/2023 ac o ganlyniad ni chyfrifwyd unrhyw groniad absenoldebau tymor byr â thâl. G1.4.2 Buddion Ôl-Gyflogaeth Mae gweithwyr Silent Valley Waste Services Ltd. yn aelodau o'r cynlluniau pensiwn canlynol: - Cynllun Pensiynau Llywodraeth Leol, fel corff a ganiateir, a weinyddir gan Sir Torfaen Cyngor Bwrdeistref; a - Cynllun Cyfraniadau Diffiniedig Silent Valley. Mae'r ddau gynllun yn darparu buddion i aelodau (symiau ymddeol a phensiynau), a enillir wrth i weithwyr weithio i'r cwmni. Dyma'r triniaethau cyfrifyddu gofynnol: Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol Fel sy'n ofynnol ar gyfer cynllun buddion diffiniedig, mae costau pensiwn y cyflogwyr a godir ar gyfrifon y Grŵp yn hafal i'r rhwymedigaethau a gyfrifwyd yn actiwaraidd sy'n codi o ganlyniad i'r gwasanaeth a gyflawnwyd gan weithwyr. Mae costau ychwanegol sy'n codi am fuddion dewisol a delir i staff ar ymddeoliad hefyd wedi'u cyfrif ar sail rhwymedigaethau, gyda swm llawn unrhyw daliadau o'r fath yn cael eu cofnodi mewn cyfrifon gwasanaeth yn y flwyddyn y digwyddasant. Cynllun Cyfraniadau Diffiniedig Silent Valley Mewn cynllun cyfraniadau diffiniedig, nid oes gan y cyflogwr unrhyw rwymedigaeth y tu hwnt i dalu'r cyfraniadau y cytunwyd arnynt. Felly, codir y gost net o wasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Grŵp gyda swm y cyfraniadau sy'n daladwy ar gyfer y flwyddyn gyfrif. Cofnodir rhagdaliadau neu groniadau yn Nhaflen Fantol y Grŵp os oes angen. Mae rhagor o fanylion am y trafodion a gynhaliwyd a'r datgeliadau gofynnol ar gyfer Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, Cynllun Pensiwn Athrawon a Chynllun Cyfraniadau Diffiniedig Silent Valley i'w gweld yn y nodiadau i'r Cyfrifon Grŵp.	
G1.2	Trafodion a Balansau Mewnol y Grŵp		
I'r graddau y mae balansau a thrafodion wedi'u nodi a'u cytuno rhwng Silent Valley Waste Services Ltd. a Chyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent, mae'r rhain wedi'u dileu fel rhan o'r broses gydgrynhoi. Gan fod cyfanswm y trafodion rhwng y partïon yn cyfateb i £1.513m (2021/2022: £1.038m) ac felly nid ydynt yn cael eu hystyried yn berthnasol, felly nid yw unrhyw wahaniaethau rhwng y symiau a nodwyd a'r symiau gwirioneddol yn berthnasol chwaith.			
G1.3	Caffaeliadau a Gweithrediadau a Roddwyd i Ben		
Prif weithgareddau Silent Valley Waste Services Ltd. yw rheoli gwastraff, gwaredu a gwasanaethau ategol fel ailgylchu a chasglu gwastraff. Dosbarthwyd yr holl weithrediadau fel rhai parhaus yn 2022/2023 ac ni chafwyd unrhyw gaffaeliadau na therfynu gwasanaeth yn ystod y flwyddyn ariannol. Yn 2023/2024, trosglwyddwyd yr holl weithrediadau i'r Rhiant (Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent) ar sail busnes gweithredol.		G1.5	Eiddo, Peiriannau ac Offer
			Mae asedau sydd â sylwedd ffisegol ac a gedwir i'w defnyddio wrth gynhyrchu neu gyflenwi nwyddau neu wasanaethau, i'w rhentu i eraill, neu at ddibenion gweinyddol ac y disgwylir iddynt gael eu defnyddio yn ystod mwy nag un flwyddyn ariannol yn cael eu dosbarthu fel Eiddo, Peiriannau ac Offer.

G1.5.1 Cydnabyddiaeth

Caiff gwariant ar gaffael, creu neu wella Eiddo, Peiriannau ac Offer ei gyfalafu ar sail croniadau, ar yr amod ei bod yn debygol y bydd y manteision economaidd yn y dyfodol neu'r potensial gwasanaeth sy'n gysylltiedig â'r eitem yn llifo i'r Awdurdod a bod modd mesur cost yr eitem yn ddibynadwy. Codir gwariant sy'n cynnal ond nad yw'n ychwanegu at botensial ased i gyflawni manteision economaidd neu botensial gwasanaeth yn y dyfodol (h.y. atgyweiriadau a chynnal a chadw) fel treuliau pan gaiff eu hysgwyddo.

Dim ond gwariant dros £50,000 sydd wedi'i gyfalafu gan yr Awdurdod Rhiant, gyda symiau islaw'r trothwy hwn yn cael eu codi'n uniongyrchol ar reffeniw. Yr eithriadau i hyn yw asedau priffyrdd ac iechyd a diogelwch sy'n disgyn islaw'r lefel de-minimis hon yn unigol ond sy'n cael eu cyfalafu oherwydd eu bod yn cael eu trin fel un eitem o wariant yn y flwyddyn a gwariant sydd â chymeradwyaeth grant cyfalaf.

G1.5.2 Mesur

Mae Asedau Diriaethol Anghyfredol sy'n briodoladwy i'r Is-gwmni yn cael eu cofnodi yn y cyfrifon ar sail cost hanesyddol wedi'i ddibrisio.

G1.5.3 Dinwasgiad

Ar gyfer asedau a gedwir gan Silent Valley Waste Services Ltd., defnyddir yr oesau safonol canlynol wrth gyfrifo dibrisiant:

- Tir ac adeiladau prydlesol – 10 - 15 mlynedd; a
- Offer a Pheiriannau – 5 - 13 mlynedd.

Nid yw'r oesau safonol hyn yn sylweddol wahanol i'r rhai a ddefnyddir gan yr Awdurdod Rhiant, ac ni ddisgwylir i unrhyw wahaniaethau mewn symiau dibrisiant cyfrifedig fod yn berthnasol. O ganlyniad, nid oes set gwbl unfurf o oesau safonol wedi'i chyflwyno at ddibenion Cyfrifyddu Grŵp ac ni wnaed unrhyw addasiadau i symiau dibrisiant yn Natganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr y Grŵp, Tafflen Fantol y Grŵp na Llif Arian y Grŵp.

G1.6 Darpariaethau Ôl-ofal a Chapio

Gwnaed darpariaeth ar gyfer cost ôl-ofal a chapio safle drwy sefydlu ffactor defnydd a oedd â'r nod o ddileu'r costau amcangyfrifedig yn y dyfodol dros oes ddefnyddiol ddisgwyliedig y safle.

G2. Cywiro Gwallau Cyfnod Blaenorol

Wrth baratoi Cyfrifon Grŵp 2022/2023, mae'r gwallau canlynol wedi'u nodi a'u cynnwys fel addasiadau cyfnod blaenorol:

G2.1 Ffin Grŵp - Ymddiriedolaeth Elusennol Tŷ a Pharc Bedwellty (BHAP CT)

Ar y sail mai'r Cyngor yw unig ymddiriedolwr Ymddiriedolaeth Elusennol Tŷ a Pharc Bedwellty, ac o ystyried bod yr asedau (sydd â gwerth materol) yn eiddo i'r ymddiriedolwr, h.y. y Cyngor, penderfynwyd y dylid cynnwys BHAP CT o fewn ffin Grŵp Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent. O ganlyniad, mae balansau materol BHAP CT wedi'u cynnwys yng Nghyfrifon y Grŵp o 1 Ebrill 2021 ymlaen.

Mae'r tablau canlynol yn amlinellu'r addasiadau a wnaed i Gyfrifon y Grŵp ar gyfer y flwyddyn flaenorol:

Addasiadau Cyfnod Blaenorol	2021/2022 Gwreiddiol Datgeliad £000	Addasiad: Rhodfa Lime Menter ar y Cyd £000	Addasiad: Bedwellty Tŷ a Pharc £000	2021/2022 Ailddatgan Datgeliad £000
Datganiad Symudiad y Grŵp mewn Cronfeydd Wrth Gefn (t.125)				
Balansau a Ddygwyd Ymlaen 1 Ebrill 2021				
Total Reserves - Blaenau Gwent CBC	167,732	4,941	0	172,673
Cronfeydd Elusen ac Is-gwmnïau	(2,071)	0	(4,669)	(6,740)
Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn y Grŵp	165,661	4,941	(4,669)	165,933

Addasiadau Cyfnod Blaenorol	2021/2022 Gwreiddiol Datgeliad £000	Addasiad: Rhodfa Lime Menter ar y Cyd £000	Addasiad: Dirwasgiad £000	Addasiad: Bedwellty Tŷ a Pharc £000	2021/2022 Ailddatgan Datgeliad £000
Taflen Gydbwysedd y Grŵp (t.126)					
Eiddo, Peiriannau ac Offer	298,438	(6,471)	0	4,669	296,636
Rhwymedigaethau Hirdymor Eraill	(295,097)	(2,768)	0	0	(297,865)
Cyfanswm Asedau Net/(Rhwymedigaethau)	(77,454)	(9,239)	0	4,669	(82,024)
Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy	(86,787)	0	(37)	0	(86,824)
Cronfeydd Wrth Gefn Na ellir eu Defnyddio	164,241	9,239	37	(4,669)	168,848
Addasiad Net	77,454	9,239	0	(4,669)	82,024

G2.2

Mantolen Grÿp wedi'i hail-ddatgan ar Ddechrau'r Cyfnod Blaenorol

Mantolen Grÿp 3 Blynedd	31 Mawrth 2023		31 Mawrth 2022 (Ail-ddatganwyd)		01 Ebrill 2021 (Ail-ddatganwyd)	
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Eiddo, Peiriannau ac Offer	360,474		296,636		282,241	
Eiddo Buddsoddi	2,938		1,337		1,340	
Asedau Treftadaeth	726		726		600	
Buddsoddiadau Anghyfredol	408		92		92	
Dyledwyr Anghyfredol	3,989		4,072		3,192	
Is-gyfanswm: Asedau Hirdymor		368,535		302,863		287,465
Asedau a Ddelir i'w Gwerthu	0		60		70	
Buddsoddiadau Cyfredol	12,065		21,000		0	
Rhestrau Eiddo	1,004		2,425		1,217	
Dyledwyr Cyfredol	42,163		34,449		33,974	
Ased Treth Gohiriedig	83		62		66	
Arian Parod ac Arian Cyfwerth	54,737		93,102		96,672	
Is-gyfanswm: Asedau Cyfredol		110,052		151,098		131,999
Benthycia Cyfredol	(57,527)		(73,683)		(71,233)	
Credydwyr Cyfredol	(20,334)		(24,221)		(16,840)	
Derbynneb Grantiau Cyfredol Ymlaen Llaw	(8,274)		(6,333)		(2,722)	
Asedau Cyfredol a Roddwyd	(615)		(2,112)		(864)	
Darpariaethau Cyfredol	(1,474)		(1,659)		(1,634)	
Is-gyfanswm: Rhwymedigaethau Cyfredol		(88,224)		(108,008)		(93,293)
Benthycia Anghyfredol	(132,498)		(126,923)		(136,649)	
Darpariaethau Anghyfredol	(3,499)		(3,189)		(3,567)	
Rhwymedigaethau Anghyfredol Eraill	(81,452)		(297,865)		(351,933)	
Is-gyfanswm: Rhwymedigaethau Anghyfredol		(217,449)		(427,977)		(492,149)
Cyfanswm yr Asedau Net		172,914		(82,024)		(165,978)
Cronfeydd Wrth Geth Dethyddiadwy	(62,571)		(86,824)		(69,646)	
Cronfeydd Wrth Geth Na ellir eu Dethyddio	(110,343)		168,848		235,624	
Cyfanswm y Cronfeydd Wrth Geth		(172,914)		82,024		165,978

G3. Nodiadau i Ddatganiadau Ariannol y Grŵp

Dylid darllen y nodiadau hyn ar y cyd â'r nodiadau i Ddatganiadau Ariannol Craidd yr Awdurdod. Mae nodiadau wedi'u cynnwys i Ddatganiadau Ariannol y Grŵp lle:

- yn benodol yn ofynnol gan y Cod Ymarfer Cyfrifyddu;
- mae nodyn i'r datganiadau endid sengl wedi'i ddiwygio trwy gydgrynhoi'r is-gwmni ymgymeriad; neu
- mae'r nodyn yn ymwneud yn unig â gweithgareddau'r is-gwmni ac nid yw wedi'i gynnwys yng Nghyfrifon yr Awdurdod Lleol.

Nodiadau Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr y Grŵp

G4. Dadansoddiad Gwariant a Chyllid Grŵp

Mae'r Dadansoddiad Gwariant a Chyllid yn dangos sut mae gwariant blynyddol yn cael ei ddefnyddio a'i ariannu o adnoddau (h.y. grantiau'r llywodraeth, treth y cyngor a threthi busnes) gan y Grŵp o'i gymharu â'r adnoddau hynny a ddefnyddir neu a enillir yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Mae hefyd yn dangos sut mae'r gwariant hwn yn cael ei ddyrannu at ddibenion gwneud penderfyniadau. Cyflwynir Incwm a Gwariant a gyfrifir o dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol yn fanylach yn Natganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr y Grŵp.

	2022/2023					2021/2022 (Ail-ddatganwyd) †				
	Rheolaeth Cyfrif Net	Cyfrifeg Cod	Gwariant Net Taldwy i'r Cronfa'r Cyngor	Cyllido a Cyfrifeg Syllaen	Grŵp CIES Net	Rheolaeth Cyfrif Net	Cyfrifeg Cod	Gwariant Net Taldwy i'r Cronfa'r Cyngor	Cyllido a Cyfrifeg Syllaen	Grŵp CIES Net
	Gwariant £000	Addasiadau £000	£000	Addasiadau £000	Gwariant £000	Gwariant £000	Addasiadau £000	£000	Addasiadau £000	Gwariant £000
Dadansoddiad Gwariant a Chyllid Grŵp										
Gwasanaethau Corfforaethol	16,212	8,914	25,126	2,399	27,525	16,158	6,711	22,869	2,473	25,342
Addysg	68,263	(55,204)	13,059	(5,387)	7,672	63,818	(50,749)	13,069	2,696	15,765
Addysg - Ysgolion	(4,820)	56,054	51,234	1,255	52,489	(6,228)	49,534	43,306	(2,853)	40,453
Amgylchedd	28,828	(10,496)	18,332	6,066	24,398	25,795	(11,278)	14,517	7,987	22,504
Bargen Dinas Prifddinas-Ranbarth Caerdydd	0	(13)	(13)	0	(13)	0	107	107	(185)	(78)
Adfywio a Datblygu Economaidd	1,628	(546)	1,082	2,928	4,010	1,519	(535)	984	4,185	5,169
Gwasanaethau Cymdeithasol	50,182	(2,208)	47,974	4,691	52,665	42,749	(3,378)	39,371	4,963	44,334
Trwyddedu	128	(14)	114	27	141	95	(13)	82	33	115
Cynllunio	1,189	(327)	862	146	1,008	798	(218)	580	182	762
Addasiadau Cyfalaf	0	0	0	0	0	0	(4)	(4)	4	0
Addasiadau Pensiwn	0	465	465	(465)	0	0	396	396	(396)	0
Dyffryn Tawel	1,597	0	1,597	0	1,597	1,507	0	1,507	0	1,507
Gwariant Net ar Weithrediadau Parhaus	163,207	(3,375)	159,832	11,660	171,492	146,211	(9,427)	136,784	19,089	155,873
Gwariant Gweithredu Arall	(82)	10,574	10,492	(99)	10,393	(74)	8,941	8,867	1,727	10,594
Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi	(36)	4,421	4,385	6,699	11,084	1	4,653	4,654	6,869	11,523
Trethiant ac Incwm Grantiau Amhenodol	0	(176,251)	(176,251)	(13,621)	(189,872)	0	(166,745)	(166,745)	(11,081)	(177,826)
(Gorwedd)/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	163,089	(164,631)	(1,542)	4,639	3,097	146,138	(162,578)	(16,440)	16,604	164
Treuliau treth	(7)	0	(7)	0	(7)	22	0	22	0	22
Grŵp (Gorwedd)/Diffyg	163,082	(164,631)	(1,549)	4,639	3,090	146,160	(162,578)	(16,418)	16,604	186
Trosglwyddiadau i/(o) gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd			1,583					10,904		
(Cynnydd)/Gostyngiad yn ystod y flwyddyn			34					(5,514)		
Balansau Grŵp Agoriadol ar 1 Ebrill			(12,815)					(7,301)		
Balansau Grŵp Cloi ar 31 Mawrth			(12,781)					(12,815)		

†: Mae trafodion wedi'u diwygio yn 2021/2022 mewn perthynas â'r driniaeth gyfrifyddu ddiwygiedig o'r Lime Cwmni Cyd-fuddsoddi Avenue. Gellir gweld manylion yr addasiadau hyn yn Nodyn 3 i Ddatganiadau Ariannol Craidd yr Endid Sengl, tudalennau 32-38.

G5. Gwariant Gweithredu Arall

Mae Gwariant Gweithredu Arall yn Natganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr y Grŵp yn cynnwys y canlynol:

	2022/2023			2021/2022		
	Gros	Gros	Net	Gros	Gros	Net
	Gwariant	Incwm	Gwariant	Gwariant	Incwm	Gwariant
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Gwariant Gweithredu Arall						
Rhiant:						
(Enillion)/colledion ar Waredu Asedau Anghyfredol	280	(457)	(177)	1,696	(1,102)	594
Preseptau a Ardollau	10,652	0	10,652	10,074	0	10,074
Is-gwmni:						
Incwm o gynhyrchu ynni	0	(82)	(82)	0	(74)	(74)
Cyfanswm	10,932	(539)	10,393	11,770	(1,176)	10,594

G6. Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi

Incwm a gwariant cyllido a buddsoddi yn Incwm Cynhwysfawr y Grŵp a Mae'r Datganiad Gwariant yn cynnwys y canlynol:

	2022/2023			2021/2022		
	Gros	Gros	Net	Gros	Gros	Net
	Gwariant	Incwm	Gwariant	Gwariant	Incwm	Gwariant
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi						
Newid yng Ngwerth Teg Eiddo Buddsoddi *	0	108	108	5	0	5
Nam ar y gwerth **	194	0	194	190	0	190
Llog sy'n daladwy a thaliadau tebyg - Offerynnau Ariannol	4,708	0	4,708	4,464	0	4,464
Llog sy'n daladwy a thaliadau tebyg - Arall ***	5	0	5	5	0	5
Llog derbyniadwy ac incwm tebyg - Offerynnau Ariannol	0	(1,789)	(1,789)	0	(77)	(77)
Llog derbyniadwy ac incwm tebyg - Arall ****	0	(202)	(202)	0	(182)	(182)
Llog Pensiynau Net	20,625	(12,565)	8,060	15,916	(8,798)	7,118
Cyfanswm	25,532	(14,448)	11,084	20,580	(9,057)	11,523

*: Cyfran yr awdurdod o eiddo buddsoddi Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd.

****:** Symudiad mewn lwfansau ar gyfer colledion credyd disgwyliedig ar asedau ariannol.

*****:** Llog ar brydlesi cyllidol a balansau ysgolion.

******:** Llog ar brydlesi cyllid (prydleswr), ffioedd banc, benthyciadau ceir a bondiau contractwyr.

G7. Ffioedd Archwilio Allanol

Ysgogodd y Grŵp y ffioedd canlynol yn ymwneud ag Archwilio ac arolygu Allanol:

Ffioedd Archwilio Allanol	2022/2023 £000	2021/2022 £000
Ffioedd sy'n daladwy mewn perthynas â:		
Gwasanaethau archwilio allanol - Cyfrifon Terfynol	206	198
Gwasanaethau archwilio allanol Silent Valley - Cyfrifon Terfynol	16	12
Gwasanaethau archwilio allanol - Mesurau Llywodraeth Leol	112	108
Ardystio hawliadau a ffurflenni grant	52	50
Gwasanaethau eraill	50	0
Cyfanswm y Ffioedd Archwilio	436	368

Darperir gwasanaethau Archwilio Allanol ar gyfer CBS Blaenau Gwent gan Archwilio Cymru; ar gyfer Silent Valley Waste Services Ltd. gan Azets Audit Services.

Symudiadau Grŵp mewn Cronfeydd Wrth Gefn Nodiadau

G8. Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall

Cododd yr enillion neu'r colledion heb eu gwireddu a'r enillion neu'r colledion actiwaraidd canlynol yn ystod y flwyddyn:

Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall	2022/2023 £000	2021/2022 £000
(Gorwedd)/Diffyg yn deillio o ailbrisio Asedau Anghyfredol	(20,003)	(7,408)
Ailfesur y rhwymedigaeth pensiwn budd-daliadau diffiniedig net	(238,072)	(76,687)
Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall	(258,075)	(84,095)

G9. Addasiadau rhwng Symudiadau Rhiant a Grŵp mewn Datganiadau Cronfeydd Wrth Gefn

Wrth baratoi'r Datganiad Symudiadau yn y Cronfeydd Wrth Gefn ar gyfer y Grŵp, gwnaed yr addasiadau canlynol ar gyfer trafodion o fewn y grŵp:

	31 Mawrth 2023		31 Mawrth 2022	
Addasiadau rhwng Symudiad Endid Sengl a Grŵp mewn Cronfeydd Wrth Gefn Datganiadau	Awdurdod Llawn Cronfeydd Wrth Gefn £000	Cyfran yr Awdurdod o Gronfeydd Wrth Gefn o Is-gwmni £000	Awdurdod Llawn Cronfeydd Wrth Gefn £000	Cyfran yr Awdurdod o Gronfeydd Wrth Gefn o Is-gwmni £000
Addasiadau rhwng Grŵp Cyfrifon a Chyfrifon Awdurdod:				
Gwariant	(1,497)	1,497	(1,061)	1,061
Incwm	97	(97)	151	(151)
Dyledwyr a Chredydwy	(130)	130	13	(13)
Elw Cadwedig	933	(933)	461	(461)
Difidend Cronnol	725	(725)	725	(725)
Llai o addasiadau cronnus a ddygwyd ymlaen	(288)	288	(252)	252
Cyfanswm addasiadau o fewn y grŵp	(160)	160	37	(37)

Nodiadau Tafflen Gydbwysedd Grŵp

G10. Eiddo, Peiriannau ac Offer

G10.1 Swm Cario Asedau Anghyfredol

Gellir rhannu Swm Cario Asedau Anghyfredol y Grŵp yn y Fantolen rhwng Seilwaith ac Asedau 'PPE Eraill' fel a ganlyn:

Eiddo, Peiriannau ac Offer	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022 (Ail-ddatganwyd)†
	£000	£000
Asedau Seilwaith	89,958	92,312
Asedau PPE Eraill	270,516	204,324†
Gwerth Llyfr Net	360,474	296,636

G10.2 Swm Cario Asedau Seilwaith

Mae CIPFA wedi cyhoeddi addasiad dros dro i'r Cod Ymarfer Cyfrifyddu mewn perthynas â datgelu Asedau Seilwaith. Mae hyn yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol beidio ag adrodd gwerth llyfr gros a dibrisiant cronedig ar gyfer Asedau Seilwaith.

Felly, mae'r symudiad yng Ngwerth Llyfr Net Asedau Seilwaith y Grŵp wedi'i gynrychioli fel a ganlyn:

Asedau Seilwaith	2022/2023	2021/2022 (Ail-ddatganwyd)†
	£000	£000
Gwerth Llyfr Net ar 1 Ebrill	92,312	93,485
Ychwanegiadau	1,178	2,301
Gwariant cyfalaf wedi'i ddileu	(71)	(164)
Symudiadau eraill mewn cost neu brisiad	71	164
Tâl Dirwasgiad a Chyllid	(3,532)	(3,474)
Gwerth Llyfr Net ar 31 Mawrth	89,958	92,312

Yn unol â darpariaeth 24L o Ddeddf yr Awdurdodau Lleol (Cyllid Cyfalaf a Chyfrifyddu) (Cymru) Rheoliadau (Diwygio) 2022), lle mae gwaith wedi'i wneud ar Asedau Seilwaith presennol, mae swm cario unrhyw gydran sydd wedi'i disodli wedi'i bennu fel dim.

G10.3

Swm Cario Asedau Eiddo, Peiriannau ac Offer 'Eraill'

Y swm cario gros a'r dibrisiant cronedig yn ymwneud ag Eiddo, Peiriannau ac Offer (ac eithrio Asedau Seilwaith) oedd:

Eiddo, Peiriannau ac Offer (Heb gynnwys Seilwaith)	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022 (Ail-ddatganwyd)†
	£000	£000
Swm Cario Gros	288,004	221,439†
Dirwasgiad Cronedig	(17,488)	(17,115)
Gwerth Llyfr Net	270,516	204,324

Mae manylion y trafodion sy'n ymwneud â symiau cario a dibrisiant asedau anghyfredol (ac eithrio Asedau Seilwaith) wedi'u nodi ar dudalennau 137-138.

†: Mae balansau a thrafodion yn 2021/2022 sy'n ymwneud ag 'Asedau sy'n Cael eu Hadeiladu' wedi'u hail-ddatgan i gael gwared ar y rhan honno o Gytundeb Menter ar y Cyd Lime Avenue sy'n ymwneud â Chyfran Llywodraeth Cymru yn y Gweithrediad ar y Cyd. Mae trafodion ar gyfer 'Tir ac Adeiladau Eraill' wedi'u haddasu i gynnwys (a dileu) cyllid i'r fenter ar y cyd ar gyfer datblygu'r unedau busnes, a ddosbarthir fel gwariant REFCUS.

Mae trafodion sy'n ymwneud â chost neu brisiad Asedau Seilwaith wedi'u hailddosbarthu i gywiro anghysondebau a nodwyd wrth baratoi Cyfrifon 2022/2023. Nid yw'r newidiadau hyn wedi arwain at unrhyw newid i'r Gwerth Llyfr Gros na Dirwasgiad a Nam Cronedig asedau ar 31 Mawrth 2022.

O 1 Ebrill 2021, mae'r balansau Swm Cario Gros a Dirywiad Cronedig ar gyfer 'Tir ac Adeiladau Eraill' a 'Cherbydau, Peiriannau ac Offer' wedi'u haddasu i gynnwys asedau sy'n ymwneud ag Ymddiriedolaeth Elusennol Tŷ a Pharc Bedwellty.

Symudiadau yn 2022/2023:

	Asedau Gweithredol					Cyfanswm
	Cerbydau Tir Eraill, Cymuned Planhigion			Gormodedd	Asedau Dan	Eiddo,
	ac Adeiladau ac Offer		Asedau	Asedau	Adeiladu	Planhigion a Offer
Eiddo, Peiriannau ac Offer (Heb gynnwys Seilwaith) (Ailddatganwyd)†	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Cost neu Werthiad ar 1 Ebrill 2022	184,878	18,980	106	3,061	14,414†	221,439
Dyraniadau	666	0	0	(190)	(476)	0
Asedau wedi'u hailddosbarthu i/o asedau a gedwir i'w gwerthu	(140)	0	0	(80)	0	(220)
Ychwanegiadau	0	1,981	0	0	37,331	39,312
Cynnydd/(gostyngiad) ailbriso a gydnabyddir yn y Gronfa Ailbriso	17,258	0	0	(138)	0	17,120
Cynnydd/(gostyngiad) ailbriso a gydnabyddir yn y Ddarpariaeth o Wasanaethau	9,173	0	0	117	0	9,290
Gwariant cyfalaf wedi'i ddileu	(5,355)	(612)	0	0	0	(5,967)
Dad-gydnabod - gwarediadau	0	0	0	0	0	0
Symudiadau eraill mewn cost neu brisiad	6,418	612	0	0	0	7,030
Cost neu Werthiad ar 31 Mawrth 2023	212,898	20,961	106	2,770	51,269	288,004

	Asedau Gweithredol					Cyfanswm
	Cerbydau Tir Eraill, Cymuned Planhigion			Gormodedd	Asedau Dan	Eiddo,
	ac Adeiladau ac Offer		Asedau	Asedau	Adeiladu	Planhigion a Offer
Eiddo, Peiriannau ac Offer (Heb gynnwys Seilwaith):	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Direfyddu a Nam ar Werth						
Dirywiad a Nam Cronedig ar 1 Ebrill 2022	(5,440)	(11,646)	(14)	(15)	0	(17,115)
Tâl Dirwasgiad a Chyllid	(5,483)	(1,332)	0	12	0	(6,803)
Dirywiad wedi'i ysgrifennu allan i'r Gronfa Ailbriso	2,883	0	0	0	0	2,883
Dirywiad wedi'i ysgrifennu allan i'r Gwarged/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	3,580	0	0	0	0	3,580
Dad-gydnabod - gwarediadau	(10)	(23)	0	0	0	(33)
Dirywiad a Nam Cronedig ar 31 Mawrth 2023	(4,470)	(13,001)	(14)	(3)	0	(17,488)

†: Mae balansau a thrafodion yn 2021/2022 sy'n ymwneud ag 'Asedau sy'n Cael eu Hadeiladu' wedi'u hail-ddatgan i ddileu'r rhan honno o Gytundeb Menter ar y Cyd Lime Avenue sy'n ymwneud â Chyfran Llywodraeth Cymru yn y Gweithrediad ar y Cyd.

Mae balansau ar gyfer 'Tir ac Adeiladau Eraill' a 'Cherbydau, Peiriannau ac Offer' wedi'u haddasu i gynnwys asedau sy'n ymwneud ag Ymddiriedolaeth Elusenol Ty a Pharc Bedwellty.

Symudiadau yn 2021/2022:

Eiddo, Peiriannau ac Offer (Heb gynnwys Seilwaith) (Ailddatganwyd)†	Asedau Gweithredol					Cyfanswm yr Eiddo, Planhigion a Offer £000
	Tir Arall a Adeiladau £000	Cerbydau, Planhigion ac Offer £000	Cymuned Asedau £000	Asedau Gormodol £000	Asedau Dan Adeiladu £000	
Cost neu Werthiad ar 1 Ebrill 2021	174,203	17,289	51	4,261	13,308	209,112
Addasiad i'r Balansau a Ddygwyd Ymlaen	5,556	73	0	0	(4,942)	687
Cost neu Werthiad Diwygiedig ar 1 Ebrill 2021	179,759	17,362	51	4,261	8,366	209,799
Dyraniadau	0	77	0	0	(77)	0
Asedau wedi'u hailddosbarthu i/o asedau a gedwir i'w gwerthu	0	(496)	0	(1,200)	0	(1,696)
Ychwanegiadau	0	2,038	55	0	6,125	8,218
Cynnydd/(gostyngiad) ailbriso a gydnabyddir yn y Gronfa Ailbriso	2,274	0	0	0	0	2,274
Cynnydd/(gostyngiad) ailbriso a gydnabyddir yn y Ddarpariaeth o Wasanaethau	2,844	0	0	0	0	2,844
Gwariant cyfalaf wedi'i ddileu	(6,027)	(402)	(26)	0	0	(6,455)
Symudiadau eraill mewn cost neu brisiad	6,027	402	26	0	0	6,455
Cost neu Werthiad ar 31 Mawrth 2022	184,877	18,981	106	3,061	14,414	221,439

Eiddo, Peiriannau ac Offer (Heb gynnwys Seilwaith): Direfyddiad a Nam ar Werth (Ailddatganwyd)†	Asedau Gweithredol					Cyfanswm yr Eiddo, Planhigion a Offer £000
	Tir Arall a Adeiladau £000	Cerbydau, Planhigion ac Offer £000	Cymuned Asedau £000	Asedau Gormodol £000	Asedau Dan Adeiladu £000	
Dirywiad a Nam Cronedig ar 1 Ebrill 2021	(9,817)	(10,240)	(14)	(12)	0	(20,083)
Addasiad i'r Balansau a Ddygwyd Ymlaen	(887)	(73)	0	0	0	(960)
Dirywiad a Nam Cronedig Addasedig ar 1 Ebrill 2021	(10,704)	(10,313)	(14)	(12)	0	(21,043)
Tâl Dirwasgiad a Chyllid	(3,658)	(1,302)	0	(3)	0	(4,963)
Dirywiad wedi'i ysgrifennu allan i'r Gronfa Ailbriso	5,057	0	0	0	0	5,057
Dirywiad wedi'i ysgrifennu allan i'r Gwarged/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	3,874	0	0	0	0	3,874
Dad-gydnabod - gwarediadau	(9)	(31)	0	0	0	(40)
Dirywiad a Nam Cronedig ar 31 Mawrth 2022	(5,440)	(11,646)	(14)	(15)	0	(17,115)

†: Mae balansau a thrafodion yn 2021/2022 sy'n ymwneud ag 'Asedau sy'n Cael eu Hadeiladu' wedi'u hail-ddatgan i gael gwared ar y rhan honno o Gytundeb Menter ar y Cyd Lime Avenue sy'n ymwneud â Chyfran Llywodraeth Cymru yn y Gweithrediad ar y Cyd. Mae trafodion ar gyfer 'Tir ac Adeiladau Eraill' wedi'u haddasu i gynnwys (a dileu) cyllid i'r fenter ar y cyd ar gyfer datblygu'r unedau busnes, a ddosbarthir fel gwariant REFCUS.

Mae trafodion sy'n ymwneud â chost/gwerthuso a dibrisiant asedau ar draws pob categori wedi'u hailddosbarthu i gywiro anghysondebau a nodwyd wrth baratoi Cyfrifon 2022/2023. Nid yw'r newidiadau hyn wedi arwain at unrhyw newid i'r Gwerth Llyfr Gros na Dirbrisiant a Nam Cronedig asedau ar 31 Mawrth 2022.

Mae balansau ar gyfer 'Tir ac Adeiladau Eraill' a 'Cherbydau, Peiriannau ac Offer' wedi'u haddasu i gynnwys asedau sy'n ymwneud ag Ymddiriedolaeth Elusennol Tŷ a Pharc Bedwellty.

G11. Dyledwyr Cyfredol

Dyma oedd y symiau oedd yn ddyledus i'r Grŵp:

Dyledwyr Cyfredol	31 Mawrth 2023				31 Mawrth 2022 (Ail-ddatganwyd)†			
	Dyledwyr Gros	Nam ar y gwerth	Rhagdaliadau	Cyfanswm y Cerrynt Net Dyledwyr	Dyledwyr Gros	Nam ar y gwerth	Rhagdaliadau	Cyfanswm y Cerrynt Net Dyledwyr
	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Llywodraeth Cymru	23,727	0	0	23,727	19,182	0	0	19,182
Llywodraeth Ganolog Arall	3,717	0	0	3,717	2,162	0	0	2,162
Awdurdodau Lleol	3,384	(97)	0	3,287	2,653	(55)	0	2,598
GIG	2,002	(58)	0	1,944	1,700	(50)	0	1,650
Ōl-ddyledion Treth y Cyngor	8,184	(3,368)	0	4,816	7,677	(3,068)	0	4,609
Endidau ac Unigolion Eraill	5,459	(1,611)	453	4,301	4,175	(1,437)	414	3,152
Masnach	675	(369)	65	371	1,305	(463)	254	1,096
Cyfanswm y Dyledwyr Cyfredol:	47,148	(5,503)	518	42,163	38,854	(5,073)	668	34,449

G12. Credydwyr Cyfredol

Dyma oedd y symiau oedd yn ddyledus gan y Grŵp:

Credydwyr Cyfredol	31 Mawrth 2023			31 Mawrth 2022 (Ail-ddatganwyd)†		
	Credydwyr	Derbyniadau yn Ymlaen	Cyfanswm y Cerrynt Credydwyr	Credydwyr	Derbyniadau yn Ymlaen	Cyfanswm y Cerrynt Credydwyr
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Llywodraeth Cymru	(2,877)	0	(2,877)	(1,842)	0	(1,842)
Llywodraeth Ganolog Arall	(692)	(8)	(700)	(1,429)	0	(1,429)
Awdurdodau Lleol	(955)	(98)	(1,053)	(1,152)	(72)	(1,224)
GIG	(270)	0	(270)	(395)	0	(395)
Credydwyr Cyfalaf	(2,434)	0	(2,434)	(4,527)	0	(4,527)
Credydau Treth y Cyngor	(1,135)	0	(1,135)	(946)	0	(946)
Endidau ac Unigolion Eraill	(8,800)	(355)	(9,155)	(9,751)	(339)	(10,090)
Masnach	(2,710)	0	(2,710)	(3,768)	0	(3,768)
Cyfanswm y Credydwyr Cyfredol:	(19,873)	(461)	(20,334)	(23,810)	(411)	(24,221)

†: Mae Dyledwyr Cyfredol yn 2021/2022 wedi'u hail-ddatgan i gywiro cam-gategoreiddio grantiau Llywodraeth Cymru/ Llywodraeth Ganolog Arall, ac i addasu ar gyfer balansau asiantaethau a ddatgelwyd yn flaenorol fel arian parod.

Mae Credydwyr Cyfredol Llywodraeth Cymru yn 2021/2022 wedi'u hail-ddatgan i gywiro am falansau asiantaethau a ddatgelwyd yn flaenorol fel arian parod.

G13. Darpariaethau

Gellir gweld manylion dibenion darpariaethau'r Awdurdod yn nodyn 36.1, tudalennau 86-87. Dyma'r symudiadau yn narpariaethau'r Grŵp yn ystod 2022/2023:

Symudiadau Darpariaeth	Balans yn	Symiau Heb eu Defnyddio		Ychwanegol	Balans yn
	1 Ebrill 2022	Symiau a Ddefnyddiwyd yn 2022/2023	Wedi'i wrthdroi yn 2022/2023	Darpariaeth a Wnaed yn 2022/2023	31 Mawrth 2023
	£000	£000	£000	£000	£000
Darpariaethau Cyfredol					
Darpariaethau i Weithwyr:					
Darpariaethau Cyflogaeion Rhieni	(55)	55	0	(2)	(2)
Darpariaethau Eraill:					
Darpariaethau Eraill Rhieni	(1,236)	185	414	(467)	(1,104)
Gofal Ôl-weithredol Dyffryn Silent	(368)	58	0	(58)	(368)
	(1,659)	298	414	(527)	(1,474)
Darpariaethau Anghyfredol					
Darpariaethau Rhieni	(1,696)	184	350	(902)	(2,064)
Gofal Ôl-weithredol Dyffryn Silent	(1,493)	0	58	0	(1,435)
	(3,189)	184	408	(902)	(3,499)
Cyfanswm y Darpariaethau:	(4,848)	482	822	(1,429)	(4,973)

Mae gan Silent Valley Waste Services Ltd. ddarpariaeth ar gyfer Ôl-ofal i ddarparu ar gyfer costau amcangyfrifedig cynnal a chadw'r safle tirlenwi ar ôl i'r gwaith capio gael ei gwblhau. Yr amserlen ar gyfer defnyddio'r ddarpariaeth yw dros gyfnod o 60 mlynedd ar ôl cau'r safle. Oherwydd yr amserlenni dan sylw mae ansicrwydd cynhenid ynghylch lefel a gwerth y gwaith ôl-ofal sydd ei angen.

G14. Rhwymedigaethau Hirdymor Eraill

Mae'r Grŵp yn dal y balansau canlynol fel rhwymedigaethau hirdymor:

Rhwymedigaethau Hirdymor Eraill	31 Mawrth 2023	31 Mawrth 2022
	£000	(All-ddatganwyd)†
		£000
Derbyniadau Grantiau Cyfalaf JVA Lime Avenue Ymlaen Llaw	(4,492)	(2,768)
Bargen Ddinesig Prifddinas-Ranbarth Caerdydd Credydwr Di-gyfredol	(2,148)	(1,282)
Rhwymedigaethau Gohiriedig	(593)	(421)
Rhwymedigaeth Pensiynau Net	(74,219)	(293,394)
Cyfanswm	(81,452)	(297,865)

†: Mae balansau 2021/2022 wedi'u hail-ddatgan i gynnwys rhwymedigaeth JVA Lime Avenue.

G15. Budd-daliadau Ôl-Gyflogaeth

Cynigir buddion ymddeol i weithwyr y Grŵp, ac er nad ydynt yn daladwy mewn gwirionedd nes bod gweithwyr yn ymddeol, maent yn cynrychioli ymrwymiad gan y Grŵp y mae angen ei ddatgelu yn y Cyfrifon yn y cyfnod ariannol y mae'r hawl i fuddion yn codi ynddo (h.y. pan fydd gweithwyr yn eu hennill drwy wasanaeth a ddarperir).

Mae'r Grŵp yn cymryd rhan mewn tri chynllun ffurfiol: cynllun cyfraniadau diffiniedig a weinyddir yn annibynnol ar gyfer gweithwyr Silent Valley Waste Services Ltd., Cynllun Pensiwn yr Athrawon a weinyddir gan Capita Teachers' Pensions a Chynllun Pensiwn Llywodraeth Leol a weinyddir gan GBS Torfaen. Mae nifer o weithwyr Silent Valley Waste Services Ltd. yn aelodau o Gynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, ac mae'r cwmni'n gorff derbyniedig ohono.

G15.1 Cynlluniau Cyfraniadau Diffiniedig

Dyffryn Tawel

Sefydlwyd cynllun cyfraniadau diffiniedig gan y Cwmni ym mis Tachwedd 1995. Cedwir asedau'r cynllun ar wahân i'r Cwmni mewn cronfeydd a weinyddir yn annibynnol. Mae cyfraniadau cyflogwyr i'r gronfa hon ar gyfradd o rhwng 6% a 12% o enillion pensiynadwy aelodau.

Yn 2022/2023, cyfanswm y tâl cynllun cyfraniadau diffiniedig i'r Grŵp CIES oedd £0.161m (2021/2022: £0.139m). Nid oedd unrhyw gyfraniadau heb eu talu i'r cynllun ar 31 Mawrth 2022 na 31 Mawrth 2023.

Cynllun Pensiwn Athrawon

Mae athrawon sy'n cael eu cyflogi gan GBS Blaenau Gwent yn aelodau o'r Cynllun Pensiwn Athrawon a weinyddir gan Bensiynau Athrawon Capita.

Mae rhagor o fanylion am y Cynllun hwn a chyfraniadau'r Awdurdod i'w gweld yn y nodiadau i'r Datganiadau Craidd Endid Sengl (*nodiau 40 a 41, tudalennau 94-103*)

G15.2 Cynllun Budd-daliadau Diffiniedig

Mae Cynllun Llywodraeth Leol yn gynllun Enillion Cyfartalog Gyrfa wedi'u Hailbrisio (CARE) budd-daliadau diffiniedig a ariennir, lle mae'r Grŵp a'r gweithwyr yn gwneud cyfraniadau a gyfrifir ar lefel a fwriadwyd i gydbwyso rhwymedigaethau pensiwn sy'n codi gydag asedau buddsoddi. Pennir y gyfradd gyfrannu gan Actwari'r Gronfa yn seiliedig ar werthusiadau tair blynedd, gyda'r adolygiad diwethaf ar 31 Mawrth 2022.

Mae rhagor o wybodaeth ar gael yn Adroddiad Blynyddol Cronfa Pensiwn Gwent Fwyaf (Torfaen) sydd ar gael ar gais gan y Prif Swyddog Ariannol, Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen, Canolfan Ddinesig, Pont-y-pŷl, NP4 6YB.

Cydnabyddir cost buddion ymddeol yn adran 'Cost Net Gwasanaethau' Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr y Grŵp pan fydd y buddion hynny'n cael eu hennill gan weithwyr, yn hytrach na phan fydd y buddion yn cael eu talu mewn gwirionedd fel pensiynau.

Mae'r trafodion cynllun pensiwn canlynol wedi'u gwneud yn Incwm Cynhwysfawr y Grŵp a Datganiad Gwariant yn ystod y flwyddyn:

Trafodion Cynllun Pensiwn Grŵp	2022/2023			2021/2022		
	Lleol	Athrawon	Cyfanswm	Lleol	Athrawon	Cyfanswm
	Llywodraeth	Heb ei ariannu		Llywodraeth	Heb ei ariannu	
	Pensiwn	Dewisol		Pensiwn	Dewisol	
	Cynllun	Pensiynau		Cynllun	Pensiynau	
	£000	£000		£000	£000	
Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr y Grŵp:						
Cost y Gwasanaethau:						
Costau Gwasanaeth Cyfredol	26,414	0	26,414	26,895	0	26,895
Costau Gwasanaeth Eraill	434	0	434	264	0	264
Cyfanswm Cost y Gwasanaeth:	26,848	0	26,848	27,159	0	27,159
Incwm a Gwariant Cyllido a Buddsoddi:						
Llog ar Asedau'r Cynllun	(12,571)	0	(12,571)	(8,796)	0	(8,796)
Llog ar Rwymedigaethau Budd-daliadau Diffiniedig	19,775	856	20,631	15,217	697	15,914
Llog Net:	7,204	856	8,060	6,421	697	7,118
Cyfanswm a Godwyd i'r Gwarged/Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau:	34,052	856	34,908	33,580	697	34,277
Budd-daliadau Ôl-gyflogaeth Arall a Godwyd ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:						
Enillion ar asedau'r cynllun (ac eithrio symiau sydd wedi'u cynnwys yn y Llog Net)	21,563	0	21,563	(17,615)	0	(17,615)
Enillion/Colledion Actwaraidd yn deillio o newidiadau mewn rhagdybiaethau demograffig	(4,579)	(498)	(5,077)	(3,950)	(321)	(4,271)
Enillion/Colledion Actwaraidd yn deillio o newidiadau mewn rhagdybiaethau ariannol	(269,114)	(6,479)	(275,593)	(53,531)	(1,286)	(54,817)
Profiad (Enillion)/Colledion ar rwymedigaethau budd-daliadau diffiniedig	20,003	1,032	21,035	459	(443)	16
Cyfanswm yr ailfesur a gydnabyddir yn Incwm a Gwariant Cynhwysfawr Arall	(232,127)	(5,945)	(238,072)	(74,637)	(2,050)	(76,687)
Cyfanswm a Ddyledwyd i Ddatganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr y Grŵp:	(198,075)	(5,089)	(203,164)	(41,057)	(1,353)	(42,410)

Ni wneir unrhyw gofnodion addasu mewn perthynas â thrafodion Cynllun Pensiwn Gwasanaethau Gwastraff Dyffryn Silent ac o ganlyniad nid oes unrhyw newidiadau i'r cofnodion perthnasol a wneir yn y Datganiad Rhiant o Symudiadau mewn Cronfeydd Wrth Gefn.

Mae trafodion mewn perthynas â gwerth teg asedau cynllun pensiwn a gwerth presennol rhwymedigaethau cynllun fel a ganlyn:

Asedau Cynllun Pensiwn	2022/2023			2021/2022		
	Lleol	Athrawon	Cyfanswm	Lleol	Athrawon	Cyfanswm
	Llywodraeth	Heb ei ariannu		Llywodraeth	Heb ei ariannu	
	Pensiwn	Dewisol		Pensiwn	Dewisol	
	Cynllun	Pensiynau		Cynllun	Pensiynau	
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Balans ar 1 Ebrill:	467,693	0	467,693	442,900	0	442,900
Cyfraniadau Cyflogwyr	14,230	1,781	16,011	12,203	1,823	14,026
Cyfraniadau Aelodau	3,502	0	3,502	3,181	0	3,181
Budd-daliadau a Dalwyd	(17,209)	(1,781)	(18,990)	(17,128)	(1,823)	(18,951)
Llog ar Asedau'r Cynllun	12,628	0	12,628	8,839	0	8,839
Enillion/(Colledion Ailfesur):						
Enillion ar Asedau'r Cynllun (ac eithrio symiau sydd wedi'u cynnwys yn y Llog)	(21,734)	0	(21,734)	17,698	0	17,698
Balans ar 31 Mawrth:	459,110	0	459,110	467,693	0	467,693
Cysoni'r Symudiadau yng Ngwerth Presennol Rhwymedigaethau'r Cynllun	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Balans ar 1 Ebrill:	(728,502)	(32,585)	(761,087)	(756,969)	(35,761)	(792,730)
Cost Gwasanaeth Cyfredol	(26,414)	0	(26,414)	(26,895)	0	(26,895)
Cost Gwasanaeth yn y Gorffennol a Chyfyngiadau	(158)	0	(158)	(15)	0	(15)
Treuliau Gweinyddu	(276)	0	(276)	(249)	0	(249)
Cost Llog	(19,832)	(856)	(20,688)	(15,260)	(697)	(15,957)
Cyfraniadau Aelodau	(3,502)	0	(3,502)	(3,181)	0	(3,181)
Budd-daliadau a Dalwyd	17,209	1,781	18,990	17,128	1,823	18,951
Enillion/(Colledion) Profiad	(20,375)	(1,032)	(21,407)	(685)	443	(242)
Enillion/(Colledion) Actwaraidd yn deillio o newidiadau mewn rhagdybiaethau demograffig	4,579	498	5,077	3,950	321	4,271
Enillion/(Colledion) Actwaraidd yn deillio o newidiadau mewn rhagdybiaethau ariannol	269,657	6,479	276,136	53,674	1,286	54,960
Balans ar 31 Mawrth:	(507,614)	(25,715)	(533,329)	(728,502)	(32,585)	(761,087)

Gellir dadansoddi rhwymedigaeth net y Grŵp sy'n deillio o rwymedigaethau cynllun budd-daliadau diffiniedig fel a ganlyn:

Asedau a Rhwymedigaethau Pensiwn a Gydabyddir yn y Fantolen	31 Mawrth 2023			31 Mawrth 2022		
	Lleol Llywodraeth Cynllun Pensiwn	Athrawon Heb ei ariannu Dewisol Pensiynau	Cyfanswm	Lleol Llywodraeth Cynllun Pensiwn	Athrawon Heb ei ariannu Dewisol Pensiynau	Cyfanswm
	£000	£000	£000	£000	£000	£000
Gwerth Teg Asedau'r Cynllun	459,110	0	459,110	467,693	0	467,693
Gwerth Presennol Rhwymedigaethau'r Cynllun	(507,614)	(25,715)	(533,329)	(728,502)	(32,585)	(761,087)
Atebolwydd Net:	(48,504)	(25,715)	(74,219)	(260,809)	(32,585)	(293,394)

Mae cofnodion wedi'u cynnwys yn Nhaflen Fantol y Grŵp ar gyfer cyfran y Grŵp o asedau a rhwymedigaethau Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Mae rhwymedigaethau sy'n ymwneud â Phensiynau Dewisol Athrawon Heb eu Hariannu hefyd wedi'u cynnwys. Mae rhwymedigaethau a ddatgelir yn dangos yr ymrwymiad sylfaenol sydd gan y Grŵp yn y tymor hir i dalu buddion ymddeol.

Mae'r Grŵp yn dal cyfanswm o £62.571m o gronfeydd wrth gefn defnyddiadwy ar 31 Mawrth 2023 (£86.824m ar 31 Mawrth 2022). Byddai effaith cymhwyso diffyg net y gronfa bensiwn o £74.219m i gronfeydd wrth gefn defnyddiadwy'r Grŵp yn ddifffyg o £11.648m (2021/2022: roedd y diffyg pensiwn o £293.394m yn fwy na'r cronfeydd wrth gefn defnyddiadwy o £206.570m). Gellir dod o hyd i ragor o wybodaeth ynghylch trin y diffyg hwn yn nodyn 41 (tudalen 102).

G16. Cronfeydd Wrth Gefn

Mae Cronfa Elw a Cholled Silent Valley yn cynrychioli balans yr elw cronedig a wnaed ar weithgareddau masnachu. Mae'r trafodion a'r balansau ar y gronfa hon yng Nghyfrifon y Grŵp wedi'u haddasu i gael gwared ar yr elfen elw sy'n ymwneud â'r Rhiant. Roedd y symudiadau ar Gronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy'r Grŵp fel a ganlyn:

Crynodeb: Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy Grŵp	Trosglwyddiadau Net			Trosglwyddiadau Net	
	1 Ebrill 2021	2021/2022	31 Mawrth 2022	2022/2023	31 Mawrth 2023
	£000	(All-ddatganwyd)†	(All-ddatganwyd)†	£000	£000
Cronfa'r Cyngor	(7,301)	(5,514)†	(12,815)†	34	(12,781)
Cronfa Elw a Cholled Silent Valley	(2,071)	274	(1,797)	(213)	(2,010)
Cronfeydd Wrth Gefn Clustnodedig Defnyddiadwy Rhiant	(60,274)	(11,938)	(72,212)	24,432	(47,780)
Cyfanswm: Cronfeydd Wrth Gefn Defnyddiadwy	(69,646)	(17,178)	(86,824)	24,253	(62,571)

†: Cynyddodd trosglwyddiadau i Gronfa'r Cyngor yn 2021/2022 o ganlyniad i addasiad i daliadau dibrisiant (y mae'r addasiad digolledu i'w drosglwyddo i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn 2023/2024).

Mae Cronfeydd Wrth Gefn Anafnyddiadwy'r Grŵp yn cynnwys symiau a gedwir gan GBS Blaenau Gwent ac Ymddiriedolaeth Elusenol Tŷ a Pharc Bedwellty. Nid oedd gan Silent Valley Waste Services Ltd. unrhyw gronfeydd wrth gefn a ddosbarthwyd fel 'Anafnyddiadwy'. ar ddyddiad y Dafen Gydbwysedd.

Cronfeydd Wrth Gefn Grŵp Na ellir eu Defnyddio	2022/2023	2021/2022
	£000	£000
		(All-ddatganwyd)†
Cyfrif Addasu Cyfalaf	(134,560)	(93,595)†
Cronfa Ailbrizio	(51,335)	(32,441)†
Cyfrif Addasu Offerynnau Ariannol	3,359	3,464
Cronfa Derbyniadau Cyfalaf Gohiriedig	(3,151)	(3,291)
Cronfa Bensiynau	73,222	291,885
Cyfrif Absenoldebau Cronedig	2,122	2,826
Cyfanswm Cronfeydd Wrth Gefn Grŵp Na ellir eu Defnyddio:	(110,343)	168,848

†: O 1 Ebrill 2021 ymlaen, mae balans Cyfrif Addasu Cyfalaf y Grŵp wedi'i addasu i gynnwys balans y Cronfeydd Wrth Gefn Cyllid Grant Cyfalaf a gedwir gan Ymddiriedolaeth Elusenol Tŷ a Pharc Bedwellty. Mae Cronfa Ailbrizio'r Grŵp hefyd wedi'i haddasu i gynnwys balans Cronfa Ailbrizio Ymddiriedolaeth Elusenol Tŷ a Pharc Bedwellty o'r dyddiad hwnnw.

Nodiadau Llif Arian Grŵp

G17. Cysoni'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau â Llif Arian Net o Weithgareddau Gweithredu

Mae'r tablau canlynol yn rhoi manylion yr addasiadau a wnaed rhwng y diffyg ar ddarparu gwasanaethau i gyrraedd ffigur ar gyfer llif arian gweithgareddau gweithredol.

G17.1 Symudiadau Di-arian Parod

Llif Arian - Addasiadau ar gyfer Symudiadau Di-arian Parod	2022/2023	2021/2022
	£000	£000
		(All-ddatganwyd)†
Direfyddiad, Ailbrizio ac Amhariad	(978)	3,304
REFCUS (taliadau gohiriedig)	4,513	5,076†
Addasiad llog effeithiol	48	46
Addasiad benthyciad meddal	950	912
Absenoldebau Tymor Byr â Digollediad	(704)	0
Taliadau IAS19 net a wnaed ar gyfer Buddion Ymddeol	34,721	34,102
Cyfraniadau Cyflogwyr IAS19 a Dalwyd i Gronfa Bensiwn	(15,771)	(14,155)
	22,779	29,285
Cynnydd/(Gostyngiad) mewn Darpariaethau	78	(375)
(Cynnydd) / Gostyngiad mewn Rhestrau Eiddo	1,421	(1,208)
(Cynnydd) / Gostyngiad mewn Dyledwyr Refeniw	(2,215)	(2,273)
Cynnydd / (Gostyngiad) mewn Credydwy'r Refeniw	(4,142)	5,642
Cyfanswm	17,921	31,071

G17.2

Gweithgareddau Buddsoddi neu Gyllido sydd wedi'u cynnwys yn y Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau

Llif Arian - Addasiadau ar gyfer Gweithgareddau Buddsoddi a Chyllido	2022/2023 £000	2021/2022 (All-ddatganwyd)† £000
(Enillion)/Colled wrth Waredu asedau sefydlog	(456)	1,091
Grantiau Cyfalaf wedi'u credydu i CIES	(15,345)	(12,024)†
Cyfanswm	(15,801)	(10,933)

†: Mae trafodion yn 2021/2022 wedi'u hail-ddatgan ar gyfer gwariant a threfniadau ariannu sy'n gysylltiedig â dileu Cyfran Llywodraeth Cymru o Gytundeb Menter ar y Cyd Lime Avenue, a hefyd i gynnwys (a dileu) cyllid i'r fenter ar y cyd ar gyfer datblygu'r unedau busnes, a ddosbarthir fel gwariant REFUS. Mae cofnodion Llif Arian y Grŵp wedi'u haddasu yn unol â hynny.

G17.3

Derbyniadau neu Daliadau Llog sydd wedi'u cynnwys mewn Gweithgareddau Gweithredu

Llif Arian - Llog sydd wedi'i gynnwys mewn Gweithgareddau Gweithredu	2022/2023 £000	2021/2022 £000
Llog a Dderbyniwyd	(1,732)	(97)
Llog a Dalwyd	3,703	3,504
Cyfanswm Net	1,971	3,407

G18.

Dadansoddiad o Symiau Prif Ddosbarthiadau o Dderbyniadau Arian Parod Gros a Thaliadau Arian Parod Gros

Gweithgareddau Buddsoddi

Mae'r llif arian ar gyfer gweithgareddau buddsoddi yn cynnwys y canlynol:

Llif Arian - Gweithgareddau Buddsoddi	2022/2023 £000	2021/2022 £000
All-lifau Arian Parod		
Prynu Asedau Anghyfredol	(51,305)	(10,946)
Taliadau Arian Cyfalaf Eraill	(12,065)	(21,000)
	(63,370)	(31,946)
Mewnllifiadau Arian Parod		
Gwerthu Asedau Anghyfredol	457	606
Grantiau Cyfalaf a Dderbyniwyd	15,352	15,964
Elw o Fuddsoddiadau Tymor Byr a Hir	21,000	0
	36,809	16,570
Cyfanswm	(26,561)	(15,376)

G19.

Arian Parod ac Arian Cyfwerth

Mae balans arian parod ac arian cyfatebol y grŵp yn cynnwys y canlynol:

Arian Parod ac Arian Cyfwerth	2022/2023 £000	2021/2022 (All-ddatganwyd)† £000
Arian Parod a Ddelir gan yr Awdurdod	53	52
Cyfrifon Banc	684	14,050 †
Buddsoddiadau tymor byr	54,000	79,000
Cyfanswm Arian Parod ac Arian Cyfwerth	54,737	93,102

†: Mae trafodion a balansau yn 2021/2022 wedi'u hail-ddatgan ar gyfer addasiadau i Gytundeb Menter ar y Cyd Lime Avenue, a hefyd i gywiro'r driniaeth o symiau a ddosbarthwyd gynt fel arian parod yn ymwneud â threfniadau'r Asiantaeth.

Mae'r dudalen hon yn wag yn fwriadol

Cyngor Bwrdeistref Sirol

Blaenau Gwent

County Borough Council